

Katholieke
Universiteit
Leuven

Hoger Instituut voor de
Arbeid
E. Van Evenstraat 2e
B-3000 Leuven

STEUNPUNT WAV

E. Van Evenstraat 2 B
B-3000 Leuven

PROSPECTIEF ARBEIDSMARKTMODEL (1994-1998)
TEN BEHOEVE VAN HET BELGISCH PLAN
DOELSTELLINGEN 3 EN 4 (CB 1994)

Carine Van de Voorde
Erik Gos
Lien Callebert

Projectleiding: Jozef Pacolet

Onderzoek in opdracht van het
Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid

- Leuven 1995 -

CIP Koninklijke Bibliotheek Albert I

Van de Voorde, Carine

Prospectief arbeidsmarktmodel (1994-1998) ten behoeve van het Belgisch plan doelstellingen 3 en 4 (CB 1994) / Carine Van de Voorde, Erik Gos, Lien Callebert. - Leuven: Katholieke Universiteit Leuven. Hoger Instituut voor de Arbeid, 1995, 192 p.

ISBN 90-5550-061-5.
D/1995/4718/09.

Copyright (1995) Hoger Instituut voor de Arbeid
E. Van Evenstraat 2E 3000 Leuven

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotocopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

No part of this book may be reproduced in any form, by mimeograph, film or any other means, without permission in writing from the publisher.

DANKWOORD

Dit onderzoeksrapport is mogelijk geweest dankzij de financiële steun van het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid. Wij danken deze instantie dan ook graag voor de onderzoeksmogelijkheden, en meer specifiek de Heer Verlinden en Mevrouw M. Chabeau voor het gestelde vertrouwen.

Het rapport is in belangrijke mate een (voortgezette) oefening in de analyse van diverse arbeidsdatabanken ten behoeve van een opleidings- en werkgelegenheidsbeleid. Het is onze overtuiging dat uit deze databanken meer relevante beleids-opties kunnen gedistilleerd worden dan doorgaans aangenomen. Tegelijk moet met de nodige voorzichtigheid diverse berekeningen gehanteerd worden. Dit rapport heeft een aantal nieuwe berekeningen gemaakt op basis van werkgelegenheids- en werkloosheidscijfers voor België en een aantal regio's. Door hier een gedetailleerde rapportering te geven van de cijfers en de berekeningsmethode kan de lezer zelf, o.m. voor zijn regio, de cijfers verder analyseren en interpreteren. Zij bieden, wat de conclusies die zelf geformuleerd worden betreft, voor een gebruiker (in het beleid) een interessant paneel van indicatoren die elders niet vanuit deze aspecten beschikbaar zijn. Wij zijn ten eerste de leveranciers van databanken dankbaar voor het ter beschikking stellen van primaire bestanden. Het rapport moge hen bevestigen hoe waardevol het bestaand administratief cijfermateriaal reeds is, en verdere - om niet te zeggen voortdurende - analyse vergt.

De auteurs van dit rapport, Carine Van de Voorde, Erik Gos en Lien Callebert, hebben vroegere analyses verder vooruitgeholpen en vervolledigd. Ook Geert Bogaert leverde een bijdrage voor de analyse i.v.m. de informatie van de quartaire sector. Rond de industrie- en dienstensector bestond een samenwerkingsverband met het IRES. Al deze inspanningen tonen aan dat de ingeslagen weg van het prospectief arbeidsmarktmodel geen doodlopend spoor is maar nieuwe, soms uitdagende, perspectieven opent. Gezien de omvang van de werkloosheidsproblemen is hier verder en diepgaand onderzoek wenselijk.

Prof. dr. Jozef PACOLET
Sectorverantwoordelijke Sociaal en Economisch Beleid

INHOUD

Hoofdstuk 1 / Inleiding	1
Hoofdstuk 2 / De vraagzijde van de arbeidsmarkt	3
1. Inleiding	3
2. Sectorale samenstelling en evolutie van de loontrekkende werk- gelegenheid	5
2.1 Sectorale trends tussen 1982 en 1992	5
2.2 Sectorale trends tussen 1990 en 1992	7
2.3 Sectoraal tewerkstellingsaandeel in 1992	7
2.4 De werkgelegenheidsstructuur volgens geslacht en arbeidsregime	9
2.5 De quartaire sector	10
2.5.1 Korte beschrijving van de evolutie van de tewerkstelling in de subsectoren van de quartaire sector in de periode 1982-1992	10
2.5.2 Deeltijdse arbeid	11
3. De zelfstandige werkgelegenheid	12
Hoofdstuk 3 / De werkloosheid	13
1. Afbakening van het werkloosheidsconcept	13
2. De evolutie van de werkloosheid tussen 1982 en 1994	15
2.1 De werkloosheid tussen 1982 en 1986 volgens de drie definities	15
2.2 De werkloosheid volgens de Europese definitie tussen 1986 en 1994	16
2.3 De werkloosheid volgens de enge definitie tussen 1986 en 1994	17
2.4 De werkloosheid volgens de ruime definitie tussen 1986 en 1994	18
2.5 Samenstelling van de werklozenpopulatie in 1994	19
2.6 Aandeel van de regio's in de werkloosheid volgens de verschillende definities	20

3. Risicogroepen binnen de werkloosheid	21
3.1 De risicogroepen in 1994	21
3.1.1 Vrouwen	21
3.1.2 Langdurig werklozen	21
3.1.3 Jongeren	22
3.1.4 Migranten	22
3.1.5 Laaggeschoolden	22
3.2 Evolutie tussen 1992 en 1994	23

Hoofdstuk 4 / Shift-share analyse	25
--	-----------

1. Inleiding	25
2. Methode	25
3. Resultaten voor de tewerkstelling	26
3.1 Totale tewerkstelling	26
3.2 Tewerkstelling naar geslacht	30
4. Resultaten voor de werkloosheid	35
4.1 De uitkeringsgerechtigde volledig werklozen	35
4.2 Uitbreiding tot de ruime definitie	42
5. Conclusies	49

Hoofdstuk 5 / De arbeidsmarkt naar sector, opleiding en geslacht in 1998	51
---	-----------

1. Inleiding	51
2. Sterkte-zwakte analyse voor de industrie en de private diensten	52
2.1 Inleiding	52
2.2 De resultaten	53
2.2.1 Niet-geklasseerde tewerkstelling	53
2.2.2 Sterkte-zwakte analyse van de secundaire sector	54
2.2.3 Sterkte-zwakte analyse van de private diensten	56
2.3 Conclusies	58
3. Sterkte-zwakte analyse voor de quartaire sector	59
3.1 Zuiver collectieve goederen	59
3.1.1 Bestuur	59
3.1.2 Openbare veiligheid en orde	61
3.1.3 Defensie	61
3.1.4 Besluit	62
3.2 De sector onderwijs	62

3.3 De quasi-collectieve goederensector	65
3.3.1 De gezondheidszorg	65
3.3.2 De sociale sector	69
3.3.2.1 Bejaardenzorg	69
3.3.2.2 Gehandicaptenzorg	73
3.4 Besluit	75
4. Sectorale werkgelegenheidsperspectieven : algemeen	76
5. Perspectieven naar sector, geslacht en opleidingsniveau	77
5.1 Opzet van de vraagprognose	77
5.2 De evolutie van de vraag op de arbeidsmarkt (1993-1998)	79
6. Prognose van het arbeidsmarktaanbod per geslacht, opleiding en leeftijd	80
6.1 Werkwijze	80
6.2 De evolutie van het arbeidsmarktaanbod tussen 1993 en 1998	81
7. Een vergelijking tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt in 1998	82
Hoofdstuk 6 / Besluit	85
1. Het beschikbare bronnenmateriaal	85
2. Vaststellingen	85
Bijlage 1 / Bijlage bij hoofdstuk 2	87
Bijlage 2 / Bijlage bij hoofdstuk 3	101
Bijlage 3 / Bijlage bij hoofdstuk 4	123
Bijlage 4 / Bijlage bij hoofdstuk 5	138
Bibliografie	181

HOOFDSTUK 1

INLEIDING

Sinds de hervorming van de Europese Structuurfondsen in 1989 worden de ESF-subsidies toegekend op basis van globale plannen door elk van de Belgische overheden (op nationaal, gemeenschaps- en gewestniveau) ingediend. Hierin kan elke overheid aanduiden welke maatregelen zij wil uitvoeren voor welke doelgroepen en tegen welke kosten. De plannen voor doelstellingen 3 en 4 worden ingediend ter voorbereiding van de programmeringsperiode 1994-1999.

Vanaf 1994 krijgen zowel doelstelling 3 als 4 nieuwe accenten. Doelstelling 3 had oorspronkelijk de bedoeling om maatregelen uit te voeren ter bestrijding van langdurig werklozen, terwijl doelstelling 4 vooral de inschakeling van jongeren in het arbeidsproces vlotter wou laten verlopen.

In de nieuwe doelstelling 3 zijn maatregelen ter bestrijding van de langdurige werkloosheid en ten gunste van de inschakeling van jongeren in het arbeidsproces opgenomen (de oude doelstellingen 3 en 4). Het voornaamste nieuwe element van deze doelstelling is de expliciete nadruk op acties ter bevordering van de kansen van personen die bedreigd zijn met uitsluiting van de arbeidsmarkt.

De nieuwe doelstelling 4 slaat op werknemers die bedreigd worden door industriële mutaties. Deze doelstelling moet in principe de gehele economie bestrijken (transversaliteit) zonder a priori naar specifieke industrieën of sectoren te verwijzen. Ze moet gericht zijn op werkenden, en niet op werklozen, met als doel hun kwalificaties en hun kansen op de arbeidsmarkt te verbeteren.

Dit rapport beoogt de verdere ontwikkeling van een prospectief arbeidsmarktmodel ten behoeve van het Belgische Plan Doelstellingen 3 en 4 (CB 1994). De rapportering diende niet alleen te gebeuren op Belgisch vlak, maar zoveel mogelijk ook op regionaal vlak, zodat de regionale instanties gebruik zouden kunnen maken van de resultaten. Dit model zal tot stand komen uit een samenwerkingsinitiatief tussen het HIVA en het IRES van de UCL.

Het hoofddoel van onderhavig rapport is een overzicht te geven van het momenteel beschikbare statistische materiaal inzake de belangrijkste arbeidsmarkt-indicatoren opgesplitst naar regio en naar sector. Het prospectief element van de analyse bestaat erin dat op basis van administratieve gegevens gekoppeld aan expertenoordelen een antwoord kan gegeven worden op de vraag in welke sectoren en in welke regio's in de nabije toekomst arbeidsplaatsen zullen verdwijnen of

zullen gecreëerd worden. De methodologie die hiervoor gebruikt wordt (sterkte-zwakke analyses), werd reeds meermaals toegepast op het HIVA en meest recent in Gos en Pacolet (1992) en in Van den Cruyce, Gos en Pacolet (1993). Wel werd de IRES-classificatie van de industriesectoren en private diensten geactualiseerd, uitgebreid en toegespitst op tewerkstellingsperspectieven in plaats van op het groeipotentieel van een sector in het algemeen. Bovendien werden op basis van demografische gegevens en beleidsbeslissingen de tewerkstellingsvooruitzichten in de quartaire sector ingeschat.

Naast deze kwalitatieve inschatting van de tewerkstellingsperspectieven wordt ook een cijfermatige benadering aan de analyse toegevoegd. Op basis van de macroprognoses over de tewerkstelling per sector van het Planbureau en de structuur van de Arbeidskrachtentelling, wordt de tewerkstellingsevolutie tussen 1994 en 1998 ingeschat per sector, geslacht en opleidingstype. De bevolkingsprognoses van het NIS en de activiteitsgraden van de Arbeidskrachtentelling dienen als basis voor de aanbodprognose. Deze analyse biedt dus de mogelijkheid om zowel kwantitatieve als kwalitatieve discrepanties tussen vraag en aanbod te ontdekken.

Het prospectief arbeidsmarktmodel wil dus vooral de toekomstige evolutie in vraag en aanbod op de Belgische arbeidsmarkt in kaart brengen, waarbij de nadruk wordt gelegd op de sectorale en kwalificatiestructuur. Het herhaaldelijk toepassen van eenzelfde methode (waarbij weliswaar de gegevens geactualiseerd worden en het referentiekader verder ontwikkeld wordt) laat toe om de methode op haar voorspellende waarde te toetsen. De meest voor de hand liggende toets is een confrontatie van de werkelijke evolutie van de werkloosheid met de resultaten van de gesimuleerde discrepantie tussen vraag en aanbod.

HOOFDSTUK 2

DE VRAAGZIJDEN VAN DE ARBEIDSMARKT

1. Inleiding

Wanneer men spreekt over de vraagzijde van de arbeidsmarkt heeft men het gewoonlijk over de effectieve werkgelegenheid in alle bedrijven, organisaties en instellingen uit de private en overheidssectoren. In de literatuur worden echter meerdere classificaties gemaakt. Zo kunnen we een onderscheid maken tussen een interne en een externe vraag. Een aantal jobs worden niet openbaar vacant verklaard maar worden intern opgevuld. De impact van het overheidsbeleid op deze interne vraag is ontegensprekelijk veel beperkter dan op de externe vraag. Deze vraag bestaat uit de effectieve werkgelegenheid en de openstaande vacatures. Onze aandacht gaat in dit luik uitsluitend naar het aantal effectief bezette arbeidsplaatsen.

Er is heel wat statistische informatie beschikbaar over de werkende (en ook werkloze) beroepsbevolking. Een groot gedeelte van deze gegevens wordt langs administratieve weg verkregen. Ze zijn gebaseerd op administratieve tellingen door openbare sociale organismen belast met het beheer van deelaspecten van de sociale wetgeving. We gebruiken hier de administratieve basisgegevens van de RSZ en het RIZIV voor de loontrekkende werkgelegenheid, en de RSVZ voor de zelfstandigen.

De Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ) heeft als opdracht de sociale bijdragen te innen voor alle loonarbeiders (hoofdarbeiders, handarbeiders) met uitzondering van de mijnwerkers, de zeevarenden en het vastbenoemd NMBS-personeel. De RSZ houdt daartoe een repertorium van werkgevers bij. Deze zijn verplicht per kwartaal de situatie inzake werkgelegenheid op te geven. Deze gegevens vormen als dusdanig de basis van de statistische reeksen die jaarlijks in een jaarverslag ter beschikking worden gesteld. Het jaarverslag geeft de situatie weer op het einde van het tweede kwartaal van het jaar (30 juni). Aangezien de RSZ-statistiek gebaseerd zijn op informatie door de werkgevers verstrekt, betreft het gegevens over de loontrekkenden *naar werkplaats*. Dit houdt in dat regionaliseerde statistieken een weergave zijn van de werkgelegenheid bij de bedrijven van een bepaalde regio, onafgezien van de regio waar de tewerkgestelde persoon woont.

Aan de RSZ-statistieken zijn een aantal beperkingen verbonden. De vergelijkbaarheid in de tijd is soms moeilijk doordat de gegevens de (evolutie van de) werkingssfeer van de sociale zekerheid weerspiegelen. Een mogelijke statistische stijging van de werkgelegenheid vanaf 1987 kan b.v. het gevolg zijn van de afschaffing van de twee-urengrens in 1987: tot 1987 telde de RSZ de jobs waarvan de dagelijkse duur niet meer dan twee uur bedroeg niet mee. Ook worden een aantal categorieën die deel uitmaken van de werkende bevolking, zoals de tewerkgestelde werklozen, niet meegeteld. De RSZ telt bovendien jobs en geen werknemers. Iemand die op hetzelfde moment twee (deeltijdse) jobs uitvoert bij verschillende werkgevers, wordt dubbel geteld aangezien de statistieken gebaseerd zijn op gegevens door de werkgever opgestuurd. Vooral in het onderwijs leidt dit tot een overschatting, gezien de frequente inzet van leerkrachten in verschillende onderwijsinstellingen. Mogelijks de belangrijkste beperking voor een gedetailleerde analyse van de werkgelegenheid is het ontbreken van een opsplitsing naar leeftijd en naar arbeidsregime. Aangezien de deeltijdse tewerkstelling zich de laatste jaren sterk ontwikkeld heeft, vooral in de non-profit sector, leidt dit tot een overschatting van het tewerkstellingsvolume in deze sector in verhouding tot de andere sectoren.

De RSZ-cijfers bieden wel het voordeel dat ze tot op gemeentelijk niveau beschikbaar zijn. Bovendien kunnen ze verbonden worden met een aantal bedrijfskenmerken, zoals de dimensie van het bedrijf.

Bij de Rijksdienst voor Ziekte en Invaliditeit (RIZIV) zijn jaarlijks gegevens beschikbaar afkomstig van de bijdragebonnen van de verzekeringsplichtigen. De verzekerde moet jaarlijks een bon bij het RIZIV indienen als bewijs van zijn bijdrage voor ziekte- en invaliditeitsverzekering. Dit geldt voor de volledige beroepsbevolking: werknemers, werklozen en zelfstandigen. De RIZIV-bestanden zijn *naar woonplaats*: ze duiden aan hoeveel mensen die wonen in een bepaalde regio tewerkgesteld zijn als werknemer (of werkloze of zelfstandige) onafgezien van de plaats van tewerkstelling die dus in een andere regio kan gelegen zijn. De meerwaarde van de RIZIV-gegevens ligt in de informatie over de leeftijd (vijfjarige klassen) en over de arbeidstijdregeling (deeltijdarbeid, seizoen- en interimarbeid) van de werknemers.

Toch zijn er ook een aantal beperkingen verbonden aan deze bron. De statistieken zijn slechts beschikbaar vanaf het niveau van het arrondissement. Ook hier kunnen dubbeltellingen voorkomen: werknemers die in de loop van het kwartaal waarin de telling plaatsvindt van werkgever veranderen of die twee jobs in een verschillende sector combineren, komen twee keer in de cijfers voor. Voor een 200 000-tal werknemers ontbreekt de sectorcode. Bovendien is deze sectorcode slechts vanaf 1989 beschikbaar. Van belang voor de opsplitsing privé/openbaar is dat enkel de vastbenoemde ambtenaren bij de overheid gerekend worden.

Deze (niet-exhaustieve) randbemerkingen moeten duidelijk maken dat de RSZ- en RIZIV-statistieken niet zomaar naast elkaar kunnen gebruikt worden. De uiteenlopende manier van gegevensinzameling én afbakening van categorieën geeft

reeds op nationaal vlak uiteenlopende resultaten; op regionaal vlak wordt de vergelijkbaarheid nog meer beperkt door het onderscheid woonplaats/werkplaats.

De zelfstandige werknemers in België hebben een eigen sociaal zekerheidsstelsel. Het beheer van de bijdragen gebeurt door het Rijksinstituut voor Sociale Verzekering der Zelfstandigen (RSVZ). Het RSVZ baseert zich voor de opmaak van de statistieken op de gegevens van de diverse sociale verzekeringsfondsen die de bijdragen innen. De jaarlijkse statistiek die door het RSVZ gepubliceerd wordt, deelt de zelfstandigen in naar hoofdberoep, bijberoep en helper. Een belangrijk nadeel van deze administratieve bron is de eigen sectorindeling, die meer een mengeling is van een beroeps- en een sectorindeling. De gegevens zijn net zoals voor de RSZ beschikbaar tot op gemeentelijk niveau.

Dit hoofdstuk over de vraagzijde van de arbeidsmarkt valt uiteen in twee paragrafen. In een eerste paragraaf wordt de evolutie van de loontrekkende werkgelegenheid (RSZ-gegevens) gedurende de periode 1982-1992 bekeken voor België, de gewesten en de Duitstalige Gemeenschap. Hierbij worden de beschikbare RSZ-gegevens gebruikt om aan te geven welke evoluties hebben plaatsgevonden binnen de belangrijkste deelsectoren van de secundaire en dienstensectoren. De RIZIV-gegevens van 1991 laten toe om de werkgelegenheid volgens arbeidsregime te analyseren. In de tweede paragraaf komen de zelfstandigen kort aan bod.

2. Sectorale samenstelling en evolutie van de loontrekkende werkgelegenheid

2.1 Sectorale trends tussen 1982 en 1992

In tabel B1.1 in bijlage 1 wordt de evolutie van de totale werkgelegenheid geventileerd volgens economische sector die de aard van de voornaamste bedrijfsactiviteit weergeeft¹. De algemeen gehanteerde classificatie in de EG om de economische sectoren aan te duiden is de NACE-indeling². De NACE-classificatie laat zeer gedetailleerde analyses van de tewerkstelling volgens economische sector toe. We beperken ons hier tot een indeling van de classificatie op het hoogste niveau (1 digit).

De industrie omvat de volgende sectoren: winning en verwerking van niet-energetische delfstoffen en hun derivaten en de chemische nijverheid (NACE 2), metaalverwerkende industrie en fijnmechanische en optische industrie (NACE 3), en andere be- en verwerkende industrieën (NACE 4). De industrie-, bouw- en energiesector vormen samen de secundaire sector.

¹ De gegevens zijn beschikbaar voor het Rijk, de gewesten en de Duitstalige Gemeenschap. De gegevens voor de provincie Henegouwen zijn eveneens in bijlage opgenomen, maar worden niet besproken.

² Algemene Systematische Bedrijfsindeling in de Europese Gemeenschappen aangepast aan de behoeften in België.

De tertiaire en quartaire sector samen omvatten alle dienstverlenende sectoren. De tertiaire sector staat voor alle private of commerciële diensten zoals vervoer, distributie, bank- en verzekeringsactiviteiten, ...

De quartaire sector³ omvat alle diensten die door de overheid hetzij gesubsidiëerd hetzij ook georganiseerd worden. De quartaire sector onderscheidt zich van de 'publieke sector' omdat vooreerst ook private organisaties kunnen opereren in de quartaire sector (b.v. de private non-profit organisaties), terwijl daarentegen de publieke organisaties ook kunnen opereren in de marktsector⁴ (b.v. openbare kredietinstellingen in de financiële sector).

De activiteiten die behoren tot de quartaire sector worden dus in hoofdzaak gefinancierd door de overheid. Soms wordt als synoniem ook de 'non-profit' sector gebruikt, omdat ze vooral sociale, collectieve doelstellingen nastreven. Deze collectieve doelstellingen vormen het belangrijkste criterium voor de verdere opsplitsing van de quartaire sector.

Bij de zuiver collectieve of publieke goederen worden de activiteiten gerekend die per definitie door de overheid moeten verricht worden, m.n. het overheidsapparaat (het bestuur), het rechterlijk apparaat, defensie, brandweer, openbare veiligheid. De benaming zuiver collectieve goederen wordt verklaard door het feit dat geen enkele burger kan uitgesloten worden van het gebruik en dat het gebruik door de ene burger het goed niet minder beschikbaar maakt voor een andere burger. De quasi-collectieve goederen of 'merit goods' zijn activiteiten die omwille van hun elementaire belang aan niemand kunnen ontegd worden. Het gebruik is echter wel perfect individualiseerbaar. Bijgevolg kan voor deze activiteiten een bijdrage gevraagd worden en de allocatie ervan kan via de markt gebeuren. Deze quasi-collectieve diensten worden in realiteit meestal volledig of toch voor het grootste deel gefinancierd door de overheid omdat men niemand wil uitsluiten van het gebruik, b.v. op basis van individuele koopkracht. Dit betekent niet dat deze dienstverlening niet zou kunnen gebeuren via private organisaties: niet de organisatievorm bepaalt het al dan niet behoren tot de quartaire sector, wel de financieringswijze. Het onderwijs wordt meestal apart beschouwd (en niet als onderdeel van de quasi-collectieve goederen) wegens de omvang van de sector.

Tussen 1982 en 1992 is de gesalarieerde tewerkstelling in België met ongeveer 10% toegenomen. Deze groei komt overeen met een extra tewerkstelling van 293 630 jobs. De tertiaire sector neemt hiervan het leeuwendeel voor zijn rekening (+237 612), gevolgd door de quartaire sector (+156 365). Ook de landbouwsector gaat procentueel gezien sterk vooruit (+39,90%, wat neerkomt op 4 472

³ De (evolutie van de) tewerkstelling van de subsectoren van de quartaire sector komt uitgebreid aan bod in punt 2.5.

⁴ De marktsector staat voor de primaire (landbouw), de secundaire (energie, industrie en bouw) en de tertiaire sector.

jobs). De industrie- en energiesector zijn verantwoordelijk voor een gezamenlijke vermindering van 107 277 banen. De bouwsector bleef nagenoeg stabiel.

Het Vlaams Gewest kent over dezelfde periode een toename van 255 884 arbeidsplaatsen (+17%), wat neerkomt op 87,1% van de tewerkstellingsgroei van het Rijk. De tertiaire en quataire sector liggen opnieuw aan de basis van deze groei met een respectievelijke toename van 175 121 en 93 075 jobs. De landbouwsector vertoont meer dan een verdubbeling van de tewerkstelling (+56,23%), terwijl de energiesector een zware achteruitgang kent (-19 879). De industriële sector heeft gedurende de beschouwde periode beter standgehouden dan in de andere gewesten.

De groei in het Waals Gewest is beperkt gebleven tot 3,49% of 27 982 arbeidsplaatsen. De procentuele veranderingen van de verschillende sectoren vertonen een totaal ander beeld dan die van het Vlaams Gewest. De enige gelijkenis is de relatief sterke toename van de tertiaire en quataire tewerkstelling. Opvallend hier is het grote verlies aan arbeidsplaatsen in de industriële sector (-58 241) en in mindere mate in de bouwsector (-9,23% of 5 598 jobs).

Het Brussels Gewest vertoont eveneens een beperkte toename van 9 764 banen. Ook hier werd de industriële sector zwaar getroffen (-25,90%). Vooral de tertiaire sector zorgde voor arbeidscreatie (+21 916). De bijkomende jobs in de dienstensectoren worden bijna volledig vernietigd door het verlies aan industriële tewerkstelling.

In de Duitstalige Gemeenschap is er procentueel een substantiële groei vast te stellen (+22,72%); in absolute aantallen gaat het echter over slechts 3 569 arbeidsplaatsen. Opmerkelijk is de toch wel substantiële groei van de industriële sector (+16,20%).

2.2 Sectorale trends tussen 1990 en 1992

Deze jaren worden gekenmerkt door een uiterst beperkte toename van de totale tewerkstelling (zie tabel B1.2 in bijlage 1). Voor het Rijk waren enkel de bouw, de tertiaire en de quataire sector enigszins hoopgevend. In absolute aantallen zorgden ze samen voor 46 681 extra banen. Dit positieve resultaat werd gedeeltelijk tenietgedaan door de achteruitgang in de energiesector en vooral in de industriële sectoren (samen -32 378). Het Vlaams en het Waals Gewest vertonen een gelijklopend beeld. In het Brussels Gewest daalde de totale tewerkstelling: vooral de industrie en de tertiaire sector kregen klappen te verduren. In de Duitstalige Gemeenschap tenslotte nam de industrie en de energiesector toe in tegenstelling tot de evolutie in de andere regio's.

2.3 Sectoraal tewerkstellingsaandeel in 1992

Wanneer we het tewerkstellingsaandeel van de diverse sectoren in 1992 vergelijken tussen het Rijk en de regio's, blijkt dat de grootste verschillen zich voordoen in

de industrie, de tertiaire en de quartaire sector. Het Brussels Gewest scoort beduidend lager in industrie-tewerkstelling (ongeveer 10% tegenover 1 op 5 of zelfs 1 op 4 voor de andere gebieden). Als administratief centrum van België is het echter koploper voor het tertiaire tewerkstellingsaandeel: bijna de helft van de jobs in het Brussels Gewest zijn te vinden in de tertiaire sector. In de andere gebieden is 1 op 3 tewerkgesteld in deze sector. Het quartaire tewerkstellingsaandeel (en ook het tertiaire tewerkstellingsaandeel) in het Vlaams Gewest bereikt niet dat van het Rijk, alhoewel het verantwoordelijk is voor 59,5% (93 075 op 156 365) van de groei van het Rijk. De groei is dus duidelijk het sterkst in die regio's waar het tewerkstellingsaandeel van de quartaire sector nog onder het nationaal gemiddelde ligt (Vlaanderen en de Duitstalige Gemeenschap).

Het Brussels Gewest telt het hoogste aantal tewerkgestelden per 1 000 inwoners in 1992, namelijk 600. Dit is ongeveer het dubbele van de andere gebieden. De tertiaire en quartaire sector samen nemen hiervan 85,8% voor hun rekening. De sterk uiteenlopende resultaten voor het Brussels Gewest enerzijds en de andere gebieden anderzijds, wordt natuurlijk (uitsluitend) verklaard doordat RSZ-gegevens naar werkplaats weergegeven zijn. Bijgevolg wordt hier de verhouding gegeven tussen het aantal inwoners van een regio en het aantal voorhanden zijnde arbeidsplaatsen in die regio. Het gaat dus niet om het aantal inwoners van een regio die een job heeft. Deze verhouding (die gebaseerd is op RIZIV-gegevens) geeft vooral voor het Brussels Gewest als administratief centrum van het land een totaal ander beeld (tabel 2.1). Door de pendelaars in rekening te brengen verdwijnt het als uitschieter en toont het laagst aantal tewerkgestelden per 1 000 inwoners.

Tabel 2.1 Aantal jobs per 1 000 inwoners, per sector en naar woonplaats, 1992

	Rijk	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Gewest
Geen NACE-code	36,2	36,6	37,2	30,6
Landbouw	1,2	1,5	0,9	0,3
Energie	2,8	3,3	2,3	1,4
Industrie	67,4	82,3	52,1	29,9
Bouw	16,8	18,4	16,0	10,0
Tertiaire sector	94,6	99,2	80,1	118,1
Quartaire sector	74,3	73,6	78,6	64,2
Totale tewerkstelling	293,5	314,8	267,2	254,5

Bron: Eigen bewerkingen op basis van RIZIV-gegevens

Niet alleen tussen de regio's maar ook over de tijd zijn er aanzienlijke verschillen in het aandeel van de sectoren ⁵.

⁵ Alleen de evolutie voor het Rijk wordt besproken.

Tabel 2.2 Tewerkstellingsaandeel van de sectoren voor het Rijk, 1982-1992, in %

	1982	1992
Landbouw	0,39	0,49
Energie	2,14	1,15
Industrie	27,60	22,42
Bouw	6,61	6,07
Tertiaire sector	30,79	35,45
Quartaire sector	32,47	34,40

Bron : Eigen bewerkingen op basis van RSZ-gegevens

Door de aanhoudende arbeidsuitstoot in de industrie is het aandeel van deze sector met meer dan 5% gedaald gedurende de laatste 10 jaar. Een omgekeerde beweging is er in de tertiaire en in mindere mate in de quartaire sector. De dienstensector in haar geheel stond in 1992 in voor ongeveer 70% van de totale tewerkstelling.

2.4 De werkgelegenheidsstructuur volgens geslacht en arbeidsregime

De RIZIV-gegevens ⁶ laten toe om de werkgelegenheidsstructuur te bekijken volgens geslacht en volgens arbeidsregime. Deze gegevens maken het ook mogelijk om de regionaal-sectorale spreiding van deeltijdarbeid te analyseren. Zoals in de inleiding reeds vermeld, is elke vergelijking met de RSZ-statistieken uit den boze.

Het percentage deeltijdarbeid bedroeg in juni 1991 voor België 18,3%. Zowel tussen de gewesten als tussen de sectoren zijn er opmerkelijke verschillen. Het aandeel werknemers (dit zijn zowel arbeiders, bedienden als ambtenaren) dat in Vlaanderen deeltijds werkt ligt lager dan in de andere gewesten. Een gedeeltelijke verklaring hiervoor moet gezocht worden bij de sectorale structuur van de gewesten. Deeltijdarbeid is sterk geconcentreerd in de tertiaire en quartaire sector. Het aandeel van deze private en publieke dienstensectoren in de totale tewerkstelling is eveneens beduidend lager in het Vlaams Gewest.

⁶ Deze gegevens hebben enkel betrekking op de voltijds en deeltijds tewerkgestelden. De seizoen- en interimtewerkstelling werd buiten beschouwing gelaten. Voor de Duitstalige Gemeenschap is het onmogelijk om RIZIV-cijfers te gebruiken voor de deeltijdse tewerkstelling, omdat deze statistieken slechts vanaf het arrondissementeel niveau beschikbaar zijn.

2.5 De quataire sector

2.5.1 Korte beschrijving van de evolutie van de tewerkstelling in de subsectoren van de quataire sector in de periode 1982-1992 (tabel B1.1 in bijlage 1)

In België wordt meer dan 80% van de groei van de tewerkstelling in de quataire sector verklaard door de groei van de quasi-collectieve goederensector (onderzoek, gezondheidszorg, sociale sector, religie, cultuur, andere).

De groei in de zuiver collectieve goederensector (bestuur, justitie, openbare veiligheid, brandweer en defensie) ligt lager dan de gemiddelde groei voor de quataire sector als geheel. De groei die we optekenen in de periode 1982-1992 is het resultaat van een lichte daling van de tewerkstelling in de periode 1982-1986, een sterke stijging van de tewerkstelling in de periode 1987-1990 en opnieuw een daling in 1991. Binnen de zuiver collectieve goederensector vertoont de subsector 'bestuur' de grootste groei.

Onderwijs, de sociale sector, bestuur en gezondheidszorg zijn, in dalende volgorde van belangrijkheid, de grootste subsectoren van de quataire sector; samen namen zij in 1992 82% van de quataire tewerkstelling voor hun rekening. In de hierboven opgesomde subsectoren worden 89 jobs per 1 000 inwoners aangeboden; dat is 28% van het totaal aantal gesalarieerde jobs dat per 1 000 inwoners in België (alle sectoren) wordt aangeboden.

Opsplitsing per gewest toont dat het aandeel van de tewerkstelling van de *zuiver collectieve goederensector* in de quataire tewerkstelling het grootst is in het Brussels Gewest en laagst in Vlaanderen. De subsector 'bestuur' vertegenwoordigde in het Brussels Gewest in 1992 ongeveer 70% van de tewerkstelling in de zuiver collectieve goederensector, tegenover 64% in Vlaanderen en 61% in het Waals Gewest. Dit wordt ook weerspiegeld door het aantal jobs per 1 000 inwoners. Uitschieter Brussel heeft als administratief centrum van het land meer dan drie keer meer jobs per 1 000 inwoners in deze zuiver collectieve goederensector dan gemiddeld in het Rijk. Daartegenover staat dat Brussel de enige regio is waar een continue daling wordt opgetekend. Van 1982 tot 1992 bedraagt deze daling 6%; vooral de subsectoren Justitie (-35%) en Defensie (-27,7%) zijn hiervoor verantwoordelijk.

In de periode 1982-1992 werden nauwelijks nog jobs gecreëerd in het *onderwijs*. De gemiddelde groei bedroeg over de beschouwde periode 3,5%. De plotse meetewerkstelling tussen 1989-1990 blijkt in 1991 al een stuk afgebrokkeld te zijn, maar toch wordt de stijgende trend behouden. In het Waalse Gewest en Vlaanderen vertegenwoordigt de sector onderwijs meer dan één derde van het aantal jobs in de quataire sector; in het Brussels gewest is dat minder dan één vierde. Nochtans blijkt het Brussels Gewest een concentratie van scholen te herbergen: uitgedrukt in jobs per 1 000 inwoners, zijn er gemiddeld 40% meer jobs in het onderwijs dan in het Rijk. In Vlaanderen ligt het aantal jobs in het onderwijs per 1 000 inwoners het laagst.

De groei van de tewerkstelling in de quartaire sector is voor een groot deel te danken aan de groei van de *quasi-collectieve goederensector* (onderzoek, gezondheidszorg, sociale sector, religie, cultuur, andere). De groeivoet in deze sector van 1982 tot 1992 bedraagt +38,3%; dat is de grootste aangroei in de quartaire sector. De zuiver collectieve goederen hebben een groeivoet van +6,42% en onderwijs +3,54%. Over de hele beschouwde periode was de groei van de quasi-collectieve goederensector het grootst in Vlaanderen. Binnen deze sector was de groei van de sociale sector (welzijns- en bejaardenzorg) in alle regio's het belangrijkste, gezien het gewicht ervan. In Vlaanderen kende de tewerkstelling in de subsectoren 'gezondheidszorg' en 'cultuur' een meer dan gemiddelde groei. Opvallend voor het Waals Gewest is de meer dan gemiddelde groei in de, weliswaar kleine, subsectoren 'onderzoek', 'religie' en 'andere'.

In het aandeel van de tewerkstelling van de quasi-collectieve goederensector op het totaal van de quartaire sector verschillen de gewesten niet veel van mekaar. Binnen de quasi-collectieve goederensector wegen de gezondheidssector en de sociale sector het zwaarst door. Het relatieve aandeel verbergt echter een onder-tewerkstelling, uitgedrukt in jobs per 1 000 inwoners, van de andere gewesten en gemeenschap t.o.v. het Brussels Gewest. Ook op het vlak van gezondheids-, welzijns- en bejaardenzorg blijkt Brussel dus jobs te concentreren.

2.5.2 Deeltijdse arbeid

Deeltijdse arbeid wordt hier apart behandeld omdat het aandeel van de deeltijdse arbeid in de quartaire sector groot is ten opzichte van andere sectoren. Volgens de RIZIV-gegevens waren er in België in 1992 18,3% deeltijds werkenden, in de quartaire sector komt dat op 27,27% deeltijdsen. De tertiaire en de primaire sector volgen met ongeveer 21%. In de quartaire sector zijn het vooral onderwijs, gezondheidszorg en de sociale sector die deze deeltijds tewerkgestelden herbergen.

De oorzaak van het hoge aandeel deeltijdsen vinden we in volgende kenmerken :

- Het hoog aandeel van vrouwelijke tewerkstelling in deze subsectoren, rekening houdend met het feit dat vrouwen meer deeltijds werken dan mannen. De verklaring van het hoog aandeel vrouwelijke tewerkstelling in de quartaire sector ligt in de aanwezigheid van een aantal 'typisch vrouwelijke' subsectoren zoals de onderwijs- en verzorgingssector. Het aandeel van de vrouwelijke tewerkstelling in de zuiver collectieve goederensector ligt lager dan in de quartaire sector als geheel; het gaat dan ook veelal om meer 'typisch mannelijke' subsectoren. In 1990 werkten in de totale tewerkstelling 62% vrouwen voltijds en 36% deeltijds, tegenover respectievelijk 93,1% en 5,4% voor de mannen. Het aandeel van de vrouwen in onderwijs bedraagt 61,6% in 1992, voor gezondheidszorg 78,7% en voor de sociale sector 72,0%.

Als men vergelijkt met andere landen ligt België tussen extremen zoals 59% vrouwen die deeltijds werken in Nederland en nauwelijks 5% in Griekenland en kan bijgevolg de deeltijdse tewerkstelling nog verder ontwikkelen.

- Mannen in de quataire sector werken meer deeltijds (vooral in het onderwijs) dan elders het geval is.
- In België werd het werkzoekende arbeidsaanbod op grote schaal financieel gestimuleerd om een deeltijdse betrekking te aanvaarden.

3. De zelfstandige werkgelegenheid

Het aantal zelfstandigen per regio, geslacht en sector voor 1992 is opgenomen in tabel B1.3 in bijlage 1. Het aandeel van de landbouwsector is uiteraard het laagst in het Brussels Gewest; de Duitstalige Gemeenschap scoort met een aandeel van meer dan 35% ongeveer 20% hoger dan de andere regio's (en het nationaal gemiddelde). Een ander opvallend verschijnsel is dat in alle regio's meer mannen dan vrouwen een zelfstandige activiteit uitoefenen in de landbouwsector, behalve in de Duitstalige Gemeenschap. Het aandeel van de industrieën (dus inclusief de bouw- en energiesector) bedraagt in elke regio ongeveer 20% (iets minder in de Duitstalige Gemeenschap). Ook hier zijn vooral mannen tewerkgesteld. In Brussel is, in vergelijking met Vlaanderen en Wallonië, het aandeel van de vrouwen groter, terwijl in de Duitstalige Gemeenschap opvallend weinig vrouwen in de industrieën zijn tewerkgesteld. De verklaring zal in eerste instantie moeten gezocht worden bij de sectorale structuur van de zelfstandige tewerkstelling van deze regio. Binnen de dienstensectoren scoort het Brussels Gewest als hoofdstedelijk gewest het hoogst met een aandeel van bijna 78%. De Duitstalige Gemeenschap heeft het laagste aandeel zelfstandige dienstverlenende activiteiten (46,6%), gevolgd door Vlaanderen (63,5%). In elke regio is deze sector oververtegenwoordigd door vrouwen: meer dan 4/5 van de vrouwen die een zelfstandige beroepsactiviteit uitoefent, zijn in de dienstensectoren tewerkgesteld (behalve in de Duitstalige Gemeenschap).

HOOFDSTUK 3

DE WERKLOOSHEID

1. Afbakening van het werkloosheidsconcept

De werkloosheid in cijfers gieten is geen eenvoudige taak, zelfs al zijn er heel gedetailleerde statistieken en internationaal geharmoniseerde definities voorhanden (zoals die van de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) : iemand is werkloos als hij zonder werk is, beschikbaar is voor de arbeidsmarkt en actief naar werk zoekt). Deze definitie maakt de werkloze wel zichtbaar, maar volstaat zeker niet meer om de onzekere situatie op de arbeidsmarkt weer te geven.

Het concept werkloosheid kan vanuit meer dan één optiek benaderd worden en de definitie ervan hangt in belangrijke mate af van de werkelijkheid die men wenst weer te geven. De door ons gehanteerde definities zijn gebaseerd op administratieve gegevens van de RVA¹. De STAT92-statistiek² bevat individuele gegevens over alle werkzoekenden m.b.t. geslacht, leeftijd, woonplaats, beroep, diploma, nationaliteit, burgerlijke staat, nijverheidstak, arbeidsgeschiktheid en werkloosheidscategorieën.

De *uitkeringsgerechtigde volledig werklozen* (UVW's) zijn volledig werklozen die niet gebonden zijn door een arbeidsovereenkomst, die een werkloosheids- of wachttuitkering genieten en die ingeschreven zijn als werkzoekende. Deze definitie beantwoordt aan het beperkt concept van de werkloosheid en wordt meestal gebruikt in analyses over werkloosheid op nationaal vlak. De *Europese definitie* omvat alle *niet-werkende werkzoekenden* (NWW's). Het betreft de UVW's, de andere verplicht ingeschreven niet-werkende werkzoekenden en de vrij ingeschreven niet-werkende werkzoekenden. De categorie van de andere verplicht ingeschre-

¹ Op het einde van de jaren tachtig werden heel wat taken van de RVA geregionaliseerd. Inzake het beheer van statistische gegevens heeft de bevoegdheidsverdeling tot gevolg dat de VDAB, FOREM en BGDA eigenaar zijn van alle data over werkzoekenden, vacatures en beroepsopleiding. De RVA kan vanuit haar bevoegdheid inzake het beheer van de werkloosheidsverzekering statistische informatie leveren inzake werkloosheidsuitkeringen. Ook beschikt ze over statistieken over allerlei groepen werkende niet-werkzoekenden : stages voor jongeren, tewerkgestelde werklozen, tewerkgestelden in het derde arbeidscircuit, via het participatiefonds en in het bijzonder tijdelijk kader, gesubsidieerde contractuelen en werklozen tewerkgesteld in KMO-projecten.

² De gegevens dateren telkens van 30 juni.

ven NWW's omvat in hoofdzaak : de niet-werkende jongeren tijdens hun wacht-tijd, de werklozen die tijdelijk geschorst werden van het genot van werkloosheids-uitkeringen en de werkzoekenden ten laste van het OCMW. De vrij ingeschreven NWW's zijn personen die niet voldoen aan de voorwaarden om uitkeringen te ontvangen maar die zich vrijwillig inschrijven als werkzoekende om te kunnen genieten van de plaatsingsdiensten van de RVA. Deze EG-definitie kan be-schouwd worden als een benadering van de ILO-definitie. De statistische reeks van de NWW's stemt bovendien overeen met de gestandaardiseerde definitie van de werkloosheid die door het statistisch bureau van de Europese Gemeenschap wordt aanvaard.

De *enge definitie* breidt de Europese definitie uit met de *werklozen in beroepsoplei-ding* en de *oudere UVW's*. In 1985 werd een maatregel ingevoerd die een verschui-ving van de werkloosheid naar de inactiviteit tot gevolg had. Oudere langdurig werklozen konden vrijgesteld worden van hun inschrijving als werkzoekende zonder hierdoor hun recht op werkloosheidsuitkering te verliezen : het stelsel van de oudere niet-werkzoekende werklozen.

De *ruime definitie* omvat naast de reeds genoemde categorieën ook de *werklozen in opslorplingsprogramma's*, de *deeltijds werklozen* en de *niet-werkende vrijgestelden* (om sociale of familiale redenen of studies). Vanaf 1986 bestaat voor de werklozen de mogelijkheid om de werkloosheidsperiode op te schorten wegens sociale of familiale redenen. Deze maatregel laat de werkloze toe tijdelijk vrijgesteld te worden van zijn inschrijving als werkzoekende, zonder dat hij hierdoor zijn recht op een werkloosheidsvergoeding verliest.

De grenzen tussen werkgelegenheid, werkloosheid en inactiviteit zijn minder afgebakend door de invoering van een aantal overheidsmaatregelen. De nieuwe vormen van tewerkstelling situeren zich ergens halfweg tussen de werkgelegen-heid en werkloosheid of tussen de inactiviteit en de werkloosheid. Deze ontwik-keling is het gevolg van de tijdens de crisisjaren gevoerde politiek. Een aantal maatregelen veroorzaakte transferten van de werkloosheid naar de werkgelegen-heid (zoals de deeltijds werkende werklozen om aan de werkloosheid te ontsnap-pen). Andere maatregelen hebben er toe bijgedragen dat de overstap naar de inac-tiviteit aangemoedigd werd (o.m. vrijstelling van de verplichting tot inschrijving als werkzoekende voor oudere werklozen en werklozen met sociale of familiale moeilijkheden). Bijgevolg bevinden zich een groot aantal personen in de marge van de werkloosheid. Het niveau van onderbenutting van de arbeidskrachten-reserve is moeilijk te meten. De ruime definitie is een poging om een aantal cate-gorieën te kwantificeren.

2. De evolutie van de werkloosheid tussen 1982 en 1994

2.1 De werkloosheid tussen 1982 en 1986 volgens de drie definities

In deze paragraaf bespreken we kort de evolutie van de werkloosheid in elke beschouwde regio, en dit volgens de drie definities³.

Nadat de eerste en tweede oliecrisis voor een explosie van de werkloosheid hadden gezorgd, trad in 1983 een stabilisatie op. Het aantal UVW's in België is in de periode 1982-1986 gedaald met 11 672 eenheden. Deze afname verhuult de grote verschillen tussen mannen en vrouwen: het aantal mannelijke UVW's nam gedurende deze periode af met 22 627 eenheden terwijl het aantal vrouwen toenam met 10 955 eenheden. Uitbreiding naar het aantal NWW's toont dezelfde tendenzen. Het Vlaams Gewest kende eveneens een gunstige evolutie van het aantal UVW's met een daling van 13,6% (34 030 eenheden). In tegenstelling tot het Rijk nam zowel de mannelijke als de vrouwelijke werkloosheid af (zij het in heel beperkte mate voor de vrouwen). Volgens de Europese definitie ziet de situatie er nog iets rooskleuriger uit: daar kunnen we een daling met 37 949 werklozen vaststellen. In het Waals Gewest is de werkloosheid zelfs volgens de meest beperkte definitie toegenomen, namelijk met 18 610 personen. Uitbreiding naar de EG-definitie doet de werkloosheid stijgen met 21 227 personen. De toename is volgens beide definities ongeveer gelijk verdeeld tussen mannen en vrouwen. In het Brussels Gewest neemt de werkloosheid toe met 3 748 UVW's en met 4 611 NWW's. Vooral de vrouwen worden getroffen (respectievelijk 74% en 69%). De Duitstalige Gemeenschap tenslotte vertoont dezelfde tendens als het Brussels Gewest: volgens beide definities is er een toename die zich vooral bij de vrouwen situeert (59% voor de UVW's en 65% voor de NWW's). Algemeen kunnen we besluiten dat de evolutie van het aantal UVW's en NWW's in de periode 1982-1986 enkel in het Vlaams Gewest gunstig verliep.

Uit de eerste verruiming van de definitie waardoor ook de werklozen in beroepsopleiding en de oudere UVW's worden meegeteld, blijkt dat de daling van het aantal UVW's (en NWW's) in België een vertekend beeld geeft van de situatie op de arbeidsmarkt. Er werden immers 60 014 werklozen ondergebracht in de categorie 'oudere UVW's' (die een verschuiving van de werkloosheid naar de inactiviteit tot gevolg had) of de categorie werklozen in beroepsopleiding. Vooral voor de mannen (64%) is de vertekening indrukwekkend. Voor het Vlaams Gewest wordt de uitgesproken positieve tendens volledig tenietgedaan. Het aantal mannelijke werklozen kent nog steeds een daling (-9 438 werklozen volgens de enge definitie i.p.v. 32 321 UVW's), maar de vrouwelijke werkloosheid stijgt met 10 197. In Wallonië komen er door de uitbreiding van de definitie nog 19 426

³ Er worden geen tabellen gegeven voor deze periode. We vermelden enkel de belangrijkste trends per regio en per definitie om een vergelijking met de volgende periode mogelijk te maken.

werklozen bij. In het Brussels Gewest verdubbelt het aantal en in de Duitstalige Gemeenschap situeert de toename zich bijna uitsluitend bij de vrouwen.

Volgens de ruime definitie is de werkloosheid in België met meer dan 200 000 personen toegenomen tussen 1982 en 1986. Deze groei is vooral te wijten aan de vrouwen (ongeveer 72%) en dan vooral aan de categorie van de deeltijds werklozen. De opslorplingsprogramma's, de deeltijds werklozen en de niet-werkende vrijgestelden stonden in 1982 in voor 14% van de totale werkloosheid. In 1986 was dit aandeel opgelopen tot 30%. Vooral in het Vlaams Gewest waren deze maatregelen heel populair: de 'werklozen'-populatie nam hierdoor toe met 92 860 eenheden. 76% van hen waren vrouwen. In het Waals Gewest heeft de uitbreiding van de definitie een kleiner effect: 'slechts' 49 212 werklozen kwamen erbij (wat weliswaar meer dan een verdubbeling inhoudt). Ook in het Brussels Gewest is er meer dan een verdubbeling (van 9 547 naar 22 106 werklozen). In de Duitstalige Gemeenschap kent de tot nog toe beperkt gebleven werkloosheid een verdrievoudiging. Net zoals in de andere regio's zijn vooral de vrouwen het grootste slachtoffer.

2.2 De werkloosheid volgens de Europese definitie tussen 1986 en 1994

In 1986 waren er in België 477 899 niet-werkende werkzoekenden, in 1994 bedroeg hun aantal 553 346 (tabel B2.1 en B2.2 in bijlage 2). Dit is een toename met 15,8% of met 75 447 werklozen. Deze stijging verbergt een aantal fluctuaties die zich gedurende deze periode hebben voorgedaan. Deze fluctuaties zijn in hoofdzaak de weerspiegeling van de economische activiteit enerzijds én van wijzigingen in de werkloosheidsreglementering anderzijds.

Tussen 1986 en 1990 nam het aantal NWW's in België af met 113 538 eenheden (-23,7%), terwijl vanaf 1990 hun aantal gestadig toenam: met 19,4% tussen 1990 en 1992 en nog eens met 27,1% tussen 1992 en 1994. Een belangrijke verklaringsfactor voor de ononderbroken daling tussen 1986 en 1990 is zeker de heropleving van de economische activiteit en de creatie van arbeidsplaatsen die hieruit voortvloeide. Op het einde van de jaren tachtig wordt in de hele wereld een vertraging van de economische activiteit genoteerd. De golfcrisis en de problemen rond de hereniging van beide Duitslanden versterken nog het algemene onzekere klimaat. Door de conjuncturele verslechtering worden minder arbeidsplaatsen gecreëerd en stijgt de werkloosheid. Vanaf 1990 keert de trend in de werkloosheid zich dan ook om. Voor het eerst sedert 1984 is het aantal NWW's in België toegenomen. De algemene conjuncturele situatie kan echter niet losgekoppeld worden van het door de overheid gevoerde tewerkstellingsbeleid. Zowel de positieve tendens in de eerste periode als de spectaculaire toename met 51,9% tussen 1990 en 1994 moeten geplaatst worden tegen de achtergrond van de maatregelen tot bestrijding van de werkloosheid. Bij de uitbreiding van het werkloosheidsconcept komen we hierop terug.

De toename of afname van de werkloosheid was ongeveer gelijk verdeeld over mannen en vrouwen. Door het lagere *aandeel* van de mannelijke NWW's, nam hun werkloosheid procentueel natuurlijk meer toe of af dan die van de vrouwen. Tussen 1986 en 1990 nam het *aantal* vrouwelijke NWW's af met 20,7%, het aantal mannen met 28%. De toename tussen 1990 en 1994 bedroeg voor de vrouwen 'slechts' 41,7%, terwijl dit voor de mannen opliep tot 67,8%.

Opsplitsing naar regio toont ons een gelijklopende evolutie, zij het met een verschillende intensiteit. De daling van het aantal NWW's in België tussen 1986 en 1990 situeerde zich voor 70% in Vlaanderen. Vlaanderen noteerde de sterkste daling (-33,7%), gevolgd door de Duitstalige Gemeenschap (-28,1%) en het Brussels Gewest (-23,9%). In Wallonië zorgt de heropleving van de economische activiteit (of de invoering van bepaalde maatregelen) slechts voor een daling van 11%.

Met uitzondering van de Duitstalige Gemeenschap neemt het aantal NWW's in elke regio ongeveer in dezelfde mate toe tussen 1990 en 1992 (rond de 20%). Vanaf 1992 ontwikkelt de werkloosheid zich het meest ongunstig in Vlaanderen (+33,9%), gevolgd door het Brussels Gewest (+28,5%) en de Duitstalige Gemeenschap (+26,4%). Het Waals Gewest noteert de laagste toename (+20,1%). Ook rond 1985 deed zich de situatie voor dat de werkloosheid sneller steeg in Vlaanderen dan in Wallonië. Blijkbaar geldt de regel dat een werkgelegenheids crisis intenser gevoeld wordt in Vlaanderen, maar dat ook de groei van de werkgelegenheid zich vooral in Vlaanderen afspeelt. Tussen 1985 en 1990 was immers de daling van de nationale werkloosheidscijfers nauwelijks terug te vinden in de Waalse cijfers.

2.3 De werkloosheid volgens de enge definitie tussen 1986 en 1994

De toename van de werkloosheid tussen 1986 en 1994 was volgens de enge definitie groter dan volgens de Europese definitie: er kwamen iets meer dan 100 000 werklozen bij (of +18,4%). Dit betekent dat de oudere UVW's en/of de werklozen in beroepsopleiding in aantal zijn toegenomen. Ook binnen deze ruimere definitie hebben zich een aantal tegengestelde fluctuaties voorgedaan.

Tussen 1986 en 1990 nam het aantal werklozen volgens de enge definitie af met 18%, terwijl hun aantal sedert 1990 constant is toegenomen: met 16,7% tussen 1990 en 1992 en met 23,7% tussen 1992 en 1994. Zowel de procentuele toename als afname is geringer volgens de enge definitie dan volgens de Europese definitie. De verklaring voor de stijgende of dalende beweging is dezelfde als voor het aantal NWW's. De conjuncturele heropleving of verslechtering raakt de NWW's meer dan de werklozen in beroepsopleiding of de oudere UVW's. Zelfs in een periode van economische verbetering (zoals tussen 1986 en 1990) wordt een toename van deze twee categorieën geconstateerd. Hier zien we dus duidelijk dat de evolutie van de werkloosheid volgens de meest enge definitie - zoals het aantal UVW's of NWW's - niet mag losgekoppeld worden van het gevoerde tewerkstellingsbeleid.

De afname van de werkloosheid tussen 1986 en 1990 was procentueel ongeveer gelijk verdeeld over mannen en vrouwen; tussen 1990 en 1992 werden vooral de mannen getroffen door de verslechtering van de conjunctuur; vanaf 1992 is de procentuele toename van de mannen en de vrouwen vergelijkbaar.

Tussen 1986 en 1990 blijft Vlaanderen de sterkste afname noteren ondanks de uitbreiding van de definitie; Wallonië kan opnieuw het minst profiteren van de economische heropleving. Tussen 1990 en 1992 kent elke regio, met uitzondering van de Duitstalige Gemeenschap, een gelijklopende evolutie: een toename met 17 à 18%. Vanaf 1992 kan Wallonië het best standhouden onder de druk van de economische crisis: met een toename van 18,6% scoort deze regio tussen 5 en 9% lager dan de andere regio's.

2.4 De werkloosheid volgens de ruime definitie tussen 1986 en 1994

De werkloosheid volgens de meest ruime definitie is tussen 1986 en 1994 met 17,7% of met 138 008 eenheden toegenomen. Ook hier kan een opsplitsing in deelperiodes de mogelijke invloed van de conjunctuur en van het tewerkstellingsbeleid beter tot uiting laten komen.

Uitbreiding van het aantal categorieën doet de werkloosheid zelfs in een periode van economische heropleving toenemen. Tussen 1986 en 1990 krijgen we een stijging van 4,9% voor België. We willen er nogmaals op wijzen dat door het gevoerde tewerkstellingsbeleid enige voorzichtigheid geboden is bij de interpretatie van de evolutie van de werkloosheid. Het aantal NWW's nam weliswaar af, maar alle andere categorieën deden het aantal 'werkzoekenden' toenemen. Vanaf 1990 lijken een aantal tewerkstellingsmaatregelen minder aantrekkelijk te worden: zowel de opslorplingsprogramma's als de deeltijds werklozen stellen relatief minder werkzoekenden te werk. Vanaf 1992 volgen de andere categorieën deze tendens, met uitzondering van de werklozen in beroepsopleiding.

Deze evolutie van de werkloosheid volgens de ruime definitie moet apart bekeken worden voor beide geslachten, vooral omdat de maatregelen ter bestrijding van de werkloosheid een totaal ander effect hadden op mannen als op vrouwen. Tussen 1986 en 1990 verbergt de beperkte toename van 4,9% voor alle werklozen een volledig uiteenlopende trend voor mannen en vrouwen. Zowel de opslorplingsprogramma's, de deeltijdse werkloosheid als de andere ingeschreven werkzoekenden, worden in eerste instantie door vrouwen bezet. Voor 1990-1992 is de situatie voor mannen en vrouwen vergelijkbaar. Opmerkelijk voor de periode 1992-1994 is de procentuele daling (-2,7%) van de vrouwelijke werkloosheid volgens de ruime definitie, tegenover de substantiële toename volgens de enge definitie (+21,8%). De beperking van het recht van onvrijwillig deeltijdse werknemers op een bijkomende werkloosheidsvergoeding (vooral vanaf 1993) heeft als gevolg dat een belangrijke groep deeltijdsen (vooral vrouwen) niet meer in aanmerking komen voor deze vergoeding en geschorst worden. Hierdoor verdwijnen ze meestal volledig uit de werkloosheidsstatistieken. Ook het aantal niet-werkende

vrijgesteld en om familiale of sociale redenen of omwille van studies liep sterk terug.

2.5 Samenstelling van de werklozenpopulatie in 1994

De samenstelling van de totale werklozenpopulatie is in belangrijke mate onderhevig aan het gevoerde tewerkstellingsbeleid. Dit beleid heeft in de periode 1982-1994 duidelijk een aantal accentverschuivingen ondergaan. Bovendien hadden de maatregelen een uiteenlopende weerslag op mannen en vrouwen. De mannen werden in de eerste plaats gestimuleerd tot een definitieve uittreding uit het beroepsleven, terwijl bij de vrouwen de nadruk lag op deeltijdse tewerkstelling of tijdelijke uittreding zoals loopbaanonderbreking. Hier wordt enkel ingegaan op de huidige (juni 1994) verdeling van de werklozen per categorie.

Tabel B2.2 in bijlage 2 geeft voor elke regio en per geslacht de verdeling van de werklozen over de diverse categorieën. Zowel tussen de regio's als voor beide geslachten vallen een aantal (soms) substantiële verschillen op. Het aandeel UVW's is het hoogst in het Brussels Gewest (64%), gevolgd door het Waals Gewest (60%). Het laagste aandeel komt voor in de Duitstalige Gemeenschap (43%). Het nationaal gemiddelde bedraagt 54,2%. Uitbreiding met de overige NWW's maakt de regionale verschillen nog groter. Het aandeel van de NWW's loopt in het Brussels Gewest op tot bijna 75%, terwijl dat van de Duitstalige Gemeenschap nauwelijks iets meer dan de helft van het totale werklozenbestand bedraagt. In Vlaanderen maken de NWW's ongeveer 53% van alle werklozen uit, in het Waals Gewest is dit 66,3%. Het aandeel van de oudere UVW's schommelt tussen 5,6% in Wallonië en 10,2% in Vlaanderen. Ook de opslorplingsprogramma's⁴ scoren het hoogst in Vlaanderen (14,4%), gevolgd door de Duitstalige Gemeenschap (11,2%). Zowel het Waals als het Brussels Gewest schommelen rond de 8%. Het aandeel van de deeltijds werklozen bereikt meer dan 20% in de Duitstalige Gemeenschap, ongeveer 16% in Vlaanderen en Wallonië en slechts 8% in het Brussels Gewest. In Vlaanderen en de Duitstalige Gemeenschap heeft het tewerkstellingsbeleid blijkbaar meer succes dan in de andere regio's. De maatregelen tot verdeling van de beschikbare arbeid (zoals de deeltijdse werkloosheid of de loopbaanonderbreking) en de hertewerkstellingsmaatregelen (zoals de opslorplingsprogramma's) bereiken procentueel gezien een grotere groep werkzoekenden.

Niet alleen tussen de regio's maar ook tussen mannen en vrouwen ligt de verdeling uiteenlopend. In elke regio ligt het aandeel NWW's voor de vrouwen lager. Voor de vrouwen schommelt het aandeel NWW's tussen 48% voor de Duitstalige Gemeenschap en 73% voor het Brussels Gewest; voor de mannen bedragen deze percentages respectievelijk 55 en 77%. De grootste verschillen tussen mannen en

⁴ Vooral voor wat de opslorplingsprogramma's betreft moet rekening gehouden worden met een vertekening van de resultaten doordat de regio's soms op een verschillende manier hun statistieken opmaken.

vrouwen doen zich voor bij de categorieën van de oudere UVW's (vooral mannen) en de deeltijds werklozen (vooral vrouwen). De mannelijke oudere UVW's scoren tussen 8,6% voor Brussel en 17,7% voor Vlaanderen; de percentages voor de vrouwen liggen tussen 2,4% voor de Duitstalige Gemeenschap en 5,8% voor Vlaanderen. De deeltijdse werkloosheid heeft een aandeel tussen de 23 en 28% voor de vrouwen (met uitzondering van het Brussels Gewest waar slechts een aandeel van 11% bereikt wordt). De mannen maken duidelijk minder gebruik van deze mogelijkheid om (althans deeltijds) aan de werkloosheid te ontsnappen. Het nationaal gemiddelde bedraagt slechts 6%; de regionale discrepanties zijn beperkt. Het aandeel van de opslorplingsprogramma's is min of meer vergelijkbaar voor beide geslachten.

2.6 Aandeel van de regio's in de werkloosheid volgens de verschillende definities

In wat voorafging werd de evolutie van de werkloosheid per regio weergegeven volgens de verschillende definities. Zoals in punt 2.5 reeds werd aangetoond, is de verdeling van het totaal aantal werklozen tussen de regio's in belangrijke mate afhankelijk van de definitie waarvoor men opteert.

De UVW's en de werklozen volgens de Europese definitie zijn ongeveer in gelijke mate verdeeld over de regio's : ongeveer 45,5% voor het Vlaams Gewest, 42,5% voor het Waals Gewest en 12% voor het Brussels Gewest. Uitbreiding naar de enge definitie brengt het aandeel voor Vlaanderen van 45,2% naar 47,8%. Zowel het Brussels als het Waals aandeel nemen af. De ruime definitie brengt het Vlaams aandeel in de werkloosheid op 51,4%. Een belangrijk probleem bij de ruime definitie is echter de vergelijkbaarheid tussen de regio's⁵. Hierbij moet wel steeds voor ogen gehouden worden dat de diverse categorieën van werkzoekenden niet in dezelfde mate door de crisis getroffen worden. We moeten dus steeds het onderscheid maken tussen werkloosheid en ondertewerkstelling om de meest getroffen categorieën niet uit het oog te verliezen.

Tabel 3.1 Verdeling van de werkloosheid, per definitie en per regio, 1994

	Rijk Abs.	Vlaams Gewest Abs. Aandeel	Waals Gewest Abs. Aandeel	Brussels Gewest Abs. Aandeel
UVW's	496 514	225 619 45,4	211 581 42,6	59 314 11,9
NWW's	553 346	250 214 45,2	233 776 42,2	69 356 12,5
Enge definitie	645 432	308 800 47,8	260 592 40,4	76 040 11,8
Ruime definitie	916 596	471 523 51,4	352 454 38,5	92 619 10,1

Bron : STAT92 (RVA) en eigen berekeningen

⁵ Zie de vorige voetnoot.

3. Risicogroepen binnen de werkloosheid ⁶

De werkloosheid is in de eerste plaats een kwantitatief probleem van een structurele discrepantie tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Niettemin worden bepaalde groepen duurzamer en zwaarder getroffen door de werkloosheid dan andere groepen. Dit heeft tot gevolg dat de overheid, naast het creëren van arbeidsplaatsen, ook een selectief beleid voert dat gericht is op bepaalde risicogroepen, om te vermijden dat deze definitief worden uitgesloten van de arbeidsmarkt. Een afbakening van het begrip 'risicogroep' is duidelijk van belang. Algemeen worden volgende werklozen als een risicogroep beschouwd: vrouwen, langdurig werklozen, jongeren, migranten en laaggeschoolden. Het moet duidelijk zijn dat de concrete invulling van 'de risicogroepen' kan variëren over de tijd.

Onder langdurig werkloze verstaat men iemand die sinds 1 jaar of meer ononderbroken werkloos is geweest en die ouder dan 25 is. Jonge werklozen zijn de -25-jarigen. Laaggeschoolden zijn de houders van een diploma van het lager onderwijs of geen diploma (LO) of lager secundair onderwijs (LSO).

3.1 De risicogroepen in 1994 (tabel B2.3 in bijlage 2)

3.1.1 Vrouwen ⁷

In 1994 is bijna 57% van de Belgische NWW's een vrouw. Opsplitsing naar regio plaatst de Duitstalige Gemeenschap aan de leiding met een aandeel van de vrouwen van 62,5%, gevolgd door Vlaanderen (60,6%). Het Waals Gewest scoort beduidend lager (55,3%); het Brussels Gewest heeft minder vrouwelijke NWW's dan mannen (48,7%). Uitbreiding naar de enge definitie vermindert in elke regio het aandeel vrouwen. De verklaring ligt voor de hand: vooral mannen geven zich op als oudere UVW of kiezen voor een beroepsopleiding. De ruime definitie daarentegen brengt het aandeel vrouwen met 2 à 3% boven het aandeel van de Europese definitie, en dit in elke regio. Zowel de opslorplingsprogramma's, de deeltijdse werkloosheid als de niet-werkende vrijgestelden zijn categorieën die in de eerste plaats door vrouwen 'gekozen' worden.

3.1.2 Langdurig werklozen

In 1994 is iets meer dan 57% van alle NWW's langdurig werkloos in België. Vooral in het Waals en het Brussels Gewest is een omvangrijke kern van langdurig werklozen (resp. 61,3 en 58,5%). Maar ook in Vlaanderen en de Duitstalige Gemeenschap is meer dan de helft van de NWW's meer dan één jaar werkloos. Zo-

⁶ Er zal hier niet dieper ingegaan worden op de totalen volgens de drie definities; dit werd in voorgaand punt uitvoerig besproken. De nadruk wordt hier gelegd op de risicogroepen zelf.

⁷ Deze 'risicogroep' kwam reeds uitgebreid aan bod bij de bespreking van de evolutie en de samenstelling van de werkloosheid naar regio. We houden de bespreking dan ook kort.

wel de verruiming naar de enge definitie als de uitbreiding naar de ruime definitie maken in elke regio deze kern van langdurig werklozen groter. De enge definitie behoudt de rangorde van de regio's; de ruime definitie daarentegen brengt Vlaanderen op de eerste plaats. Meer dan 68% van alle beschouwde categorieën werklozen zijn langer dan één jaar werkloos. De andere regio's volgen op de voet: het Brussels Gewest heeft met een aandeel van 65,6% de laagste score. De uitbreiding van de enge naar de ruime definitie leidt vooral in Vlaanderen en de Duitstalige Gemeenschap tot een substantiële verhoging van het aandeel langdurig werklozen. De opslorplingsprogramma's, de deeltijdse werkloosheid en de vrijgestelden om sociale, familiale redenen en studies zijn klaarblijkelijk maatregelen waar vooral vrouwen op langdurige basis in terecht komen.

3.1.3 Jongeren

Bijna 20% van de Belgische NWW's in 1994 zijn jongeren. De Duitstalige Gemeenschap heeft het laagste aandeel jongeren (14,3%), het Waals Gewest het hoogste (21,4%). Uitbreiding naar de enge definitie, en meer specifiek de toevoeging van de categorie 'oudere UVW', vermindert het aandeel jongeren in elke regio. De ruime definitie behoudt de aandelen van de enge definitie. Blijkbaar resulteert de uitbreiding met de drie categorieën waar in belangrijke mate langdurig werkloze vrouwen in vertegenwoordigd zijn, niet in een oververtegenwoordiging van jongeren ten opzichte van de Europese definitie.

In elke regio heeft het merendeel van de NWW's een leeftijd tussen 25 en 40 jaar. Iets meer dan 47% van de Belgische NWW's behoort tot die leeftijdsklasse; in Vlaanderen bedraagt hun aandeel 44,8%, in Brussel bijna 50%. Zoals verwacht vermindert de verruiming naar de enge definitie hun aandeel, om weer toe te nemen bij de ruime definitie zodat ongeveer het niveau van de Europese definitie bereikt wordt.

3.1.4 Migranten

Het aandeel migranten in de totale werklozenpopulatie verschilt weinig van definitie tot definitie, maar des te meer tussen de regio's. Het migrantenaandeel binnen de NWW's is dus vergelijkbaar met dat volgens de enge en ruime definitie. Het nationaal gemiddelde bedraagt 16,3%. Vlaanderen heeft een substantieel lager aandeel (slechts 9%), gevolgd door het Waals Gewest (17%) en de Duitstalige Gemeenschap (20,1%). Het Brussels Gewest kent een sterke concentratie van migranten in de hoofdstad, wat weerspiegeld wordt in de werkloosheidscijfers: meer dan 40% van de Brusselse NWW's zijn migranten.

3.1.5 Laaggeschoolden

De werkloosheidscijfers voor 1994 tonen dat de laaggeschoolden nog steeds sterk vertegenwoordigd zijn. 64% van de NWW's in België hebben een diploma van het

lager of lager secundair onderwijs. Opnieuw zijn er aanzienlijke verschillen tussen de regio's. In het Waals Gewest en de Duitstalige Gemeenschap is meer dan 70% van de NWW's laaggeschoold (waarvan 35% LO), in Vlaanderen daalt dit aandeel tot bijna 62%. Het Brussels Gewest wijkt met een aandeel van slechts 50% sterk af van de andere regio's. Dit percentage is echter een onderschatting van de realiteit. In de restcategorie zitten er voor het Brussels Gewest veel migrantenjongeren met een buitenlands diploma dat een heel lage scholing weergeeft.

Uitbreiding naar de enge definitie doet in elke regio, behalve in het Brussels Gewest, het aandeel laaggeschoolden toenemen. Opvallend is dat het in rekening brengen van de oudere UVW's en de werklozen in beroepsopleiding een tegengesteld effect heeft op het aandeel werklozen met een diploma van het lager onderwijs enerzijds en het aandeel werklozen met een diploma van het lager secundair onderwijs anderzijds. Doordat de eerste groep relatief in aantal toeneemt en de tweede groep afneemt, kunnen we afleiden dat deze twee categorieën (en waarschijnlijk vooral de categorie van de oudere UVW's) hoofdzakelijk samengesteld zijn uit zeer laaggeschoolden. De ruime definitie toont voor elke regio een lager aandeel dan de Europese definitie, en dit zowel voor de LO-gediplomeerden als voor de LSO-gediplomeerden.

3.2 Evolutie tussen 1992 en 1994 ⁸ (tabel B2.4 in bijlage 2)

Volgens de Europese definitie zijn alle risicogroepen in aantal toegenomen tussen 1992 en 1994. Bovendien zijn ook de zogenaamde 'niet-risicogroepen' in aantal toegenomen. De procentuele toename ⁹ van de mannen was in elke regio groter dan die van de vrouwen, en dit volgens de drie definities. Volgens de ruime definitie nam het aantal vrouwelijke werklozen zelfs af. Zoals vroeger vermeld moet de verklaring hiervoor in eerste instantie gezocht worden bij de verstrenging van de wetgeving inzake de deeltijdse tewerkstelling/werkloosheid. Door de economische crisis vanaf 1991 nam het aantal langdurig werkloze NWW's meer toe dan de kortdurig werklozen. Dit betekent dat steeds een grotere massa het heel moeilijk krijgt om uit deze structurele situatie te geraken. De Duitstalige Gemeenschap vormt echter een uitzondering. De evolutie volgens de ruime definitie toont zowel voor de langdurig als de kortdurig werklozen het verminderde succes van bepaalde overheidsmaatregelen. Bij de indeling naar leeftijd wordt duidelijk dat de jongeren minder werden getroffen door de crisis dan de +25-jarigen. Het is waarschijnlijk onnodig de rol die het jongerenbanenplan hier heeft gespeeld, uiteen te zetten. Vooral de groep van de 25-40-jarigen nam sterk in aantal toe. De procentuele toename van het aantal migranten en Belgen was ongeveer even

⁸ Ter illustratie worden de tabellen met de evolutie van de risicogroepen tussen 1986 en 1992 eveneens in bijlage (tabel B2.5) gegeven.

⁹ Er wordt hier *geen* uitspraak gedaan over de evolutie van het *aandeel* van de risicogroepen in de totale werklozenpopulatie.

groot. De laaggeschoolden namen in vergelijking met de restcategorie (die vooral hogergeschoolden bevat) procentueel weinig toe, en dit volgens de drie definities.

HOOFDSTUK 4

SHIFT-SHARE ANALYSE

1. Inleiding

In een shift-share analyse van de tewerkstelling of de werkloosheid wordt de groei (positief of negatief) tussen twee jaren opgesplitst in drie componenten : een nationale, een sectorale en een regionale component. De bedoeling is na te gaan hoe verschillen in groei tussen regio's verklaard kunnen worden door karakteristieken eigen aan de regio. Wij gebruiken de traditionele shift-share analyse die uit een vergelijking van verschillende methodes als beste geselecteerd werd (Debrabander, 1983).

Deze analyse zal gebruikt worden om voor de gewesten en de Duitstalige Gemeenschap t.o.v. het Rijk na te gaan hoe de evolutie van de tewerkstelling (tussen 1982 en 1992) en de werkloosheid (tussen 1982 en 1994) kan verklaard worden vanuit de verschillende componenten¹. We maken hierbij gebruik van de RSZ-reeksen en de RVA-STAT92-bestanden. Sectoraal is gebruik gemaakt van de 2-digit indeling (zoals ze in beide bronnen voorkomen) om te vermijden dat op een hoger aggregatieniveau binnen een sector groeiende, stagnerende en achteruitgaande sectoren onder één noemer gebracht worden zodat uiteenlopende trends elkaar compenseren.

2. Methode

De shift-share analyse probeert om wijzigingen in variabelen die regionaal verschillend voorkomen (zoals de tewerkstelling en de werkloosheid) in componenten op te splitsen. Zo kan de tewerkstelling of de werkloosheid tussen twee jaren verklaard worden door de nationale of conjuncturele trend, door de sectorale samenstelling en door de lokationele context².

De nationale component of standaardgroei (s) is de groei van de tewerkstelling of werkloosheid die op basis van de nationale evolutie en de nationale mix van

¹ De resultaten voor de provincie Henegouwen worden in bijlage gegeven maar niet besproken.

² We verwijzen naar bijlage 3 voor de algebraïsche weergave (Debrabander, 1983).

sectoren zijn weerslag vindt in een regio. De industriële of proportionele component geeft weer of in een bepaalde regio vooral activiteiten aanwezig zijn die expansief of regressief zijn. De regionale structuur van de sectoren zorgt voor het verschil tussen de twee voorgaande componenten en de werkelijke groei (positief of negatief) in de tewerkstelling of werkloosheid. Deze specifiek regionale component wordt ook als 'competitie effect' of als 'lokationele component' omschreven. Deze 'restcomponent' beschouwt de verschillen in ontwikkeling van eenzelfde economische activiteit tussen de diverse regio's. Hij geeft een beeld van dat deel van de tewerkstellings- of werkloosheidsverandering dat niet het gevolg is van de nationale trend noch van de produktiestructuur van een regio. Mogelijke oorzaken zijn lokationele kenmerken eigen aan de regio of ook de interne produktiekenmerken van de bedrijfstakken in de regio.

De shift-share analyse moet vooral gezien worden als een *techniek ter beschrijving* (van Geuns, 1991). Deze techniek is niet gericht op het voorspellen van regionale ontwikkelingen, alhoewel natuurlijk bepaalde (nationale) trends in het verleden kunnen doorgetrokken worden naar de toekomst en kunnen vergeleken worden met andere projecties (zoals b.v. die van het Planbureau).

3. Resultaten voor de tewerkstelling

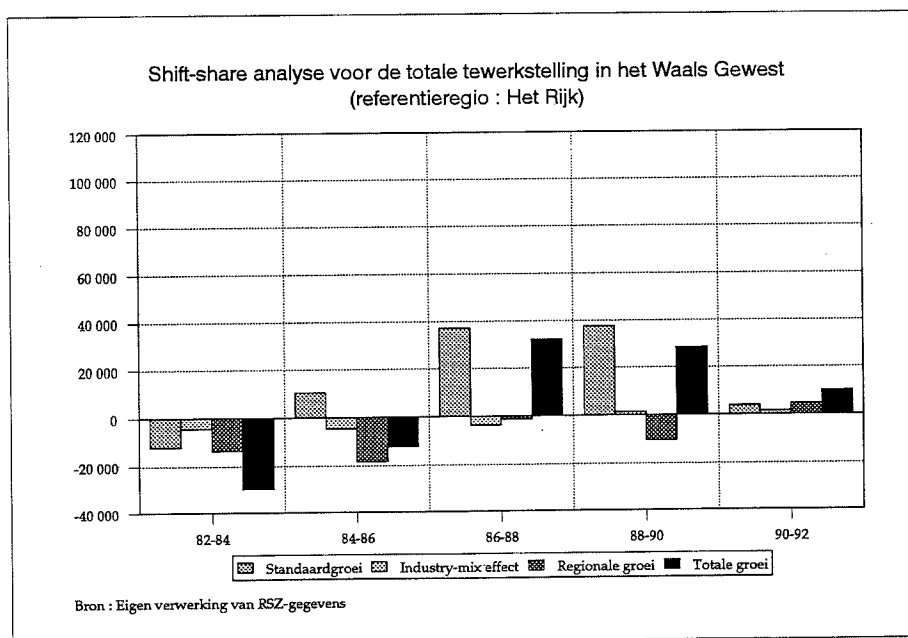
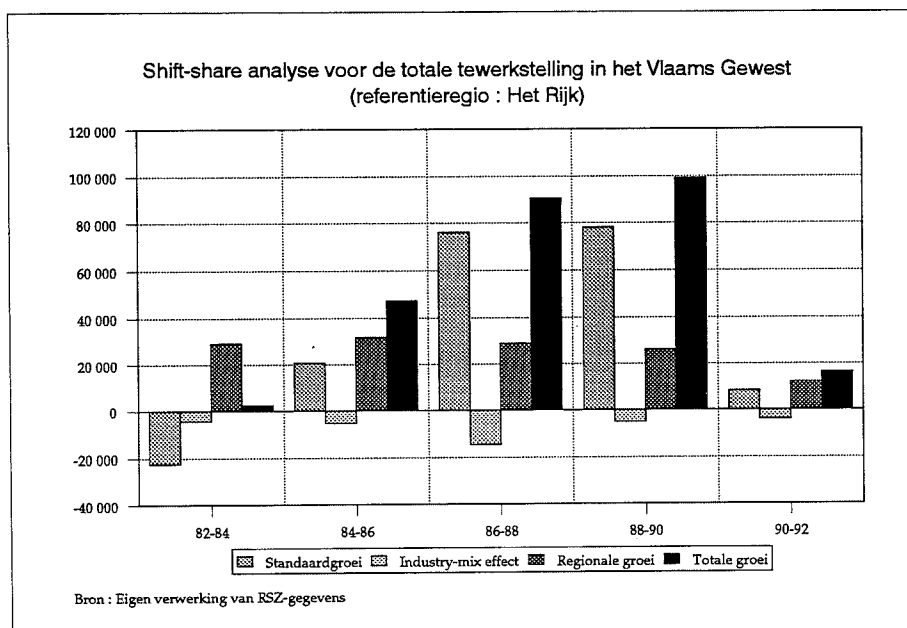
3.1 Totale tewerkstelling

In grafiek 4.1³ worden de resultaten van de shift-share analyse voor de totale tewerkstellingsevolutie⁴ in de regio's gegeven.

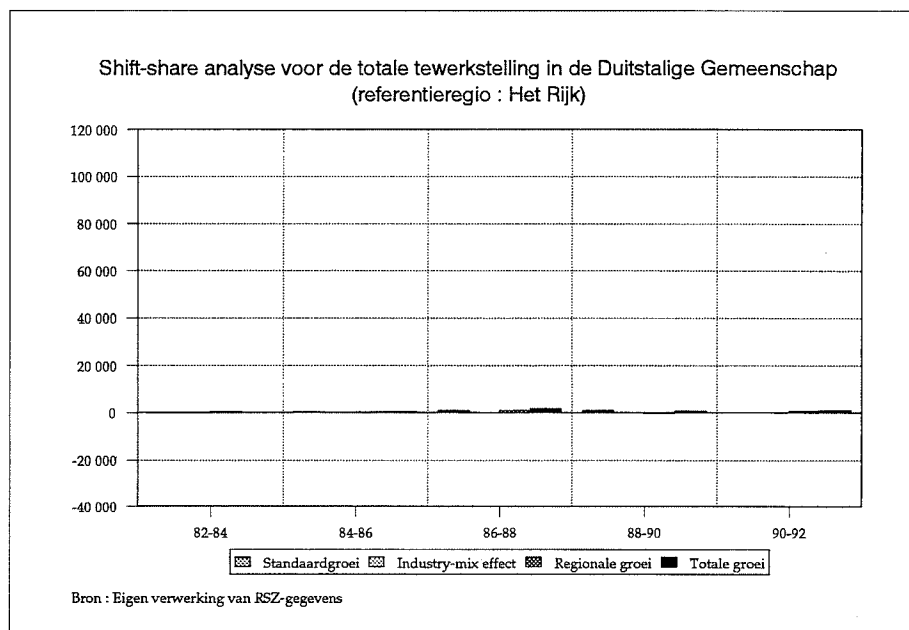
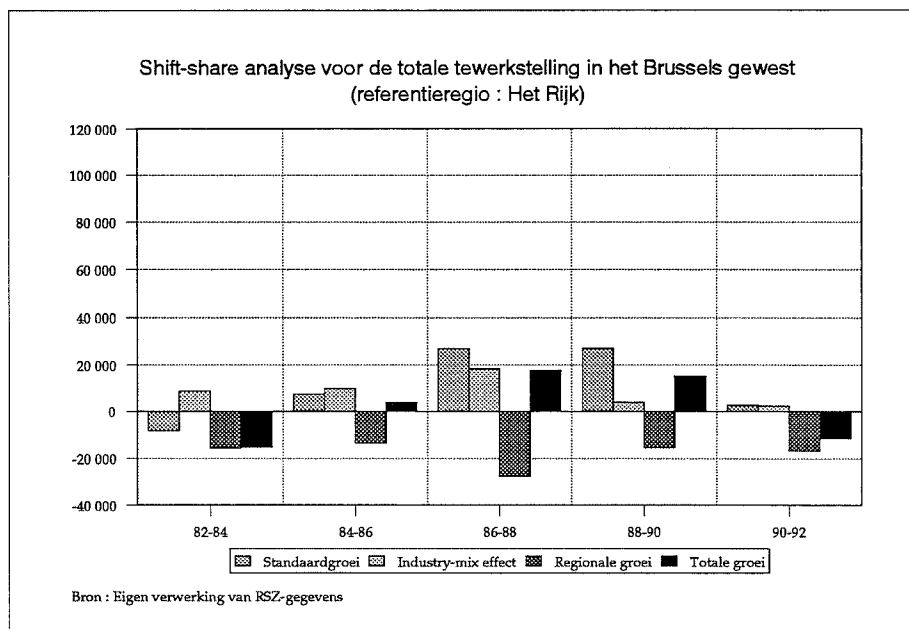
In de periode 1982-1986 zijn er opmerkelijke verschillen vast te stellen tussen de regio's inzake tewerkstellingsgroei. Alhoewel alle regio's de weerslag van het ongunstige conjuncturele klimaat ondervonden, wordt dit alleen in het Brussels en het Waals Gewest vertaald in banenverlies. Het Vlaams Gewest en de Duitstalige Gemeenschap daarentegen kenden een positieve groei in de tewerkstelling, uitsluitend te verklaren door een regionale groeidynamiek. Deze regionale component compenseerde ruimschoots het verlies aan banen door de nationale evolutie. Het banenverlies in het Waals Gewest wordt zowel door de regio-specifieke structuur, door de industriemix als (in mindere mate) door de conjuncturele toestand veroorzaakt. Het Brussels Gewest kon haar daling in de tewerkstelling vooral toeschrijven aan het ontbreken van regionale stimulansen. De sectorale samenstelling zorgde echter voor jobcreatie. Het hoge tewerkstellingsaandeel van de tertiaire en quartaire sector speelt hier een belangrijke rol.

³ De tabellen worden in bijlage gegeven.

⁴ Alleen de loontrekkende tewerkstelling (RSZ) wordt beschouwd; de shift-share analyse is gebaseerd op de NACE twee-digit indeling, waardoor de zelfstandige tewerkstelling (RSVZ), die bovendien een andere sectorindeling hanteert, niet in de analyse is opgenomen.

Grafiek 4.1

Grafiek 4.1

Alle gewesten zagen in de daaropvolgende periode 1986-1990 hun tewerkstelling toenemen. Vooral de verbeterde conjuncturele situatie lag hier aan de basis van. In Vlaanderen en de Duitstalige Gemeenschap bleef het regionale klimaat voor extra banen zorgen. Het regionale klimaat had opnieuw een negatieve impact in het Waalse en Brusselse Gewest. Net zoals in de vorige periode kon alleen het Brussels Gewest voordeel halen uit haar sectorale samenstelling.

In de periode 1990-1992 blijft het conjuncturele klimaat in alle regio's voor een toename in de tewerkstelling zorgen, zij het in veel kleinere mate dan in de voorgaande periode van conjuncturele heropleving. Opmerkelijk is wel dat behalve het Brussels Gewest nu ook het Waals Gewest kan profiteren van structuurvoordelen. In het Brussels Gewest zorgt het ontbreken van een regionale groeidynamiek voor een daling in de tewerkstelling. Deze regionale component is in het Vlaams Gewest verantwoordelijk voor meer dan 70% van de toename van de werkgelegenheid, in de Duitstalige Gemeenschap voor bijna 96%.

Voor het *Vlaams Gewest* is de tewerkstelling in elke deelperiode toegenomen. De meeste jobs werden gecreëerd in de periodes 1986-1988 en 1988-1990, en dan vooral onder impuls van het verbeterde conjuncturele klimaat (81% van de extra-tewerkstelling kwam tot stand door de nationale component). De regionale component had gedurende de periode 1982-1992 onafgebroken een positieve invloed op de tewerkstelling. In de periodes 1982-1984 en 1984-1986 is de eigen dynamiek van de Vlaamse economie relatief groter dan in de andere periodes (in 1982-1984 vangt zij volledig het banenverlies op nationaal vlak op). De industriemix werkte over de gehele periode negatief, zij het in beperkte mate. De sectorale structuur in Vlaanderen blijkt dus sterker vertegenwoordigd te zijn door zwakkere sectoren (inzake tewerkstellingsmogelijkheden) dan nationaal.

In tegenstelling tot het Vlaams Gewest, kende het *Waals Gewest* in de eerste twee deelperiodes (1982-1984 en 1984-1986) een negatieve groei van de tewerkstelling. Dit was vooral te wijten aan de regionale component die trouwens gedurende bijna de gehele periode (behalve tussen 1990 en 1992) de jobcreatie door de algemene conjuncturele heropleving afremde. De sectorale structuur heeft sedert 1988 een (geringe) positieve invloed op de jobcreatie.

De drie componenten vertonen in het *Brussels Gewest* een gelijkaardig patroon voor de verschillende deelperiodes. Het ontbreken van afdoende regionale impulsen heeft de hele periode geleid tot een afremmen van de nationale component (behalve in 1982-1984, toen de nationale component nog een negatieve invloed had). De industriemix in het Brussels Gewest heeft tot 1988 in belangrijke mate bijgedragen tot jobcreatie; vanaf 1988 is de invloed nog steeds positief, zij het in mindere mate. Het grote tewerkstellingsaandeel van de tertiaire sector (ongeveer de helft) zal hier wellicht niet vreemd aan zijn.

De *Duitstalige Gemeenschap* kende net zoals het Vlaamse Gewest een toename van de totale tewerkstelling in elke deelperiode én een negatieve invloed van de industriemix component in elke deelperiode. De regionale invloed is doorgaans sterk positief geweest, behalve tussen 1988 en 1990.

3.2 Tewerkstelling naar geslacht

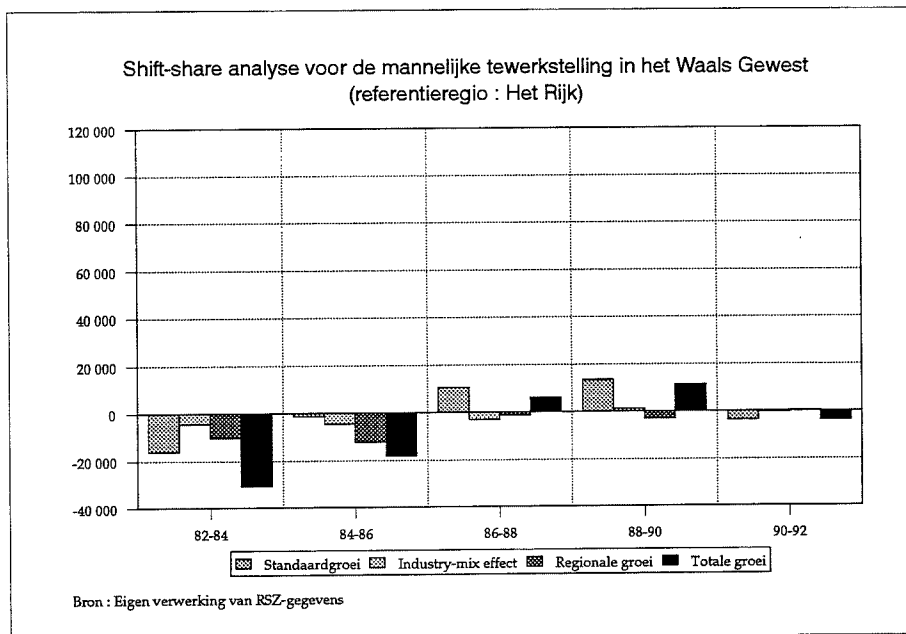
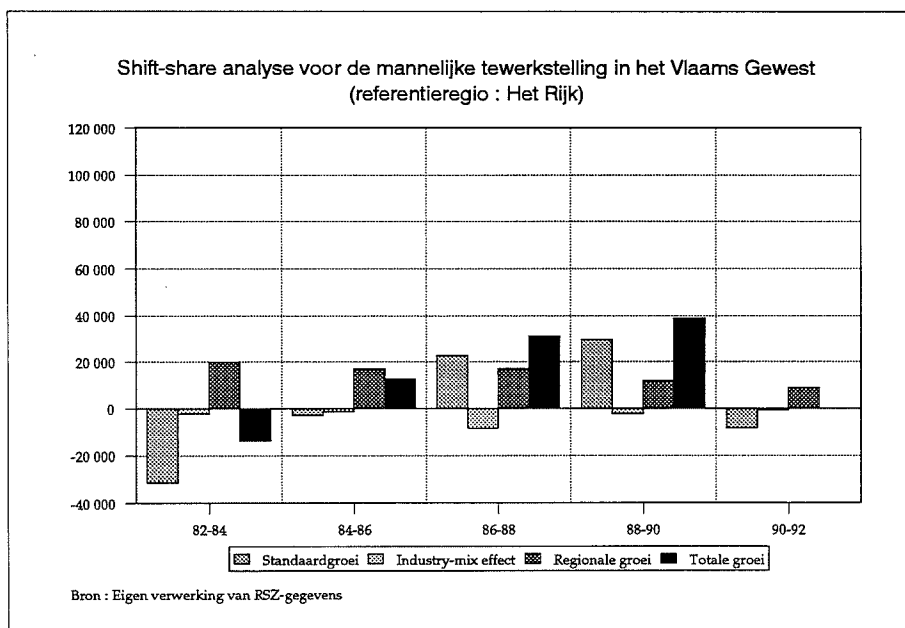
In grafieken 3.2 en 3.3 wordt de shift-share analyse van de tewerkstelling in de regio's uitgesplitst naar geslacht.

In de periode 1982-1986 zijn enorm grote verschillen op te merken tussen de mannelijke en vrouwelijke tewerkstellingsevolutie. De mannelijke tewerkstelling neemt in alle regio's af, terwijl de vrouwentewerkstelling in alle regio's groeit. Het verschil in evolutie is grotendeels te verklaren door de nationale component. Het nationale klimaat was duidelijk gunstiger voor vrouwen dan voor mannen. Het effect van de regionale component en van de industriemix is gelijklopend voor mannen en vrouwen.

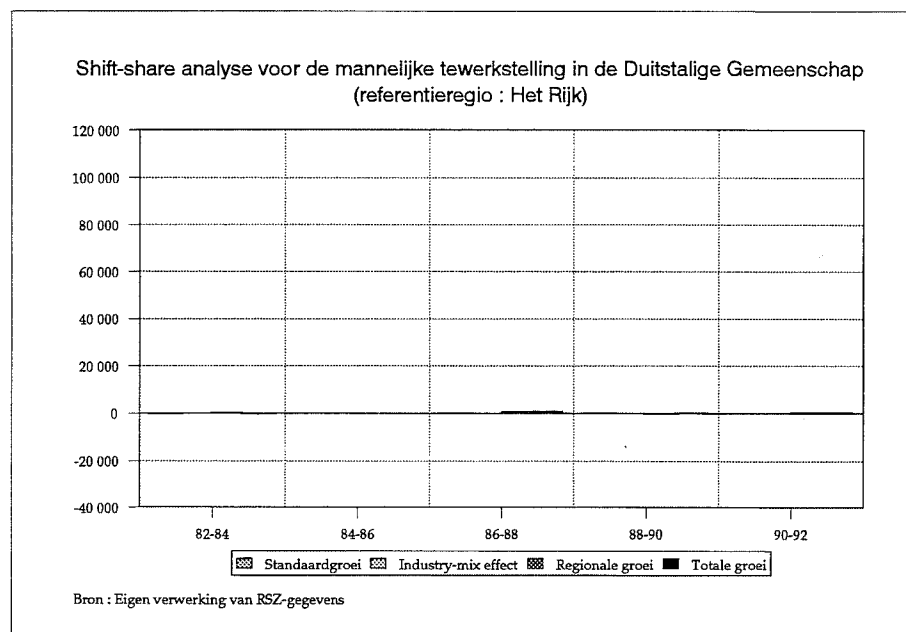
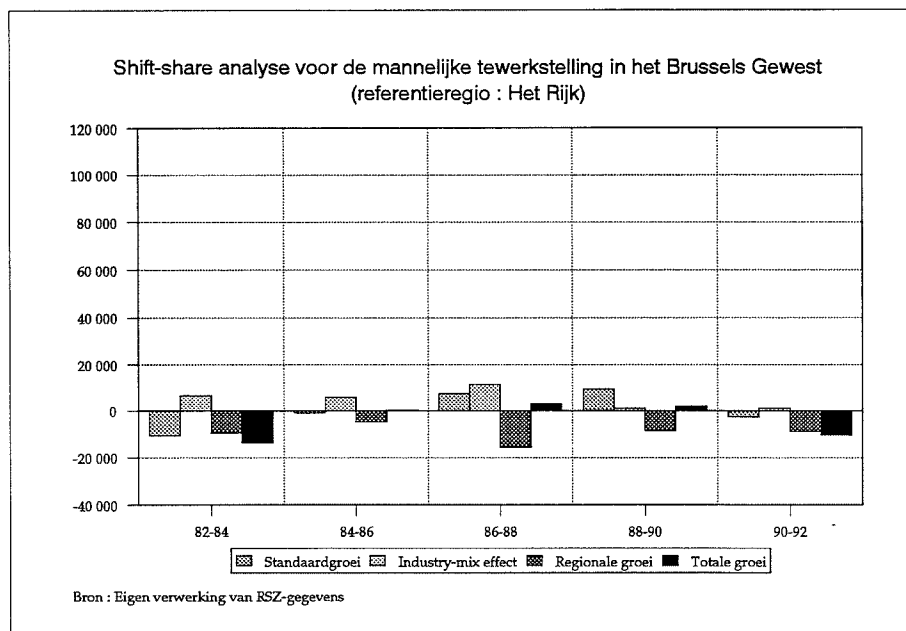
Zowel de mannelijke als de vrouwelijke tewerkstelling neemt toe in de volgende periode (1986-1990), vooral door de nationale component. De invloed van de drie determinerende factoren is volledig gelijklopend (behalve voor het beperkte effect van de sectorale structuur in de Duitstalige Gemeenschap) voor mannen en vrouwen.

De periode 1990-1992 vertoont een gelijkaardig patroon als de eerste periode. De nationale component zorgt voor jobverlies bij de mannen, terwijl voor de vrouwelijke tewerkstelling het klimaat nog steeds gunstig is (weliswaar in veel geringere mate). In het Brussels Gewest zorgt het ontbreken van regionale stimulansen voor een terugloop van het aantal banen.

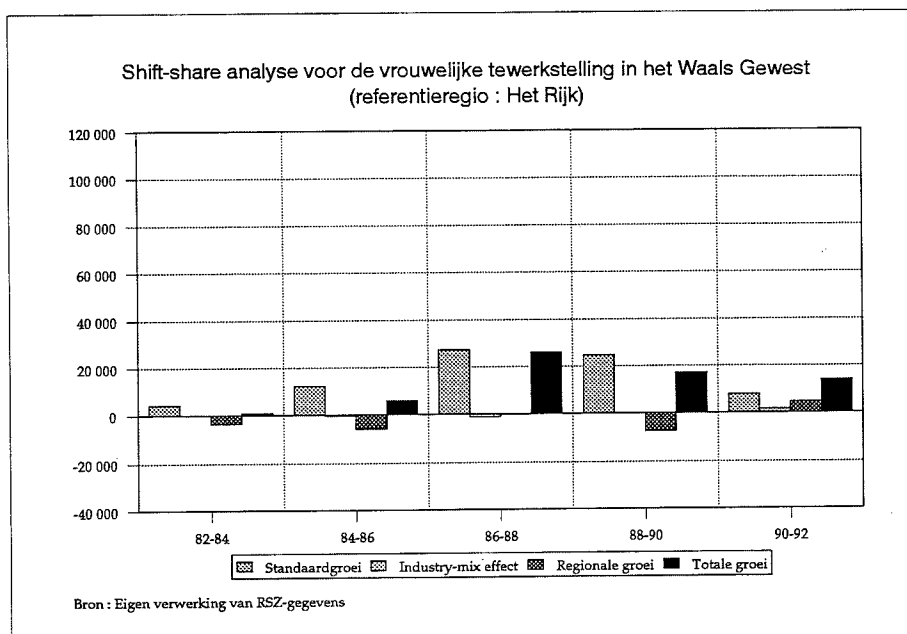
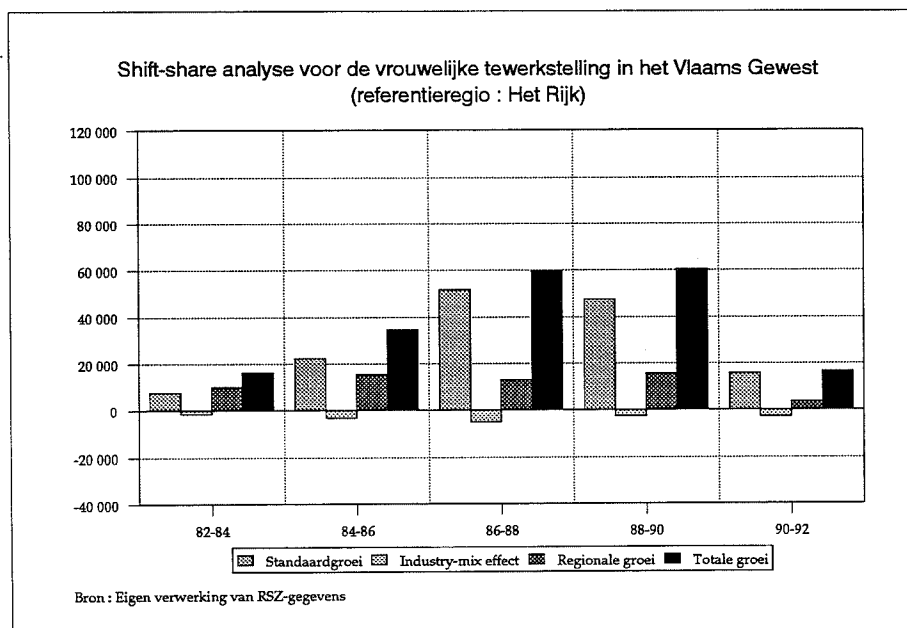
De belangrijkste verschilpunten tussen de mannelijke en vrouwelijke tewerkstelling over de gehele periode zijn te verklaren door de invloed van het nationale klimaat. Deze component had een uitsluitend positieve invloed op de vrouwelijke tewerkstellingscreatie, terwijl dit voor de mannen enkel in de periode 1986-1990 het geval was. De gunstiger conjunctuur voor vrouwen had veel te maken met het door de overheid gevoerde tewerkstellingsbeleid, dat een sterk uiteenlopende impact had al naargelang het geslacht. Het tewerkstellingsbeleid richtte zich voor wat de mannen betreft in de eerste plaats op een vermindering van het arbeidsaanbod door de stelsels van vervroegde pensionering : het conventioneel brugpensioen voor werknemers en het stelsel van de oudere UVW's voor werklozen. Bij de vrouwen overheersten diverse vormen van arbeidsverdeling, en dan vooral deeltijdse arbeid. De overgrote meerderheid van deze deeltijds werkende vrouwen kwam terecht in de dienstensector, die in de jaren tachtig een spectaculaire toename kende. De sectorale structuur en de regionale stimulansen van de regio's gaven geen aanleiding tot een uiteenlopende evolutie van jobcreatie bij mannen of vrouwen. Wel is het regio-specifieke aandeel doorgaans geringer bij de vrouwelijke werkgelegenheid.

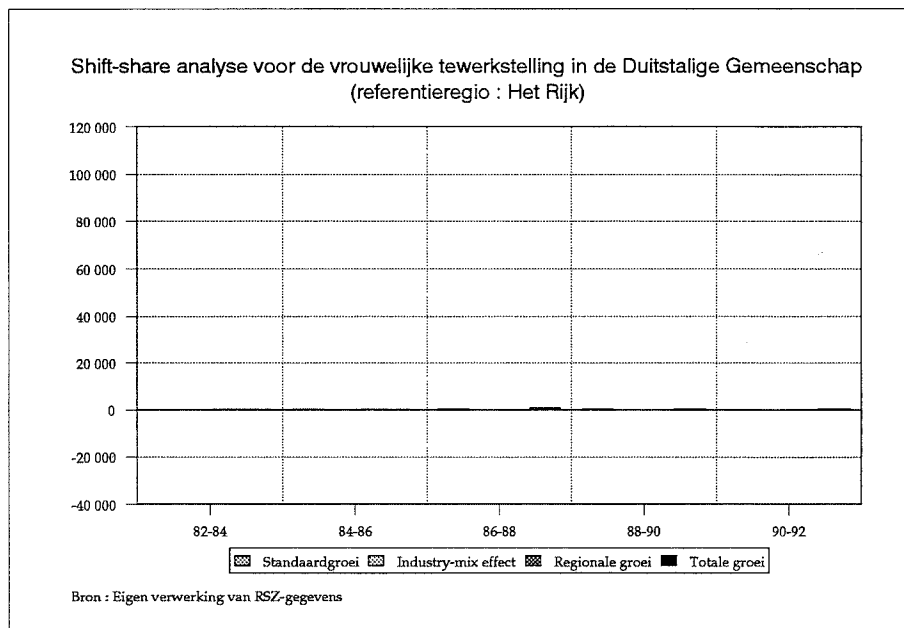
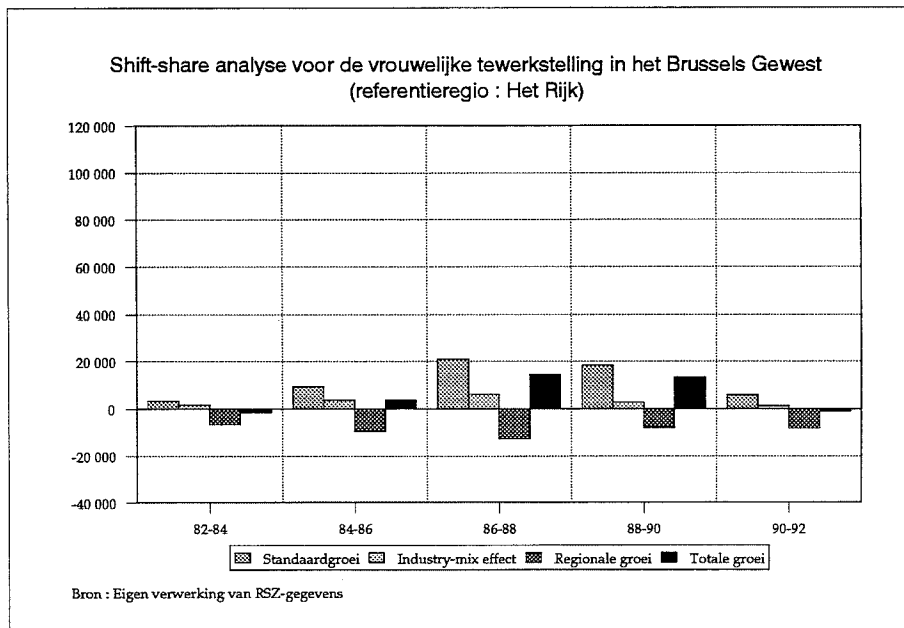
Grafiek 4.2

Grafiek 4.2

Grafiek 4.3

Grafiek 4.3

4. Resultaten voor de werkloosheid

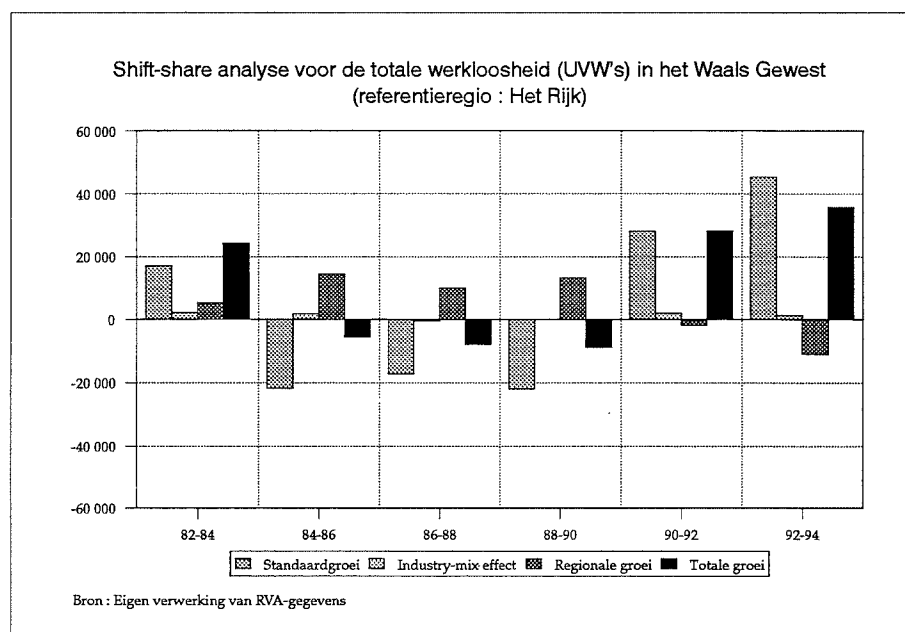
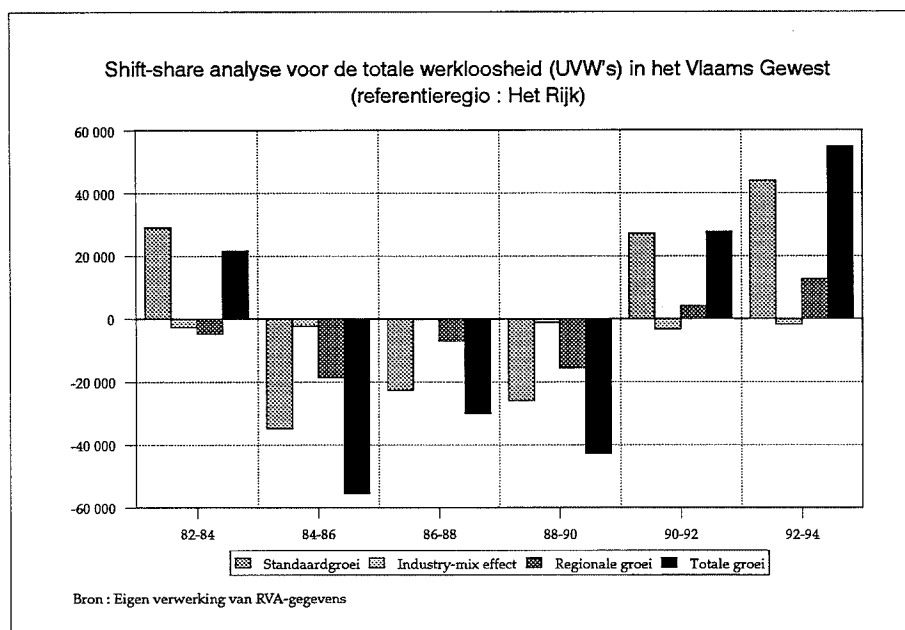
4.1 De uitkeringsgerechtigde volledig werklozen

Grafiek 4.4 geeft de resultaten van de shift-share analyse van de werkloosheid (enkel de UVW's). Grafieken 3.5 en 3.6 maken bovendien een opsplitsing naar geslacht.

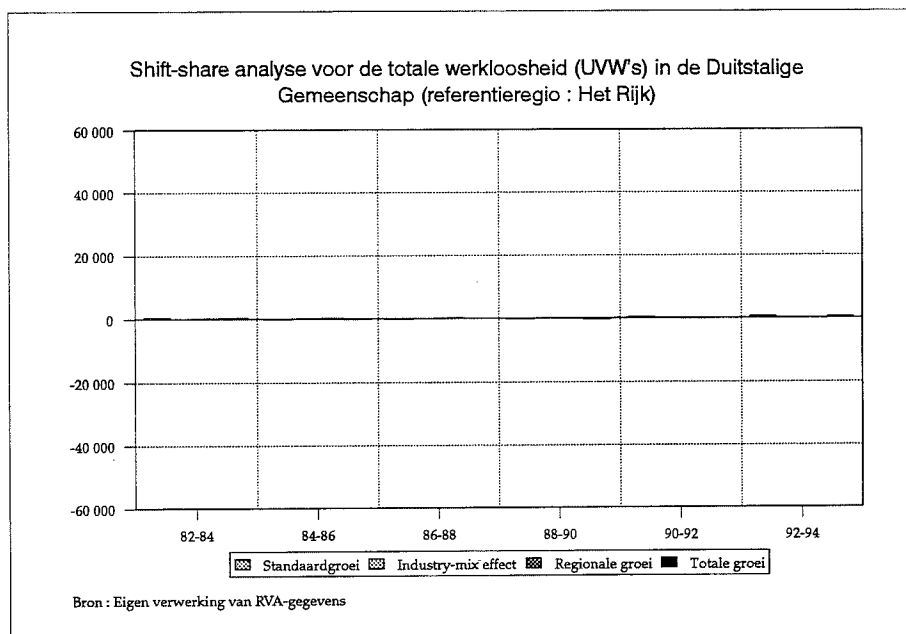
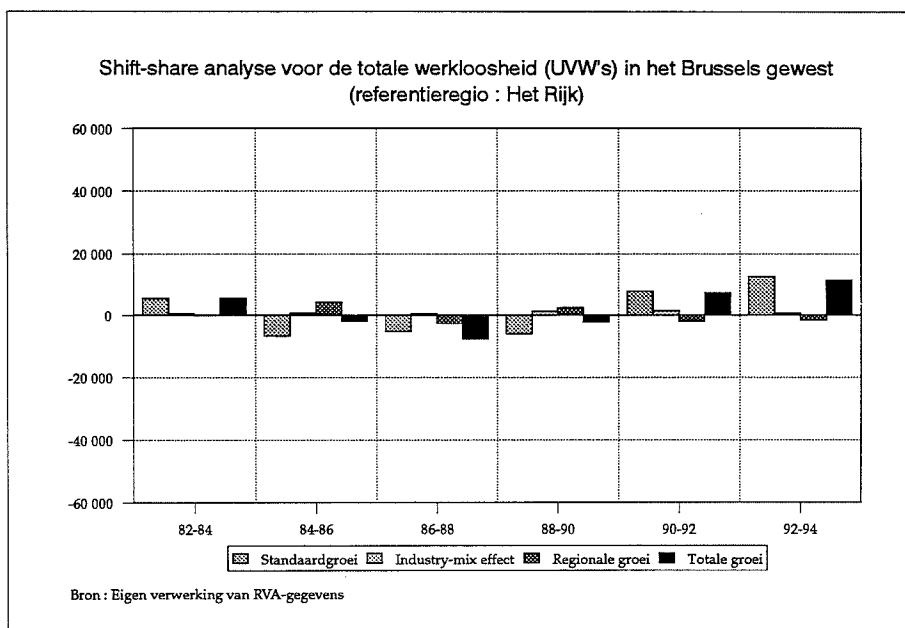
Van 1982 tot 1986 kende alleen het Vlaams Gewest een daling van haar aantal UVW's die vooral te danken was aan regionale inspanningen. In elke regio zorgde het nationale klimaat voor een daling van de UVW's. Opmerkelijk hierbij is wel de volledig tegengestelde evolutie voor mannen en vrouwen, en dit eveneens in elke regio. Wanneer we echter de periodes 1982-1984 en 1984-1986 apart bekijken, verloopt de werkloosheid voor mannen en vrouwen in dezelfde richting, alleen de intensiteit verschilt. De sterke daling van het aantal mannelijke UVW's tussen 1984 en 1986 is vooral het gevolg van de invoering (in 1985) van het stelsel van de oudere niet werkzoekende werklozen. Het enorme succes, vooral bij vrouwen, van de versoepeling van de maatregel met betrekking tot de deeltijds werkende werklozen, zorgde ook voor de vrouwen voor een daling van het aantal UVW's tussen 1984 en 1986. Het nationale klimaat, en meer bepaald de werkloosheidsreglementering, zorgde vooral in de tweede helft van deze periode voor een daling van het aantal UVW's. Een uitbreiding van het werkloosheidsconcept (zie later) zal echter de breuken in de gegevens opvangen.

De sectorale structuur daarentegen zorgt wel voor tegenstellingen tussen de regio's. Het Vlaams Gewest en de Duitstalige Gemeenschap hadden sterkere sectoren dan nationaal, het Brussels en Waals Gewest hadden meer regressieve activiteiten. Het industriemix effect was wel gelijklopend voor mannen en vrouwen. Regionale stimulansen waren er in deze periode alleen in het Vlaams Gewest. Net zoals voor het industriemix effect had ook de regionale component eenzelfde weerslag op de mannelijke als op de vrouwelijke werkloosheid.

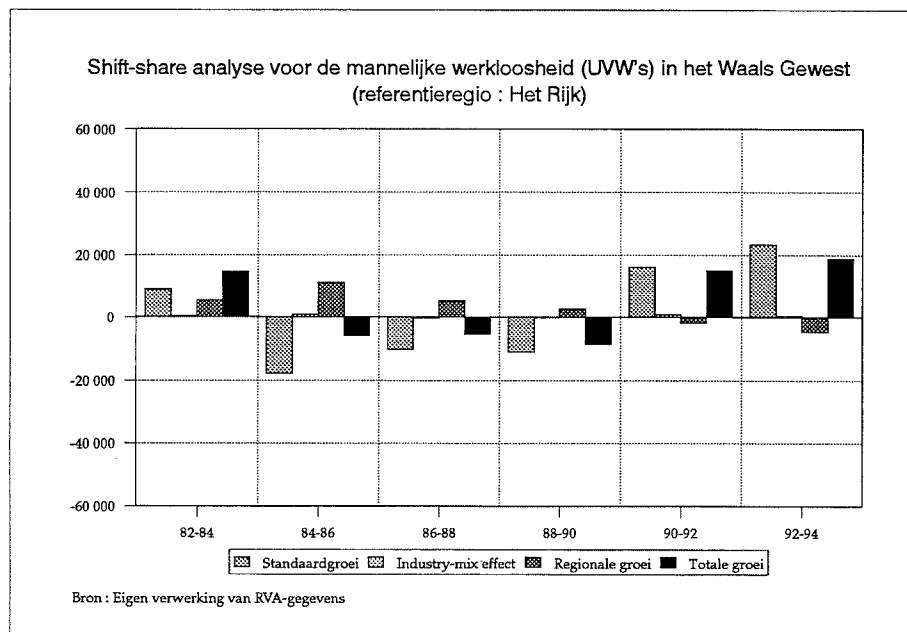
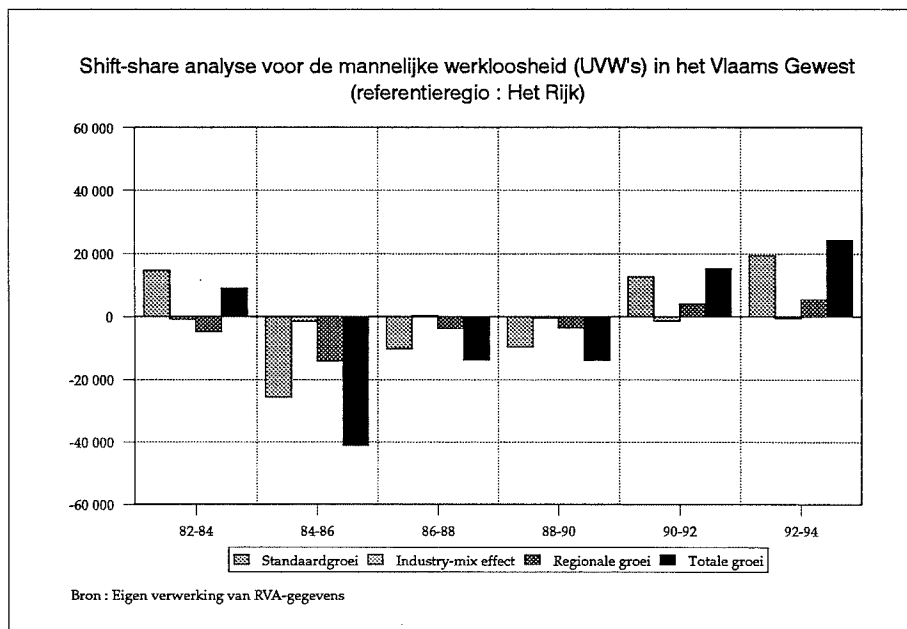
Het aantal UVW's nam tussen 1986 en 1990 in elke regio af. Het verbeterde nationale klimaat is hiervan de hoofdoorzaak, en dit zowel voor de mannen als voor de vrouwen. Deze periode wordt gekenmerkt als een periode van economische groei, met een toename van de tewerkstelling in alle regio's. Bovendien blijven een aantal maatregelen erg succesvol: de diverse stelsels van brugpensioenen, het stelsel van oudere UVW en (vooral voor de vrouwen) de deeltijds werkende werklozen. De sectorale samenstelling zorgt alleen in het Brussels Gewest voor een toenemende werkloosheid, en dit voor beide geslachten. In de andere regio's speelt het industriemix effect een positieve rol, met uitzondering van de vrouwen in het Waals Gewest. Deze component is in alle regio's beperkt in omvang. De regionale groeidynamiek ten slotte zorgt vooral in Vlaanderen voor een verdere afname van het aantal UVW's, zowel voor mannen als voor vrouwen. In het Brussels Gewest en de Duitstalige Gemeenschap is het effect beperkt positief, in het Waals Gewest sterk negatief.

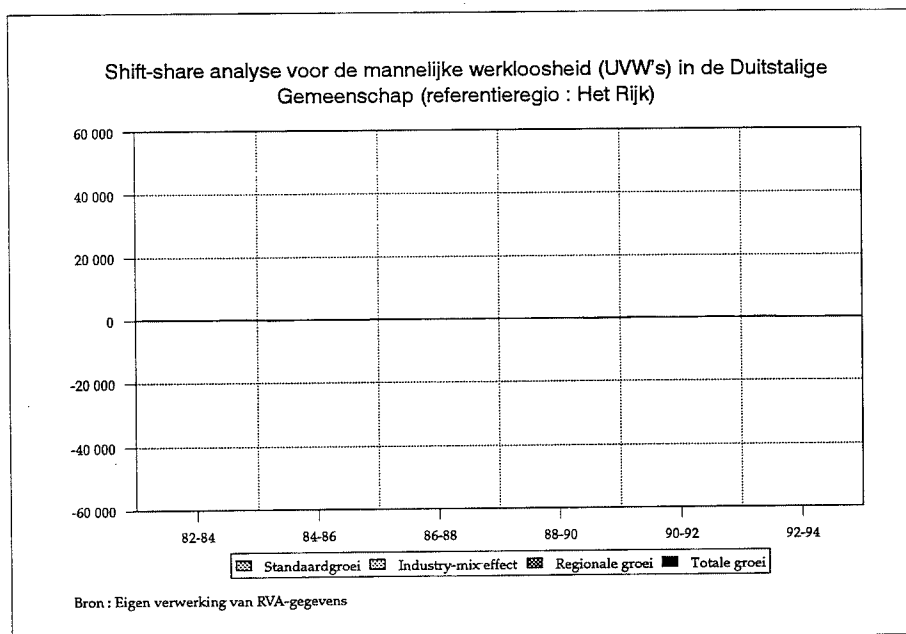
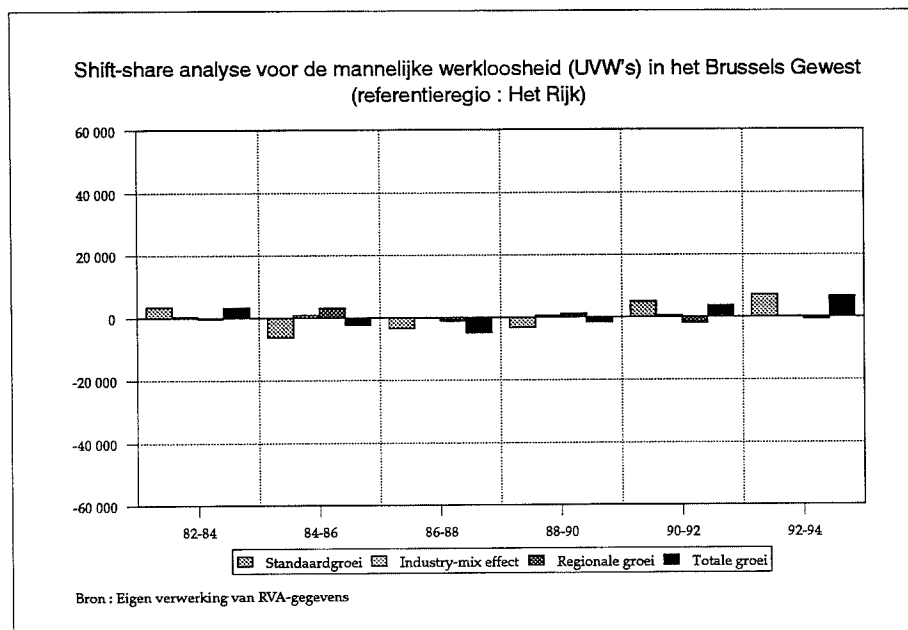
Grafiek 4.4

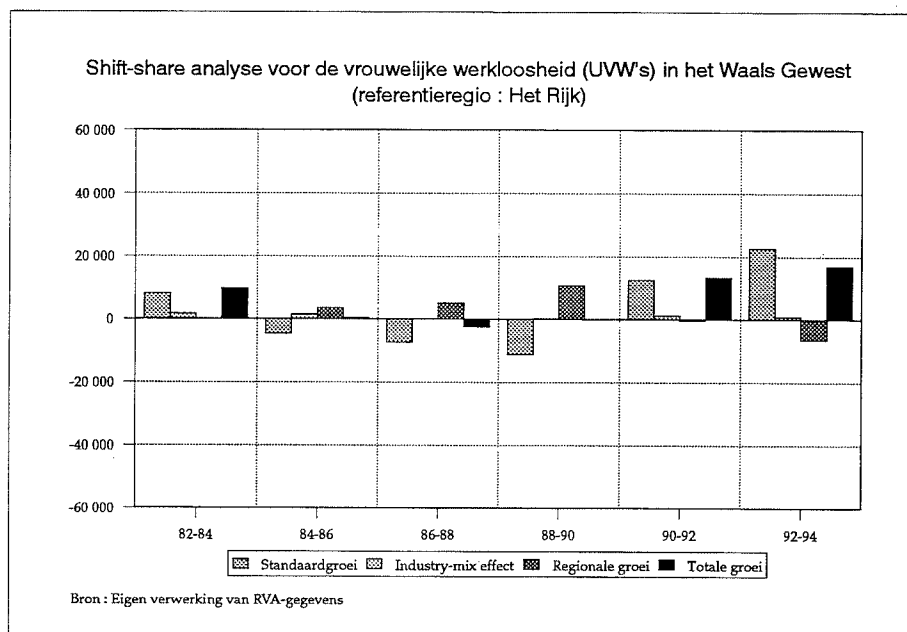
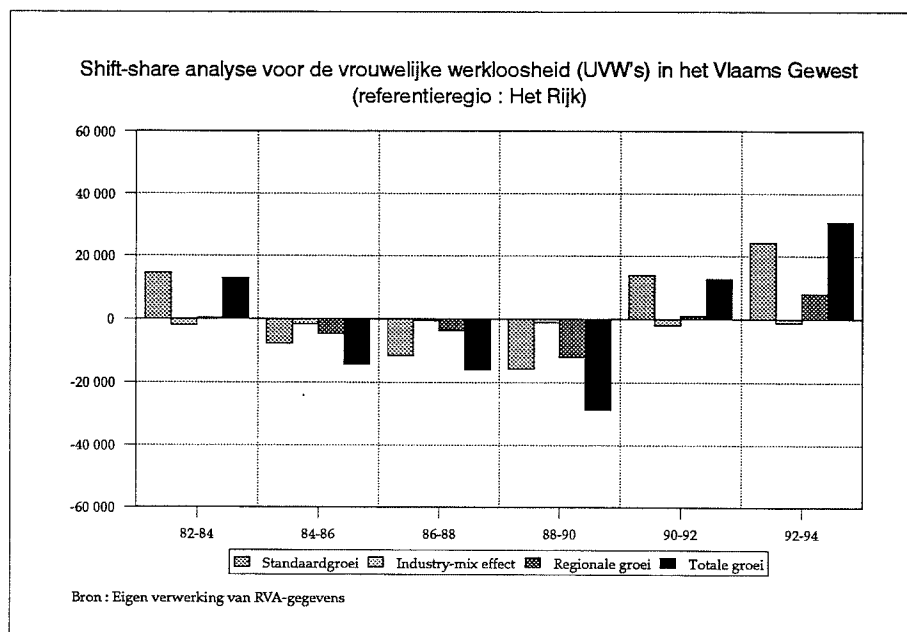
Grafiek 4.4

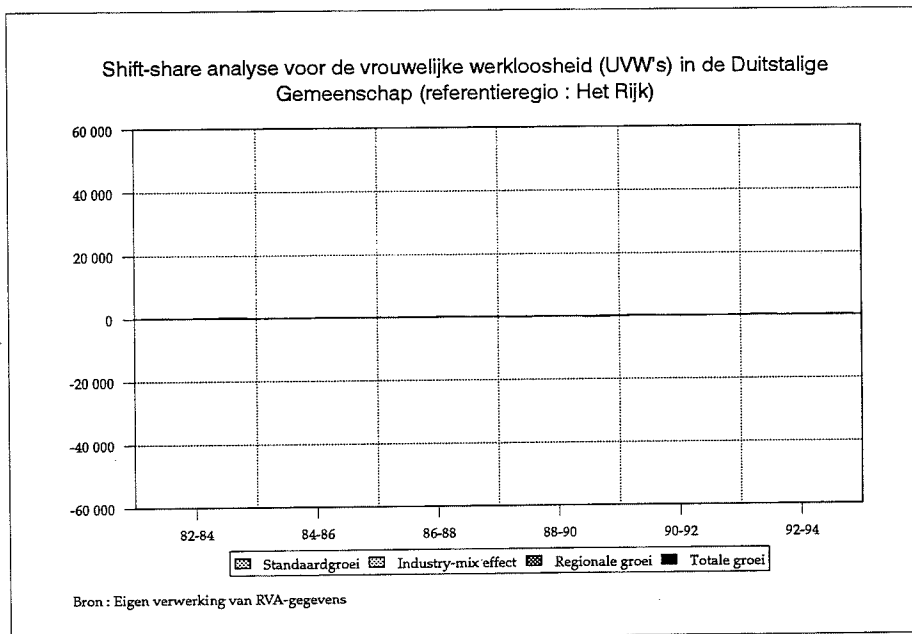
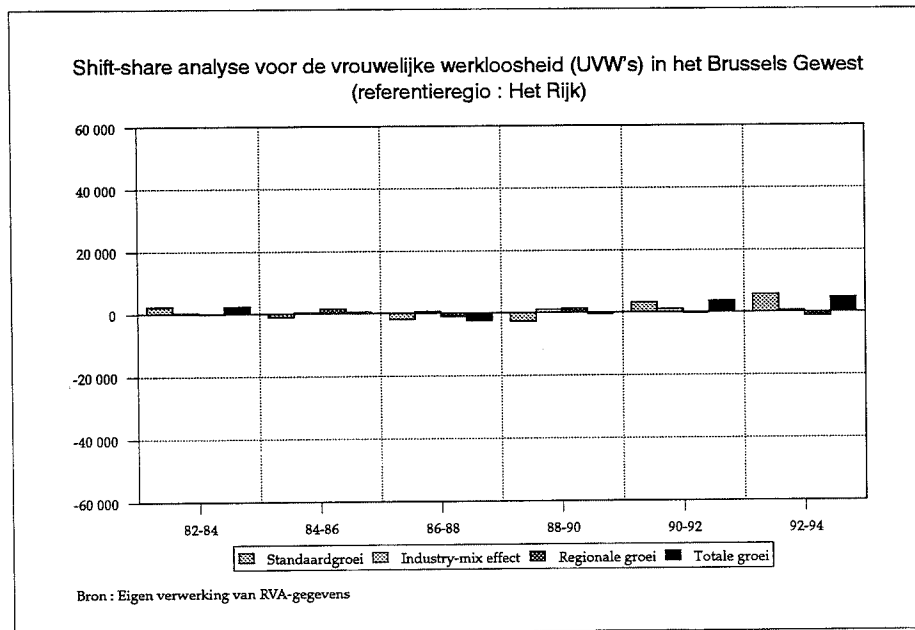
Grafiek 4.5

Grafiek 4.5

Grafiek 4.6

Grafiek 4.6

In de laatste deelperiodes 1990-1992 en 1992-1994 nam het aantal UVW's in alle regio's opnieuw toe, zowel voor mannen als voor vrouwen (behalve de afname van het aantal vrouwen in de Duitstalige Gemeenschap tussen 1990 en 1992). Deze stijging van de werkloosheid is vooral een gevolg van de groeivertraging van de economische activiteit. Terwijl Vlaanderen tussen 1982 en 1990 een daling van het aantal UVW's kende door een regionale groeidynamiek, krijgen we vanaf 1990 een tegenovergestelde situatie : het Vlaams Gewest is de enige regio waar de werkloosheid toeneemt bij gebrek aan regionale stimulansen. Haar sectorale samenstelling zorgt, net zoals in de Duitstalige Gemeenschap, voor een beperkte afname van de werkloosheid. Opvallend is opnieuw het volledig gelijklopend effect van de drie componenten op de vrouwelijke én mannelijke werkloosheid.

De evolutie van de UVW's is klaarblijkelijk is eerste instantie onderhevig aan het algemene conjuncturele klimaat. Dit klimaat is vooral het resultaat van twee factoren : de heropleving of afremming van de economische activiteit én het gevoerde tewerkstellingsbeleid waardoor een massa werklozen terechtkwam ofwel in de inactiviteit (brugpensioen, oudere UVW's) ofwel in de deeltijdse tewerkstelling/deeltijdse werkloosheid wat hen deed verdwijnen uit de statistieken van de UVW's. Deze nationale component heeft voor het merendeel van de deelperiodes en regio's een grotere weerslag op de evolutie van de werkloosheid dan op die van de tewerkstelling.

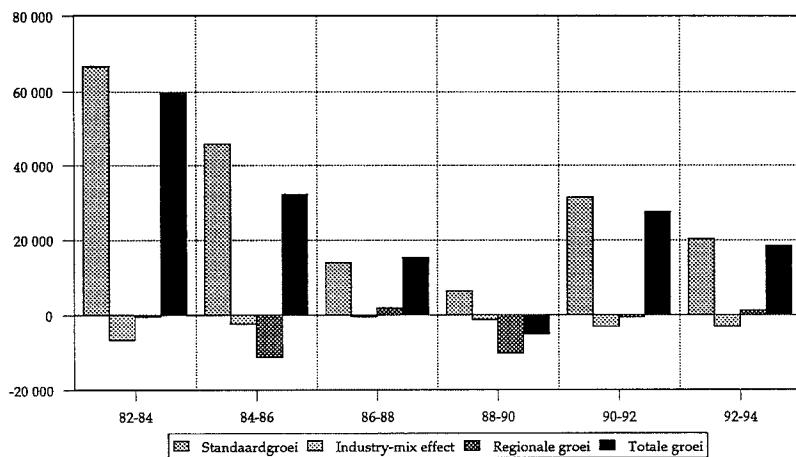
4.2 Uitbreiding tot de ruime definitie

Grafieken 3.7, 3.8 en 3.9 breiden de vorige tabellen uit tot de ruime definitie van werkloosheid waardoor ook volgende categorieën werklozen in rekening worden gebracht : de oudere UVW's, de werklozen in beroepsopleiding, de deeltijds werklozen, de werklozen in opslorplingsprogramma's en de niet werkende vrijgestelden (om sociale of familiale redenen of studies).

Tussen 1982 en 1986 blijkt voor elke regio en voor beide geslachten de werkloosheid volgens de ruime definitie enorm gestegen te zijn. Vooral voor het Vlaams Gewest is er een enorm verschil tussen de twee definities (nl. 126 529 werklozen meer volgens de ruime definitie). De toename is bijna uitsluitend te wijten aan het nationale klimaat. Het gevoerde tewerkstellingsbeleid in deze periode van economische crisis heeft een heleboel maatregelen in het leven geroepen die hen uit de meest enge definitie van werkloosheid deden verdwijnen : deeltijdse werkloosheid, diverse vormen van brugpensioen, oudere UVW's, enz. Een aantal van deze categorieën behoren wel tot het ruime begrip van 'werkzoekenden', waardoor de toename, en dan vooral van de vrouwen, zo spectaculair was.

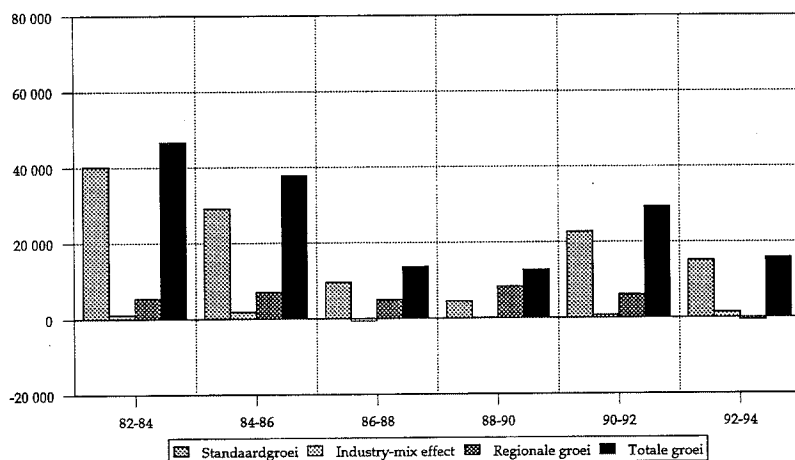
De sectorale samenstelling was vooral gunstig voor Vlaanderen (en dan vooral voor de mannen), in mindere mate voor de Duitstalige Gemeenschap. Brussel (enkel de vrouwen) en Vlaanderen (enkel de mannen) kregen ook regionale impulsen.

Shift-share analyse voor de totale werkloosheid (ruime definitie) in het Vlaams Gewest
(referentieregio : Het Rijk)

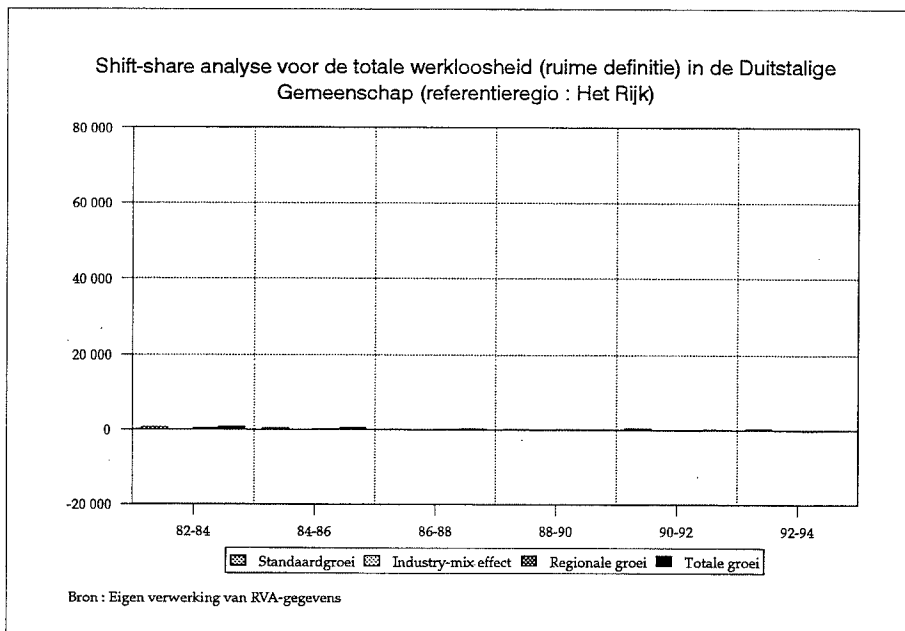
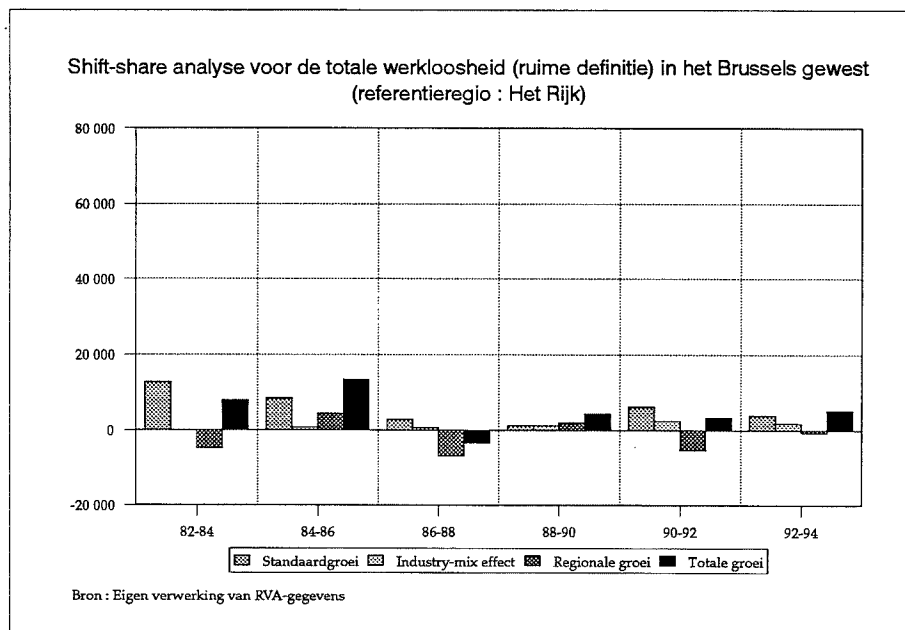
Bron : Eigen verwerking van RVA-gegevens

Shift-share analyse voor de totale werkloosheid (ruime definitie) in het Waals Gewest
(referentieregio : Het Rijk)

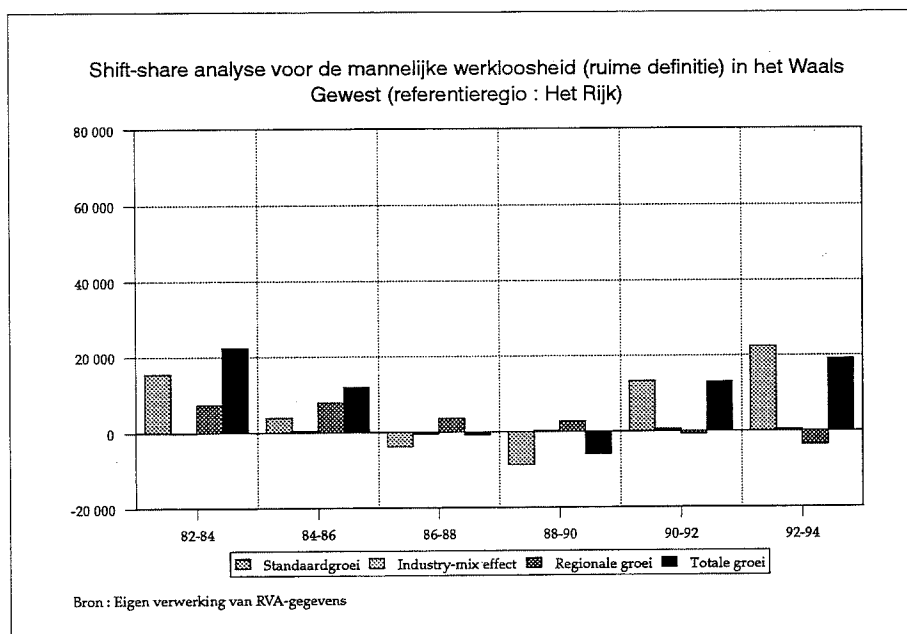
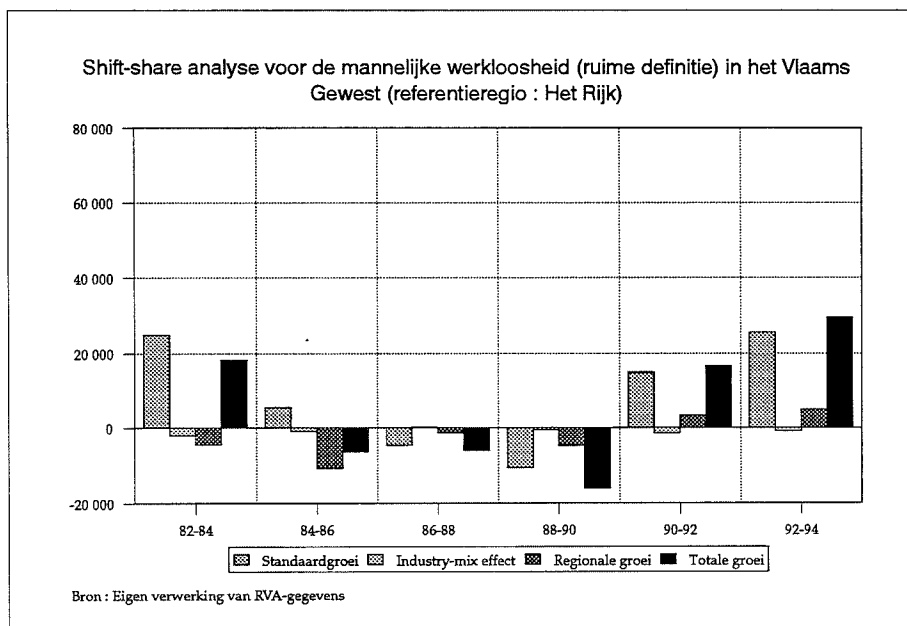

Bron : Eigen verwerking van RVA-gegevens

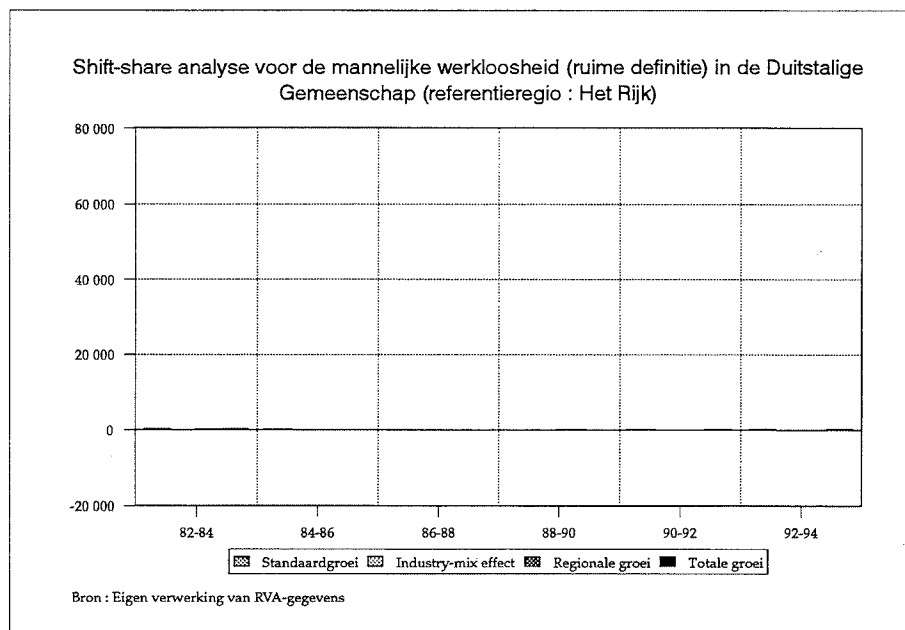
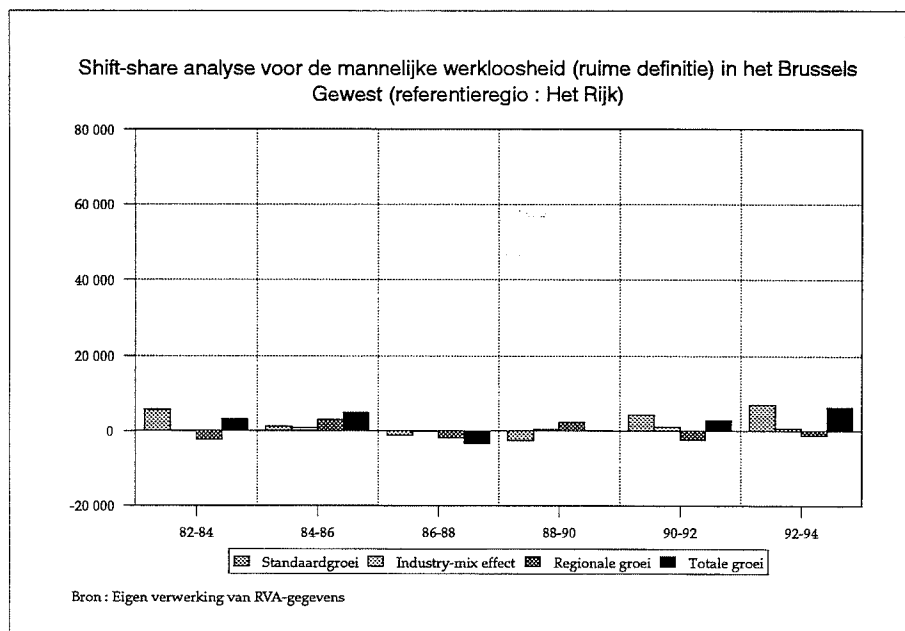
Grafiek 4.7

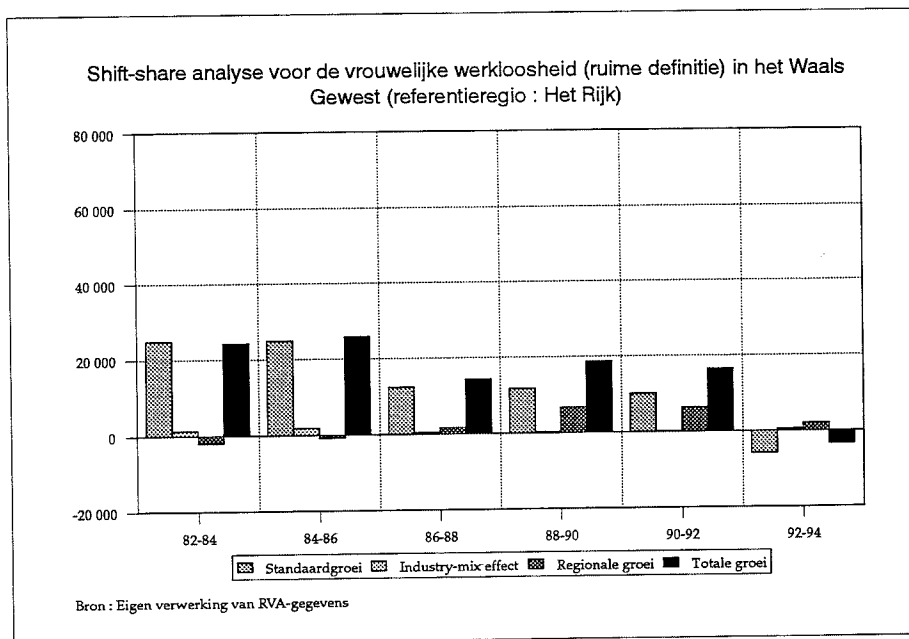
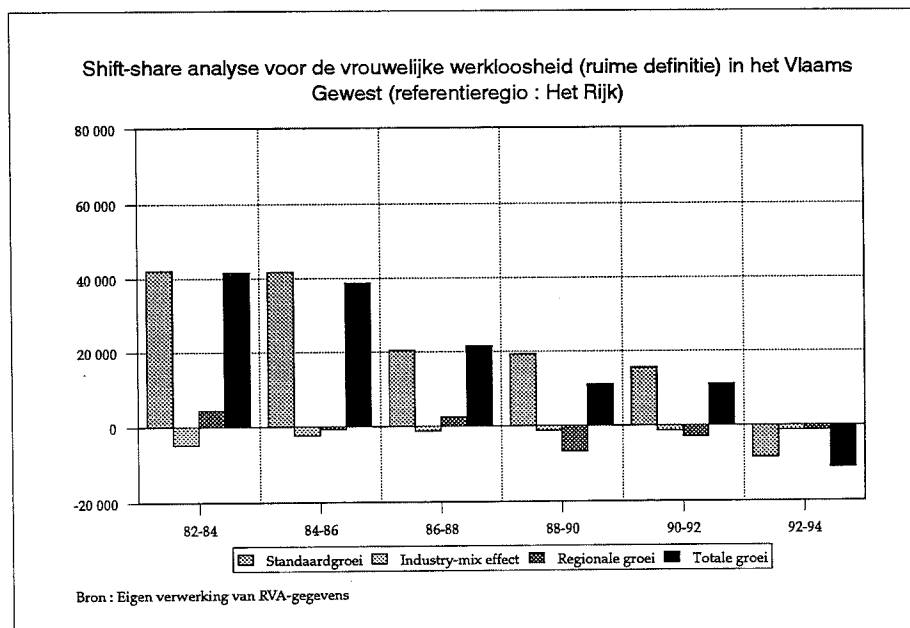
Grafiek 4.7

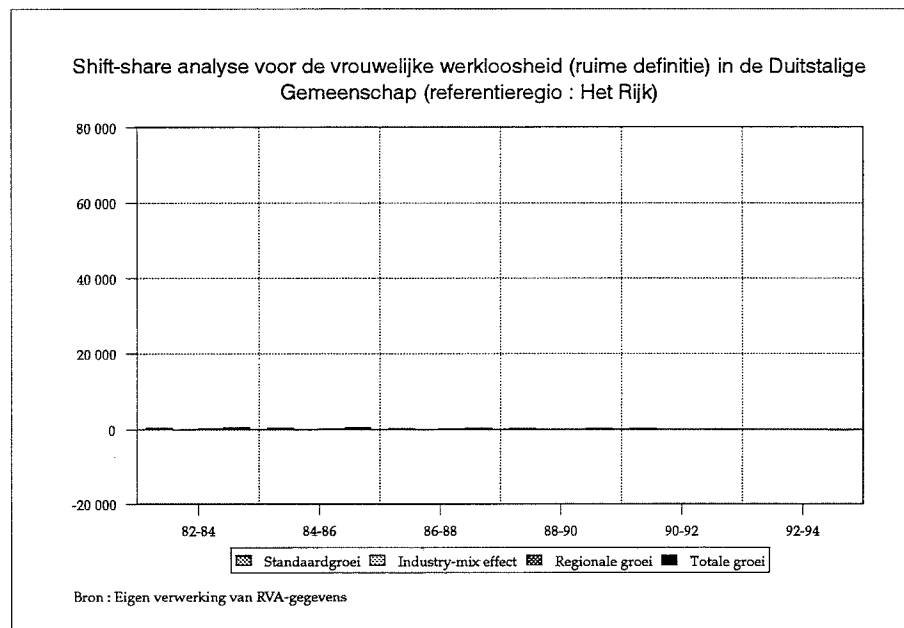
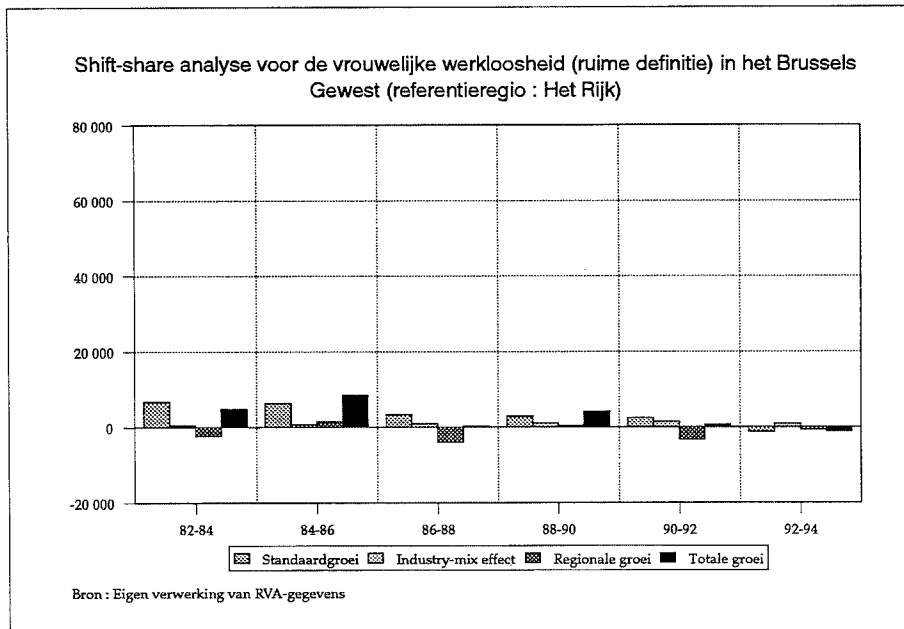
Grafiek 4.8

Grafiek 4.8

Grafiek 4.9

Grafiek 4.9

Ook voor de periode 1986-1990 stijgt het aantal werklozen in elke regio. Deze stijging situeert zich echter volledig bij de vrouwen. Het tegengesteld verloop van de werkloosheid voor mannen en vrouwen hangt nauw samen met het conjunctuurele klimaat. De economische heropleving zorgt voor een aangroei van de tewerkstelling die voor de vrouwen vooral kan toegeschreven worden aan de creatie van deeltijdse banen, waardoor ze volgens de ruime definitie van de werkloosheid in de statistieken behouden blijven. Voor de mannen zorgt de gunstige conjunctuur voor extra (voltijdse) tewerkstelling en zorgt het stelsel van de bruggensioenen voor een definitieve terugtrekking uit het beroepsleven. De invloed van de sectorale structuur blijft onveranderd na het toevoegen van categorieën van werklozen: alleen het Brussels Gewest is relatief meer vertegenwoordigd door zwakkere sectoren. De regionale groeidynamiek zwakt de toenemende werkloosheid af in Vlaanderen en Brussel, terwijl in het Waals Gewest dezelfde regionale component tot extra werkloosheid leidt.

Tussen 1990 en 1994 geeft de ruime definitie, op een aantal uitzonderingen na, ongeveer hetzelfde beeld als de evolutie van de UVW's. De afwijkingen gelden alleen voor de vrouwen: tussen 1992 en 1994 neemt in elke regio de vrouwelijke werkloosheid in de meest ruime betekenis af, terwijl het aantal vrouwelijke UVW's zelfs spectaculair toenam. De nationale component - lees de werkloosheidsreglementering - is hiervoor verantwoordelijk. De deeltijds werklozen en de andere ingeschreven werkzoekenden, twee maatregelen waar vooral vrouwen gebruik van maakten, zijn sterk in aantal teruggelopen. Een verstrenging om budgettaire redenen van de voorwaarden om als deeltijds werknemer aanspraak te maken op een bijkomende werkloosheidsvergoeding had immers tot gevolg dat een deel van de werklozen niet langer in aanmerking kwam voor deze vergoeding, geschorst werd en bijgevolg uit de statistieken van de ruime definitie verdween.

5. Conclusies

Het nationale klimaat heeft in elke deelperiode een gelijklopend effect gehad op de tewerkstelling in alle beschouwde regio's: terwijl tussen 1982 en 1984 de economische achteruitgang nog voor een negatief effect op de totale tewerkstelling zorgde, kunnen alle regio's vanaf 1984 profiteren van de verbeterde conjuncturele situatie. Vooral de vrouwelijke tewerkstelling profiteert van de nationale trend: in elke deelperiode en in elke regio heeft deze component een gunstig effect op de vrouwelijke tewerkstelling. Deze tewerkstelling is weliswaar in steeds belangrijker mate deeltijds onder stimulans van allerlei tewerkstellingsmaatregelen. De mannelijke tewerkstelling is sterk conjunctuurgebonden: bij hoogconjunctuur stijgt de tewerkstelling, bij laagconjunctuur treedt een daling op.

De regio-specifieke component heeft op enige uitzonderingen na een positieve invloed gehad in Vlaanderen en de Duitstalige Gemeenschap, terwijl in het Brussels en het Waals Gewest het ontbreken van een positieve regionale component tot

banenverlies leidde. Er treden geen noemenswaardige verschillen op tussen mannen en vrouwen.

De sectorale samenstelling zorgde in elke deelperiode voor extra jobs in het Brussels Gewest en voor banenverlies in Vlaanderen en de Duitstalige Gemeenschap. In het Waals Gewest kon de negatieve trend in 1988 omgezet worden in een meer gunstige samenstelling van industrie- en dienstensectoren.

De evolutie van het aantal UVW's wordt vooral beïnvloed door het algemene conjuncturele klimaat. De groei of afremming van de economische activiteit én vooral het gevoerde tewerkstellingsbeleid heeft in elke deelperiode de werkloosheid van mannen en vrouwen in dezelfde richting doen evolueren.

De regionale en sectorale component zijn meer regiogebonden en hebben soms een uiteenlopend effect op de mannelijke en vrouwelijke werkloosheid. Het Vlaams Gewest, dat tot 1990 gekenmerkt werd door een regionale groeidynamiek, kent vanaf 1990 een toename van haar UVW's bij gebrek aan een gunstige regionale component. In het Waals Gewest en in de Duitstalige Gemeenschap doet zich net de omgekeerde situatie voor. In het Brussels Gewest speelt het regio-specifieke effect afwisselend een positieve of negatieve rol. Het uiteenlopend (financieel) belang dat Vlaanderen enerzijds en Wallonië anderzijds aan de ontwikkeling van de economie hebben gehecht, zal zeker een substantiële rol hebben gespeeld in de aan- of afwezigheid van een regionale groeidynamiek.

De sectorale samenstelling zorgt over de hele periode voor extra werkloosheid in het Brussels Gewest, terwijl het Vlaams Gewest en de Duitstalige Gemeenschap juist kunnen profiteren van relatief meer expansieve sectoren. In het Waals Gewest is het effect afwisselend gunstig of ongunstig.

Uitbreiding van het werkloosheidsconcept benadrukt in eerste instantie de rol van het algemene nationale klimaat, en vooral die van de tewerkstellingsmaatregelen/werkloosheidsreglementering. Bovendien komt de tegengestelde invloed van dit klimaat op mannen en vrouwen heel duidelijk tot uiting. De rol van de sectorale structuur blijft nagenoeg onveranderd na het toevoegen van groepen werklozen, terwijl het regionale beleid iets meer samenhangt met de diverse categorieën.

HOOFDSTUK 5

DE ARBEIDSMARKT NAAR SECTOR, OPLEIDING EN GESLACHT IN 1998

1. Inleiding

In dit hoofdstuk proberen we aan de hand van kwalitatieve én kwantitatieve perspectieven de toekomstige arbeidsmarktsituatie in te schatten.

De kwalitatieve benadering bestaat erin dat de sectoren worden doorgelicht aan de hand van sterkte-zwakke analyses. Deze techniek laat toe om in te schatten in welke mate de huidige tewerkstelling in een bepaalde regio gesitueerd is in sterke of eerder zwakke sectoren, waarbij sterk of zwak enkel de tewerkstellingsperspectieven weerspiegelt, niet de algemene groei. De analysecriteria van de industriële en private dienstensectoren kunnen echter niet zomaar toegepast worden voor de quataire sector. Voor deze sector wordt dan ook getracht om op basis van demografische gegevens en beleidsbeslissingen de tewerkstellingsperspectieven in beeld te brengen¹.

De kwantitatieve prognoses van de arbeidsmarktperspectieven van mannen en vrouwen per opleidingstype zijn opgebouwd uit de volgende componenten. De middellange-termijn prognoses van de werkgelegenheid vertrekken van de sectorale prognoses van het Planbureau. Deze prognoses worden vervolgens geënt op de structuur van de Arbeidskrachtentelling om het nodige detail per sector, geslacht en opleiding te krijgen.

Bij het uitvoeren van de aanbodprognose willen we nagaan hoe het totale arbeidsmarktaanbod zal evolueren tussen 1993 en 1998. Ook hier werd de Arbeidskrachtentelling gebruikt om de totale evolutie te kunnen uitsplitsen per geslacht, leeftijd en kwalificatieniveau.

¹ De 'sterkte-zwakke analyse' van de quataire sector is dus eerder een cijfermatige benadering.

2. Sterkte-zwakte analyse voor de industrie en de private diensten

2.1 Inleiding

Het prospectieve element van de vraagzijde van de arbeidsmarkt bestaat erin dat sectoren worden doorgelicht aan de hand van een sterkte-zwakte analyse. De bedoeling van een sterkte-zwakte analyse is na te gaan hoe de mannelijke en vrouwelijke tewerkstelling evolueert onder de druk van de markt in het algemeen. Deze methode werd in het verleden reeds herhaaldelijk toegepast (zie: Gos en Pacolet, 1992; Gos en Holderbeke, 1994; Van den Cruyce e.a., 1993). Alleen de secundaire en tertiaire sector werden weerhouden². De landbouwsector (NACE 0) en de quataire sector werden in deze analyse buiten beschouwing gelaten omdat ze niet op basis van dezelfde prospectieve methode kunnen doorgelicht worden. De sterkte-zwakte analyse van de quataire sector komt aan bod in paragraaf 3. Voor de opsplitsing in sectoren werd gekozen voor de NACE-classificatie van de RSZ op 3-digit niveau. De RSVZ-data, die betrekking hebben op zelfstandigen, kunnen voor deze analyse niet gebruikt worden wegens de beperkte conformiteit van hun codering met de RSZ-gegevens.

De hier gehanteerde sterkte-zwakte indeling van de Belgische sectoren is gebaseerd op de meest recente classificatie van het IRES³. Op basis van een uitgebreide literatuurstudie werden zes factoren weerhouden die een invloed kunnen uitoefenen op de tewerkstellingsevolutie: de vraag van de gezinnen, de technologische vooruitgang, de vestigingen in het buitenland ('delokalisatie'), de openstelling van de Oost-Europese markten, het wegvallen van de Europese grenzen en milieureglementeringen. Deze classificatie werd vervolgens verfijnd door het raadplegen van twee bijkomende bronnen. Er werden vier indicatoren toegevoegd op basis van het 'Panorama de l'industrie communautaire 93': de marktevolutie, de evolutie van de concentratie van de sectoren, van de technologie en van de concurrentie buiten de EG. Bovendien werd beroep gedaan op experts uit de academische wereld, beroepsfederaties en ondernemingen.

Een belangrijk onderscheid met de vroegere IRES-classificaties van de Belgische sectoren is de nadruk die hier gelegd wordt op *prognoses inzake tewerkstelling*. De determinanten werden enkel beoordeeld op hun positieve of negatieve invloed op de tewerkstelling, niet op hun relatie met de algemene economische groeimogelijkheden van de onderscheiden sectoren. In de vroegere classificaties werden sectoren met een hoog groeipotentieel als sterk beschouwd. Bij een constante technologie werd een gunstige beïnvloeding hiervan op de tewerkstelling *verondersteld*.

De bedoeling van een sterkte-zwakte analyse is na te gaan in welke mate de tewerkstelling in een bepaalde geografische eenheid in sectoren met groeimoge-

² Alleen de sectoren die (nationaal) op 1 juni 1992 minstens 2 000 werknemers in dienst hadden.

³ IRES, Plan 1994-1999, Perspectives d'évolution de l'emploi par sector NACE 3 dans l'industrie et les services, Rapport final, Phase 2, janvier 1994.

lijkheden (inzake tewerkstelling) is gesitueerd. Op die manier kan nagegaan worden of in een bepaalde regio de sectorale structuur voldoende vertegenwoordigd wordt door sectoren met tewerkstellingsperspectieven in vergelijking met een andere regio. Op basis van de classificatie van de industriële sectoren en private diensten wordt de sectorale structuur van de tewerkstelling omgezet naar een indeling die de tewerkstelling groepeerd in sterke of zwakke sectoren. Het is belangrijk om 'sterk' en 'zwak' steeds te interpreteren in termen van tewerkstellingsperspectieven en niet in termen van groeipotentieel.

Op basis van deze indicatoren werden de sectoren in 5 groepen onderverdeeld. Een eerste groep zal in de nabije toekomst een sterke verhoging van de tewerkstelling kennen. Hier werden jammer genoeg geen sectoren in ondergebracht. Voor een tweede groep wordt een matige of zelfs onzekere vermeerdering van de werkgelegenheid voorspeld. Een derde groep gaat een status-quo tegemoet (ongeveer 5% variatie wordt hiermee bedoeld). Een vierde groep bevat sectoren die een zwakke of onzekere vermindering van hun personeelsbestand zullen kennen. Een laatste groep mag een sombere toekomst verwachten: hun tewerkstelling zal substantieel moeten afslanken. Enkel de richting waarin de tewerkstelling verwacht wordt te evolueren wordt gegeven in deze louter kwalitatieve benadering. De analyse is gebaseerd op de gesalarieerde tewerkstelling van 1992 (RSZ-gegevens).

2.2 De resultaten

In wat volgt worden de resultaten besproken van de sterkte-zwakke analyses voor de secundaire en tertiaire sector. Op basis van deze kwalitatieve analyse krijgen we een beeld van de tewerkstellingsperspectieven per sector. Bovendien worden per regio (Rijk, Vlaams Gewest, Waals Gewest, Brussels Gewest, Duitstalige Gemeenschap) voor elke groep van sectoren de totale tewerkstelling en de feminisatiegraad gegeven. De feminisatiegraad of het aandeel van de vrouwelijke tewerkstelling wordt gegeven om de positie van de vrouw in de verschillende groepen van sectoren te analyseren.

2.2.1 Niet-geklasseerde tewerkstelling

Bijna 37% van de totale Belgische gesalarieerde tewerkstelling werd door deze sterkte-zwakke analyse niet geklasseerd. Het relatief lage aandeel niet geklasseerde tewerkstelling in Vlaanderen (29,9%) en het relatief hoge aandeel in Wallonië (42,3%) hangt volledig samen met de uitbouw van de quataire sector in beide regio's. De feminisatiegraad van deze niet-geklasseerde tewerkstelling ligt tussen 53% voor het Brussels Gewest en bijna 58% in het Waals Gewest.

2.2.2 Sterkte-zwakke analyse van de secundaire sector (tabel B4.1 in bijlage 4)

De secundaire sector omvat de volgende sectoren van de NACE-classificatie (1-digit): energie- en waterhuishouding (1), winning en verwerking van niet-energetische delfstoffen en derivaten en chemische industrie (2), metaalverwerkende industrie (3), andere be- en verwerkende industrieën (4) en bouwnijverheid (5).

Het Rijk

Op basis van de bovenvermelde criteria werd geen enkele sector gevonden met een significant groeipotentieel inzake tewerkstelling. De totale werkgelegenheid in sectoren waar een onzekere of zwakke toename van de werkgelegenheid kan verwacht worden bedraagt 119 519 eenheden in 1992. In de totale tewerkstelling in de secundaire sector bedraagt hun aandeel 12,8%. De bouwsector (installatiebedrijven en bouwbedrijven afwerking gebouwen), die uitermate conjunctuurgevoelig is, staat in voor ongeveer twee derde van de werkgelegenheid in deze min of meer gunstige sectoren.

De sectoren waar een status-quo verwacht wordt, zijn sterk vertegenwoordigd. In totaal waren in 1992 291 329 personen in dergelijke sectoren tewerkgesteld. Hun aandeel in de totale secundaire tewerkstelling bedraagt ongeveer 31%. De werkgelegenheid in deze sectoren is voornamelijk geconcentreerd in de grafische nijverheid, het vervaardigen van brood, beschuit, de meubelnijverheid, de plasticverwerkende nijverheid en elektriciteitsbedrijven. In totaal staan deze sectoren in voor 12% van de totale secundaire tewerkstelling in België.

Sectoren waar de werkgelegenheid zal verminderen zijn eveneens sterk aanwezig. In 1992 waren in deze sectoren 305 292 personen tewerkgesteld, wat neerkomt op een aandeel in de secundaire tewerkstelling van bijna 33%. De tewerkstelling is er vooral geconcentreerd in de burgerlijke bouw (8,6%), de water-, spoor- en wegenbouw, de petro- en carbochemische nijverheid, de constructiewerkplaatsen en de metaalwarenfabrieken.

Voor de laatste groep sectoren zijn de tewerkstellingsvooruitzichten uitermate negatief. Hun aandeel in de totale secundaire tewerkstelling bedraagt 20%. Koplopers inzake tewerkstelling zijn vooral de automobielfabrieken en assemblagebedrijven, confectiebedrijven voor kleding en de ijzer- en staalindustrie. Bijzondere aandacht zal moeten besteed worden aan de om- of bijscholing van deze werknemers die dreigen werkloos te worden in de nabije toekomst.

Opsplitsing naar regio

Bij de opsplitsing naar de regio's komen een aantal significante verschillen naar voor. In de sectoren waar een waarschijnlijke groei van de tewerkstelling kan verwacht worden is de Duitstalige Gemeenschap veruit koploper met een aandeel van 33%. Vooral de aanwezigheid van elektrische draad- en kabelfabrieken en ook van bouwbedrijven voor de afwerking van gebouwen bepalen dit gunstige

resultaat. Deze twee sectoren staan in voor ongeveer 1 900 werknemers. Het Vlaams Gewest is het minst vertegenwoordigd door deze sectoren met enig toekomstpotentieel (12,1%), het Brussel Gewest heeft de hoogste score van de drie gewesten (15,3%). Hieruit blijkt dat de beperkte industriële tewerkstelling die in Brussel aanwezig is, voor een belangrijk deel geconcentreerd is in 'sterke' sectoren. Vooral de sterke vertegenwoordiging van installatiebedrijven maakt het verschil.

Voor de sectoren waar een behoud van de tewerkstelling verwacht wordt, zijn de regionale discrepanties beperkt. Wel is het zo dat opnieuw de Duitstalige Gemeenschap gevolgd door het Brussels Gewest de hoogste aandelen hebben (resp. 36% en 35%). In het Brussels Gewest zijn vooral volgende sectoren belangrijk voor het behoud van tewerkstelling: de grafische nijverheid, uitgeverijen, montage- en technische installatiebedrijven van elektrotechnische produkten, de farmaceutische nijverheid en de elektriciteitsbedrijven. Voor de Duitstalige Gemeenschap zijn dit: de plasticverwerkende industrie, de produktie van non-ferrometalen, de overige textielnijverheid, het vervaardigen van brood, beschuit, de meubelnijverheid en de cacao-, chocolade- en suikerwerkfabrieken. In het Vlaams Gewest zijn er minder uitschieters in de aandelen. De meubelnijverheid heeft het grootste aandeel (2,94%), gevolgd door de grafische nijverheid, het vervaardigen van brood, beschuit, banket en de plasticverwerkende industrie. In het Waals Gewest zijn vooral de glas- en glaswarenfabrieken, het vervaardigen van brood, beschuit, banket en de elektriciteitsbedrijven belangrijk voor het behoud van tewerkstelling in de regio.

Het grootste aandeel van sectoren waar waarschijnlijk een verlies aan arbeidsplaatsen zal plaatsvinden, is te vinden in het Waals Gewest (36,1%). De Duitstalige Gemeenschap heeft het laagste aandeel van dergelijke sectoren (22,6%) gevolgd door het Brussels Gewest (27,8%). In alle regio's is vooral de sector van de burgerlijke bouw verantwoordelijk voor de onzekere of zelfs ongunstige toekomstperspectieven. Ook de water-, spoor- en wegenbouw draagt hier in belangrijke mate toe bij, vooral in het Vlaams en het Waals Gewest.

Sectoren die een manifest negatieve toekomst tegemoet gaan zijn het sterkst vertegenwoordigd in het Vlaams Gewest (21,1%). De andere gewesten volgen weliswaar op de voet. De Duitstalige Gemeenschap daarentegen heeft 'slechts' een aandeel van 8,5%. In Vlaanderen en het Brussels Gewest zijn de automobiefabrieken en de confectiebedrijven koplopers inzake tewerkstelling. In Wallonië is het vooral de ijzer- en staalindustrie die het zwaarst zal getroffen worden. In de Duitstalige Gemeenschap zijn de zagerijen en de zuivel- en melkproduktenfabrieken de grootste sectoren met negatieve perspectieven.

De feminisatiegraad

Wat is nu de positie van de vrouw in deze sectoren met uiteenlopende tewerkstellingsperspectieven? Zijn er ook inzake feminisatiegraad verschillen tussen de regio's?

Zowel tussen de regio's per groep van sectoren (naar tewerkstellingsperspectieven) als tussen de 4 groepen zelf (per regio) zijn er opvallende verschillen in aanwezigheid van vrouwen. Vooral sectoren met een status-quo en met een zekere daling van arbeidsplaatsen zijn sterk door vrouwen vertegenwoordigd. De feminisatiegraad varieert er (meestal) tussen 20 en 30%. In de andere groepen vinden we een feminisatiegraad tussen 5 en 15%.

De verklaring hiervoor moet in de eerste plaats gezocht worden bij de sectorale samenstelling van deze vier groepen. Uit tabel B1.1 in bijlage 1 konden we afleiden dat de energie- en de bouwsector relatief weinig vrouwen tewerkstellen. Zowel in de sectoren waar een waarschijnlijke groei als in de sectoren waar een waarschijnlijke daling van de werkgelegenheid verwacht wordt, zijn de subsectoren van de bouw sterk vertegenwoordigd. De lage feminisatiegraad in het Waals Gewest voor de sectoren met de slechtste perspectieven (14,2%) kan verklaard worden door het hoge tewerkstellingsaandeel van de ijzer- en staalindustrie.

2.2.3 Sterkte-zwakte analyse van de private diensten ⁴ (tabel B4.2 in bijlage 4)

De dienstensector omvat de handel, hotels, restaurants, reparatiebedrijven (6), vervoer en communicatie (7), bank- en verzekeringswezen, dienstverlening aan ondernemingen, verhuur (8) en overige dienstverlening (9). Alleen de tewerkstellingsperspectieven in de private diensten worden hier besproken. De quartaire sector komt in punt 3 aan bod.

Het Rijk

De dienstensectoren werden op basis van dezelfde determinanten ingedeeld in dezelfde vijf groepen. Net zoals voor de secundaire sector kon geen enkele dienstensector gevonden worden met sterk positieve tewerkstellingsvooruitzichten.

Sectoren die een zwakke of onzekere toename van de werkgelegenheid tegenmoet gaan zijn in de dienstensector sterker vertegenwoordigd dan in de secundaire sector. Ongeveer 309 815 mensen (14%) werkten in 1992 in dergelijke sector. De tewerkstelling is er vooral geconcentreerd in de restaurants, overige dienstverlening aan ondernemingen, schoonmaakbedrijven, goederenvervoer over de weg, kleinhandel in kleding en kleinhandel in toestellen en artikelen voor woninginrichting. Zowel voor de secundaire sector als voor de dienstensector zou heel gedetailleerd moeten onderzocht worden welke beroepen en/of kwalificaties deze potentiële tewerkstelling verlangt.

⁴ In deze sterkte-zwakte analyse zijn alleen de private dienstensectoren met minstens 2 000 werknemers op 1 juni 1992 weerhouden in de classificatie. De niet-geklasseerde sectoren behoren bijna uitsluitend tot de quartaire sector. Bij de berekening van de aandelen werd de tewerkstelling in alle diensten (tertiaire én quartaire sector) als basis genomen.

De grootste sectoren waar een status-quo verwacht wordt zijn : vooral de communicatiebedrijven, boekhoudbureaus en in mindere mate tussenpersonen op het gebied van het vervoer.

Zoals vroeger aangehaald treft de crisis niet alleen de industriële sectoren maar ook de diensten. In 1992 waren er 450 238 personen tewerkgesteld in dienstensectoren waar een zwakke of onzekere vermindering van de tewerkstelling verwacht wordt. Koplopers zijn de kleinhandel in voedingsmiddelen, groothandel in machines en voertuigen, buurtspoorwegen, tram en autobusdiensten, reparatie van motorvoertuigen en rijwielen, banken en andere kredietinstellingen, overige krediet- en financiële instellingen en technische adviesbureaus.

Nog negatiever zijn de prognoses voor volgende sectoren : groothandel in voedingsmiddelen, kleinhandel in niet-voedingsmiddelen, gemengde verzekeringsmaatschappijen en aan de zee- en kustvaart verwante activiteiten.

Opsplitsing naar regio

De private diensten waar een groei van de tewerkstelling verwacht wordt, zijn ongeveer gelijkmatig verdeeld over de regio's (van 12% tot 15%). In het Vlaams Gewest is de sector 'overige dienstverlening aan ondernemingen' duidelijk koploper met een aandeel van meer dan 5%, gevolgd door het goederenvervoer over de weg (2,8%) en de restaurants (2,4%). Ook in het Waals Gewest hebben dezelfde drie sectoren het grootste aandeel. In het Brussels Gewest wordt de plaats van het goederenvervoer over de weg ingenomen door de schoonmaakbedrijven. In de Duitstalige Gemeenschap is het goederenvervoer over de weg de absolute uitschieter met een aandeel van bijna 8%. Ook voor de restaurants zijn er gunstige tewerkstellingsperspectieven.

Ook voor de sectoren waar een status-quo verwacht wordt, is er weinig variatie tussen de regio's wat betreft het aandeel van deze sectoren. In alle regio's dragen de communicatiebedrijven in belangrijke mate bij tot het behoud van de werkgelegenheid. In de Duitstalige Gemeenschap hebben de 'tussenpersonen op het gebied van het vervoer' het hoogste aandeel (4,2%).

Het Waals Gewest heeft 'slechts' een aandeel van 16,2% van sectoren die waarschijnlijk de eerstvolgende jaren hun tewerkstelling zullen moeten verminderen. Voor de andere regio's ligt dit aandeel tussen 20 en 25%. In het Vlaams Gewest hebben de volgende sectoren het grootste tewerkstellingsaandeel : de kleinhandel in voedingsmiddelen, groothandel in machines, de reparatie van motorvoertuigen en banken en andere kredietinstellingen. In het Waals Gewest zal vooral de kleinhandel in voedingsmiddelen getroffen worden gevolgd door de reparatie van motorvoertuigen. In het Brussels Gewest is de tewerkstelling geconcentreerd in banken en kredietinstellingen, groothandel in machines en overige krediet- en financiële instellingen. De teruglopende werkgelegenheid situeert zich in de Duitstalige Gemeenschap vooral in de kleinhandel in voedingsmiddelen, de repa-

ratie van motorvoertuigen en in de groothandel in hout- en bouwmaterialen en machines.

Opmerkelijk is wel het minimale aandeel van tertiaire sectoren die in de toekomst heel zeker zullen moeten afslanken. Dit aandeel varieert van 2,2% in de Duitstalige Gemeenschap tot 6,1% in het Brussels Gewest (vooral door de gemengde verzekeringsmaatschappijen).

De feminisatiegraad

De feminisatiegraad is significant hoger dan in de secundaire sector. Bovendien zijn de verschillen tussen de vier groepen kleiner dan bij de secundaire sector. Per groep zijn er wel duidelijke verschillen tussen de gewesten.

Voor de sectoren met (waarschijnlijk) groeipotentieel is de feminisatiegraad duidelijk lager in de Duitstalige Gemeenschap. Aan de basis hiervan ligt opnieuw de sectorale samenstelling van deze groep. De Duitstalige Gemeenschap wordt slechts marginaal vertegenwoordigd door b.v. de sector overige dienstverlening aan ondernemingen die gekenmerkt wordt door een significant aandeel vrouwen.

Ook voor de sectoren met een zekere daling van de tewerkstelling zijn opvallende regionale discrepanties. In de Duitstalige Gemeenschap zijn bijna dubbel zoveel vrouwen tewerkgesteld in deze sectoren als in de Vlaamse Gemeenschap.

2.3 Conclusies

Uit tabel B4.3 in bijlage 4 blijkt dat voor het Rijk 30,1% van de totale tewerkstelling (secundaire en tertiaire) zich bevindt in sectoren die ofwel nog enig groeipotentieel hebben, ofwel hun tewerkstelling kunnen behouden in de nabije toekomst. De resultaten voor de regio's liggen ver uiteen: in de Duitstalige Gemeenschap is 41,6% van de tewerkstelling gesitueerd in dergelijke sectoren, in het Waals Gewest slechts 27,7%. Het Vlaams en Brussels Gewest benaderen het nationaal gemiddelde.

De feminisatiegraad is relatief hoog in deze sectoren, op de Duitstalige Gemeenschap na. Daar bedraagt de feminisatiegraad in de sterkste sectoren slechts iets meer dan de helft van het nationaal gemiddelde. De sectorale samenstelling van deze groep is hier opnieuw de oorzaak: de sectoren elektrische draad- en kabel-fabrieken en het goederenvervoer over de weg hebben weinig vrouwen in dienst.

Het aandeel van sectoren met een waarschijnlijke of zekere afname van het aantal jobs ligt iets hoger (33,3% in het Rijk). Dit aandeel ligt significant lager in de Duitstalige Gemeenschap (25,3%). Vlaanderen heeft de grootste concentratie van sectoren met deze negatieve perspectieven (35,5%). Vooral de automobielfabrieken en de confectiebedrijven voor kleding veroorzaken dit cijfer.

De feminisatiegraad ligt iets lager dan in de sectoren met behoud of groei van de werkgelegenheid. Het Brussels Gewest heeft gemiddeld de hoogste feminisatiegraad, waarschijnlijk door de concentratie van bank- en kredietinstellingen.

3. Sterkte-zwakte analyse voor de quartaire sector

In hetgeen volgt, gaan we de deelsectoren van de quartaire sector van naderbij bekijken wat betreft de evolutie van 1982 tot 1992, waarbij ook een overzicht wordt gegeven van de verwachte evoluties in de tewerkstelling voor deze sectoren.

3.1 Zuiver collectieve goederen

De zuiver collectieve goederensector bestaat uit de subsectoren Bestuur, Justitie, Openbare veiligheid, Brandweer en Defensie. De groei in de zuiver collectieve goederensector van 1982 tot 1992 bedraagt 6,41%. Dit is beduidend lager dan de gemiddelde groei voor de quartaire sector in haar geheel, namelijk 16,8% van 1982 tot 1992. Hierna zullen we de verschillende subsectoren bekijken.

3.1.1 Bestuur

De subsector Bestuur kende een opmerkelijke groei van 1986 tot 1988. Deze groei was vooral in Vlaanderen en Wallonië, terwijl er eerder een daling merkbaar was in Brussel, die op zich reeds een groot aandeel van de tewerkstelling op zich neemt. Van 1990 tot 1992 daalde de tewerkstelling in deze subsector echter.

Oorzaken van de evolutie 1982-1992 en voorspellingen

- Zekerheid van de arbeidsplaatsen is een algemeen kenmerk van het werkgelegenheidsbeleid bij de overheid. Er zijn dus geen onvrijwillige ontslagen, wat niet wil zeggen dat men niet kan besparen op personeel. De recente dalingen bijvoorbeeld kunnen deels toegeschreven worden aan de wervingsstop van 1 april 1992, waardoor de natuurlijke afvloeiing van de departementen niet of minder werden vervangen door nieuwe aanwervingen.
- Het tewerkstellingsbeleid wordt ook voor een groot deel beïnvloed door de ongezonde toestand van de openbare financiën. Het terugschroeven van de overheidsuitgaven heeft ook invloed op de financiële middelen die beschikbaar zijn voor het tewerkstellingsbeleid.
- Eén van de maatregelen ter bestrijding van de werkloosheid zijn de gesubsidieerde contractuelen (GESCO's) in openbare besturen. Dit statuut vervangt grotendeels de vorige 'nep-statuten', zoals het Derde Arbeidscircuit en het Bijzonder Tijdelijk Kader. Deze laatste worden echter in de RSZ-statistieken ondergebracht bij NACE-code 999: 'Andere quasi-collectieve goederen', terwijl gesubsidieerde contractuelen bij de sector die hen tewerkstelt, worden gere-

kend⁵. Deze statistische opvatting kan bijgevolg een vertekend beeld geven van de groei in de sector Bestuur vanaf 1986. Op 21 februari 1991 echter werd het aantal gesubsidieerde contractuelen bij de plaatselijke besturen bevroren op het aantal personen dat effectief tewerkgesteld was op voorvermelde datum en het begrotingsoverschot werd aangewend om de gemeentebesturen in totaal 50 bijkomende betrekkingen toe te kennen. Het gemiddeld aantal begunstigden bedroeg in 1991 41 828⁶. Naast de GESCO's in de plaatselijke besturen zijn er ook gesubsidieerde contractuelen bij sommige openbare besturen⁷. Het aantal begunstigden bedroeg in 1990 (zonder de gesubsidieerde contractuelen in de onderwijsinrichtingen) in het Waals Gewest 2 220, in het Vlaams Gewest 3 995, in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (per 31 december 1991) 1 417 en in de nationale besturen (per 31 juli 1991) 8 841⁸.

- Rekening houdend met de regeringsbeslissingen van 5 februari en 30 juni 1993, worden volgende formules van herverdeling voorgesteld in de openbare sector. Dit betekent ondermeer dat de uit arbeidsherverdeling resulterende aanwervingen functioneel verantwoord moeten zijn en moeten passen in een toekomstgericht kwalitatief tewerkstellingsbeleid bij de overheidsdiensten.

Formules :

- * bevordering van de deeltijdse arbeid, ondermeer door diverse vormen van deeltijdse contracten, het behoud en de uitbreiding van de halftijdse loopbaanonderbreking;
- * de versoepeling van de vervanging door contractuelen van tijdelijk afwezige ambtenaren;
- * de mogelijkheid om snel, voor een beperkte duurtijd en een welomschreven opdracht, contractuelen te werven;
- * een andere organisatie van de einde-loopbaan (uitstapregeling);
- * formules van uur- en vakantieregeling per bestuur of instelling, om een maximale tewerkstelling te bereiken;
- * formules van arbeidsduurvermindering met compenserende aanwerving.

Besluit

De evolutie van de tewerkstelling in de sector Bestuur volgens de RSZ-statistieken is bijgevolg afhankelijk van de statistische opvatting, die bepaalde statuten wel en andere niet in de cijfers opneemt. Anderzijds is de evolutie in sterke mate afhan-

⁵ Ook personen tewerkgesteld in het Interdepartementaal Begrotingsfonds (IBF) worden in de sector waar ze tewerkgesteld zijn opgenomen.

Bovendien werden de Tewerkgestelde werklozen door de overheid (TWW) niet opgenomen in de statistieken.

⁶ Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid.

⁷ Programmawet van 30 december 1988, art. 93 tot 101.

⁸ Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid.

kelijk van de reglementering. Door de beperkingen van de tewerkstellingsgroei de laatste jaren, kunnen we misschien wel een heropleving verwachten bij een betere conjunctuur.

3.1.2 Openbare veiligheid en orde

In de subsectoren justitie en politie bleef de groei van 1982 tot 1992 onder het niveau van de groei van de totale tewerkstelling.

Met betrekking tot veiligheid en preventie heeft de staat veiligheidscontracten gesloten met 5 grote steden of agglomeraties. Hierdoor konden, mede met een bijdrage van de Gewesten, in de periode 1992-1993 reeds 800 nieuwe jobs worden gecreëerd. Het stelsel van de veiligheidscontracten zal enerzijds worden behouden ten behoeve van de 12 bestaande contracten met mogelijkheid tot bijkomende aanwervingen en anderzijds uitgebreid worden tot een aantal middelgrote steden. Bovenop het bedrag van 1 miljard, voorzien in de begroting 1994, zou een bijkomende verhoging met 410 miljoen aanleiding geven tot de creatie van ongeveer 520 nieuwe jobs. Op deze wijze zal het tewerkstellingseffect van de veiligheidscontracten oplopen tot ongeveer 1 640 jobs bij de betrokken lokale overheden. Daarenboven zullen de overige gemeenten, die niet onder de toepassing vallen van de veiligheidscontracten, gemachtigd worden om per schijf van 10 agenten over te gaan tot één extra aanwerving.

Recent is er ook het voorstel van de Minister van Binnenlandse Zaken tot herstructurering van de rijkswacht, met als doel meer rijkswachters in te zetten voor de dagelijkse strijd tegen de criminaliteit. Deze herstructurering zal 2 000 manschappen vrijmaken door het afschaffen van sommige mobiele eenheden, door het samenvoegen van districten en door verdwijning van commando-echalons. De hervormingen hebben als doel de dienstverlening naar de bevolking toe te optimaliseren.

Er wordt in deze sector dus een min of meer aanzienlijke jobcreatie verwacht.

3.1.3 Defensie

Er is duidelijk een algemene daling in de tewerkstelling merkbaar bij de sector Defensie, die voornamelijk gerealiseerd werd in het Brussels Gewest en in Vlaanderen, met respectievelijk 24,7% en 12,3%, terwijl er in Wallonië maar een daling van 2,8% is geweest voor de periode 1982-1992. Vanaf 1982 is deze daling voelbaar, met uitzondering voor Vlaanderen, waar de daling pas vanaf 1988 merkbaar wordt. Verwacht wordt dat deze evolutie zich zal verderzetten. Deze daling gaat samen met het deficit van de openbare financiën voor het budget defensie in de jaren '80.

In 1992 werd het plan Delcroix ingevoerd. Dit plan heeft drie doelstellingen: een daling van het totaal aantal militairen, de afschaffing van de legerplicht en het begrenzen van het budget voor defensie. Bijgevolg zouden er minder nieuwe

kazernes nodig zijn voor de terugkomst van de militairen uit Duitsland (Plan Reforbel). Naast het aantal dienstplichtigen zouden er nog afvloeiingen nodig zijn. Deze zouden gerealiseerd worden door herstructurering. Het herstructureeringsplan van de Krijgsmacht legt een progressieve inkrimping van het weddetrekkend militair personeel op. Het principe van de Minister van Landsverdediging is een herklassering in andere rijksbesturen toe te passen van militairen die op minder dan 5 jaar van hun pensioen gekomen zijn. Het maximum aantal toegelaten militairen werd vastgesteld op 42 500 op 31 december 1997.

Een bijkomend tewerkstellingseffect van de afschaffing van de legerplicht is dat vele jongens vroeger op de arbeidsmarkt belanden en dat de gewetensbezwaarden verdwijnen.

3.1.4 Besluit

In de sector van de zuiver collectieve goederen zijn er voor de subsector Bestuur en Openbare veiligheid en orde positieve verwachtingen. Daartegenover staat de subsector Defensie waar de afslanking zich nog zal verderzetten. Verwacht wordt dat deze bewegingen de groei in de sector van de zuiver collectieve goederen matig zullen voortzetten.

3.2 De sector onderwijs

De sector onderwijs heeft een belangrijk aandeel in de quartaire sector, namelijk 31,96% in 1992. Gezien de omvang van deze sector zijn verschuivingen in de onderwijssector een belangrijke factor in de toekomstige tewerkstellingsmogelijkheden in de quartaire sector.

Oorzaken van de evolutie 1982-1992 en vooruitzichten

- De recente heropleving in de tewerkstelling in het onderwijs is deels te wijten aan *de toename van de deeltijdse arbeid*. In de onderwijssector zijn er opvallend veel deeltijdsen (in 1991 : 31,26%), mede omdat er veel vrouwen tewerkgesteld zijn (61,61% in 1992) en omdat het aantal mannen dat deeltijds werkt het hoogst is in het onderwijs.
- Veranderingen in de *omkaderingsvormen* zorgen nu eens voor extra-tewerkstelling, dan weer voor afvloeiingen. Zo leidde de invoering van het lestijdenpakket in het basisonderwijs in het schooljaar 1984-1985 tot verhoogde tewerkstelling, de gelijkschakeling van het VSO met het type II-onderwijs in 1986 daarentegen deed een aantal jobs verdwijnen, evenals de recente invoering van het éénheidstype. De verlenging van de studieduur in sommige afdelingen van het HOBV, door invoering van een stagejaar, verhoogde wel het studentenaantal, maar ging gepaard met een stagnatie van het aantal leerkrachten.

- De dalende nataliteit zorgt ervoor dat er een dalend leerlingenaantal is en bijgevolg een krimpend onderwijssysteem. Een studie van Nicaise (1990) relateert de invloed van de demografische factoren op de werkgelegenheid in het onderwijs. In die studie verwacht men dat het denataliteitseffect zal worden tegengewerkt door de stijgende scolarisatie. De stijgende scolarisatie is het gevolg van drie factoren: het kleuteronderwijs wordt vervroegd, in het secundair onderwijs geldt de leerplichtverlenging en tenslotte is er een verlenging in het hoger onderwijs, door steeds meer tweede diploma's. Deze stijgende scolarisatie vangt gedeeltelijk de dalende schoolbevolking op. Die daling is vooral te verwachten in het kleuter- en lager onderwijs en veel minder in het hoger onderwijs.

Prognoses omtrent het volwassenenonderwijs zijn moeilijk, omdat deze niet zijn onderworpen aan demografische beperkingen. Die 'schoolbevolking' stijgt snel, zodat er eerder van beleidswege beperkingen worden opgelegd, inzake programmering bijvoorbeeld. Maar op korte termijn compenseert deze nieuwe vraag naar (deeltijds) onderwijs geenszins de dalende vraag naar dagonderwijs. Daarnaast wordt ook de relatie aantal leerlingen-aantal leerkrachten bekeken, en men komt tot het besluit dat er niet noodzakelijk een verband is. Andere factoren spelen namelijk ook een rol, zoals :

- * verandering van omkaderingsvormen (zie hoger);
- * meer deeltijdse arbeid;
- * het statuut van het onderwijzend personeel zorgt voor een zekere neerwaartse rigiditeit van de tewerkstelling; vastbenoemden kunnen per definitie niet ontslagen worden, ze komen op zogenaamde reffectatielijsten terecht;
- * de arbeidsmarkt voor onderwijzend personeel is sterk gesegmenteerd. De beperkte mobiliteit van leerkrachten tussen regio's, netten, onderwijsniveaus, diploma's en vakspecialisten maakt dat tegelijk leerkrachten ter beschikking gesteld worden (en betaald blijven) en nieuwe collega's aangeworven worden. Per saldo stijgt de tewerkstelling, zelfs bij een constant of dalend werkvolume.

Dit toont aan dat men voorzichtig moet zijn met het vertalen van schoolbevolkingsprognoses in tewerkstellingsprognoses. Globaal moeten we bij een dalende schoolbevolking een minder dan proportionele daling in tewerkstelling verwachten of soms zelfs geen daling.

De studie van Nicaise voorziet een vermindering van 10 000 fulltime ambten tegen het jaar 2000. Deze zullen echter vooral door natuurlijke afvloeiing en door deeltijdse arbeid worden opgevangen.

- Ook de samenhang *instroom-uitstroom* is belangrijk om de tewerkstellingsevolutie te bestuderen. Men merkt dat steeds minder jongeren voor dit beroep kiezen (zie tabel B4.4 in bijlage 4 aantal leerlingen en het laatste jaar normaalschool in het nederlandstalig onderwijs, 1979-1990). Het krimpend onderwijsbestel op zich, schrikt reeds vele jongeren af om te kiezen voor dit beroep. Het lage aanbod verklaart de gunstige werkloosheidsgraad in het onderwijs, in vergelijking

met andere sectoren. Een bijkomend gevolg is de vergrijzing van het lerarenbestand.

Hierna volgt een overzicht van de tewerkstellingsverwachtingen voor het onderwijs uit verschillende studies :

Nicaise (1990) :

- denataliteit wordt opgevangen door stijgende scalarisatie;
- een daling van 10 000 fulltime ambten, die echter door natuurlijke afvloeiing en deeltijdse arbeid zal worden opgevangen.

Colla (1989) :

- kleuteronderwijs -900 tegen het jaar 2000;
- lager onderwijs -3 000 : samen met de natuurlijke afvloeiing zou dit zelfs een tekort aan afgestudeerde onderwijzers met zich meebrengen.

Dienst Begroting en Programmatie van Ministerie van Onderwijs (1988) :

- basisonderwijs : naar het niveau van 1988;
 - secundair onderwijs : nog plaats voor aanwervingen;
 - HOBu : beperkte toename.
-

In een studie van Colla (1989) voorziet men tussen 1994 en 2000 een daling van het aantal mandaten in het kleuteronderwijs met ongeveer 900 (6,7%). Op de arbeidsmarkt voor onderwijzers zouden ongeveer 3 000 mandaten verdwijnen. Dit samen met de natuurlijke afvloeiing⁹ zou zelfs een tekort aan afgestudeerde onderwijzers met zich meebrengen. Deze vooruitzichten werden gemaakt onder de volgende hypothesen : een constant percentage deeltijdse arbeid, constante omkaderingseffecten en constant afvloeiingspercentage.

Door de Dienst Begroting en Programmatie van Ministerie van Onderwijs (1988) worden volgende prognoses gemaakt. Men houdt hier echter geen rekening met de jaarlijkse instroom van jonge afgestudeerden en met eventuele toename van de deeltijdse arbeid. Men concludeert dat voor het basisonderwijs op korte termijn nog plaats voor bijkomende aanwervingen is, maar op langere termijn zal men terugvallen op het huidig niveau van 1988. Voor het secundair onderwijs is er zowel ruimte voor herinschakeling van alle ter beschikking gestelden, als voor nieuwe aanwervingen. Voor het HOBu tenslotte ziet men een beperkte toename van de tewerkstelling.

Besluit

Naast de demografische evolutie bepaalt ook de scalarisatiegraad het aantal leerlingen in het onderwijs. Deze twee heffen elkaar gedeeltelijk op wat voor de tewerkstelling een minder dan proportionele daling zal meebrengen dan men verwacht op basis van de dalende nataliteit alleen. Daarnaast is er ook een daling in

⁹ Volgens A. Meskens in Het Nieuwsblad van 16 maart 1994 zal tussen nu en 2005 een derde van het onderwijzend personeel in Vlaanderen gepensioneerd worden.

het aantal personen die voor deze sector kiest als beroep. Ook reglementering, zoals omkaderingsnormen en subsidiëring, spelen in de sector onderwijs een bepalende rol voor de tewerkstelling. Algemeen wordt een daling verwacht in de sector onderwijs, die echter voor een groot deel zal worden opgevangen door de natuurlijke afvloeiing en het dalend aanbod van leerkrachten.

3.3 De quasi-collectieve goederensector

De quasi-collectieve sector bestaat uit volgende subsectoren: 'onderzoek', 'gezondheidssector', 'sociale sector', 'religie', 'cultuur' en 'andere'. De groeivoet van deze sector van 1982 tot 1992 bedraagt +38,29%, dat is de grootste aangroei in de quartaire sector. De zuiver collectieve goederen hebben een groeivoet van +6,42% en onderwijs +3,54%. Vooral Vlaanderen en Wallonië kennen een grote groei. In de quasi-collectieve sector is het vooral de sociale sector die het meest gegroeid is, namelijk +60,26%, maar ook cultuur (+42,61%), onderzoek (+27,21%) en de gezondheidssector (+24,98%).

Het aandeel in de totale quartaire sector bedraagt 42,44%. De quasi-collectieve sector is de grootste subsector in de quartaire sector. Daarin wordt het grootste aandeel door de gezondheidszorg en de sociale sector ingenomen (respectievelijk 14,04% en 19,78% van de totale quartaire sector). Deze subsectoren zullen we hierna nader bekijken.

3.3.1 De gezondheidszorg

De gezondheidssector omvat de tewerkstelling in ziekenhuizen en overige medische instellingen. De grootste groei vindt men in het Vlaams gewest, met een opmerkelijke groei van 10 000 tewerkgestelden van 1986 tot 1988.

Oorzaken van de evolutie 1982-1992 en vooruitzichten

- Hier stelt men de jongste jaren ook een verhoging vast van de *deeltijdse arbeid*. Daarom moet men er ook hier rekening mee houden dat de tewerkstelling, voorgesteld door de RSZ, een gunstige voorstelling geeft van de werkelijkheid. De jongste jaren is de evolutie van de deeltijdse arbeid nog aangemoedigd of ondersteund door overheidsmaatregelen, met name het toekennen van het recht op werkloosheidsvergoeding aan diegenen die deeltijds werken om aan de werkloosheid te ontsnappen. Zo waren er in 1990, 3 153 verpleegkundigen in dit statuut. Omdat vele tewerkgestelden die nu deeltijds werken opnieuw meer uren zouden willen werken als de arbeidsvoorwaarden meer aangepast zouden worden kan de arbeidsparticipatie hierdoor aangemoedigd worden. Dit zou een onmiddellijke arbeidsreserve opleveren. Het is trouwens moeilijk te begrijpen dat er arbeidsschaarste zou zijn, terwijl er velen gedwongen deeltijds werken. Zo is er misschien een kans op het verminderen van deeltijds werk door de arbeidsduur te verminderen tot 32 uur voor verpleegkundigen. Daardoor zou-

den er misschien meer mensen terug voltijds gaan werken, diegene die nu voor deeltijds werk kiezen wegens de zwaarte van een voltijdse job (Spinnewyn, Pacolet, 1993).

- In de gezondheidssector wordt een groot aantal personen tewerkgesteld via *bijzondere statuten*. In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de tewerkstelling via deze bijzondere statuten in de ziekenhuissector in 1988. Hier kunnen we dezelfde opmerking aanhalen als voor de subsector Bestuur, namelijk dat GESCO's (in werking vanaf 1986) en IBF in de RSZ-statistieken worden opgenomen in de sector waar ze tewerkgesteld zijn. Daartegenover worden de vroegere tewerkstellingsmaatregelen (DAC en BTK) onder een aparte NACE-code ondergebracht¹⁰. Deze statistische opvatting verklaart deels de stijging van het aantal tewerkgestelden in 1986 in de RSZ-statistieken.

Tabel 5.1 Tewerkstelling van bijzondere statuten in de ziekenhuissector volgens taalstelsel, 1988

	Nederlandstalige instellingen	Franstalige instellingen	Totaal
GESCO's	3 480,0	2 088,8	5 568,8
TWW	859,5	1 518,8	2 378,6
DAC	1 570,5	654,8	2 378,6
BTK	94,5	46,0	140,5
IBF	4 920,0	2 849,0	7 769,0
Totaal	10 924,5	7 157,4	18 081,9

Bron : Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid

- In de *algemene ziekenhuizen* (AZ) zal het aantal bedden dalen door het converteren van bedden naar G-, RVT- en S-bedden. In de AZ zal de tewerkstelling ondanks het dalend aantal bedden stijgen, vanwege een toenemende aandacht voor daghospitalisatie, een dalende verblijfsduur met een stijgende zorgverlening en een stijgende bezettingsgraad van de bedden. We merken ook een kwalificatieverschuiving van niet- naar hogergekwalificeerd personeel en van A2- naar A1-verpleegkundigen.
- In de *psychiatrie* wordt de reconversie voor psychiatrische ziekenhuizen geregeld door een KB van 26 juli 1990. Die reconversie was een gevolg van een beleid, gericht op een selectiever gebruik van de ziekenhuisinfrastructuur. Ziekenhuizen worden daarbij meer voorbehouden voor acute en intensieve verzorging, terwijl er nieuwe voorzieningen worden gecreëerd voor langdurige en

¹⁰ TWW wordt niet opgenomen in de statistieken.

gestabiliseerde zieken. De personeelsomkadering moet dan ook worden aangepast. De reconversie had de volgende doelstellingen voor ogen :

- * oprichten van alternatieve vormen van verzorging, zoals psychiatrische verzorgingstehuizen (PVT) en beschut wonen;
- * reconversie van bedden;
- * optrekken van personeelsnormen van 9 per 30 bedden naar 12, 14 of 16 per 30 bedden, naargelang het type.

Hierna volgt een overzicht van de tewerkstellingsvooruitzichten volgens een studie van Debaillie, van Devos, e.a. en volgens eigen berekeningen.

Tabel 5.2 Overzicht van de tewerkstellingsvooruitzichten voor de gezondheidssector

Devos e.a.(1991) tegen het jaar 2000 voor Vlaanderen :

- AZ : stijging
- Door de reconversie zal de daling in tewerkstelling in de psychiatrische instellingen opgevangen worden door de stijging in de nieuwe voorzieningen : PVT : +2 400 en Beschut wonen : +375

Debaillie (1992) van 1990 tot 2030 voor Vlaanderen :

- AZ : aanbod van verpleegkundigen van 70 000 naar 120 000
- Psychiatrische : stabilisatie

Eigen berekeningen * :

- PVT : Vlaanderen : +677, België : toename
- Beschut wonen : lichte toename
- V-dienst : afname : norm niet meer aangepast aan de reconversie

* Zie tabellen B4.5 en B4.6 in bijlage 4 : Aantal plaatsen en tewerkstelling in de verschillende voorzieningen voor Vlaanderen en voor België.

Debaillie (1992) verwacht een compensatie van deze regelingen waardoor er een stabilisatie van tewerkstelling zou blijven op het niveau van 1990.

Devos e.a. (1991) zien echter een uitbreiding in het personeel, vooral in de Algemene ziekenhuizen en minder in de Psychiatrische. De privé-ziekenhuizen zouden ook een grotere personeelsuitbreiding krijgen dan de openbare. Voor de personeelsleden in de psychiatrische ziekenhuizen onderzoekt men ook de gevolgen van de reconversie van KB van 26 juli 1990. Zo komt men tot het besluit dat er waarschijnlijk geen afvloeiingen zullen zijn, maar eerder een omschakeling naar PVT of beschut wonen.

Op basis van het programmatiecriterium en de omkadering werd het verwacht aantal plaatsen en tewerkstelling berekend. Voor de PVT wordt er een toename verwacht. Voor de initiatieven voor beschut wonen wordt de norm reeds bereikt, waardoor er slechts een lichte toename wordt verwacht. De mogelijke toename van personeelsleden in deze nieuwe voorzieningen zullen bijgevolg de afname van het personeel in de V-diensten opvangen en misschien overtreffen.

- Een andere evolutie die de tewerkstelling beïnvloedt is de *instroom-uitstroom van personeel* in de gezondheidssector. In een studie van Spinnewyn en Pacolet

(1993) wordt die arbeidsmarkt van dichtbij bekeken. Het aantal eerstejaars in verpleegkundige beroepen daalt langzaam. In het jaar 1982-1983 was dat nog 7 895, in 1990-1991 was dit aantal reeds gedaald tot 5 058. Deze trend geldt zowel voor Vlaanderen als voor Wallonië. De daling van het aantal studenten was tot 1989 hoofdzakelijk te wijten aan demografische factoren, terwijl na 1989 vooral de dalende populariteit van de verpleegkundige sector de oorzaak was van het dalend aantal studenten. Als redenen voor die dalende populariteit ziet men een combinatie van volgende factoren :

- * de verpleging kent de typische nadelen van de publieke sector : de lonen. Algemene loonmatiging en besparingsdruk zal dit nog versterken;
- * stresserende voorwaarden tengevolge van de psychische en fysische werklast, die in de private sector waarschijnlijk financieel gecompenseerd wordt en de achteruitgang voor de keuze voor deze beroepen kadert ook in de algemene verminderde belangstelling voor de tewerkstelling in de publieke sector. In de verpleegkundige sector is er een opgang van de zelfstandige verpleegsters in de thuiszorg;
- * het feit dat in de sector veel vrouwen werken en dat vervroegde uittreding uit de job vaak voorkomt, beïnvloedt het rendement van voortgezette studies negatief. In 1990 schatte men de gemiddelde carrière in de verpleegkundige sector voor mannen op 32,7 jaar en voor vrouwen op 19,9 jaar (Colla en Carpeau). Het feit dat men meer voor langere studies kiest, zou tot gevolg kunnen hebben dat men een langere loopbaan plant in de sector.

De jongste jaren ziet men echter opnieuw een toename van het aanbod van verpleegkundigen, die zich de komende jaren waarschijnlijk zal doorzetten door volgende factoren :

- * de verpleegkundige populatie is nog jong;
- * de nieuwe generatie heeft een grotere arbeidsmarktparticipatie dan de vroegere generaties;
- * in de nieuwe generatie zal er een lagere uitstroom zijn op jonge leeftijd dan vroegere generaties;
- * het aantal studenten verpleegkunde stijgt sedert 1991 opnieuw (zie tabel 5.3).

Tabel 5.3 Aantal studenten verpleegkunde in Vlaanderen

	A1	A2	Totaal
1990	1 784	1 206	2 990
1991	2 053	1 235	3 288
1992	2 026	1 325	3 351
1993	2 357	1 520	3 877

Bron : Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Administratie Gezondheidszorg

Wat betreft het aanbod van verpleegkundigen in de toekomst komt de studie van Debaillie (1992) voor Vlaanderen tot de volgende conclusies : enerzijds zullen de verpleegkundigen niet ontsnappen aan vergrijzing en anderzijds zien ze een toename van het aanbod van 70 000 naar 120 000 personen van 1990 tot 2030.

Besluit

De cijfers over de tewerkstelling in de gezondheidszorg worden bepaald door enerzijds statistische opvattingen, zoals een stijging van de tewerkstelling door een stijgend aantal deeltijdsen en het opnemen in de cijfers van het aantal GESCO's. Daarnaast wordt de effectieve tewerkstelling bepaald door reglementering, zoals een grote nadruk op daghospitalisatie, reconversie van bedden, aanpassen van normen en ook instroom-uitstroom van verpleegkundigen. De laatste jaren is de dalende tendens omgeslagen naar een stijging van het aantal leerlingen en bovendien wordt er een langere loopbaan verwacht van de verpleegkundigen in de toekomst.

3.3.2 De sociale sector

3.3.2.1 Bejaardenzorg

De evolutie in de voorzieningen voor bejaarden is sterk afhankelijk van de opgelegde normen voor het aantal plaatsen. Deze normen zijn meestal gebaseerd op het aantal inwoners of bejaarden. Daarom zal de evolutie in het aantal plaatsen afhankelijk zijn van de demografische evolutie, die we weervinden in de bevolkingsvooruitzichten van het NIS. De tewerkstellingsevolutie kunnen we dan berekenen met als hypothesen een constante personeelsomkadering en het realiseren van de huidige norm voor het aantal plaatsen ¹¹.

De bekomen resultaten worden in volgende tabel voorgesteld.

¹¹ Zie tabel B4.5 en B4.6 in bijlage 4 voor berekeningen.

De verandering in de vraag naar arbeid is dus hoofdzakelijk te interpreteren als een gevolg van de toekomstige ontwikkeling van het aanbod aan voorzieningen en houdt geen rekening met een eventuele toekomstige stijging van de omkaderingsnormen, noch met de trend tot kwalificatieverhoging, noch met substituties tussen de voorzieningen (Devos e.a., 1991).

Tabel 5.4 Overzicht van de tewerkstellingsvooruitzichten in de sociale sector

EIGEN BEREKENINGEN

Voorzieningen		België (1992-2000)	Vlaanderen (1993-2000)
* Intramuraal	G-dienst	+4 105	+1 644
	V-dienst	afname	afname
	Vp-dienst	+737	+266
	RVT-dienst	toename	+2 759
	PVT-dienst	toename	+677
	Rusthuizen	+7 951	+5 171
* Transmuraal	Dagverzorgingscentra	toename	+611
	Daghospitalisatie	toename	toename
	Serviceflats en woningen met dienstverlening	toename	toename
	Beschut wonen	toename	+4

DEVOS E.A. (1991) VOOR VLAANDEREN TEGEN HET JAAR 2000

* Intramuraal	V-diensten : eerder een daling	
	G-diensten : +2 262	
	Rusthuizen	
	4% norm : +1 087	
	5% norm : +6 464	
	4% van 75-plussers : +929	
	RVT : nog veel plaats	
* Transmuraal	Serviceflats en woningcomplexen : toename	
	Dienstencentra + max. 100 à 200	
* Extramuraal	Gezins- en bejaardenhulp : +1 139	
	Poetsdiensten : +1 290	
	Thuisverpleging : +653 FTE	

Binnen het zorgenbeleid valt een verschuiving van intramurale naar extramurale, en voor de toekomst transmurale zorg te herkennen. Als grote beleidslijn tijdens 1980-1990 geldt dat de bejaarde zo lang mogelijk moet kunnen thuisblijven. Slechts bij een te grote zorgbehoefte is een thuisvervangend milieu aangewezen, waardoor in de intramurale voorzieningen vooral sterk zorgbehoevende bejaarden zullen worden opgevangen, die een grotere personeelsomkadering vereisen. De huidige bejaardenzorg steunt bijna volledig op het zogenaamde bejaardendecreet van 5 maart 1985 van Mevrouw Steyaert. Dit decreet regelt de programmering, erkenning en subsidiëring van rusthuizen, bejaardenwoningen, serviceflats, wooncomplexen met dienstverlening en dienstencentra. Voor de jaren nadien werden de beleidslijnen uitgetekend in de recente nota: '60+ perspectief' van Minister Lenssens. Bejaardenzorg wordt daarin gestipuleerd als meer dan zorgenbeleid. Daardoor moeten de volgende factoren worden bekeken: een flexibele einde loopbaan, voldoende hoge pensioenen, stimuleren van actieve vrije-

tijdsbesteding, ... Verdere uitbouw van intra- en transmurale voorzieningen zijn bijgevolg noodzakelijk.

In de *intramurale* zorg werden volgende aanpassingen van kracht door het decreet van 1985.

- De V-diensten die bejaarden opvangen in ziekenhuizen voor langdurige zorg en revalidatie worden in 1985 enerzijds naar de G-diensten (voor specifieke acute diensten voor bejaarden) en anderzijds naar de rust- en verzorgingshuizen (RVT) overgebracht om zo de V-diensten naar hun oorspronkelijke doelstelling terug te brengen. Zoals reeds voor de gezondheidssector werd opgemerkt is deze norm niet meer realistisch met de huidige reconversiebepalingen, waardoor er geen uitbreiding verwacht wordt van het aantal bedden en waardoor de tewerkstelling in het beste geval constant zal blijven, maar eerder nog zal afnemen.
- De G-diensten zijn diensten voor bejaarden met acute en nog niet gestabiliseerde toestandsbeelden en voor bejaarden die specialistische zorg nodig hebben. Door de reconversie wordt hier nog een grote toename in de plaatsen en bijgevolg in de tewerkstelling verwacht.
- De Vp-diensten zijn diensten voor opname van geriatrische patiënten die een neuro-psiachtrische behandeling vergen. Hier wordt een lichte toename verwacht.
- De norm voor de rusthuizen werd recent aangepast aan de behoeften van een toenemend aantal demente bejaarden. Voor de tewerkstelling berekenen we een toename van 7 950 personeelsleden tegen het jaar 2000 voor de rusthuizen in België en 5 171 voor Vlaanderen. Hier wordt echter geen rekening gehouden met het feit dat de gemiddelde leeftijd bij opname in het rusthuis in de toekomst mogelijk hoger kan liggen, noch met de invaliditeitsgraad van de bewoners (die stijgt), noch met de toename van het aantal RVT-bedden t.o.v. de rusthuisbedden¹² en er wordt een constante personeelsomkadering verondersteld.
- De RVT-bedden in de rust en verzorgingstehuizen zijn voor bejaarden die geen diagnostische onderzoeken meer nodig hebben, noch specialistisch toezicht. Wat zij wel nodig hebben is verpleegkundige en paramedische zorg en hulp bij het verrichten van dagelijkse activiteiten. De norm is recent aangepast aan de behoeften (van 2 bedden per 1 000 inwoners, naar 1,7% van de 65-plussers), waardoor een toename in tewerkstelling van 2 759 wordt berekend voor Vlaanderen van 1993 tot 2000.
- Aangezien de PVT-voorziening relatief nieuw is en de vooropgezette programmatienorm van 0,6% van de inwoners nog niet gerealiseerd is, mag een uitbreiding van deze voorziening in het vooruitzicht worden gesteld.

¹² RVT-bedden vereisen een grotere personeelsbezetting dan rusthuisbedden.

De *extramurale* zorg wordt door het decreet van 1985 als volgt behandeld.

- De vraag naar diensten voor de thuiszorg stijgt enorm door de vergrijzing en de dalende mantelzorg. Het aantal bejaarden en hoogbejaarden zal gevoelig stijgen en binnen deze groep komen er daarenboven meer alleenwonenden. In de thuiszorg zal er zich waarschijnlijk een stijging van tewerkstelling voordoen. Men merkt reeds een toename van zelfstandige verpleegkundigen (vooral A1) in de thuiszorg. Bij het Wit-Gele Kruis merkt men echter een daling van het aandeel van A1-verpleegkundigen, omdat een deel van het werk door lager gekwalificeerden overgenomen kan worden.
- Voor de diensten voor gezins- en bejaardenhulp (DBGH) wordt bij een constante mantelzorg, een stijgende behoefte en een constante deeltijdse arbeid volgende schatting gedaan door Devos e.a. voor Vlaanderen; +1 139 personeelsleden in 2000.
- De poetsdiensten verlenen hulp aan bejaarden die het wekelijks onderhoud van hun woning niet meer aankunnen, maar geen andere hulp nodig hebben. Rekening houdend met de bevolkingsvooruitzichten komt men op een toename in de tewerkstelling van 1 290 personen, als hetzelfde hulpverleningspatroon wordt gehandhaafd.
- De thuisverpleging staat in voor geneeskundige verpleging en verzorging. Hier schat men een toename van 653 FTE tegen 2000 voor Vlaanderen.

Tussen de traditionele intramurale en extramurale voorzieningen ontstaan de laatste jaren een aantal *transmurale* voorzieningen. Hiertoe behoren onder andere de dagopvang, dagverzorgingscentra, daghospitalisatie, dienstencentra en kortverblijf in rusthuizen. Over de huidige omvang van deze diensten is nog maar zeer weinig informatie beschikbaar, laat staan over de te verwachten evoluties. Wel is het zo dat deze diensten nog maar net aan het ontstaan zijn en dat voor de toekomst zeker een uitbreiding verwacht wordt.

In serviceflats en woningcomplexen met dienstverlening beschikken bejaarden over een eigen leefruimte, maar kunnen facultatief beroep doen op een beperkt aanbod van gemeenschappelijke diensten. De omkadering is er bijgevolg beperkter dan in een rusthuis. De norm stelt 2 wooneenheden per 100 60-plussers. In 1993 telde men in Vlaanderen 2 864 wooneenheden en voor 14 730 werd een voorafgaande vergunning afgeleverd. Ondanks de bijzondere inspanningen ligt de huidige capaciteit nog zeer ver van het geprogrammeerde aantal (een verschil van 13 899, inclusief de geplande wooneenheden) en wordt een sterke toename verwacht.

Besluit

Door de vergrijzing van de bevolking zal er een steeds grotere vraag naar bejaardenvoorzieningen zijn. Deze zijn echter afhankelijk van bepaalde normen, die de voorzieningen in bepaalde richtingen stimuleren of afremmen. Zo worden de transmurale en extramurale voorzieningen gestimuleerd om de bejaarde zo lang

mogelijk thuis te houden. In deze voorzieningen wordt dan ook een sterke stijging van tewerkstelling verwacht. Dit brengt echter met zich mee dat de bejaarden zwaarder hulpbehoevend zullen zijn als ze in een intramurale voorziening terecht komen, wat een hogere personeelsomkadering zal vereisen. Dit samen met de demografische evolutie waar het aantal hoogbejaarden sterk zal stijgen, zal ook in deze voorzieningen een toename van het aantal personeelsleden nodig zijn.

3.3.2.2 Gehandicaptenzorg

De voorzieningen voor gehandicapten worden onderverdeeld naar voorzieningen voor minderjarigen en voor meerderjarigen. Hierna volgt een overzicht van de voorzieningen die momenteel ressorteren onder het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een handicap (Lammertyn, 1993) en de tewerkstelling in die voorzieningen ¹³.

a) De (semi-)residentiële voorzieningen voor opvang, behandeling en begeleiding van personen met een handicap

Men onderscheidt hier instellingen voor minderjarigen (inrichtingen met (semi-) internaatstelsel en observatiecentra), voor meerderjarigen (tehuizen voor werkenden, tehuizen voor niet-werkenden en dagcentra) en tehuizen voor kortverblijf, gericht naar beide. De globale effectieve tewerkstelling in deze voorzieningen bedroeg in 1990 10 415 FTE in Vlaanderen, waaronder 5 020 (48,2%) voor voorzieningen voor minderjarige gehandicapten en 5 359 (51,5%) voor voorzieningen voor volwassenen. Deze verhouding is fel veranderd sinds 1975; toen was dit nog een verhouding 94% t.o.v. 6%. Er is bijgevolg een duidelijke verschuiving merkbaar van de voorzieningen voor jongeren naar de voorzieningen voor volwassenen, als gevolg van demografische verschuivingen. Het aantal personen in internaten daalt, naast demografische factoren, ook door een gewijzigd opnamebeleid in de gewone en beroepsscholen, beleidsmaatregelen zoals een verhoogde persoonlijke bijdrage, een gewijzigde houding van de ouders en een gewijzigd aanbodbeleid. De tewerkstelling zal bijgevolg stijgen in de voorzieningen voor volwassenen en dalen in de voorzieningen voor kinderen.

¹³ De tewerkstelling is berekend door Administratie voor Gezin en Maatschappelijk Welzijn. Ze zijn gebaseerd op de inlichtingen die de instellingsverantwoordelijken verstrekken voor de berekening van de dagprijs. De aantallen betreffen fulltime equivalenten (FTE).

b) Ambulante voorzieningen

Onder de ambulante voorzieningen vallen de volgende diensten :

- De diensten voor plaatsing in gezinnen staan in voor de plaatsing in kandidaat-gezinnen van zowel minderjarige als meerderjarige gehandicapte personen. Eens de plaatsing gerealiseerd is, houdt de dienst op een ambulante wijze toezicht, met ondersteuning en begeleiding. In 1989 waren er in de diensten voor plaatsing in gezinnen 47 FTE tewerkgesteld. Het stafpersoneel vormde de grootste personeelscategorie, namelijk 25 personen.
- De thuisbegeleidingsdiensten staan via begeleiding in voor de opvoedingsbijstand aan gezinnen met een gehandicapt kind of een gehandicapte volwassene. In 1989 waren er in Vlaanderen 15 thuisbegeleidingsdiensten. De personeelsomkadering bedroeg in 1989 184 personen (63,5 voltijdse equivalenten). 54 personen werden gesubsidieerd, 98 medewerkers in de thuisbegeleidingsdiensten werden betaald via andere kanalen en er waren nog 15 vrijwilligers en 17 bezoekers.
- De doelgroep van de diensten voor zelfstandig wonen van gehandicapte personen bestaat uit mensen met een fysieke handicap onder de 65 jaar. Voor personeel wordt er beroep gedaan op gezins- en bejaardenhulp voor het dagwerk en op eigen personeel voor nacht- en weekendwerk.
- De diensten voor begeleid wonen voor mentaal gehandicapten richten zich tot zelfstandig wonende personen met een mentale handicap die slechts zelfstandig kunnen functioneren mits een beperkte ambulante begeleiding.

c) Integratie op de arbeidsmarkt van personen met een handicap

Om gehandicapten tewerk te stellen wordt in België vooral de *vervangende sturing* gevolgd, d.w.z. dat de overheid speciale arbeidsplaatsen voor gehandicapten creëert. De meest voorkomende vorm is de beschutte tewerkstelling. Beschutte werkplaatsen worden onder de NACE-code 998 gerekend. Het aantal beschutte werkplaatsen in België bedroeg in 1991 159. Het aantal tewerkgestelde invaliden in de beschutte werkplaatsen is gestegen van zo'n 6 000 in 1970 tot 20 283 in 1991. Bijna drie kwart zijn mentaal gehandicapten (SERV-Jaarverslag, 1992). Tegenover deze expansieve groei staan afremmende maatregelen van de overheid met onder meer financiële beperkingen. Daarnaast is er een inhoudelijke discussie op gang, die slaat op de geringe doorstroming naar een normale tewerkstelling. Zo gaan er stemmen op voor een noodzaak aan een vernieuwd instrumentarium, waar de klemtoon moet worden verlegd van vervangende naar compenserende sturing¹⁴ en het beleid zou meer moeten worden afgestemd ten behoeve van de kansarmen. Ook in het jaarverslag van de SERV van 1992 worden er voorstellen gedaan om

¹⁴ Compenserende sturing houdt in dat de overheid maatregelen neemt om de arbeidsprestaties van gehandicapten rechtstreeks of onrechtstreeks te verbeteren of om hun geringe prestaties te compenseren.

personen met een handicap zoveel mogelijk in het normale arbeidscircuit en b.v. zo weinig mogelijk in een beschutte werkplaats te laten opnemen. Die stelling volgde op de kritiek over 'oneerlijke concurrentie' van de beschutte werkplaatsen, die met gesubsidieerde tewerkstelling het de marktsector in bepaalde gevallen onmogelijk zouden maken. Zowel de reglementering op de tewerkstelling van gehandicapten in het normale circuit als op beschutte werkplaatsen moeten in die zin worden aangepast. Het actief ondersteunen van de deelname aan het normale arbeidsproces door personen met een handicap moet een prioritaire doelstelling vormen in het globale gehandicaptenbeleid. De normale tewerkstelling kan zowel in de markt- als de overheidssector plaatsvinden.

Tabel 5.5 Cijfers over de beschutte tewerkstelling

	1980	1985	1990	1991
Aantal BW	144	153	159	159
Gemiddeld aantal personen tewerkgesteld met een handicap	11 628	15 960	19 790	20 283
Leiders	128	134	142	
Kaderpersoneel	1 358	1 766	2 259	

Bron: Weltens, december 1993

3.4 Besluit

De groei in de sector van de zuiver collectieve goederen was het laatste decennium al lager dan in de rest van de quartaire sector en daar valt niet veel verandering in te verwachten.

Het aantal vrouwen en bijgevolg de deeltijdse arbeid ligt in deze sector lager dan in de totale quartaire sector. Het bevorderen van de deeltijdse arbeid in deze sector zou bijgevolg een groot potentieel aan arbeidsplaatsen kunnen bieden.

In de sector bestuur werd reeds enige tijd een deel van de natuurlijke afvloeiingen niet meer vervangen, wat bijgevolg een besparing op het personeel met zich meebrengt. Bij justitie en politie wordt een stijging van het aantal jobs verwacht, vooral in het kader van veiligheid en preventie. De daling van tewerkstelling in de sector defensie zal zich verder doorzetten met het Plan Delcroix en verdere herstructureringen.

De dalende nataliteit heeft tot gevolg dat de tewerkstelling in de sector onderwijs reeds lang te kampen heeft met problemen. Deze effecten worden zoveel mogelijk opgevangen door bijvoorbeeld de klasnormen aan te passen. De daling van tewerkstelling wordt echter afgezwakt door een stijgende scalarisatiegraad. In het onderwijs zijn er reeds veel deeltijdsen, zodat hierin geen oplossing te verwachten is voor de tewerkstelling.

De daling van de tewerkstelling in het onderwijs door de dalende schoolbevolking zal echter minder dan proportioneel zijn en waarschijnlijk zelfs opgevangen worden door natuurlijke afvloeiing en een daling in het aanbod van leerkrachten.

Alle hoop is gesteld op de sector van de quasi-collectieve goederen, die reeds de grootste groeivoet heeft van de totale quartaire sector.

In de gezondheidssector is de deeltijdse arbeid groot en men merkt dat er een arbeidsreserve mogelijk is als deze deeltijdsen meer voltijds gaan werken, door verbetering van de arbeidsvoorwaarden.

De opkomende aandacht voor daghospitalisatie kan nog heel wat personeel gebruiken, evenals de PVT en het beschut wonen. De aandacht voor deze vormen kadert in een beleid, gericht op een selectiever gebruik van de ziekenhuizen. Deze toename moet het dalend aantal bedden in de V-dienst opvangen.

De instroom van verpleegkundigen zal stijgen en de uitstroom zal bovendien minder groot worden waardoor een stijging van het aanbod van de verpleegkundigen volgt.

In de sociale sector zal de vergrijzing een sterk stijgende behoefte aan bejaardenzorg realiseren en bijgevolg een sterk stijgende tewerkstelling in de bejaardenvoorzieningen. Het bejaardenzorgbeleid richt zich naar een verschuiving van intramurale naar extra- en transmurale zorg.

De gehandicaptenzorg is geëvolueerd van voorzieningen bijna uitsluitend gericht op jongeren, naar aangepaste voorzieningen voor volwassenen. De integratie op de arbeidsmarkt is ook aan vernieuwing toe, niet alleen via beschutte werkplaatsen, maar ook via een meer aangepast beleid in het gewone arbeidscircuit.

4. Sectorale werkgelegenheidsperspectieven : algemeen

Het uitgangspunt van de vraagprognoses vormen de middellange-termijn prognoses van het Planbureau van september 1994 ¹⁵. In deze studie worden prognoses gemaakt over de belangrijkste macro-economische variabelen. Door de heropleving van de belangrijkste handelspartners en het herstel van de binnenlandse markt verwacht men voor de komende vijf jaar een geleidelijke terugkeer naar een groeitempo van bijna drie percent. Maar ondanks het verwachte (en reeds in 1994 ingezette) herstel van de economische activiteit, blijft op middellange termijn de werkgelegenheid zorgen baren. Tussen 1994 en 1998 neemt het aantal beschikbare arbeidsplaatsen weliswaar toe, maar omdat tegelijk ook de beroepsbevolking aangroeit (met 39 300 personen), daalt de werkloosheid slechts in geringe mate. In 1998 wordt dus nog steeds een zeer hoge werkloosheid verwacht.

Naast deze algemene tendenzen, geeft het Planbureau ook vooruitzichten van de werkgelegenheid (en werkloosheid) per sector.

¹⁵ Economische vooruitzichten 1994-1998.

Tussen 1994 en 1998 zouden in de landbouwsector 5 300 jobs verloren gaan, wat een daling van 5,8% inhoudt. In de verwerkende nijverheid wordt verwacht dat in de komende 4 jaar 18 500 jobs zullen verloren gaan; het totaal aantal arbeidsplaatsen in deze sector zal dus afnemen tot iets meer dan 700 000 in 1998. Ook in de overheidssector wordt een substantiële daling van de werkgelegenheid verwacht tegen 1998: iets meer dan 21 000 jobs zouden verloren gaan waardoor het aantal jobs vermindert van 661 000 in 1990 tot 600 000 in 1998. Het is in de sector van de verhandelbare diensten dat de meeste banen zouden gecreëerd worden: ongeveer 88 000 extra jobs worden binnen deze sector verwacht. De werkgelegenheid neemt ook toe in de bouwsector (+2 200), de sector van het vervoer en het verkeer (+6 700) en de energiesector (600).

5. Perspectieven naar sector, geslacht en opleidingsniveau

Aan de hand van de sectorvooruitzichten van het Planbureau werd de globale kwantitatieve tewerkstellingsevolutie ingeschat. Een belangrijke tekortkoming van deze prognoses is het ontbreken van een opdeling per geslacht en opleidingsniveau. Bovendien werd enkel een uitspraak gedaan over de verwachte uitbreidingsvraag die een gevolg is van sectorale groei of vertraging. Met de verwachte vervangingsvraag door b.v. pensionering werd geen rekening gehouden. De verandering in de vraag naar arbeid tussen twee jaren wordt echter door beide componenten bepaald.

5.1 Opzet van de vraagprognose

De vervangingsvraagprognose houdt enkel rekening met de uitstroom van ouderen door pensionering. Arbeidsongeschiktheid, een tijdelijke terugtrekking uit de arbeidsmarkt zoals loopbaanonderbreking, mobiliteit tussen werkenden werd niet in beeld gebracht. Voor het berekenen van de vervangingsbehoeften door pensionering werd als basis de Arbeidskrachtentelling genomen omdat deze de meest recente gegevens oplevert, opgesplitst naar geslacht en leeftijdsklasse.

Om te berekenen hoeveel +50-jarigen in 1998 nog actief zullen zijn, vertrekken we van de activiteitsgraden¹⁶ uit de AKT van 1993 per leeftijdsklasse van 5 jaar en per geslacht. De berekeningen gebeurden apart voor het Rijk en de gewesten. Immers, zowel de demografische evolutie als het niveau van de activiteitsgraden verschillen per regio.

Over de arbeidsmarktparticipatie kunnen verschillende hypothesen gemaakt worden met een uiteenlopende impact op het uiteindelijke resultaat. We hebben

¹⁶ In de Eurostat-enquête naar de arbeidskrachten, uitgevoerd door het NIS, worden als actieven beschouwd 'de personen die verklaren een baan te hebben of er één te zoeken als zij er geen hebben'. De niet-werkzoekende werklozen in ruime zin of de pre-gepensioneerden worden dus niet als actieven geregistreerd.

hier geopteerd voor een 'constant scenario': de activiteitsgraad per regio, per geslacht en per leeftijdsklasse in 1993 wordt mechanisch geëxtrapoleerd op de bevolking van 1998. Ter illustratie geven we een voorbeeld. In België bedroeg in 1993 de activiteitsgraad voor de mannen tussen 50 en 54 jaar ongeveer 74%. Voor de volgende leeftijdsklasse (55-59 jaar) bedroeg die nog slechts 47%¹⁷. Het constante scenario houdt dus in dat ook in 1998 47% van de mannen die dan tussen 55 en 59 jaar oud zijn (en nu dus tussen 50 en 54 jaar) zal actief zijn. Dergelijke berekening is gedaan voor mannen en vrouwen tussen 50 en 74 jaar. In een laatste stap kan dan berekend worden hoeveel van de in 1993 nog actieve mannen en vrouwen ook in 1998 nog actief zullen zijn. Dit komt neer op het volgende¹⁸:

- van de 50-54-jarigen in 1994 zal in 1998 nog 62% van de mannen en 57% van de vrouwen actief zijn;
- van de 55-59-jarigen in 1994 zal in 1998 nog 38% van de mannen en 26% van de vrouwen actief zijn;
- van de 60-64-jarigen in 1994 zal in 1998 nog 17% van de mannen en 28% van de vrouwen actief zijn;
- van de 65-69-jarigen in 1994 zal in 1998 nog 29% van de mannen en 46% van de vrouwen actief zijn.

De uitbreidingsvraag is het resultaat van sectorale groei of afname. Het vertrekpunt van de uitbreidingsvraagprognoses vormen de middellange-termijn prognoses van de werkgelegenheid voor 9 sectoren van het Planbureau. De vertaling van deze werkgelegenheidsprognoses naar de uitbreidingsvraagprognoses per geslacht en opleidingstype volgens de structuur van de AKT noodzaakt een aantal hypothesen.

Het Planbureau maakt namelijk gebruik van de CITI-bedrijfclassificatie, die niet helemaal conform is met de NACE-bedrijfsindeling uit de AKT. Zo beschouwt de CITI-classificatie de dienstensector als één geheel, hetgeen in het licht van de heterogeniteit van het dienstenaanbod weinig realistisch is. Men stelt namelijk in de realiteit vast dat de bank-, krediet- en verzekeringssector in een impasse is terechtgekomen. De enorme groei in de dienstensector kan dus slechts verklaard worden vanuit de horeca, distributie, ... Om deze reden hebben wij dan ook de bank-, krediet- en verzekeringssector apart genomen. Wat de overheidssector betreft zijn er ook een aantal problemen bij de overgang van CITI naar NACE. Zo worden secto-

¹⁷ Het Rijk, mannen :

	Bevolking 1993	Actief 1993	Activiteits- graad	Bevolking 1998	Actief 1998
50-54 jaar	262 945	194 812	0,74	333 153	246 828
55-59 jaar	271 915	127 633	0,47	257 324	120 784

Bron : AKT

¹⁸ Enkel voor het Rijk.

ren als bioscopen, vrije beroepen door de CITI-classificatie tot de dienstensector gerekend. Deze sector is bijgevolg een combinatie van private en publieke diensten. Omwille van het feit dat wij ons baseren op de structuur van de arbeidskrachtentelling en hierin de sectorindeling slechts tot op 1-digit niveau gaat, behoorde een verder onderscheid niet tot de mogelijkheden. Toch zal de hierdoor ontstane afwijking slechts marginaal zijn, aangezien het ofwel zwaar gesubsidieerde sectoren, ofwel niet sterk aan groeiversnelling of -vertraging onderhevige sectoren betreft. Een bijkomend probleem verbonden aan het gebruik van de AKT is de nieuwe codering van de NACE-codes. De nieuwe codering werd terug omgezet naar de oude; deze omzetting verloopt echter niet steeds op een éénduidige manier en kan bijgevolg tot een aantal, weliswaar kleine, vertekeningen leiden.

Het totaal aantal nieuw ingevulde jobs (som van de vorige twee) wordt verondersteld ingevuld te worden door jonge afgestudeerden en werklozen, waarvan we veronderstellen dat ze hetzelfde kwalificatieprofiel hebben als de pas afgestudeerden. Het kwalificatieniveau en de leeftijd van de jongeren bepaalt de manier waarop ze op de arbeidsmarkt toetreden: er wordt een typecohort van jongeren per sector berekend, die de jaarlijkse instroom op de arbeidsmarkt weergeeft. Op basis van de gemiddelde afstudeerleeftijd wordt dan berekend hoeveel jongeren er elk jaar kunnen toestromen op de arbeidsmarkt ¹⁹.

Het resultaat van deze oefening is dat we niet alleen de totale toename of afname van de tewerkstelling kennen (vervangings tewerkstelling en uitbreidings tewerkstelling), maar ook in welke mate er een verschuiving van kwalificaties, in het algemeen en tussen sectoren, is opgetreden tussen 1993 en 1998. Enige voorzichtigheid bij de interpretatie van de resultaten is wel noodzakelijk: we vergelijken namelijk de meest extreme situatie waarbij de kwalificaties van ouderen vervangen worden door die van de jongeren (en werklozen). In werkelijkheid gebeuren de vervangingen door verschuivingen over alle leeftijdscategorieën.

5.2 De evolutie van de vraag op de arbeidsmarkt (1993-1998) ²⁰

De beperkte creatie van jobs tussen 1993 en 1998 (+ ongeveer 28 000) is heel ongelijkmatig verdeeld over de diverse opleidingsniveaus. De tewerkstellingsperspectieven voor de laaggeschoolden (LO en LSO) zijn uitermate slecht: een daling van meer dan 110 000 jobs wordt verwacht tussen 1993 en 1998. Deze negatieve verwachtingen voor de laaggeschoolden worden voor een groot deel opgevangen door de gunstige vraagperspectieven voor de HSO-gediplomeerden, en dan vooral voor de mannen. Ook de HOKT-afgestudeerden hebben min of meer gunstige perspectieven.

¹⁹ Voor een gedetailleerde berekening, zie J. Pacolet en E. Gos (1992).

²⁰ Enkel de resultaten voor het Rijk (tabellen in bijlage) worden besproken. Aangezien de methode voor elk gewest apart werd toegepast, is de interpretatie van de resultaten identiek aan deze van het Rijk.

Wanneer we de evolutie van de tewerkstelling tussen 1993 en 1998 per sector bekijken, wordt deze algemene tendens in grote lijnen bevestigd. In alle sectoren zijn de tewerkstellingsperspectieven voor de laaggeschoolden uitermate negatief. De HSO-gediplomeerden maken vooral in de sectoren handel en horeca, bouw, landbouw en uitrustingsgoederen kans om nog aan de slag te kunnen. Degene die kiezen voor het hoger onderwijs van het korte type, zullen vooral in de sectoren handel en horeca en bank- en verzekeringswezen hun kansen moeten wagen. De perspectieven voor de hogeschoolden liggen ook vooral in het bank- en verzekeringswezen.

De uitstroom van ouderen tussen 1993 en 1998 bestaat voor 55% uit laaggeschoolden (LO en LSO), voor 26% uit HSO-gediplomeerden en slechts voor ongeveer 11% uit hogeschoolden (HOLT en UNIV). Vooral in de sectoren handel en horeca, bank- en verzekeringswezen en overheid en persoonlijke diensten wordt een substantiële uitstroom van gepensioneerden verwacht.

6. Prognose van het arbeidsmarktaanbod per geslacht, opleiding en leeftijd

In deze paragraaf wordt gepoogd om een zo realistisch mogelijk beeld te geven van de evolutie die kan verwacht worden aan de aanbodzijde van de arbeidsmarkt. Met het aanbod wordt de totale actieve bevolking bedoeld, dus zowel de werkenden (werknemers en zelfstandigen) als de werkzoekenden. De meest voor de hand liggende bronnen zijn dus de RSZ- en RSVZ-statistieken. Die bieden echter geen onderverdeling naar leeftijd. De RIZIV-statistieken maken deze opsplitsing wel, maar ook hier worden we geconfronteerd met een aantal problemen. Vooreerst dateren de meest recente gegevens slechts van 1992; bovendien is voor een groot aantal werknemers geen sectorcode gegeven. Daarom werden als basis de gegevens van de Eurostat-enquête naar de arbeidskrachten genomen, omdat dit de meest recente data zijn over de activiteitsgraad, opgesplitst naar leeftijds-groep, geslacht en scholingsniveau. Alle nadelen eigen aan het werken met een steekproef blijven natuurlijk bestaan.

6.1 Werkwijze

Het totale arbeidsaanbod wordt bepaald door de bevolkingsevolutie en door de participatiegraad van de bevolking. Bij het uitvoeren van een aanbodprognose is het de bedoeling om op basis van de bevolkingsprognoses van het NIS, na te gaan hoe het arbeidsaanbod zou kunnen evolueren, afhankelijk van de veronderstellingen die men maakt omtrent de arbeidsmarktparticipatie van de bevolking op actieve leeftijd. De berekeningen gebeurden afzonderlijk voor België en voor elk gewest. Er werden wel gelijkaardige hypothesen geformuleerd omtrent de wijziging in de activiteitsgraden in elke regio.

Als vertrekpunt worden de huidige (1993) participatiegraden per cel (leeftijdsklasse x studieniveau x geslacht) berekend. Het aantal arbeidsmarktaanbieders per cel (volgens de Arbeidskrachtentelling) wordt gedeeld door de totale bevolking per cel (uit de Bevolkingsstatistieken van het NIS). Om de participatiegraad per cel voor 1998 te bekomen, werden de volgende hypothesen geformuleerd :

- de participatiegraden voor de leeftijdsklassen ²¹ 15-19 tot en met 30-34 zijn in 1998 dezelfde als in 1993;
- voor de leeftijdsklassen 30-34 tot en met 50-54 wordt verondersteld dat zij die in 1993 actief waren in 1998 nog steeds actief zullen zijn. Voor deze categorieën wordt de participatiegraad dus één leeftijdsklasse vooruitgeschoven;
- voor de +55-jarigen wordt opnieuw verondersteld dat de participatiegraden van 1993 worden overgenomen.

In een volgende fase worden de berekende participatiegraden gekoppeld aan de bevolkingsvooruitzichten van het NIS. Deze vooruitzichten worden per (geslacht x leeftijdsklasse) en per regio onderverdeeld. In een laatste stap wordt het verschil tussen 1993 en 1998 gemaakt om de aangroei of afname van het arbeidsaanbod binnen de cellen te bekomen.

6.2 De evolutie van het arbeidsmarktaanbod tussen 1993 en 1998 ²²

Het arbeidsmarktaanbod bestond in 1993 voor 41,6% uit vrouwen en voor 58,4% uit mannen. 41,5% van het totale aanbod had een diploma van het lager of lager secundair onderwijs (LO en LSO) en kan dus als laaggeschoold beschouwd worden. Slechts 12% volgde hoger onderwijs van het lange type (HOLT) of universitair onderwijs (UNIV) ²³. De scholingsgraad van mannen en vrouwen op de arbeidsmarkt toont een aantal (weliswaar beperkte) verschillen. Bij de mannen is 44,9% laaggeschoold, bij de vrouwen is dit 36,8%. Ook het aandeel hooggeschoolden is lager bij de vrouwen dan bij de mannen (resp. 9,9% en 13,6%). Vrouwen kiezen dus blijkbaar eerder voor een opleiding van het korte type.

De prognose voor 1998 geeft volgende resultaten. 40,6% van het totale aanbod is laaggeschoold, 12,2% volgde een hogere opleiding van het lange type. Bij de vrouwen bedragen deze percentages resp. 36% en 10,2%, bij de mannen 43,9% en 13,6%. Uit de resultaten voor 1998 moet dus op het eerste gezicht geconcludeerd worden dat het louter rekening houden met demografische factoren geen specta-

²¹ De indeling van de leeftijdsklassen is die van 1993.

²² De resultaten worden enkel voor het Rijk besproken (tabellen in bijlage). De samenstelling en evolutie van het arbeidsmarktaanbod binnen elk gewest kunnen op dezelfde manier gelezen worden; zoals eerder vermeld, gebeurde de berekening van de participatiegraden voor elk gewest afzonderlijk.

²³ Bij het HOLT is het cijfer voor de 15-19-jarigen onmogelijk; de extrapolatie van steekproeffouten is heel waarschijnlijk de oorzaak.

culaire veranderingen zal teweegbrengen in de samenstelling van de actieve bevolking naar geslacht en scholingsgraad.

Wanneer we de resultaten van de prognose cel per cel bekijken, blijken er toch een aantal verschuivingen te hebben plaatsgevonden. Voor de mannen wordt een toename van het aanbod verwacht met 6%. Deze groei situeert zich vooral bij de leeftijdsklassen van 35-39 tot en met 55-59 jaar. Door de verwachtingen omtrent de demografische structuur zullen de jongste leeftijdsgroepen zich in mindere mate op de arbeidsmarkt aanbieden. Deze tendens geldt zowel voor mannen als voor vrouwen. Opvallend is ook het dalende aanbod van de 60-64-jarige mannen en vrouwen, ongeacht hun opleidingsniveau.

De verwachte groei of afname van het aanbod per leeftijdsklasse gaat op voor ongeveer alle scholingsniveaus. Toch moeten een aantal nuanceringen gemaakt worden. De afname van het aanbod van de jongste leeftijdscohorten situeert zich vooral binnen de laaggeschoolden (LO en LSO) en de HSO-gediplomeerden. De totale toename van het aanbod voor de 35- tot 60-jarigen verhult een beweging (voor de 35-49-jarigen) van de LO-gediplomeerden naar de LSO- en HSO-gediplomeerden.

7. Een vergelijking tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt in 1998

Zowel de vraagprognose als de aanbodprognose leverde informatie over de kwalificatiestructuur en het geslacht. Een confrontatie van beide is een eerste, weliswaar voorzichtige poging om de verandering van de werkloosheid tussen 1993 en 1998 in te schatten. Door ons te concentreren op de kwalificatiestructuur wordt het mogelijk om werkloosheid niet alleen als een kwantitatief probleem te zien, maar ook als een probleem van discrepanties tussen gevraagde en aangeboden kwalificaties.

Volgende tabel toont voor de vraag en het aanbod op de arbeidsmarkt de netto verandering die tussen 1993 en 1998 verwacht wordt.

De uiterst geringe toename van de vraagzijde zorgt voor aanzienlijke discrepanties voor bijna alle scholingsniveaus. De enorme afname van de vraag naar laaggeschoolden (in vergelijking met de wijziging in het aanbod), maakt duidelijk dat zonder een aangepast opleidings- en tewerkstellingsbeleid, de situatie op de arbeidsmarkt voor hen uitzichtloos aan het worden is.

Tabel 5.6 Netto-verandering in vraag en aanbod tussen 1993 en 1998

	Mannen		Vrouwen	
	Aanbod	Vraag	Aanbod	Vraag
LO	-7 611	-49 324	+10 205	-25 691
LSO	+50 512	-23 393	+40 016	-11 888
HSO	+58 676	+68 737	+61 618	+26 233
Ped. Ond.	+4 616	-913	+17 880	-2 928
HOKT	+22 053	+21 635	+29 529	+17 397
HOLT	+6 442	+4 185	+6 694	+3 030
UNIV	+14 995	-3 486	+16 214	+4 642
Totaal	+149 683	+17 441	+182 156	+10 795

Het kwantitatief probleem is het meest dominant. De hypothesen omtrent een verdere stijging van de arbeidsmarktparticipatie leveren een aanzienlijke toename op van het arbeidsaanbod. De vraagtoename is marginaal. Het jongste Jaarverslag van de Nationale Bank van België brengt nog maar eens onder de aandacht dat de activiteitsgraad van de Belgische bevolking te laag is. Het kwalificatieprobleem is niet minder belangrijk. Bovenstaande cijfers zijn het resultaat van een weliswaar verregaande hypothese : alle vacatures worden opgevuld met pas afgestudeerden en werkzoekenden met hun kwalificatieprofiel. Hierdoor worden oudere arbeidskrachten met lagere opleidingsniveaus systematisch vervangen door hoger gekwalificeerden, ongeacht of de job dit vereist. Een even extreme (maar waarschijnlijk minder realistische) hypothese zou het behoud kunnen zijn van het kwalificatieniveau bij de nieuwe aanwervingen²⁴. De boven gehanteerde hypothese impliceert dat de laaggeschoolden vervangen worden door hogergeschoolden. Daardoor wordt het gros van de dreigende toenemende werkloosheid gesitueerd bij de laaggeschoolden, al dan niet ten gevolge van verdringing.

²⁴ Deze hypothese werd naast de hier gehanteerde hypothese uitgewerkt in J. Pacolet en E. Gos (1992).

HOOFDSTUK 6

BESLUIT

1. Het beschikbare bronnenmateriaal

In dit onderzoeksrapport is een beeld geschetst van een aantal arbeidsmarktontwikkelingen die de komende jaren in België en de regio's verwacht worden. Het in kaart brengen van de huidige en toekomstige evolutie in vraag en aanbod, met de nadruk op de kwalificatie- en sectorale structuur, was grotendeels gebaseerd op bestaande administratieve bestanden.

De betrouwbaarheid en relevantie van de bekomen resultaten valt of staat in belangrijke mate met de beschikbaarheid en vergelijkbaarheid van het gebruikte cijfermateriaal. Een bron die voldoende gedetailleerd cijfermateriaal biedt, is de Volks- en Woningtelling (1991). In afwachting van het beschikbaar komen van de resultaten van de Volkstelling 1991¹, moest een beroep gedaan worden op de Arbeidskrachtentelling van 1993. De AKT is de enige bron voor informatie over het opleidingsniveau van de beroepsbevolking. Het nadeel is wel dat men met steekproefgegevens werkt, die steeds onnauwkeuriger worden naarmate b.v. de geografische omschrijving beperkter wordt. Daarnaast werd ook uitgebreid gebruik gemaakt van een aantal administratieve bestanden (RSZ, RSVZ, RIZIV) die in vergelijking met gegevens uit steekproefenquête's zich beter lenen tot verre gaande regionale opsplitsingen. Een beperking is wel dat enkel die personen geteld worden op wie de wetgeving of reglementering van toepassing is.

De berekeningen en prognoses die gemaakt worden op basis van dit bronnenmateriaal dragen bijgevolg deze tekortkomingen in zich. Daarom kunnen slechts indicaties gegeven worden over het toekomstige verloop van aanbod en vraag op de arbeidsmarkt.

2. Vaststellingen

De sterkte-zwakke analyse leert ons dat ongeveer 44% van de huidige secundaire tewerkstelling gesitueerd is in sectoren die ofwel nog enig groeipotentieel hebben, ofwel hun tewerkstelling kunnen behouden in de nabije toekomst. Voor de tertiai-

¹ De codering van de economische activiteit en beroep/functie is op dit moment nog niet uitgevoerd.

re sector bedraagt dit aandeel slechts iets meer dan 24%. Sectoren met ongunstige perspectieven zijn eveneens sterk aanwezig: voor 33% van de secundaire tewerkstelling wordt een beperkte daling van het aantal jobs verwacht, voor 20% zal de tewerkstelling substantieel moeten afslanken. Ook de private diensten worden verder door de crisis getroffen: 20% gaat een zwakke daling tegemoet, 5% een aanzienlijke vermindering.

De evolutie van de tewerkstelling in de quartaire sector wordt grotendeels bepaald door demografische factoren en door budgettaire beslissingen (die er dikwijls uit resulteren). Bij de zuiver collectieve goederen zijn er (in beperkte mate) gunstige perspectieven voor de subsector Bestuur en Openbare veiligheid en orde. Bij Defensie zal de reeds ingezette afslanking zich verderzetten. In de sector Onderwijs wordt over het algemeen een daling van het aantal jobs verwacht. Daartegenover staat wel de daling van het aanbod (steeds minder mensen kiezen voor een carrière in het onderwijs). De verwachtingen omtrent de quasi-collectieve goederen sector zijn hooggespannen. Alle hoop op enig groeiperspectief is gesteld op deze sector. De voornaamste oorzaken zijn vooral de vergrijzing van de bevolking en de groeiende aandacht voor nieuwe vormen van zorgverlening voor ouderen.

De kwantitatieve prognoses tonen een uiterst beperkte sectoriële groei, die zich bijna uitsluitend situeert in de sectoren handel en horeca en het bank- en verzekeringswezen. De vraag naar laaggeschoolden neemt spectaculair af. Wat het aanbod betreft, zien we vooral een verschuiving binnen de groep laaggeschoolden, namelijk van zeer laaggeschoold (LO) naar laaggeschoold (LSO). Geleidelijk aan verdwijnt het diploma LO uit het aanbod, vooral door de verlenging van de leerplicht tot 18 jaar. De vraag naar deze kwalificatie neemt echter nog veel sterker af.

BIJLAGE 1
BIJLAGE BIJ HOOFDSTUK 2

Tabel B1.1 : De tewerkstelling in de grote sectoren en de quartaire sector, Rijk

Sector	Evolutie van de tewerkstelling			Aandeel sector 1992	Aantal jobs/ 1000 inw. 1992	Aandeel vrouwen 1992	Deeltijds werk (RIZIV)*	
	1982	1992	1992/1982				% deeltijds 1991	Totale tew. 1991
Geen NACE-code **								
Landbouw	11 206	15 678	39,90%	0,49%	1,56	24,11%	26,13%	362 974
Energie	61 177	36 368	-40,55%	1,15%	3,62	10,71%	21,21%	12 235
Industrie	790 909	708 441	-10,42%	22,42%	70,68	23,81%	3,08%	27 942
Bouw	189 327	191 785	1,29%	6,07%	19,13	4,66%	4,53%	675 915
Tertiaire sector	882 336	1 119 948	26,92%	35,45%	111,74	43,27%	3,21%	168 322
Quartaire sector	930 430	1 086 795	16,80%	34,40%	108,44	57,55%	21,23%	949 634
Totale tewerkstelling	2 865 385	3 159 015	10,24%	100,00%	315,20	41,00%	27,27%	744 596
Quartaire sector (per deel- en subsector)								
Zuiver collectieve goederen								
Bestuur	261 399	278 171	6,41%	25,59%	27,75	34,11%	7,79%	117 102
Justitie	158 460	178 976	12,94%	16,46%	17,85	44,75%	12,48%	58 297
Openbare veiligheid	12 874	14 342	11,40%	1,31%	1,43	38,94%	1,85%	54
Brandweer	34 889	35 885	2,85%	3,30%	3,58	9,58%	5,28%	16 618
Defensie	5 228	5 735	9,69%	0,52%	0,57	2,24%	0,00%	0
Onderwijs	49 948	43 233	-13,44%	3,97%	4,31	13,10%	2,31%	42 133
Quasi collectieve goederen	335 533	347 420	3,54%	31,96%	34,66	61,60%	31,26%	290 449
Onderzoek	333 498	461 204	38,29%	42,43%	46,01	68,62%	30,61%	337 045
Gezondheidszorg	7 542	9 594	27,20%	0,88%	0,95	35,87%	9,33%	6 341
Sociale sector	122 045	152 533	24,98%	14,03%	15,21	78,69%	39,42%	96 682
Religie	134 106	214 922	60,26%	19,77%	21,44	71,98%	30,87%	151 573
Cultuur	10 022	12 691	26,63%	1,16%	1,26	38,28%	18,11%	39 790
Andere	23 638	33 709	42,60%	3,10%	3,36	40,92%	19,19%	16 704
	36 145	37 755	4,45%	3,47%	3,76	52,10%	27,96%	25 955
Totaal quartaire sector	930 430	1 086 795	16,80%	100,00%	108,44	57,55%	27,27%	744 596

* RIZIV-gegevens zijn naar woonplaats weergegeven, RSZ-gegevens naar werkplaats. Het verschil tussen beide is het grootst in de quartaire sector. De RIZIV-gegevens zijn slechts beschikbaar vanaf het arrondissementeel niveau.

** Het betreft hier tewerkstelling waarvan de NACE-code niet bekend is. Dit komt enkel voor bij de RIZIV-gegevens.

Bron : ESIS, HIVA (bewerkingen op RSZ, RIZIV en bevolkingsgegevens NIS)

Tabel B1.1 : De tewerkstelling in de grote sectoren en de quartaire sector, Vlaams Gewest

Sector	Evolutie van de tewerkstelling			Aandeel sector 1992	Aantal jobs/ 1000 inw. 1992	Aandeel vrouwen 1992	Deeltijds werk (RIZIV)* 1991	
	1982	1992	1992/1982				% deeltijds	Totale tew.
Geen NACE-code **								
Landbouw	7 513	11 738	56,23%	0,66%	2,02	28,35%	26,43%	211 873
Energie	40 704	20 825	-48,83%	1,18%	3,59	9,61%	22,70%	8 937
Industrie	494 615	489 366	-1,06%	27,80%	84,44	25,34%	3,25%	19 083
Bouw	106 851	115 442	8,04%	6,55%	19,92	4,49%	4,67%	476 950
Tertiaire sector	421 070	596 191	41,58%	33,87%	102,88	42,33%	2,95%	106 389
Quartaire sector	433 221	526 296	21,48%	29,90%	90,82	58,25%	20,05%	574 839
Totale tewerkstelling	1 503 974	1 759 858	17,01%	100,00%	303,69	39,40%	27,85%	426 227
Quartaire sector (per deel- en subsector)								
Zuiver collectieve goederen	104 522	119 200	14,04%	22,64%	20,56	30,27%	6,32%	50 105
Bestuur	57 173	72 640	27,05%	13,80%	12,53	40,98%	12,92%	17 636
Justitie	5 766	7 283	26,30%	1,38%	1,25	38,17%	3,57%	28
Openbare veiligheid	15 602	15 879	1,77%	3,01%	2,74	8,96%	4,98%	8 859
Brandweer	2 498	2 810	12,49%	0,53%	0,48	3,45%	0,00%	0
Defensie	23 483	20 588	-12,32%	3,91%	3,55	9,80%	1,89%	23 582
Onderwijs	172 815	175 739	1,69%	33,39%	30,32	60,38%	30,59%	163 229
Quasi collectieve goederen	155 884	231 357	48,41%	43,95%	39,92	71,06%	30,82%	212 893
Onderzoek	3 050	3 567	16,95%	0,67%	0,61	29,32%	10,40%	3 230
Gezondheidszorg	59 227	78 861	33,15%	14,98%	13,60	78,81%	41,21%	60 442
Sociale sector	61 694	112 273	81,98%	21,33%	19,37	74,56%	31,22%	91 944
Religie	5 373	5 171	-3,75%	0,98%	0,89	34,48%	14,31%	36 265
Cultuur	8 194	14 995	82,99%	2,84%	2,58	43,70%	17,78%	8 712
Andere	18 346	16 490	-10,11%	3,13%	2,84	55,51%	40,08%	12 300
Totaal quartaire sector	433 221	526 296	21,48%	100,00%	90,82	58,25%	27,85%	426 227

* RIZIV-gegevens zijn naar woonplaats weergegeven, RSZ-gegevens naar werkplaats. Het verschil tussen beide is het grootst in de quartaire sector.

De RIZIV-gegevens zijn slechts beschikbaar vanaf het arrondissementeel niveau.

** Het betreft hier tewerkstelling waarvan de NACE-code niet bekend is. Dit komt enkel voor bij de RIZIV-gegevens.

Bron : ESIS, HIVA (bewerkingen op RSZ, RIZIV en bevolkingsgegevens NIS)

Tabel B1.1 : De tewerkstelling in de grote sectoren en de quartaire sector, Waals Gewest

Sector	Evolutie van de tewerkstelling			Aandeel sector 1992	Aantal jobs/ 1000 inh. 1992	Aandeel vrouwen 1992	Deeltijds werk (RIZIV)*	
	1982	1992	1992/1982				% deeltijds 1991	Totale tew. 1991
Geen NACE-code **								
Landbouw	3 424	3 538	3.32%	0.42%	1.08	11.30%	27.00%	121 250
Energie	13 581	10 216	-24.77%	1.23%	3.11	10.07%	17.11%	3 009
Industrie	223 044	164 803	-26.11%	19.90%	50.30	18.41%	2.79%	7 467
Bouw	60 592	54 994	-9.23%	6.64%	16.78	4.32%	3.97%	166 859
Tertiaire sector	203 509	244 084	19.93%	29.48%	74.50	45.30%	3.63%	51 466
Quartaire sector	295 801	350 298	18.42%	42.30%	106.93	58.79%	23.62%	259 905
Totale tewerkstelling	799 951	827 933	3.49%	100.00%	252.73	42.35%	26.68%	255 438
Quartaire sector (per deel- en subsector)								
Zuiver collectieve goederen								
Bestuur	76 804	83 703	8.98%	23.89%	25.55	34.68%	8.51%	55 484
Justitie	47 714	53 671	12.48%	15.32%	16.38	46.74%	12.35%	33 067
Openbare veiligheid	4 228	5 189	22.72%	1.48%	1.58	39.23%	0.00%	13
Brandweer	10 585	10 840	2.40%	3.09%	3.30	9.43%	5.66%	6 774
Defensie	1 861	1 931	3.76%	0.55%	0.58	1.03%	0.00%	0
Onderwijs	12 416	12 072	-2.77%	3.44%	3.68	7.16%	1.65%	15 630
Quasi collectieve goederen	117 176	124 695	6.41%	35.59%	38.06	63.42%	31.47%	105 800
Onderzoek	101 821	141 900	39.36%	40.50%	43.31	68.95%	32.00%	94 154
Gezondheidszorg	2 092	3 356	60.42%	0.95%	1.02	33.49%	8.60%	2 323
Sociale sector	41 061	48 834	18.93%	13.94%	14.90	80.78%	37.76%	28 531
Religie	38 080	59 830	57.11%	17.07%	18.26	72.92%	31.55%	46 103
Cultuur	3 707	6 408	72.86%	1.82%	1.95	43.35%	74.96%	2 345
Andere	6 833	8 558	25.24%	2.44%	2.61	40.38%	23.43%	4 395
	10 048	14 914	48.42%	4.25%	4.55	49.69%	17.44%	10 457
Totaal quartaire sector	295 801	350 298	18.42%	100.00%	106.93	58.79%	26.68%	255 438

* RIZIV-gegevens zijn naar woonplaats weergegeven, RSZ-gegevens naar werkplaats. Het verschil tussen beide is het grootst in de quartaire sector. De RIZIV-gegevens zijn slechts beschikbaar vanaf het arrondissementeel niveau.

** Het betreft hier tewerkstelling waarvan de NACE-code niet bekend is. Dit komt enkel voor bij de RIZIV-gegevens.

Bron : ESIS, HIVA (bewerkingen op RSZ, RIZIV en bevolkingsgegevens NIS)

Tabel B1.1 : De tewerkstelling in de grote sectoren en de quartaire sector, Brussels Gewest

Sector	Evolutie van de tewerkstelling			Aandeel sector 1992	Aantal jobs/ 1000 inw. 1992	Aandeel vrouwen 1992	Deelrijds werk (RIZIV)* 1991	
	1982	1992	1992/1982				% deeltijds	Totale tew.
Geen NACE-code **							20.51%	29 149
Landbouw	269	402	49.44%	0.07%	0.42	12.93%	18.48%	238
Energie	6 892	5 327	-22.70%	0.93%	5.60	16.25%	2.21%	1 354
Industrie	73 250	54 272	-25.90%	9.50%	57.05	26.52%	5.82%	28 431
Bouw	21 884	21 349	-2.44%	3.73%	22.44	6.45%	4.09%	9 503
Tertiaire sector	257 757	279 673	8.50%	48.96%	294.01	43.50%	21.98%	112 337
Quartaire sector	201 408	210 201	4.36%	36.79%	220.98	53.70%	25.64%	61 097
Totale tewerkstelling	561 460	571 224	1.73%	100.00%	600.51	43.98%	20.01%	242 109
Quartaire sector (per deel- en subsector)								
Zuiver collectieve goederen								
Bestuur	80 073	75 268	-6.00%	35.80%	79.12	39.57%	9.67%	10 719
Justitie	53 573	52 665	-1.69%	25.05%	55.36	47.91%	12.17%	7 450
Openbare veiligheid	2 880	1 870	-35.06%	0.88%	1.96	41.12%	0.00%	13
Brandweer	8 702	9 166	5.33%	4.36%	9.63	10.83%	5.31%	979
Defensie	869	994	14.38%	0.47%	1.04	1.20%	0.00%	0
Onderwijs	14 049	10 573	-24.74%	5.02%	11.11	26.31%	3.42%	2 277
Quasi collectieve goederen	45 542	46 986	3.17%	22.35%	49.39	61.37%	35.16%	21 111
Onderzoek	75 793	87 947	16.03%	41.83%	92.45	61.69%	24.62%	29 267
Gezondheidszorg	2 400	2 671	11.29%	1.27%	2.80	47.62%	7.16%	768
Sociale sector	21 757	24 838	14.16%	11.81%	26.11	74.24%	31.47%	7 591
Religie	34 332	42 819	24.72%	20.37%	45.01	63.89%	26.02%	13 023
Cultuur	942	1 112	18.04%	0.52%	1.16	26.79%	21.82%	1 164
Andere	8 611	10 156	17.94%	4.83%	10.67	37.27%	17.44%	3 560
	7 751	6 351	-18.06%	3.02%	6.67	48.88%	15.81%	3 161
Totaal quartaire sector	201 408	210 201	4.36%	100.00%	220.98	53.70%	25.64%	61 097

* RIZIV-gegevens zijn naar woonplaats weergegeven, RSZ-gegevens naar werkplaats. Het verschil tussen beide is het grootst in de quartaire sector.

De RIZIV-gegevens zijn slechts beschikbaar vanaf het arrondissementeel niveau.

** Het betreft hier tewerkstelling waarvan de NACE-code niet bekend is. Dit komt enkel voor bij de RIZIV-gegevens.

Bron : ESIS, HIVA (bewerkingen op RSZ, RIZIV en bevolkingsgegevens NIS)

Tabel B1.1 : De tewerkstelling in de grote sectoren en de quartaire sector, Duitstalige Gemeenschap

Sector	Evolutie van de tewerkstelling			Aandeel sector 1992	Aantal jobs/ 1000 inv. 1992	Aandeel vrouwen 1992	Deeltijds werk (RIZIV)* 1991 % deeltijds Totale tew.
	1982	1992	1992/1982				
Geen NACE-code **							
Landbouw	159	120	-24.52%	0.62%	1.75	21.66%	
Energie	77	67	-12.98%	0.34%	0.98	14.92%	
Industrie	4 345	5 049	16.20%	26.19%	74.04	22.04%	
Bouw	1 812	1 638	-9.60%	8.49%	24.02	4.70%	
Tertiaire sector	4 616	6 282	36.09%	32.59%	92.13	41.92%	
Quartaire sector	4 694	6 116	30.29%	31.73%	89.69	56.36%	
Totale tewerkstelling	15 703	19 272	22.72%	100.00%	282.64	37.91%	
Quartaire sector (per deel- en subsector)							
Zuiver collectieve goederen	1 521	2 004	31.75%	32.76%	29.39	31.98%	
Bestuur	1 056	1 455	37.78%	23.79%	21.33	38.96%	
Justitie	12	72	500.00%	1.17%	1.05	58.33%	
Openbare veiligheid	228	214	-6.14%	3.49%	3.13	10.74%	
Brandweer	0	9	0.00%	0.14%	0.13	11.11%	
Defensie	225	254	12.88%	4.15%	3.72	3.14%	
Onderwijs	1 992	2 147	7.78%	35.10%	31.48	66.97%	
Quasi collectieve goederen	1 181	1 965	66.38%	32.12%	28.81	69.61%	
Onderzoek	0	3	0.00%	0.04%	0.04	0.00%	
Gezondheidszorg	480	548	14.16%	8.96%	8.03	82.29%	
Sociale sector	444	1 027	131.30%	16.79%	15.06	72.34%	
Religie	96	197	105.20%	3.22%	2.88	45.68%	
Cultuur	149	171	14.76%	2.79%	2.50	48.53%	
Andere	12	19	58.33%	0.31%	0.27	5.26%	
Totaal quartaire sector	4 694	6 116	30.29%	100.00%	89.69	56.36%	

* RIZIV-gegevens zijn naar woonplaats weergegeven, RSZ-gegevens naar werkplaats. Het verschil tussen beide is het grootst in de quartaire sector. De RIZIV-gegevens zijn slechts beschikbaar vanaf het arrondissementeel niveau.

** Het betreft hier tewerkstelling waarvan de NACE-code niet bekend is. Dit komt enkel voor bij de RIZIV-gegevens.

Bron : ESIS, HIVA (bewerkingen op RSZ, RIZIV en bevolkingsgegevens NIS)

Tabel B1.1 : De tewerkstelling in de grote sectoren en de quartaire sector, Provincie Henegouwen

Sector	Evolutie van de tewerkstelling			Aandeel sector 1992	Aantal jobs/ 1000 inw. 1992	Aandeel vrouwen 1992	Deeltijds werk (RIZIV)* 1991	
	1982	1992	1992/1982				% deeltijds	Totale tew.
Geen NACE-code **								
Landbouw	883	965	9.28%	0.31%	0.75	9.32%	26.73%	44 964
Energie	6 902	3 570	-48.27%	1.15%	2.78	10.47%	19.04%	819
Industrie	96 722	69 247	-28.40%	22.31%	53.96	18.06%	2.20%	3 220
Bouw	21 704	20 539	-5.36%	6.61%	16.00	3.89%	2.79%	75 043
Tertiaire sector	73 999	84 590	14.31%	27.26%	65.91	44.44%	2.76%	21 552
Quartaire sector	112 588	131 373	16.68%	42.33%	102.37	60.82%	23.13%	91 907
Totale tewerkstelling	312 798	310 284	-0.80%	100.00%	241.79	42.30%	25.33%	93 315
Quartaire sector (per deel- en subsector)								
Zuiver collectieve goederen								
Bestuur	24 187	27 528	13.81%	20.95%	21.45	37.97%	8.44%	18 314
Justitie	16 949	19 793	16.77%	15.06%	15.42	46.84%	11.28%	12 056
Openbare veiligheid	1 439	1 722	19.66%	1.31%	1.34	42.62%	0.00%	3
Brandweer	4 149	4 323	4.19%	3.29%	3.36	7.98%	5.54%	2 272
Defensie	578	659	14.01%	0.50%	0.51	2.12%	0.00%	0
Onderwijs	1 072	1 031	-3.82%	0.78%	0.80	8.43%	1.50%	3 983
Quasi collectieve goederen	44 993	46 083	2.42%	35.07%	35.91	63.68%	29.70%	38 963
Onderzoek	43 408	57 762	33.06%	43.96%	45.01	69.44%	29.20%	36 038
Gezondheidszorg	613	913	48.93%	0.69%	0.71	30.66%	11.13%	566
Sociale sector	18 722	21 867	16.79%	16.64%	17.04	80.98%	36.27%	12 358
Religie	15 357	23 825	55.14%	18.13%	18.56	72.12%	26.97%	17 315
Cultuur	1 492	1 990	33.37%	1.51%	1.55	45.07%	77.84%	695
Andere	2 668	3 061	14.73%	2.33%	2.38	37.47%	23.48%	1 201
	4 556	6 106	34.02%	4.64%	4.75	47.44%	12.42%	3 903
Totaal quartaire sector	112 588	131 373	16.68%	100.00%	102.37	60.82%	25.33%	93 315

* RIZIV-gegevens zijn naar woonplaats weergegeven, RSZ-gegevens naar werkplaats. Het verschil tussen beide is het grootst in de quartaire sector.

De RIZIV-gegevens zijn slechts beschikbaar vanaf het arrondissementeel niveau.

** Het betreft hier tewerkstelling waarvan de NACE-code niet bekend is. Dit komt enkel voor bij de RIZIV-gegevens.

Bron : ESIS, HIVA (bewerkingen op RSZ, RIZIV en bevolkingsgegevens NIS)

Tabel B1.2 : De tewerkstelling in de grote sectoren en de quartaire sector, Rijk

Sector	Evolutie van de tewerkstelling			Aandeel sector 1992	Aantal jobs/ 1000 inv. 1992	Aandeel vrouwen 1992	Deeltijds werk (RIZIV)*	
	1990	1992	1992/1990				% deeltijds 1991	Totale tew. 1991
Geen NACE-code **								
Landbouw	15 065	15 678	4.06%	0.49%	1.56	24.11%	26.13%	362 974
Energie	38 633	36 368	-5.86%	1.15%	3.62	10.71%	21.21%	12 235
Industrie	738 554	708 441	-4.07%	22.42%	70.68	23.81%	3.08%	27 942
Bouw	184 513	191 785	3.94%	6.07%	19.13	4.66%	4.53%	675 915
Tertiaire sector	1 098 787	1 119 948	1.92%	35.45%	111.74	43.27%	3.21%	168 322
Quartaire sector	1 068 547	1 086 795	1.70%	34.40%	108.44	57.55%	21.23%	949 654
Totale tewerkstelling	3 144 099	3 159 015	0.47%	100.00%	315.20	41.00%	27.27%	744 596
Quartaire sector (per deel- en subsector)								
Zuiver collectieve goederen								
Bestuur	283 206	278 171	-1.77%	25.59%	27.75	34.11%	7.79%	117 102
Justitie	182 950	178 976	-2.17%	16.46%	17.85	44.75%	12.48%	58 297
Openbare veiligheid	13 733	14 342	4.43%	1.31%	1.43	38.94%	1.85%	54
Brandweer	36 141	35 885	-0.70%	3.30%	3.58	9.58%	5.28%	16 618
Defensie	5 531	5 735	3.68%	0.52%	0.57	2.24%	0.00%	0
	44 851	43 233	-3.60%	3.97%	4.31	13.10%	2.31%	42 133
Onderwijs	342 768	347 420	1.35%	31.96%	34.66	61.60%	31.26%	290 449
Quasi collectieve goederen	442 573	461 204	4.20%	42.43%	46.01	68.62%	30.61%	337 045
Onderzoek	8 152	9 594	17.68%	0.88%	0.95	35.87%	9.33%	6 341
Gezondheidszorg	147 563	152 533	3.36%	14.03%	15.21	78.69%	39.42%	96 682
Sociale sector	199 339	214 922	7.81%	19.77%	21.44	71.98%	30.87%	151 573
Religie	12 820	12 691	-1.00%	1.16%	1.26	38.28%	18.11%	39 790
Cultuur	33 657	33 709	0.15%	3.10%	3.36	40.92%	19.19%	16 704
Andere	41 042	37 755	-8.00%	3.47%	3.76	52.10%	27.96%	25 955
Totaal quartaire sector	1 068 547	1 086 795	1.70%	100.00%	108.44	57.55%	27.27%	744 596

* RIZIV-gegevens zijn naar woonplaats weergegeven, RSZ-gegevens naar werkplaats. Het verschil tussen beide is het grootst in de quartaire sector. De RIZIV-gegevens zijn slechts beschikbaar vanaf het arrondissementeel niveau.

** Het betreft hier tewerkstelling waarvan de NACE-code niet bekend is. Dit komt enkel voor bij de RIZIV-gegevens.

Bron : ESIS, HIVA (bewerkingen op RSZ, RIZIV en bevolkingsgegevens NIS)

Tabel B1.2 : De tewerkstelling in de grote sectoren en de quartaire sector, Vlaams Gewest

Sector	Evolutie van de tewerkstelling			Aandeel sector 1992	Aantal jobs/ 1000 inv. 1992	Aandeel vrouwen 1992	Deeltijds werk (RIZIV)*	
	1990	1992	1992/1990				% deeltijds 1991	Totale tew. 1991
Geen NACE-code **							26.45%	211 873
Landbouw	10 893	11 738	7.75%	0.66%	2.02	28.35%	22.70%	8 937
Energie	22 495	20 825	-7.42%	1.18%	3.59	9.61%	3.25%	19 083
Industrie	506 331	489 366	-3.35%	27.80%	84.44	25.34%	4.67%	476 950
Bouw	110 370	115 442	4.59%	6.55%	19.92	4.49%	2.95%	106 389
Tertiaire sector	573 334	596 191	3.98%	33.87%	102.88	42.33%	20.05%	574 839
Quartaire sector	519 942	526 296	1.22%	29.90%	90.82	58.25%	27.85%	426 227
Totale tewerkstelling	1 743 365	1 759 858	0.94%	100.00%	303.69	39.40%	17.44%	1 824 299
Quartaire sector (per deel- en subsector)								
Zuiver collectieve goederen	122 296	119 200	-2.53%	22.64%	20.56	30.27%	6.32%	50 105
Bestuur	75 536	72 640	-3.83%	13.80%	12.53	40.98%	12.92%	17 636
Justitie	6 653	7 283	9.46%	1.38%	1.25	38.17%	3.57%	28
Openbare veiligheid	16 104	15 879	-1.39%	3.01%	2.74	8.96%	4.98%	8 859
Brandweer	2 757	2 810	1.92%	0.53%	0.48	3.45%	0.00%	0
Defensie	21 246	20 588	-3.09%	3.91%	3.55	9.80%	1.89%	23 582
Onderwijs	177 079	175 739	-0.75%	33.39%	30.32	60.38%	30.59%	163 229
Quasi collectieve goederen	220 567	231 357	4.89%	43.95%	39.92	71.06%	30.82%	212 893
Onderzoek	3 326	3 567	7.24%	0.67%	0.61	29.32%	10.40%	3 230
Gezondheidszorg	75 428	78 861	4.55%	14.98%	13.60	78.81%	41.21%	60 442
Sociale sector	104 085	112 273	7.86%	21.33%	19.37	74.56%	31.22%	91 944
Religie	5 246	5 171	-1.42%	0.98%	0.89	34.48%	14.31%	36 265
Cultuur	14 888	14 995	0.71%	2.84%	2.58	43.70%	17.78%	8 712
Andere	17 594	16 490	-6.27%	3.13%	2.84	55.51%	40.08%	12 300
Totaal quartaire sector	519 942	526 296	1.22%	100.00%	90.82	58.25%	27.85%	426 227

* RIZIV-gegevens zijn naar woonplaats weergegeven, RSZ-gegevens naar werkplaats. Het verschil tussen beide is het grootst in de quartaire sector.

De RIZIV-gegevens zijn slechts beschikbaar vanaf het arrondissementeel niveau.

** Het betreft hier tewerkstelling waarvan de NACE-code niet bekend is. Dit komt enkel voor bij de RIZIV-gegevens.

Bron : ESIS, HIYA (bewerkingen op RSZ, RIZIV en bevolkingsgegevens NIS)

Tabel B1.2 : De tewerkstelling in de grote sectoren en de quartaire sector, Waals Gewest

Sector	Evolutie van de tewerkstelling			Aandeel sector 1992	Aantal jobs/ 1000 inw. 1992	Aandeel vrouwen 1992	Deeltijds werk (RIZIV)* 1991	
	1990	1992	1992/1990				% deeltijds	Totale tew.
Geen NACE-code **								
Landbouw	3 835	3 538	-7.74%	0.42%	1.08	11.30%	26.92%	121 952
Energie	10 700	10 216	-4.52%	1.23%	3.11	10.07%	17.09%	3 060
Industrie	171 634	164 803	-3.98%	19.90%	50.30	18.41%	2.79%	7 505
Bouw	53 044	54 994	3.67%	6.64%	16.78	4.32%	3.93%	170 534
Tertiaire sector	240 254	244 084	1.59%	29.48%	74.50	45.30%	3.59%	52 430
Quartaire sector	338 470	350 298	3.49%	42.30%	106.93	58.79%	23.50%	262 478
Totale tewerkstelling	817 937	827 933	1.22%	100.00%	252.73	42.35%	26.70%	257 272
Quartaire sector (per deel- en subsector)								
Zuiver collectieve goederen								
Bestuur	82 228	83 703	1.79%	23.89%	25.55	34.68%	8.75%	56 278
Justitie	52 801	53 671	1.64%	15.32%	16.38	46.74%	12.31%	33 211
Openbare veiligheid	4 831	5 189	7.41%	1.48%	1.58	39.23%	0.00%	13
Brandweer	10 856	10 840	-0.14%	3.09%	3.30	9.43%	5.66%	6 780
Defensie	1 815	1 931	6.39%	0.55%	0.58	1.03%	0.00%	0
Onderwijs	11 925	12 072	1.23%	3.44%	3.68	7.16%	2.76%	16 274
Quasi collectieve goederen	119 255	124 695	4.56%	35.59%	38.06	63.42%	31.50%	106 109
Onderzoek	136 987	141 900	3.58%	40.50%	43.31	68.95%	31.97%	94 885
Gezondheidszorg	2 685	3 356	24.99%	0.95%	1.02	33.49%	8.57%	2 343
Sociale sector	47 901	48 834	1.94%	13.94%	14.90	80.78%	37.75%	28 649
Religie	54 133	59 830	10.52%	17.07%	18.26	72.92%	31.53%	46 606
Cultuur	6 464	6 408	-0.86%	1.82%	1.95	43.35%	74.67%	2 361
Andere	8 600	8 558	-0.48%	2.44%	2.61	40.38%	23.39%	4 432
	17 204	14 914	-13.31%	4.25%	4.55	49.69%	17.42%	10 494
Totaal quartaire sector	338 470	350 298	3.49%	100.00%	106.93	58.79%	26.70%	257 272

* RIZIV-gegevens zijn naar woonplaats weergegeven. RSZ-gegevens naar werkplaats. Het verschil tussen beide is het grootst in de quartaire sector. De RIZIV-gegevens zijn slechts beschikbaar vanaf het arrondissementeel niveau.

** Het betreft hier tewerkstelling waarvan de NACE-code niet bekend is. Dit komt enkel voor bij de RIZIV-gegevens.

Bron : ESIS, HIVA (bewerkingen op RSZ, RIZIV en bevolkingsgegevens NIS)

Tabel B1.2 : De tewerkstelling in de grote sectoren en de quartaire sector, Brussels Gewest

Sector	Evolutie van de tewerkstelling			Aandeel sector 1992	Aantal jobs/ 1000 inw. 1992	Aandeel vrouwen 1992	Deeltijds werk (RIZIV)* 1991	
	1990	1992	1992/1990				% deeltijds	Totale tew.
Geen NACE-code **							20.51%	29 149
Landbouw	337	402	19.28%	0.07%	0.42	12.93%	18.48%	238
Energie	5 438	5 327	-2.04%	0.93%	5.60	16.25%	2.21%	1 354
Industrie	60 589	54 272	-10.42%	9.50%	57.05	26.52%	5.82%	28 431
Bouw	21 099	21 349	1.18%	3.73%	22.44	6.45%	4.09%	9 503
Tertiaire sector	285 199	279 673	-1.93%	48.96%	294.01	43.50%	21.98%	112 337
Quartaire sector	210 135	210 201	0.03%	36.79%	220.98	53.70%	25.64%	61 097
Totale tewerkstelling	582 797	571 224	-1.98%	100.00%	600.51	43.98%	20.01%	242 109
Quartaire sector (per deel- en subsector)								
Zuiver collectieve goederen								
Bestuur	78 682	75 268	-4.33%	35.80%	79.12	39.57%	9.67%	10 719
Justitie	54 613	52 665	-3.56%	25.05%	55.36	47.91%	12.17%	7 450
Openbare veiligheid	2 249	1 870	-16.85%	0.88%	1.96	41.12%	0.00%	13
Brandweer	9 181	9 166	-0.16%	4.36%	9.63	10.83%	5.31%	979
Defensie	959	994	3.64%	0.47%	1.04	1.20%	0.00%	0
Onderwijs	11 680	10 573	-9.47%	5.02%	11.11	26.31%	3.42%	2 277
Quasi collectieve goederen	46 434	46 986	1.18%	22.35%	49.39	61.37%	35.16%	21 111
Onderzoek	85 019	87 947	3.44%	41.83%	92.45	61.69%	24.62%	29 267
Gezondheidszorg	2 141	2 671	24.75%	1.27%	2.80	47.62%	7.16%	768
Sociale sector	24 234	24 838	2.49%	11.81%	26.11	74.24%	31.47%	7 591
Religie	41 121	42 819	4.12%	20.37%	45.01	63.89%	26.02%	13 023
Cultuur	1 110	1 112	0.18%	0.52%	1.16	26.79%	21.82%	1 164
Andere	10 169	10 156	-0.12%	4.83%	10.67	37.27%	17.44%	3 560
	6 244	6 351	1.71%	3.02%	6.67	48.88%	15.81%	3 161
Totaal quartaire sector	210 135	210 201	0.03%	100.00%	220.98	53.70%	25.64%	61 097

* RIZIV-gegevens zijn naar woonplaats weergegeven, RSZ-gegevens naar werkplaats. Het verschil tussen beide is het grootst in de quartaire sector. De RIZIV-gegevens zijn slechts beschikbaar vanaf het arrondissementeel niveau.

** Het betreft hier tewerkstelling waarvan de NACE-code niet bekend is. Dit komt enkel voor bij de RIZIV-gegevens.

Bron : ESIS, HIVA (bewerkingen op RSZ, RIZIV en bevolkingsgegevens NIS)

Tabel B1.2 : De tewerkstelling in de grote sectoren en de quartaire sector, Duitstalige Gemeenschap

Sector	Evolutie van de tewerkstelling			Aandeel sector 1992	Aantal jobs/ 1000 inv. 1992	Aandeel vrouwen 1992	Deeltijds werk (RIZIV)*	
	1990	1992	1992/1990				% deeltijds 1991	Totale tew. 1991
Geen NACE-code **								
Landbouw	147	120	-18.36%	0.62%	1.75	21.66%		
Energie	48	67	39.58%	0.34%	0.98	14.92%		
Industrie	4 769	5 049	5.87%	26.19%	74.04	22.04%		
Bouw	1 589	1 638	3.08%	8.49%	24.02	4.70%		
Tertiaire sector	6 190	6 282	1.48%	32.59%	92.13	41.92%		
Quartaire sector	5 766	6 116	6.07%	31.73%	89.69	56.36%		
Totale tewerkstelling	18 509	19 272	4.12%	100.00%	282.64	37.91%		
Quartaire sector (per deel- en subsector)								
Zuiver collectieve goederen								
Bestuur	1 886	2 004	6.25%	32.76%	29.39	31.98%		
Justitie	1 396	1 455	4.22%	23.79%	21.33	38.96%		
Openbare veiligheid	69	72	4.34%	1.17%	1.05	58.33%		
Brandweer	220	214	-2.72%	3.49%	3.13	10.74%		
Defensie	9	9	0.00%	0.14%	0.13	11.11%		
Onderwijs	192	254	32.29%	4.15%	3.72	3.14%		
Quasi collectieve goederen	2 077	2 147	3.37%	35.10%	31.48	66.97%		
Onderzoek	1 803	1 965	8.98%	32.12%	28.81	69.61%		
Gezondheidszorg	3	3	0.00%	0.04%	0.04	0.00%		
Sociale sector	503	548	8.94%	8.96%	8.03	82.29%		
Religie	918	1 027	11.87%	16.79%	15.06	72.34%		
Cultuur	190	197	3.68%	3.22%	2.88	45.68%		
Andere	167	171	2.39%	2.79%	2.50	48.53%		
	22	19	-13.63%	0.31%	0.27	5.26%		
Totaal quartaire sector	5 766	6 116	6.07%	100.00%	89.69	56.36%		

* RIZIV-gegevens zijn naar woonplaats weergegeven, RSZ-gegevens naar werkplaats. Het verschil tussen beide is het grootst in de quartaire sector. De RIZIV-gegevens zijn slechts beschikbaar vanaf het arrondissementeel niveau.

** Het betreft hier tewerkstelling waarvan de NACE-code niet bekend is. Dit komt enkel voor bij de RIZIV-gegevens.

Bron : ESIS, HIVA (bewerkingen op RSZ, RIZIV en bevolkingsgegevens NIS)

Tabel B1.2 : De tewerkstelling in de grote sectoren en de quartaire sector, Provincie Henegouwen

Sector	Evolutie van de tewerkstelling			Aandeel sector 1992	Aantal jobs/ 1000 inw. 1992	Aandeel vrouwen 1992	Deeltijds werk (RIZIV)*	
	1990	1992	1992/1990				% deeltijds 1991	Totale tew. 1991
Geen NACE-code **								
Landbouw	960	965	0.52%	0.31%	0.75	9.32%	26.73%	44 964
Energie	4 061	3 570	-12.09%	1.15%	2.78	10.47%	19.04%	819
Industrie	72 652	69 247	-4.68%	22.31%	53.96	18.06%	2.20%	3 220
Bouw	19 704	20 539	4.23%	6.61%	16.00	3.89%	2.79%	75 043
Tertiaire sector	84 104	84 590	0.57%	27.26%	65.91	44.44%	2.76%	21 552
Quartaire sector	128 249	131 373	2.43%	42.33%	102.37	60.82%	23.13%	91 907
Totale tewerkstelling	309 730	310 284	0.17%	100.00%	241.79	42.30%	25.33%	93 315
Quartaire sector (per deel- en subsector)								
Zuiver collectieve goederen								
Bestuur	27 619	27 528	-0.32%	20.95%	21.45	37.97%	8.44%	18 314
Justitie	20 119	19 793	-1.62%	15.06%	15.42	46.84%	11.28%	12 056
Openbare veiligheid	1 629	1 722	5.70%	1.31%	1.34	42.62%	0.00%	3
Brandweer	4 348	4 323	-0.57%	3.29%	3.36	7.98%	5.54%	2 272
Defensie	622	659	5.94%	0.50%	0.51	2.12%	0.00%	0
Onderwijs	901	1 031	14.42%	0.78%	0.80	8.43%	1.50%	3 983
Quasi collectieve goederen								
Onderzoek	45 300	46 083	1.72%	35.07%	35.91	63.68%	29.70%	38 963
Gezondheidszorg	55 330	57 762	4.39%	43.96%	45.01	69.44%	29.20%	36 038
Sociale sector	627	913	45.61%	0.69%	0.71	30.66%	11.13%	566
Religie	21 571	21 867	1.37%	16.64%	17.04	80.98%	36.27%	12 358
Cultuur	21 409	23 825	11.28%	18.13%	18.56	72.12%	26.97%	17 315
Andere	1 994	1 990	-0.20%	1.51%	1.55	45.07%	77.84%	695
	3 304	3 061	-7.35%	2.33%	2.38	37.47%	23.48%	1 201
	6 425	6 106	-4.96%	4.64%	4.75	47.44%	12.42%	3 903
Totaal quartaire sector	128 249	131 373	2.43%	100.00%	102.37	60.82%	25.33%	93 315

* RIZIV-gegevens zijn naar woonplaats weergegeven, RSZ-gegevens naar werkplaats. Het verschil tussen beide is het grootst in de quartaire sector.

De RIZIV-gegevens zijn slechts beschikbaar vanaf het arrondissementniveau.

** Het betreft hier tewerkstelling waarvan de NACE-code niet bekend is. Dit komt enkel voor bij de RIZIV-gegevens.

Bron : ESIS, HIVA (bewerkingen op RSZ, RIZIV en bevolkingsgegevens NIS)

Tabel B1.3 : De zelfstandige werkgelegenheid naar sector, 1992

Regio	Geslacht	Zelfstandige werkgelegenheid				Sectoraandeel		
		Landb.	Indust.	Diensten	Totaal	Landb.	Indust.	Diensten
Rijk	Mannen	85 992	130 079	308 070	524 141	16.41%	24.82%	58.78%
	Vrouwen	17 746	17 919	161 073	196 738	9.02%	9.11%	81.87%
	Totaal	103 738	147 998	469 143	720 879	14.39%	20.53%	65.08%
Vlaams Gewest	Mannen	56 425	78 029	179 823	314 277	17.95%	24.83%	57.22%
	Vrouwen	11 511	10 799	93 210	115 520	9.96%	9.35%	80.69%
	Totaal	67 936	88 828	273 033	429 797	15.81%	20.67%	63.53%
Waals Gewest	Mannen	29 064	40 652	93 960	163 676	17.76%	24.84%	57.41%
	Vrouwen	6 090	4 849	51 760	62 699	9.71%	7.73%	82.55%
	Totaal	35 154	45 501	145 720	226 375	15.53%	20.10%	64.37%
Brussels Gewest	Mannen	503	11 398	34 287	46 188	1.09%	24.68%	74.23%
	Vrouwen	145	2 271	16 103	18 519	0.78%	12.26%	86.95%
	Totaal	648	13 669	50 390	64 707	1.00%	21.12%	77.87%
Duitst. Gemeensch.	Mannen	1 623	1 062	1 968	4 653	34.88%	22.82%	42.30%
	Vrouwen	639	81	1 004	1 724	37.06%	4.70%	58.24%
	Totaal	2 262	1 143	2 972	6 377	35.47%	17.92%	46.60%
Prov. Henegouwen	Mannen	8 429	13 571	32 700	54 700	15.41%	24.81%	59.78%
	Vrouwen	1 532	1 776	19 399	22 707	6.75%	7.82%	85.43%
	Totaal	9 961	15 347	52 099	77 407	12.87%	19.83%	67.31%

Bron : ESIS, HIVA (bewerkingen op RSVZ)

BIJLAGE 2
BIJLAGE BIJ HOOFDSTUK 3

Tabel B2.1 : De werkloosheid volgens definitie, categorie en geslacht, 1992/1990

A) Mannen

Regio	(1) UVW's	(2) Overige NWW's	(A) EG- definitie	(3) Beroeps- opleiding	(4) Oudere UVW's	(B) Enge definitie	(5) Opslor- pingspro- gramma's	(6) Deeltijds werklozen	(7) Andere ingeschr. werkzoek.	(C) Ruime definitie
Rijk	26.0%	35.4%	26.9%	4.9%	5.6%	21.1%	-11.3%	-12.4%	23.7%	11.4%
Vlaams Gewest	31.4%	35.0%	31.7%	10.1%	5.3%	21.7%	-0.3%	-15.0%	5.8%	12.7%
Waals Gewest	24.2%	21.9%	24.0%	-2.1%	8.2%	20.7%	-29.1%	1.6%	56.7%	11.2%
Brussels Gewest	18.4%	79.6%	23.9%	14.6%	-0.2%	20.0%	-2.5%	-31.2%	3.7%	7.5%
Duitst. Gemeensch.	26.3%	28.2%	26.5%	82.7%	0.0%	20.6%	-29.5%	2.8%	60.0%	5.3%
Prov. Henegouwen	23.3%	11.7%	22.3%	-4.0%	13.6%	20.3%	-29.2%	-0.5%	40.4%	11.3%

Noot : (a) = (1) + (2)

(b) = (1) + (2) + (3) + (4)

(c) = (1) + (2) + (3) + (4) + (5) + (6) + (7)

Bron : ESIS, HIVA (bewerkingen op RVA, STAT92)

Tabel B2.1 : De werkloosheid volgens definitie, categorie en geslacht, 1992/1990

B) Vrouwen

Regio	(1) UWV's	(2) Overige NWW's	(A) EG- definitie	(3) Beroeps- opleiding	(4) Oudere UWV's	(B) Enge definitie	(5) Opslor- pingspro- gramma's	(6) Deeltijds werklozen	(7) Andere ingeschr. werkzoek.	(C) Ruime definitie
Rijk	14.4%	17.4%	14.7%	25.9%	-0.8%	13.3%	-16.1%	0.5%	14.1%	5.2%
Vlaams Gewest	13.2%	15.9%	13.4%	36.2%	2.4%	12.4%	-3.8%	-4.7%	8.8%	3.7%
Waals Gewest	15.2%	10.0%	14.6%	13.5%	-4.0%	13.4%	-38.3%	19.4%	30.0%	8.5%
Brussels Gewest	16.7%	81.3%	20.5%	-6.2%	-16.8%	17.4%	-0.7%	-25.5%	9.8%	1.2%
Duitst. Gemeensch.	-11.3%	15.6%	-8.3%	45.9%	-20.9%	-7.6%	-46.5%	9.5%	173.3%	1.6%
Prov. Henegouwen	16.4%	9.1%	15.6%	13.8%	-4.2%	14.4%	-37.0%	18.5%	37.7%	9.5%

Noot : (a) = (1) + (2)

(b) = (1) + (2) + (3) + (4)

(c) = (1) + (2) + (3) + (4) + (5) + (6) + (7)

Bron : ESIS, HIVA (bewerkingen op RVA, STAT92)

Tabel B2.1 : De werkloosheid volgens definitie, categorie en geslacht, 1992/1990

C) Totaal

Regio	(1) UVW's	(2) Overige NWW's	(A) EG- definitie	(3) Beroeps- opleiding	(4) Oudere UVW's	(B) Enge definitie	(5) Opslor- pingspro- gramma's	(6) Deeltijds werklozen	(7) Andere ingeschr. werkzoek.	(C) Ruime definitie
Rijk	18.9%	24.7%	19.4%	13.8%	3.4%	16.7%	-14.2%	-1.6%	15.0%	7.4%
Vlaams Gewest	19.3%	23.3%	19.6%	21.9%	4.3%	16.3%	-2.4%	-6.0%	8.6%	6.5%
Waals Gewest	18.9%	14.5%	18.5%	3.8%	3.8%	16.6%	-34.6%	15.8%	33.3%	9.5%
Brussels Gewest	17.5%	80.3%	22.2%	5.4%	-5.6%	18.7%	-1.4%	-27.3%	8.5%	4.0%
Duitst. Gemeensch.	0.1%	18.5%	2.0%	62.1%	-5.7%	2.7%	-38.8%	8.7%	165.5%	2.7%
Prov. Henegouwen	19.4%	10.1%	18.5%	2.2%	7.0%	17.0%	-33.7%	14.2%	38.1%	10.2%

Noot : (a) = (1) + (2)

(b) = (1) + (2) + (3) + (4)

(c) = (1) + (2) + (3) + (4) + (5) + (6) + (7)

Bron : ESIS, HIVA (bewerkingen op RVA, STAT92)

Tabel B2.1 : De werkloosheid volgens definitie, categorie en geslacht, 1994/1992

A) Mannen

Regio	(1) UVW's	(2) Overige NWW's	(A) EG- definitie	(3) Beroeps- opleiding	(4) Oudere UVW's	(B) Enge definitie	(5) Opzor- pingspro- gramma's	(6) Deeltijds werklozen	(7) Andere ingeschr. werkzoek.	(C) Ruime definitie
Rijk	30.4%	47.8%	32.1%	62.8%	-1.5%	25.9%	4.5%	-28.3%	6.9%	17.4%
Vlaams Gewest	38.0%	58.9%	40.0%	58.6%	-1.5%	28.1%	11.7%	-23.8%	-3.3%	20.1%
Waals Gewest	24.7%	24.6%	24.7%	64.8%	-1.9%	22.1%	-3.0%	-22.5%	7.4%	14.9%
Brussels Gewest	28.3%	76.4%	34.6%	92.7%	0.0%	30.7%	-18.4%	-54.8%	72.8%	15.7%
Duitst. Gemeensch.	24.8%	76.0%	28.8%	88.6%	-0.8%	24.8%	2.0%	-52.4%	43.7%	12.5%
Prov. Henegouwen	23.9%	24.0%	23.9%	55.8%	0.9%	21.8%	-4.9%	-18.8%	1.0%	15.4%

Noot : (a) = (1) + (2)

(b) = (1) + (2) + (3) + (4)

(c) = (1) + (2) + (3) + (4) + (5) + (6) + (7)

Bron : ESIS, HIVA (bewerkingen op RVA, STAT92)

Tabel B2.1 : De werkloosheid volgens definitie, categorie en geslacht, 1994/1992

B) Vrouwen

Regio	(1) UVW's	(2) Overige NWW's	(A) EG- definitie	(3) Beroeps- opleiding	(4) Oudere UVW's	(B) Enge definitie	(5) Opslor- pingspro- gramma's	(6) Deeltijds werklozen	(7) Andere ingeschr. werkzoek.	(C) Ruime definitie
Rijk	22.5%	33.4%	23.5%	33.0%	1.7%	21.8%	-6.0%	-29.8%	-51.9%	-2.7%
Vlaams Gewest	28.6%	48.2%	30.2%	28.8%	4.3%	27.1%	-2.0%	-30.9%	-53.9%	-3.6%
Waals Gewest	16.8%	15.2%	16.6%	33.9%	-5.6%	15.7%	-10.6%	-23.1%	-50.5%	-1.5%
Brussels Gewest	19.0%	59.6%	22.6%	102.0%	5.6%	22.2%	-20.1%	-55.5%	-19.9%	-2.4%
Duitst. Gemeensch.	21.2%	47.7%	25.0%	35.1%	1.4%	24.1%	5.8%	-35.8%	-21.4%	-7.2%
Prov. Henegouwen	15.2%	13.5%	15.1%	52.7%	-6.0%	14.5%	-7.6%	-18.8%	-55.6%	0.8%

Noot : (a) = (1) + (2)

(b) = (1) + (2) + (3) + (4)

(c) = (1) + (2) + (3) + (4) + (5) + (6) + (7)

Bron : ESIS, HIVA (bewerkingen op RVA, STAT92)

Tabel B2.1 : De werkloosheid volgens definitie, categorie en geslacht, 1994/1992

C) Totaal

Regio	(1) UVW's	(2) Overige NWW's	(A) EG- definitie	(3) Beroeps- opleiding	(4) Oudere UVW's	(B) Enge definitie	(5) Opslor- pingspro- gramma's	(6) Deeltijds werklozen	(7) Andere ingeschr. werkzoek.	(C) Ruime definitie
Rijk	25.8%	39.7%	27.1%	48.8%	-0.4%	23.7%	-1.7%	-29.6%	-46.4%	4.4%
Vlaams Gewest	32.1%	52.7%	33.9%	43.5%	0.4%	27.5%	3.4%	-30.1%	-50.5%	4.0%
Waals Gewest	20.2%	19.0%	20.1%	51.9%	-3.1%	18.6%	-7.3%	-23.0%	-42.3%	4.6%
Brussels Gewest	23.5%	69.5%	28.5%	96.4%	1.6%	26.6%	-19.4%	-55.3%	-1.6%	5.8%
Duitst. Gemeensch.	22.6%	54.6%	26.4%	61.6%	-0.3%	24.4%	3.9%	-37.5%	-18.7%	-1.2%
Prov. Henegouwen	19.1%	17.7%	19.0%	54.6%	-1.3%	17.9%	-6.4%	-18.8%	-46.5%	6.7%

Noot : (a) = (1) + (2)

(b) = (1) + (2) + (3) + (4)

(c) = (1) + (2) + (3) + (4) + (5) + (6) + (7)

Bron : ESIS, HIVA (bewerkingen op RVA, STAT92)

Tabel B2.1 : De werkloosheid volgens definitie, categorie en geslacht, 1990/1986

A) Mannen

Regio	(1) UVW's	(2) Overige NWV's	(A) EG- definitie	(3) Beroeps- opleiding	(4) Oudere UVW's	(B) Enge definitie	(5) Opslor- pingspro- gramma's	(6) Deeltijds werklozen	(7) Andere ingeschr. werkzoek.	(C) Ruime definitie
Rijk	-27.1%	-35.0%	-27.9%	22.6%	21.0%	-19.0%	11.0%	26.0%	137.4%	-10.1%
Vlaams Gewest	-36.3%	-39.7%	-36.6%	15.9%	20.7%	-22.5%	9.4%	-0.5%	129.0%	-14.4%
Waals Gewest	-18.4%	-23.1%	-18.8%	29.8%	23.5%	-13.2%	8.0%	48.9%	152.2%	-5.2%
Brussels Gewest	-25.7%	-49.6%	-28.8%	42.2%	15.9%	-23.8%	42.3%	81.6%	136.3%	-8.4%
Duitst. Gemeensch.	-35.6%	-54.6%	-37.6%	11.5%	53.6%	-22.3%	2.7%	17.8%	-50.0%	-13.7%
Prov. Henegouwen	-17.1%	-25.3%	-17.9%	24.0%	29.4%	-12.8%	12.1%	79.6%	115.9%	-4.0%

Noot : (a) = (1) + (2)

(b) = (1) + (2) + (3) + (4)

(c) = (1) + (2) + (3) + (4) + (5) + (6) + (7)

Bron : ESIS, HIVA (bewerkingen op RVA, STAT92)

Tabel B2.1 : De werkloosheid volgens definitie, categorie en geslacht, 1990/1986

B) Vrouwen

Regio	(1) UVW's	(2) Overige NWV's	(A) EG- definitie	(3) Beroeps- opleiding	(4) Oudere UVW's	(B) Enge definitie	(5) Opslor- pingspro- gramma's	(6) Deeltijds werklozen	(7) Andere ingeschr. werkzoek.	(C) Ruime definitie
Rijk	-20.1%	-26.9%	-20.7%	42.7%	22.3%	-17.2%	30.9%	66.8%	1 730.1%	15.0%
Vlaams Gewest	-32.2%	-29.7%	-32.0%	36.9%	28.1%	-26.7%	29.1%	64.3%	1 891.1%	12.3%
Waals Gewest	-3.0%	-15.1%	-4.4%	51.5%	11.3%	-2.9%	33.0%	68.8%	1 525.0%	20.7%
Brussels Gewest	-13.1%	-59.5%	-18.7%	54.0%	20.3%	-16.2%	34.8%	79.1%	887.1%	10.3%
Duitst. Gemeensch.	-22.5%	-27.5%	-23.1%	32.1%	28.3%	-20.0%	40.4%	90.1%	2 600.0%	18.2%
Prov. Henegouwen	2.9%	-17.3%	0.4%	41.3%	22.3%	1.9%	27.7%	84.4%	1 289.0%	22.5%

Noot : (a) = (1) + (2)

(b) = (1) + (2) + (3) + (4)

(c) = (1) + (2) + (3) + (4) + (5) + (6) + (7)

Bron : ESIS, HIVA (bewerkingen op RVA, STAT92)

Tabel B2.1 : De werkloosheid volgens definitie, categorie en geslacht, 1990/1986

C) Totaal

Regio	(1) UVW's	(2) Overige NWW's	(A) EG- definitie	(3) Beroeps- opleiding	(4) Oudere UVW's	(B) Enge definitie	(5) Opslor- pingspro- gramma's	(6) Deeltijds werklozen	(7) Andere ingeschr. werkzoek.	(C) Ruime definitie
Rijk	-23.0%	-30.4%	-23.7%	30.4%	21.4%	-18.0%	22.2%	58.1%	1 051.9%	4.9%
Vlaams Gewest	-33.7%	-34.0%	-33.7%	24.5%	23.2%	-25.0%	20.7%	51.6%	1 197.1%	2.5%
Waals Gewest	-10.0%	-18.3%	-10.9%	37.4%	18.8%	-7.7%	21.6%	64.4%	879.9%	9.4%
Brussels Gewest	-19.6%	-54.2%	-23.9%	47.2%	17.3%	-20.2%	37.8%	79.9%	495.7%	1.2%
Duitst. Gemeensch.	-27.0%	-36.1%	-28.1%	22.2%	45.8%	-20.9%	20.5%	78.1%	480.0%	6.6%
Prov. Henegouwen	-6.8%	-20.6%	-8.3%	29.6%	26.7%	-5.2%	20.6%	83.3%	646.6%	10.3%

Noot : (a) = (1) + (2)

(b) = (1) + (2) + (3) + (4)

(c) = (1) + (2) + (3) + (4) + (5) + (6) + (7)

Bron : ESIS, HIVA (bewerkingen op RVA, STAT92)

Tabel B2.2 : De werkloosheid volgens definitie, categorie en geslacht, 1994

A) Mannen

Regio	(1) UVW's	(2) Overige NWW's	(A) EG- definitie	(3) Beroeps- opleiding	(4) Oudere UVW's	(B) Enge definitie	(5) Opslor- pingspro- gramma's	(6) Deeltijds werklozen	(7) Andere ingeschr. werkzoek.	(C) Ruime definitie
Rijk	212 281	26 465	238 746	10 634	48 758	298 138	44 756	22 045	4 933	369 872
Vlaams Gewest	87 669	10 889	98 558	5 642	31 263	135 463	29 037	9 953	2 135	176 588
Waals Gewest	95 140	9 441	104 581	4 404	13 508	122 493	12 526	9 866	2 226	147 111
Brussels Gewest	29 472	6 135	35 607	588	3 987	40 182	3 193	2 226	572	46 173
Duitst. Gemeensch.	724	88	812	100	227	1 139	244	68	23	1 474
Prov. Henegouwen	45 052	3 922	48 974	1 800	5 819	56 593	5 001	4 241	846	66 681

Noot : (a) = (1) + (2)

(b) = (1) + (2) + (3) + (4)

(c) = (1) + (2) + (3) + (4) + (5) + (6) + (7)

Bron : ESIS, HIVA (bewerkingen op RVA, STAT92)

Tabel B2.2 : De werkloosheid volgens definitie, categorie en geslacht, 1994

B) Vrouwen

Regio	(1) UVW's	(2) Overige NWW's	(A) EG- definitie	(3) Beroeps- opleiding	(4) Oudere UVW's	(B) Enge definitie	(5) Opslor- pingspro- gramma's	(6) Deeltijds werklozen	(7) Andere ingeschr. werkzoek.	(C) Ruime definitie
Rijk	284 233	30 367	314 600	7 685	25 009	347 294	58 098	120 091	21 241	546 724
Vlaams Gewest	137 950	13 706	151 656	4 700	16 981	173 337	38 805	68 801	13 992	294 935
Waals Gewest	116 441	12 754	129 195	2 591	6 313	138 099	14 792	46 279	6 173	205 343
Brussels Gewest	29 842	3 907	33 749	394	1 715	35 858	4 501	5 011	1 076	46 446
Duitst. Gemeensch.	1 124	229	1 353	73	69	1 495	236	798	290	2 819
Prov. Henegouwen	52 092	5 502	57 594	1 141	2 650	61 385	5 987	17 681	1 934	86 987

Noot : (a) = (1) + (2)

(b) = (1) + (2) + (3) + (4)

(c) = (1) + (2) + (3) + (4) + (5) + (6) + (7)

Bron : ESIS, HIVA (bewerkingen op RVA, STAT92)

Tabel B2.2 : De werkloosheid volgens definitie, categorie en geslacht, 1994

C) Totaal

Regio	(1) UVW's	(2) Overige NWW's	(A) EG- definitie	(3) Beroeps- opleiding	(4) Oudere UVW's	(B) Enge definitie	(5) Opslor- pingspro- gramma's	(6) Deelrijds werklozen	(7) Andere ingeschr. werkzoek.	(C) Ruime definitie
Rijk	496 514	56 832	553 346	18 319	73 767	645 432	102 854	142 136	26 174	916 596
Vlaams Gewest	225 619	24 595	250 214	10 342	48 244	308 800	67 842	78 754	16 127	471 523
Waals Gewest	211 581	22 195	233 776	6 995	19 821	260 592	27 318	56 145	8 399	352 454
Brussels Gewest	59 314	10 042	69 356	982	5 702	76 040	7 694	7 237	1 648	92 619
Duitst. Gemeensch.	1 848	317	2 165	173	296	2 634	480	866	313	4 293
Prov. Henegouwen	97 144	9 424	106 568	2 941	8 469	117 978	10 988	21 922	2 780	153 668

Noot : (a) = (1) + (2)

(b) = (1) + (2) + (3) + (4)

(c) = (1) + (2) + (3) + (4) + (5) + (6) + (7)

Bron : ESIS, HIVA (bewerkingen op RVA, STAT92)

Tabel B2.3 : De werkloosheid volgens risikogroepen, 1994

B) Enge definitie (Europese definitie + Oudere UVW's + Werklozen in Beroepsopleiding)

Regio	Geslacht		Werkloosheidsduur <12 mnd. >12 mnd.	Leeftijd		Nationaliteit		Studieniveau			Totaal
	Mannen	Vrouwen		<25 jaar	25-39 j.	Belg	Migrant	LO	LSO	Rest	
Rijk	298 138	347 294	245 879	114 496	270 766	543 135	102 297	251 265	175 429	218 738	645 432
Vlaams Gewest	135 463	173 337	123 025	50 394	117 963	282 888	25 912	125 839	76 753	106 208	308 800
Waaals Gewest	122 493	138 099	93 706	52 789	117 597	215 340	45 252	102 288	83 772	74 532	260 592
Brussels Gewest	40 182	35 858	29 148	11 313	35 206	44 907	31 133	23 138	14 904	37 998	76 040
Duitst. Gemeensch.	1 139	1 495	1 148	374	1 079	2 117	517	1 125	841	668	2 634
Prov. Henegouwen	56 593	61 385	39 209	25 091	53 117	94 499	23 479	49 733	38 168	30 077	117 978

Bron : ESIS, HIVA (bewerkingen op RVA, STAT92)

Tabel B2.3 : De werkloosheid volgens risikogroepen, 1994

C) Ruime definitie (Enge definitie + Deeltijds werklozen + Opslorpingsprogramma's + Vrijgestelden om sociale en familiale redenen of studies)

Regio	Geslacht		Werkloosheidduur		Leeftijd			Nationaliteit		Studieniveau			Totaal
	Mannen	Vrouwen	<12 mnd.	>12 mnd.	<25 jaar	25-39 j.	> 39 jaar	Belg	Migrant	LO	LSO	Rest	
Rijk	369 872	546 724	292 399	624 197	164 825	438 040	313 731	796 973	119 623	307 840	243 298	365 458	916 596
Vlaams Gewest	176 588	294 935	148 497	323 026	80 748	217 401	173 374	441 346	30 177	161 445	114 149	195 929	471 523
Waals Gewest	147 111	205 343	112 033	240 421	69 765	175 065	107 624	298 415	54 039	120 198	110 872	121 384	352 454
Brussels Gewest	46 173	46 446	31 869	60 750	14 312	45 574	32 733	57 212	35 407	26 197	18 277	48 145	92 619
Duitst. Gemeensch.	1 474	2 819	1 444	2 849	601	2 152	1 540	3 649	644	1 584	1 449	1 260	4 293
Prov. Henegouwen	66 681	86 987	45 388	108 280	31 750	75 241	46 677	125 766	27 902	57 302	48 888	47 478	153 668

Bron : IMPULSIS, HIVA (bewerkingen op RVA, STAT92)

Tabel B2.4 : De werkloosheid volgens risikogroepen, 1994/1992

A) Europese definitie (NWW's)

Regio	Geslacht		Werkloosheidsduur		Leeftijd		Nationaliteit		Studieniveau			Totaal
	Mannen	Vrouwen	<12 mnd.	>12 mnd.	<25 jaar	25-39 j.	Belg	Migrant	LO	LSO	Rest	
Rijk	32.1%	23.5%	18.8%	34.0%	18.0%	30.4%	27.8%	23.3%	14.4%	28.6%	135.7%	27.1%
Vlaams Gewest	40.0%	30.2%	26.4%	41.3%	27.4%	39.0%	33.8%	35.1%	19.0%	39.2%	130.9%	33.9%
Waal Gewest	24.7%	16.6%	11.6%	26.2%	8.5%	21.9%	21.5%	13.9%	9.8%	19.9%	95.3%	20.1%
Brussels Gewest	34.6%	22.6%	14.6%	40.6%	28.0%	34.1%	27.9%	29.5%	16.2%	33.2%	347.6%	28.5%
Duitst. Gemeensch.	28.8%	25.0%	30.0%	23.2%	24.0%	27.8%	26.0%	28.3%	12.1%	40.3%	265.0%	26.4%
Prov. Henegouwen	23.9%	15.1%	10.0%	24.6%	8.4%	20.8%	19.9%	15.3%	9.2%	19.0%	84.1%	19.0%

Bron : ESIS, HIVA (bewerkingen op RVA, STAT92)

Tabel B2.4 : De werkloosheid volgens risikogroepen, 1994/1992

B) Enge definitie (Europese definitie + Oudere UVW's + Werklozen in Beroepsopleiding)

Regio	Geslacht		Werkloosheidsduur		Leeftijd		Nationaliteit		Studieniveau		Totaal
	Mannen	Vrouwen	<12 mnd.	>12 mnd.	<25 jaar	25-39 j.	Belg	Migrant	LO	LSO	Rest
Rijk	25.9%	21.8%	18.8%	26.9%	19.4%	31.0%	24.0%	21.6%	10.3%	27.4%	138.1%
Vlaams Gewest	28.1%	27.1%	26.1%	28.5%	28.6%	39.1%	27.0%	33.1%	11.9%	35.9%	131.8%
Waals Gewest	22.1%	15.7%	11.6%	22.9%	10.1%	22.7%	19.9%	12.8%	7.9%	19.7%	96.1%
Brussels Gewest	30.7%	22.2%	14.4%	35.5%	28.8%	34.8%	26.3%	27.0%	13.2%	32.9%	371.5%
Duist. Gemeensch.	24.8%	24.1%	31.3%	19.6%	25.9%	31.5%	24.5%	24.2%	12.0%	39.7%	255.3%
Prov. Henegouwen	21.8%	14.5%	10.1%	22.2%	9.6%	21.7%	18.8%	14.5%	7.8%	18.8%	86.6%
											17.9%

Bron : ESIS, HIVA (bewerkingen op RVA, STAT92)

Tabel B2.4 : De werkloosheid volgens risikogroepen, 1994/1992

C) Ruime definitie (Enge definitie + Deeltijds werklozen + Opslorpingsprogramma's + Vrijgestelden om sociale en familiale redenen of studies)

Regio	Geslacht		Werkloosheidsduur		Leeftijd			Nationaliteit		Studieniveau			Totaal
	Mannen	Vrouwen	<12 mnd.	>12 mnd.	<25 jaar	25-39 j.	> 39 jaar	Belg	Migrant	LO	LSO	Rest	
Rijk	17.4%	-2.7%	3.5%	4.9%	-1.0%	1.4%	12.5%	3.8%	8.9%	0.0%	4.8%	76.5%	4.4%
Vlaams Gewest	20.1%	-3.6%	6.4%	3.0%	1.1%	-0.8%	12.6%	3.2%	19.0%	-0.5%	5.3%	65.6%	4.0%
Waals Gewest	14.9%	-1.5%	0.0%	6.9%	-3.5%	3.2%	13.5%	4.9%	3.2%	0.9%	3.7%	63.9%	4.6%
Brussels Gewest	15.7%	-2.4%	3.4%	7.1%	-0.5%	6.1%	8.3%	3.2%	10.2%	-0.5%	7.4%	226.3%	5.8%
Duitst. Gemeensch.	12.5%	-7.2%	7.6%	-5.2%	-7.9%	-6.3%	10.2%	-2.7%	8.0%	-3.0%	-0.8%	97.8%	-1.2%
Prov. Henegouwen	15.4%	0.8%	0.3%	9.6%	-2.2%	6.1%	14.8%	7.0%	5.1%	2.0%	5.6%	59.2%	6.7%

Bron : IMPULSIS, HIVA (bewerkingen op RVA, STAT92)

Tabel B2.5 : De werkloosheid volgens risikogroepen, 1992/1986

B) Enge definitie (Europese definitie + Oudere UVW's + Werklozen in Beroepsopleiding)

Regio	Geslacht		Werkloosheidsduur		Leeftijd		Nationaliteit		Studieniveau			Totaal
	Mannen	Vrouwen	<12 mnd.	>12 mnd.	<25 jaar	25-39 j.	Belg	Migrant	LO	LSO	Rest	
Rijk	-1.9%	-6.1%	22.1%	-16.2%	-30.0%	-9.4%	-6.7%	10.6%	-17.0%	-1.9%	10.6%	-4.3%
Vlaams Gewest	-5.7%	-17.6%	16.4%	-25.4%	-42.2%	-24.7%	-15.1%	26.2%	-18.0%	-16.9%	-2.2%	-12.8%
Waals Gewest	4.8%	10.0%	26.3%	-1.4%	-16.3%	7.9%	7.9%	5.8%	-6.6%	14.1%	31.8%	7.5%
Brussels Gewest	-8.5%	-1.6%	32.2%	-21.6%	-26.2%	-2.7%	-12.6%	7.9%	-42.9%	1.5%	9.2%	-5.3%
Duitst. Gemeensch.	-6.3%	-26.1%	-9.1%	-24.3%	-53.0%	-27.4%	-23.1%	6.3%	-21.9%	-34.6%	-24.8%	-18.7%
Prov. Henegouwen	4.9%	16.6%	32.3%	1.8%	-11.7%	9.6%	12.2%	6.0%	-3.7%	20.4%	42.1%	10.9%

Bron : ESIS, HIVA (bewerkingen op RVA, STAT92)

Tabel B2.5 : De werkloosheid volgens risikogroepen, 1992/1986

C) Ruime definitie (Enge definitie + Deeltijds werklozen + Opslorpingsprogramma's + Vrijgestelden om sociale en familiale redenen of studies)

Regio	Geslacht		Werkloosheidduur		Leeftijd			Nationaliteit		Studieniveau			Totaal
	Mannen	Vrouwen	<12 mnd.	>12 mnd.	<25 jaar	25-39 j.	> 39 jaar	Belg	Migrant	LO	LSO	Rest	
Rijk	0.1%	21.1%	21.5%	8.9%	-22.5%	23.2%	30.7%	11.4%	22.2%	-9.1%	16.0%	41.5%	12.6%
Vlaams Gewest	-3.5%	16.6%	15.4%	6.6%	-31.9%	20.9%	32.4%	7.7%	41.7%	-6.2%	7.4%	35.5%	9.2%
Waals Gewest	5.3%	31.1%	28.5%	16.0%	-10.1%	29.2%	37.4%	20.5%	17.0%	-2.9%	26.9%	55.1%	19.9%
Brussels Gewest	-1.4%	11.7%	26.1%	-3.4%	-15.5%	13.0%	7.3%	-0.9%	18.0%	-38.4%	13.0%	30.4%	5.2%
Duitst. Gemeensch.	-9.1%	20.1%	-0.3%	14.5%	-41.2%	29.0%	29.4%	7.5%	24.1%	-7.6%	4.2%	32.4%	9.5%
Prov. Henegouwen	6.8%	34.3%	34.3%	16.7%	-6.5%	28.4%	43.3%	22.4%	18.4%	-0.1%	31.7%	61.7%	21.7%

Bron : IMPULSIS, HIVA (bewerkingen op RVA, STAT92)

BIJLAGE 3**BIJLAGE BIJ HOOFDSTUK 4**

Shift-share analyse : methode

De shift-share analyse probeert de bepalende componenten van de aangroei van de tewerkstelling of de werkloosheid af te zonderen. De tewerkstelling of de werkloosheid tussen twee referentiejaar wordt dan bepaald door de nationale evolutie, door de industriële samenstelling en door de regionale structuur. Dit leidt tot de volgende algebraïsche weergave (Debrabander, 1983) :

Figuur B3.1 : Het traditionele Shift-Share Model

$$\sum_i \text{Tew}_{t+1,ir} - \sum_i \text{Tew}_{t,ir} = \sum_i s_{ir} + \sum_i p_{ir} + \sum_i d_{ir}$$

waarbij

$$s_{ir} = \text{Tew}_{t,ir} \left(\frac{\text{Tew}_{t+1,..\} - \text{Tew}_{t,..\}}{\text{Tew}_{t,..\}} \right)$$

$$p_{ir} = \text{Tew}_{t,ir} \left(\frac{\text{Tew}_{t+1,i.} - \text{Tew}_{t,i.}}{\text{Tew}_{t,i.}} - \frac{\text{Tew}_{t+1,..\} - \text{Tew}_{t,..\}}{\text{Tew}_{t,..\}} \right)$$

$$d_{ir} = \text{Tew}_{t,ir} \left(\frac{\text{Tew}_{t+1,ir} - \text{Tew}_{t,ir}}{\text{Tew}_{t,ir}} - \frac{\text{Tew}_{t+1,i.} - \text{Tew}_{t,i.}}{\text{Tew}_{t,i.}} \right)$$

en

$\text{Tew}_{..\}$ = totale tewerkstelling

$\text{Tew}_{i.}$ = totale tewerkstelling in sector i

Tew_{ir} = tewerkstelling in sector i in regio r

Subscript t = basisjaar

Subscript t+1 = huidig jaar

Uit deze figuur kunnen we afleiden dat de tewerkstelling of de werkloosheid in een regio bepaald wordt door drie factoren :

- 's' of de standaardgroei : dit is de groei van de tewerkstelling of de werkloosheid die bereikt zou worden indien voor alle sectoren in alle regio's de nationale groeivoet zou gelden; de regionale 'shift' wordt dus bepaald door het regionale aandeel in de binnenlandse tewerkstelling of werkloosheid;
- 'p' of het proportioneel aandeel, ook wel de 'industry-mix' genoemd : dit is de invloed van de sectorale samenstelling. Deze wordt bepaald als de groei op nationaal-sectoraal niveau over de gemiddelde groei;
- 'd' of het differentieel aandeel : dit is het verschil tussen de regionaal-sectorale groei en de nationaal-sectorale groei of m.a.w. de regionale groei.

Wanneer we deze drie delen naast elkaar plaatsen wordt het mogelijk bewegingen in de tewerkstelling of de werkloosheid tussen twee jaren toe te wijzen aan nationale evoluties, evoluties in de sectorale samenstelling of regionale factoren.

Bij een uitsplitsing naar geslacht zal blijken dat de som van mannen en vrouwen niet noodzakelijk overeenkomt met het totaal. Dit vloeit voort uit het feit dat de analyse voor het totaal apart plaats heeft gevonden. Hierdoor krijgen we een impliciete weging van de geslachten, waardoor het verschil verklaard wordt. Bij de mannen vormt de mannelijke tewerkstelling de basis, terwijl bij de vrouwelijke tewerkstelling en bij het totaal de totale tewerkstelling als basis wordt gebruikt. De sommatie van de deelcomponenten in de deelperiodes is ook niet gelijk aan de evolutie over de gehele periode omdat in de formule de basisjaren wijzigen.

Tabel B3.1 : Shift-Share analyse van de totale tewerkstelling (referentie : Het Rijk)

	Brussels Gewest	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Duitstalige Gemeenschap
<i>A) 1982-1986</i>				
Totale groei van de tewerkstelling :	-11 451	49 592	-42 357	430
Standaardgroei (s) :	-826	-2 213	-1 177	-23
Industrie-Mix effect (p) :	19 738	-9 531	-10 207	-244
Regionaal effect (d) :	-30 363	61 336	-30 973	697
<i>B) 1986-1990</i>				
Totale groei van de tewerkstelling :	32 788	189 799	60 343	2 354
Standaardgroei (s) :	54 388	153 626	74 916	1 597
Industrie-Mix effect (p) :	24 305	-21 000	-3 305	-101
Regionaal effect (d) :	-45 905	57 173	-11 268	858
<i>C) 1986-1992</i>				
Totale groei van de tewerkstelling :	21 216	206 292	70 339	3 116
Standaardgroei (s) :	57 256	161 725	78 865	1 681
Industrie-Mix effect (p) :	27 808	-24 767	-3 040	-138
Regionaal effect (d) :	-63 848	69 334	-5 486	1 573
<i>D) 1982-1984</i>				
Totale groei van de tewerkstelling :	-15 313	2 336	-30 005	27
Standaardgroei (s) :	-8 422	-22 560	-12 000	-236
Industrie-Mix effect (p) :	8 822	-4 437	-4 385	-198
Regionaal effect (d) :	-15 713	29 333	-13 620	461
<i>E) 1984-1986</i>				
Totale groei van de tewerkstelling :	3 861	47 256	-12 352	404
Standaardgroei (s) :	7 501	20 689	10 575	216
Industrie-Mix effect (p) :	9 992	-5 355	-4 637	-44
Regionaal effect (d) :	-13 632	31 922	-18 290	232
<i>F) 1986-1988</i>				
Totale groei van de tewerkstelling :	17 598	90 596	32 033	1 672
Standaardgroei (s) :	26 956	76 141	37 130	792
Industrie-Mix effect (p) :	18 353	-14 701	-3 652	-90
Regionaal effect (d) :	-27 711	29 156	-1 445	970
<i>G) 1988-1990</i>				
Totale groei van de tewerkstelling :	15 190	99 203	28 309	682
Standaardgroei (s) :	26 987	78 172	37 543	848
Industrie-Mix effect (p) :	3 831	-5 148	1 317	-3
Regionaal effect (d) :	-15 628	26 179	-10 551	-163
<i>H) 1990-1992</i>				
Totale groei van de tewerkstelling :	-11 573	16 493	9 995	763
Standaardgroei (s) :	2 765	8 271	3 880	88
Industrie-Mix effect (p) :	2 407	-3 885	1 477	-55
Regionaal effect (d) :	-16 745	12 107	4 638	730

Bron : RSZ, Eigen berekeningen

Tabel B3.1 : Shift-Share analyse van de mannelijke tewerkstelling (referentie : Het Rijk)

	Brussel Gewest	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Duitstalige Gemeenschap
<i>A) 1982-1986</i>				
Totale groei van de tewerkstelling :	-13 637	-1 024	-49 117	-245
Standaardgroei (s) :	-11 692	-34 398	-17 688	-372
Industrie-Mix effect (p) :	13 313	-3 799	-9 514	-158
Regionaal effect (d) :	-15 258	37 173	-21 915	285
<i>B) 1986-1990</i>				
Totale groei van de tewerkstelling :	5 086	69 989	17 478	1 048
Standaardgroei (s) :	16 867	51 648	24 039	546
Industrie-Mix effect (p) :	13 405	-11 044	-2 361	4
Regionaal effect (d) :	-25 186	29 385	-4 200	498
<i>C) 1986-1992</i>				
Totale groei van de tewerkstelling :	-5 416	69 966	13 480	1 420
Standaardgroei (s) :	14 220	43 544	20 267	461
Industrie-Mix effect (p) :	14 809	-11 256	-3 553	13
Regionaal effect (d) :	-34 445	37 678	-3 234	946
<i>D) 1982-1984</i>				
Totale groei van de tewerkstelling :	-13 845	-13 802	-30 791	-307
Standaardgroei (s) :	-10 713	-31 518	-16 207	-340
Industrie-Mix effect (p) :	6 537	-2 162	-4 375	-137
Regionaal effect (d) :	-9 669	19 878	-10 209	170
<i>E) 1984-1986</i>				
Totale groei van de tewerkstelling :	210	12 778	-18 326	63
Standaardgroei (s) :	-969	-2 932	-1 437	-31
Industrie-Mix effect (p) :	5 953	-1 353	-4 600	-15
Regionaal effect (d) :	-4 774	17 063	-12 289	109
<i>F) 1986-1988</i>				
Totale groei van de tewerkstelling :	3 148	31 053	6 100	875
Standaardgroei (s) :	7 344	22 489	10 467	238
Industrie-Mix effect (p) :	11 464	-8 435	-3 028	-38
Regionaal effect (d) :	-15 660	16 999	-1 339	675
<i>G) 1988-1990</i>				
Totale groei van de tewerkstelling :	1 937	38 938	11 378	174
Standaardgroei (s) :	9 402	29 404	13 447	327
Industrie-Mix effect (p) :	1 066	-2 182	1 116	33
Regionaal effect (d) :	-8 531	11 716	-3 185	-186
<i>H) 1990-1992</i>				
Totale groei van de tewerkstelling :	-10 501	-24	-3 998	369
Standaardgroei (s) :	-2 555	-8 246	-3 721	-90
Industrie-Mix effect (p) :	1 107	-658	-450	-20
Regionaal effect (d) :	-9 053	8 880	173	479

Bron : RSZ, Eigen berekeningen

Tabel B3.1 : Shift-Share analyse van de vrouwelijke tewerkstelling (referentie : Het Rijk)

	Brussel Gewest	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Duitstalige Gemeenschap
<i>A) 1982-1986</i>				
Totale groei van de tewerkstelling :	2 186	50 616	6 760	669
Standaardgroei (s) :	13 039	29 695	16 828	289
Industrie-Mix effect (p) :	5 451	-4 322	-1 129	-49
Regionaal effect (d) :	-16 304	25 243	-8 939	429
<i>B) 1986-1990</i>				
Totale groei van de tewerkstelling :	27 703	119 810	42 864	1 303
Standaardgroei (s) :	39 755	98 616	52 006	993
Industrie-Mix effect (p) :	10 049	-8 525	-1 524	-15
Regionaal effect (d) :	-22 101	29 719	-7 618	325
<i>C) 1986-1992</i>				
Totale groei van de tewerkstelling :	26 630	136 326	56 859	1 696
Standaardgroei (s) :	45 902	113 865	60 048	1 146
Industrie-Mix effect (p) :	11 936	-11 651	-285	-36
Regionaal effect (d) :	-31 208	34 112	-2 904	586
<i>D) 1982-1984</i>				
Totale groei van de tewerkstelling :	-1 467	16 138	785	333
Standaardgroei (s) :	3 384	7 706	4 367	75
Industrie-Mix effect (p) :	1 688	-1 575	-113	-31
Regionaal effect (d) :	-6 539	10 007	-3 469	289
<i>E) 1984-1986</i>				
Totale groei van de tewerkstelling :	3 653	34 478	5 973	339
Standaardgroei (s) :	9 448	22 349	12 308	225
Industrie-Mix effect (p) :	3 687	-3 236	-451	-25
Regionaal effect (d) :	-9 482	15 365	-5 884	139
<i>F) 1986-1988</i>				
Totale groei van de tewerkstelling :	14 450	59 543	25 934	793
Standaardgroei (s) :	20 867	51 763	27 298	521
Industrie-Mix effect (p) :	6 230	-5 038	-1 192	6
Regionaal effect (d) :	-12 647	12 818	-172	266
<i>G) 1988-1990</i>				
Totale groei van de tewerkstelling :	13 250	60 265	16 932	508
Standaardgroei (s) :	18 394	47 452	24 604	493
Industrie-Mix effect (p) :	2 731	-2 585	-145	-4
Regionaal effect (d) :	-7 875	15 398	-7 527	19
<i>H) 1990-1992</i>				
Totale groei van de tewerkstelling :	-1 072	16 516	13 994	391
Standaardgroei (s) :	5 867	15 742	7 829	161
Industrie-Mix effect (p) :	1 251	-2 794	1 543	-12
Regionaal effect (d) :	-8 190	3 568	4 622	242

Bron : RSZ, Eigen berekeningen

Tabel B3.2 : Shift-Share analyse van de totale werkloosheid (UVW's) (referentie : Het Rijk)

	Brussel Gewest	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Duitstalige Gemeenschap
<i>A) 1982-1986</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	3 738	-34 081	18 575	87
Standaardgroei (s) :	-1 242	-6 585	-3 844	-52
Industrie-Mix effect (p) :	1 104	-4 680	3 479	-100
Regionaal effect (d) :	3 876	-22 816	18 940	239
<i>B) 1986-1990</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	-9 996	-72 870	-16 855	-562
Standaardgroei (s) :	-11 712	-49 677	-37 861	-475
Industrie-Mix effect (p) :	1 771	-1 505	-737	-38
Regionaal effect (d) :	-55	-21 688	21 743	-49
<i>C) 1986-1992</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	-2 834	-45 361	11 037	-568
Standaardgroei (s) :	-4 288	-18 190	-13 863	-174
Industrie-Mix effect (p) :	3 739	-3 993	-562	-64
Regionaal effect (d) :	-2 285	-23 178	25 462	-330
<i>D) 1982-1984</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	5 608	21 515	24 173	355
Standaardgroei (s) :	5 491	29 109	16 994	229
Industrie-Mix effect (p) :	402	-2 736	2 037	-35
Regionaal effect (d) :	-285	-4 858	5 142	161
<i>E) 1984-1986</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	-1 979	-55 656	-5 631	-271
Standaardgroei (s) :	-6 763	-34 737	-21 766	-298
Industrie-Mix effect (p) :	580	-2 267	1 687	-56
Regionaal effect (d) :	4 204	-18 652	14 448	83
<i>F) 1986-1988</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	-7 687	-30 036	-7 892	-106
Standaardgroei (s) :	-5 343	-22 663	-17 273	-217
Industrie-Mix effect (p) :	390	-183	-543	-35
Regionaal effect (d) :	-2 734	-7 190	9 924	146
<i>G) 1988-1990</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	-2 309	-42 775	-8 885	-457
Standaardgroei (s) :	-6 041	-25 998	-21 931	-274
Industrie-Mix effect (p) :	1 261	-1 179	-81	-7
Regionaal effect (d) :	2 471	-15 598	13 127	-176
<i>H) 1990-1992</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	7 165	27 683	28 059	-4
Standaardgroei (s) :	7 749	27 122	28 037	285
Industrie-Mix effect (p) :	1 451	-3 298	1 847	-26
Regionaal effect (d) :	-2 035	3 859	-1 825	-263
<i>I) 1992-1994</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	11 285	54 901	35 665	335
Standaardgroei (s) :	12 395	44 057	45 399	389
Industrie-Mix effect (p) :	564	-1 792	1 228	-17
Regionaal effect (d) :	-1 674	12 636	-10 962	-37

Bron : RVA STAT92, Eigen berekeningen

Tabel B3.2 : Shift-Share analyse van de mannelijke werkloosheid (UVW's) (referentie : Het Rijk)

	Brussel Gewest	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Duitstalige Gemeenschap
<i>A) 1982-1986</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	962	-32 342	8 713	-106
Standaardgroei (s) :	-2 848	-12 255	-7 524	-91
Industrie-Mix effect (p) :	1 106	-1 880	735	-37
Regionaal effect (d) :	2 704	-18 207	15 502	22
<i>B) 1986-1990</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	-6 735	-27 719	-14 077	-257
Standaardgroei (s) :	-7 100	-20 636	-20 434	-194
Industrie-Mix effect (p) :	401	-65	-697	-18
Regionaal effect (d) :	-36	-7 018	7 054	-45
<i>C) 1986-1992</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	-3 169	-12 641	703	-139
Standaardgroei (s) :	-2 140	-6 220	-6 159	-58
Industrie-Mix effect (p) :	1 180	-673	-1 094	-33
Regionaal effect (d) :	-2 209	-5 748	7 956	-48
<i>D) 1982-1984</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	3 279	8 842	14 574	127
Standaardgroei (s) :	3 385	14 565	8 943	108
Industrie-Mix effect (p) :	278	-809	334	-8
Regionaal effect (d) :	-384	-4 914	5 297	27
<i>E) 1984-1986</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	-2 413	-41 217	-5 891	-241
Standaardgroei (s) :	-6 232	-25 582	-17 706	-206
Industrie-Mix effect (p) :	743	-1 493	749	-18
Regionaal effect (d) :	3 076	-14 142	11 066	-17
<i>F) 1986-1988</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	-5 017	-13 863	-5 431	-107
Standaardgroei (s) :	-3 543	-10 297	-10 197	-97
Industrie-Mix effect (p) :	-233	344	-385	-14
Regionaal effect (d) :	-1 241	-3 910	5 151	4
<i>G) 1988-1990</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	-1 718	-13 817	-8 600	-152
Standaardgroei (s) :	-3 325	-9 791	-11 018	-95
Industrie-Mix effect (p) :	502	-346	-156	-5
Regionaal effect (d) :	1 105	-3 680	2 574	-52
<i>H) 1990-1992</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	3 569	15 179	14 904	110
Standaardgroei (s) :	5 056	12 603	15 993	120
Industrie-Mix effect (p) :	519	-1 296	778	-9
Regionaal effect (d) :	-2 006	3 872	-1 867	-1
<i>I) 1992-1994</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	6 510	24 143	18 884	129
Standaardgroei (s) :	6 990	19 336	23 211	177
Industrie-Mix effect (p) :	165	-475	310	-9
Regionaal effect (d) :	-645	5 282	-4 637	-39

Bron : RVA STAT92, Eigen berekeningen

Tabel B3.2 : Shift-Share analyse van de vrouwelijke werkloosheid (UVW's) (referentie : Het Rijk)

	Brussel Gewest	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Duitstalige Gemeenschap
<i>A) 1982-1986</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	2 776	-1 741	9 863	179
Standaardgroei (s) :	991	6 385	3 580	52
Industrie-Mix effect (p) :	635	-3 589	2 896	-82
Regionaal effect (d) :	1 150	-4 537	3 387	209
<i>B) 1986-1990</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	-3 262	-45 151	-2 781	-308
Standaardgroei (s) :	-4 978	-28 139	-17 960	-272
Industrie-Mix effect (p) :	1 462	-1 847	273	-14
Regionaal effect (d) :	254	-15 165	14 906	-22
<i>C) 1986-1992</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	335	-32 720	10 332	-430
Standaardgroei (s) :	-2 127	-12 022	-7 673	-116
Industrie-Mix effect (p) :	2 642	-3 691	820	-26
Regionaal effect (d) :	-180	-17 007	17 185	-288
<i>D) 1982-1984</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	2 329	12 673	9 600	217
Standaardgroei (s) :	2 233	14 396	8 072	118
Industrie-Mix effect (p) :	342	-2 073	1 631	-45
Regionaal effect (d) :	-246	350	-103	144
<i>E) 1984-1986</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	434	-14 439	259	-37
Standaardgroei (s) :	-1 249	-7 926	-4 572	-71
Industrie-Mix effect (p) :	279	-1 646	1 367	-45
Regionaal effect (d) :	1 404	-4 867	3 464	79
<i>F) 1986-1988</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	-2 670	-16 172	-2 464	1
Standaardgroei (s) :	-2 070	-11 702	-7 469	-113
Industrie-Mix effect (p) :	547	-624	15	-15
Regionaal effect (d) :	-1 147	-3 846	4 990	129
<i>G) 1988-1990</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	-593	-28 958	-287	-309
Standaardgroei (s) :	-2 831	-15 867	-11 138	-173
Industrie-Mix effect (p) :	929	-1 130	201	-2
Regionaal effect (d) :	1 309	-11 961	10 650	-134
<i>H) 1990-1992</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	3 595	12 505	13 156	-123
Standaardgroei (s) :	3 099	13 669	12 488	151
Industrie-Mix effect (p) :	963	-2 045	1 082	-16
Regionaal effect (d) :	-467	881	-414	-258
<i>I) 1992-1994</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	4 775	30 757	16 781	192
Standaardgroei (s) :	5 654	24 180	22 480	209
Industrie-Mix effect (p) :	505	-1 260	755	-8
Regionaal effect (d) :	-1 384	7 837	-6 454	-9

Bron : RVA STAT92, Eigen berekeningen

Tabel B3.3 : Shift-Share analyse van de totale werkloosheid (ruim) (referentie : Het Rijk)

	Brussel Gewest	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Duitstalige Gemeenschap
<i>A) 1982-1986</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	20 769	92 448	83 603	1 297
Standaardgroei (s) :	21 523	113 301	68 209	930
Industrie-Mix effect (p) :	851	-10 403	3 339	-111
Regionaal effect (d) :	-1 605	-10 450	12 055	478
<i>B) 1986-1990</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	1 007	10 150	26 082	260
Standaardgroei (s) :	4 077	20 345	13 764	195
Industrie-Mix effect (p) :	2 174	-1 961	-1 156	-83
Regionaal effect (d) :	-5 244	-8 234	13 474	148
<i>C) 1986-1992</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	4 378	37 576	55 256	370
Standaardgroei (s) :	10 527	52 538	35 544	503
Industrie-Mix effect (p) :	5 130	-4 930	-1 597	-103
Regionaal effect (d) :	-11 279	-10 032	21 309	-30
<i>D) 1982-1984</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	7 873	59 716	46 562	791
Standaardgroei (s) :	12 690	66 802	40 216	548
Industrie-Mix effect (p) :	-36	-6 574	1 053	-54
Regionaal effect (d) :	-4 781	-512	5 293	297
<i>E) 1984-1986</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	13 346	32 242	37 737	483
Standaardgroei (s) :	8 362	45 851	29 112	418
Industrie-Mix effect (p) :	689	-2 378	1 689	-58
Regionaal effect (d) :	4 295	-11 231	6 936	123
<i>F) 1986-1988</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	-3 297	15 404	13 591	163
Standaardgroei (s) :	2 804	13 994	9 468	134
Industrie-Mix effect (p) :	596	-481	-682	-64
Regionaal effect (d) :	-6 697	1 891	4 805	93
<i>G) 1988-1990</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	4 305	-5 077	12 690	96
Standaardgroei (s) :	1 182	6 375	4 363	61
Industrie-Mix effect (p) :	1 171	-1 276	104	-13
Regionaal effect (d) :	1 952	-10 176	8 223	48
<i>H) 1990-1992</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	3 372	27 665	29 386	112
Standaardgroei (s) :	6 224	31 467	22 732	313
Industrie-Mix effect (p) :	2 465	-3 129	664	-22
Regionaal effect (d) :	-5 317	-673	5 990	-179
<i>I) 1992-1994</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	5 116	18 494	15 789	-57
Standaardgroei (s) :	3 930	20 348	15 121	195
Industrie-Mix effect (p) :	1 772	-3 062	1 290	-26
Regionaal effect (d) :	-586	1 208	-622	-226

Bron : RVA STAT92, Eigen berekeningen

Tabel B3.3 : Shift-Share analyse van de mannelijke werkloosheid (ruim) (referentie : Het Rijk)

	Brussel Gewest	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Duitstalige Gemeenschap
<i>A) 1982-1986</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	7 740	12 047	33 849	309
Standaardgroei (s) :	6 963	30 497	18 818	241
Industrie-Mix effect (p) :	659	-3 395	94	-36
Regionaal effect (d) :	118	-15 055	14 937	104
<i>B) 1986-1990</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	-3 407	-22 233	-6 842	-201
Standaardgroei (s) :	-4 096	-15 403	-12 285	-146
Industrie-Mix effect (p) :	438	-453	-681	-43
Regionaal effect (d) :	251	-6 377	6 124	-12
<i>C) 1986-1992</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	-605	-5 749	5 911	-138
Standaardgroei (s) :	69	261	208	2
Industrie-Mix effect (p) :	1 668	-1 615	-1 033	-53
Regionaal effect (d) :	-2 342	-4 395	6 736	-87
<i>D) 1982-1984</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	3 035	18 177	22 313	282
Standaardgroei (s) :	5 688	24 912	15 372	197
Industrie-Mix effect (p) :	-136	-2 130	-180	-11
Regionaal effect (d) :	-2 517	-4 605	7 121	96
<i>E) 1984-1986</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	4 927	-6 414	11 794	20
Standaardgroei (s) :	1 206	5 381	3 719	48
Industrie-Mix effect (p) :	710	-1 032	323	-24
Regionaal effect (d) :	3 011	-10 763	7 752	-4
<i>F) 1986-1988</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	-3 469	-6 078	-748	-141
Standaardgroei (s) :	-1 267	-4 764	-3 800	-45
Industrie-Mix effect (p) :	-149	143	-456	-37
Regionaal effect (d) :	-2 053	-1 457	3 508	-59
<i>G) 1988-1990</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	63	-16 063	-5 954	-59
Standaardgroei (s) :	-2 670	-10 555	-8 727	-94
Industrie-Mix effect (p) :	413	-623	210	-9
Regionaal effect (d) :	2 320	-4 885	2 563	44
<i>H) 1990-1992</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	2 802	16 621	12 899	63
Standaardgroei (s) :	4 244	14 911	13 167	142
Industrie-Mix effect (p) :	1 053	-1 497	444	-7
Regionaal effect (d) :	-2 495	3 207	-712	-72
<i>I) 1992-1994</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	6 264	29 612	19 104	158
Standaardgroei (s) :	6 968	25 662	22 350	229
Industrie-Mix effect (p) :	611	-945	334	-7
Regionaal effect (d) :	-1 315	4 895	-3 580	-64

Bron : RVA STAT92, Eigen berekeningen

Tabel B3.3 : Shift-Share analyse van de vrouwelijke werkloosheid (ruim) (referentie : Het Rijk)

	Brussel Gewest	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Duitstalige Gemeenschap
<i>A) 1982-1986</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	13 029	80 400	49 754	975
Standaardgroei (s) :	13 444	83 820	49 491	708
Industrie-Mix effect (p) :	1 237	-8 233	3 425	-107
Regionaal effect (d) :	-1 652	4 813	-3 162	374
<i>B) 1986-1990</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	4 412	32 384	32 922	457
Standaardgroei (s) :	6 422	39 561	23 986	381
Industrie-Mix effect (p) :	2 221	-3 099	630	-31
Regionaal effect (d) :	-4 231	-4 078	8 306	107
<i>C) 1986-1992</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	4 982	43 324	49 344	503
Standaardgroei (s) :	9 001	55 449	33 619	534
Industrie-Mix effect (p) :	3 972	-4 898	509	-43
Regionaal effect (d) :	-7 991	-7 227	15 216	12
<i>D) 1982-1984</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	4 838	41 539	24 249	506
Standaardgroei (s) :	6 755	42 115	24 866	356
Industrie-Mix effect (p) :	470	-4 903	1 322	-63
Regionaal effect (d) :	-2 387	4 327	-1 939	213
<i>E) 1984-1986</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	8 420	38 656	25 943	458
Standaardgroei (s) :	6 382	41 776	24 861	387
Industrie-Mix effect (p) :	568	-2 359	1 791	-41
Regionaal effect (d) :	1 470	-761	-709	112
<i>F) 1986-1988</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	172	21 482	14 337	302
Standaardgroei (s) :	3 313	20 409	12 374	197
Industrie-Mix effect (p) :	918	-1 342	319	-25
Regionaal effect (d) :	-4 059	2 415	1 644	130
<i>G) 1988-1990</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	4 240	10 985	18 645	153
Standaardgroei (s) :	2 896	19 228	11 748	192
Industrie-Mix effect (p) :	1 050	-1 316	266	-6
Regionaal effect (d) :	294	-6 927	6 631	-33
<i>H) 1990-1992</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	569	11 044	16 487	45
Standaardgroei (s) :	2 474	15 518	10 109	157
Industrie-Mix effect (p) :	1 417	-1 456	38	-16
Regionaal effect (d) :	-3 322	-3 018	6 340	-96
<i>I) 1992-1994</i>				
Totale groei van de werkloosheid :	-1 148	-11 118	-3 316	-223
Standaardgroei (s) :	-1 319	-8 481	-5 782	-84
Industrie-Mix effect (p) :	875	-1 352	477	-17
Regionaal effect (d) :	-704	-1 285	1 989	-122

Bron : RVA STAT92, Eigen berekeningen

Tabel B3.4 : Shift-Share analyse voor de tewerkstelling in Henegouwen (referentie : Het Rijk)

	Tewerkstelling		Totaal
	Mannen	Vrouwen	
<i>A) 1982-1986</i>			
Totale aangroei	-24 264	7	-24 255
Standaardgroei (s)	-6 897	6 614	- 460
Industrie-mix effect (p)	-4 533	- 977	-5 315
Regionaal effect (d)	-12 834	-5 630	-18 480
<i>B) 1986-1990</i>			
Totale aangroei	6 559	14 467	21 027
Standaardgroei (s)	9 113	19 978	28 547
Industrie-mix effect (p)	-2 548	-2 125	-4 459
Regionaal effect (d)	- 6	-3 386	-3 061
<i>C) 1986-1992</i>			
Totale aangroei	3 189	18 398	21 588
Standaardgroei (s)	7 683	23 067	30 052
Industrie-mix effect (p)	-3 824	-2 045	-5 531
Regionaal effect (d)	- 670	-2 624	-2 933
<i>D) 1982-1984</i>			
Totale aangroei	-14 896	-1 088	-15 984
Standaardgroei (s)	-6 319	1 716	-4 692
Industrie-mix effect (p)	-1 649	- 152	-1 787
Regionaal effect (d)	-6 928	-2 652	-9 505
<i>E) 1984-1986</i>			
Totale aangroei	-9 368	1 095	-8 274
Standaardgroei (s)	- 552	4 778	4 077
Industrie-mix effect (p)	-2 589	- 545	-2 893
Regionaal effect (d)	-6 227	-3 138	-9 458
<i>F) 1986-1988</i>			
Totale aangroei	1 830	8 698	10 529
Standaardgroei (s)	3 968	10 486	14 149
Industrie-mix effect (p)	-2 433	-1 407	-3 626
Regionaal effect (d)	295	- 381	6
<i>G) 1988-1990</i>			
Totale aangroei	4 729	5 769	10 498
Standaardgroei (s)	5 084	9 354	14 226
Industrie-mix effect (p)	237	- 446	- 145
Regionaal effect (d)	- 592	-3 139	-3 583
<i>H) 1990-1992</i>			
Totale aangroei	-3 378	3 928	552
Standaardgroei (s)	-1 410	2 961	1 469
Industrie-mix effect (p)	- 883	360	- 361
Regionaal effect (d)	-1 085	607	- 556

Bron : Eigen berekeningen op basis van RSZ en RVA.

Tabel B3.4 : Shift-Share analyse voor de werkloosheid (UVW's) in Henegouwen (referentie : Het Rijk)

	Tewerkstelling		
	Mannen	Vrouwen	Totaal
<i>A) 1982-1986</i>			
Totale aangroei	6 137	4 393	10 530
Standaardgroei (s)	-3 330	1 503	-1 654
Industrie-mix effect (p)	22	937	854
Regionaal effect (d)	9 445	1 953	11 330
<i>B) 1986-1990</i>			
Totale aangroei	-6 181	1 083	-5 094
Standaardgroei (s)	-9 664	-7 589	-16 870
Industrie-mix effect (p)	- 424	- 290	- 900
Regionaal effect (d)	3 907	8 962	12 676
<i>C) 1986-1992</i>			
Totale aangroei	614	7 452	8 073
Standaardgroei (s)	-2 913	-3 242	-6 177
Industrie-mix effect (p)	- 930	- 369	-1 478
Regionaal effect (d)	4 457	11 063	15 728
<i>D) 1982-1984</i>			
Totale aangroei	7 078	3 919	10 998
Standaardgroei (s)	3 958	3 388	7 311
Industrie-mix effect (p)	- 90	409	303
Regionaal effect (d)	3 210	122	3 384
<i>E) 1984-1986</i>			
Totale aangroei	- 953	457	- 496
Standaardgroei (s)	-7 973	-1 914	-9 441
Industrie-mix effect (p)	224	483	445
Regionaal effect (d)	6 796	1 888	8 500
<i>F) 1986-1988</i>			
Totale aangroei	-2 197	158	-2 033
Standaardgroei (s)	-4 822	-3 156	-7 696
Industrie-mix effect (p)	- 134	- 111	- 365
Regionaal effect (d)	2 759	3 425	6 028
<i>G) 1988-1990</i>			
Totale aangroei	-3 975	934	-3 040
Standaardgroei (s)	-5 269	-4 860	-9 979
Industrie-mix effect (p)	- 188	- 209	- 459
Regionaal effect (d)	1 482	6 003	7 398
<i>H) 1990-1992</i>			
Totale aangroei	6 875	6 377	13 251
Standaardgroei (s)	7 684	5 602	12 947
Industrie-mix effect (p)	42	279	382
Regionaal effect (d)	- 851	496	- 78
<i>I) 1992-1994</i>			
Totale aangroei	8 699	6 910	15 611
Standaardgroei (s)	11 065	10 192	21 042
Industrie-mix effect (p)	30	280	435
Regionaal effect (d)	-2 396	-3 562	-5 866

Bron : Eigen berekeningen op basis van RSZ en RVA.

Tabel B3.4 : Shift-Share analyse voor de werkloosheid (ruim) in Henegouwen (referentie : Het Rijk)

	Tewerkstelling		
	Mannen	Vrouwen	Totaal
<i>A) 1982-1986</i>			
Totale aangroei	15 266	18 041	33 308
Standaardgroei (s)	8 311	20 754	29 282
Industrie-mix effect (p)	- 644	208	- 701
Regionaal effect (d)	7 599	-2 921	4 727
<i>B) 1986-1990</i>			
Totale aangroei	-2 386	14 465	12 081
Standaardgroei (s)	-5 468	9 676	5 801
Industrie-mix effect (p)	- 495	- 602	-1 774
Regionaal effect (d)	3 577	5 391	8 054
<i>C) 1986-1992</i>			
Totale aangroei	3 404	21 975	25 381
Standaardgroei (s)	93	13 562	14 980
Industrie-mix effect (p)	- 775	- 878	-2 302
Regionaal effect (d)	4 086	9 291	12 703
<i>D) 1982-1984</i>			
Totale aangroei	9 670	8 233	17 904
Standaardgroei (s)	6 789	10 427	17 265
Industrie-mix effect (p)	- 521	- 117	- 797
Regionaal effect (d)	3 402	-2 077	1 436
<i>E) 1984-1986</i>			
Totale aangroei	5 743	9 982	15 724
Standaardgroei (s)	1 638	10 119	12 290
Industrie-mix effect (p)	- 98	243	- 161
Regionaal effect (d)	4 203	- 380	3 595
<i>F) 1986-1988</i>			
Totale aangroei	- 435	5 589	5 156
Standaardgroei (s)	-1 691	4 992	3 990
Industrie-mix effect (p)	- 300	- 301	- 954
Regionaal effect (d)	1 556	898	2 120
<i>G) 1988-1990</i>			
Totale aangroei	-1 904	8 887	6 983
Standaardgroei (s)	-3 877	4 726	1 830
Industrie-mix effect (p)	18	- 286	- 511
Regionaal effect (d)	1 955	4 447	5 664
<i>H) 1990-1992</i>			
Totale aangroei	5 882	7 527	13 414
Standaardgroei (s)	5 933	4 139	9 659
Industrie-mix effect (p)	37	- 184	6
Regionaal effect (d)	- 88	3 572	3 749
<i>I) 1992-1994</i>			
Totale aangroei	8 924	767	9 691
Standaardgroei (s)	10 085	-2 389	6 467
Industrie-mix effect (p)	77	420	950
Regionaal effect (d)	-1 238	2 736	2 274

Bron : Eigen berekeningen op basis van RSZ en RVA.

BIJLAGE 4

BIJLAGE BIJ HOOFDSTUK 5

Tabel B4.1: Percentages van de secundaire tewerkstelling

TEW0: Niet-geklasseerde sectoren

TEW1: Sectoren met waarsch. groei van tewerkstelling

TEW2: Sectoren met behoud van tewerkstelling

TEW3: Sectoren met waarsch. daling van tewerkstelling

TEW4: Sectoren met zekere daling van tewerkstelling

TEW: Totale secundaire tewerkstelling

FEM: Feminisatiegraad totale secundaire tewerkstelling

FEMO-FEM4 : Feminisatiegraad per groep

Regio	TEW	FEM	TEW0	FEM0	TEW1	FEM1	TEW2	FEM2	TEW3	FEM3	TEW4	FEM4
Rijk	936 594	19,3878	3,47162	28,2423	12,7610	11,5764	31,1052	25,5563	32,5960	10,7848	20,0662	27,2365
Vlaams Gewest	625 633	20,9703	3,89366	30,1929	12,1093	12,5634	30,9202	25,6143	31,9317	11,3272	21,1451	31,8578
WaaIs Gewest	230 013	14,6735	2,38900	17,5796	13,6549	9,7618	29,8753	24,5267	36,0867	8,4189	17,9942	14,1994
Brussels Gewest	80 948	20,5527	3,28606	32,4060	15,2579	10,1368	36,0293	27,5981	27,8117	14,6937	17,6150	22,2035
Duitstalige Gemeenschap	6 754	17,7672	0,97720	13,6364	33,0619	11,1061	34,8830	30,2207	22,5792	5,7705	8,4987	24,9129

Tabel B4.2 : Percentages van de tertiaire tewerkstelling

TEW0 : Niet-geklasseerde sectoren
 TEW1 : Sectoren met waarsch. groei van tewerkstelling
 TEW2 : Sectoren met behoud van tewerkstelling
 TEW3 : Sectoren met waarsch. daling van tewerkstelling
 TEW4 : Sectoren met zekere daling van tewerkstelling
 TEW : Totale tertiaire tewerkstelling
 FEM : Feminisatiegraad totale tertiaire tewerkstelling
 FEMO-FEM4 : Feminisatiegraad per groep

Regio	TEW	FEM	TEW0	FEM0	TEW1	FEM1	TEW2	FEM2	TEW3	FEM3	TEW4	FEM4
Rijk	2 206 743	50,3062	50,2275	57,2838	14,0395	47,4916	10,3932	46,8899	20,4028	39,4607	4,93696	39,3351
Vlaams Gewest	1 122 487	49,8008	48,0949	57,7664	15,1782	45,3763	10,7137	47,5328	20,4219	39,8773	5,59133	33,8836
Waals Gewest	594 382	53,2582	59,2977	58,7970	12,0411	49,1798	9,7251	45,0678	16,1633	40,7892	2,77280	53,9288
Brussels Gewest	489 874	47,8827	44,1089	53,6098	13,8550	51,0210	10,4696	47,4360	25,5031	37,6746	6,06340	42,7566
Duitstalige Gemeenschap	12 398	49,0482	49,9597	56,3448	14,7766	32,0415	12,8730	51,1278	20,1726	40,8237	2,21810	60,7273

Tabel B4.4 : Aantal leerlingen in het laatste jaar normaalschool in het Nederlandstalig onderwijs, 1979-1989

Schooljaar	KO en LO	Secundair onderwijs
1979-1980	2 045	3 123
1980-1981	2 352	3 239
1981-1982	2 541	3 139
1982-1983	2 760	3 235
1983-1984	2 861	3 164
1984-1985	2 941	3 081
1985-1986	2 419	2 257
1986-1987	1 972	1 771
1987-1988	2 180	1 705
1988-1989	1 698	1 141
1989-1990	1 533	895

Bron : Ministerie van onderwijs, Statistisch Jaarboek van het Onderwijs

Tabel B4.5 : België : aantal plaatsen en tewerkstelling in de verschillende voorzieningen. Vervolg

Voorzieningen	Norm aantal plaatsen	effectief 1992 (1)	Aantal plaatsen cfr. norm 1992 (2)	(2) - (1)	Aantal plaatsen cfr. norm 2000 ¹ (3)	1992	Tewerkstelling voorspel- ling 2000	verschil 1992-2000
3. EXTRAMURAAL								
Gezins- en bejaardenhulp	geen							
Thuisverpleging	geen							
Dienst maaltijdenbedeling	geen							
Poets- en klusdienst	geen							

1 Berekend met de bevolkingsvoorzichten van het NIS in 1992.

2 Voorspelde norm.

3 Met 297 ziekenhuizen in 1992.

4 Personeelsomkadering x aantal bedden. In AZ is de personeelsomkadering 1,63 pers./bed en in de psychiatrische ziekenhuizen 0,64, volgens Personeel Tewerkgesteld in de Ziekenhuizen, toestand op 1 januari 1989, Ministerie van Volksgezondheid en Leefmilieu.

5 Vanuit de geschatte 2 193 personeelsleden in 1992 voor Vp-diensten en de 2 302 Vp-bedden in AZ en psychiatrische ziekenhuizen samen in 1992 bekomt men een personeelsomkadering van 0,95.

6 De omkadering voor PVT-bedden, omvat het toezicht van een neuropsychiater, coördinator en een 12/30 personeelsomkadering. Hier wordt enkel de 12/30 personeelsomkadering gebruikt.

7 RIZIV-statistiek : Dienst Geneeskundige Verzorging - Sectie Rustoorden, op 1 juli 1991. Verpleegkundigen en verzorgend personeel in rusthuizen (voltijds equivalenten).

8 Bij een personeelsomkadering van 0,2. 0,2 = voor Vlaanderen 8 264 personeel voor 41 684 bedden (gewone + speciaal voor dementen, exclusief geplande en RVT-bedden).

9 Bij een omkadering van 1/8 (Devos e.a.).

Bron : Ministerie Vlaamse Gemeenschap : Administratie Gezin en Maatschappelijk welzijn; Administratie Gezondheidszorg

Ministerie Volksgezondheid en Leefmilieu : Bestuur verzorgingsinstellingen + eigen berekeningen

Tabel B4.6 : Vlaanderen : aantal plaatsen en tewerkstelling in de verschillende voorzieningen

Voorzieningen	Norm aantal plaatsen	Aantal plaatsen effectief 1993 (1)	Aantal plaatsen cfr. norm 1993 (2)	(2) - (1)	Aantal plaatsen cfr. norm 2000 ¹ (3)	Aantal plaatsen (3) - (1)	1993	Tewerkstelling voorspel- ling 2000	verschil 1993-2000
1. INTRAMURAAL									
G-dienst	5% bej. 65+ 1% inw.	4 066 2 052	4 332 norm niet meer aangepast	+ 226	5 113	+ 1 047	6 383 ⁵ 3 221 ⁵	8 027 ⁵ norm niet meer aangepast	+ 1 644 afname + 266
Vp-dienst	0,3% inw.	1 455 ('92)	1 738 ('92)	+ 283	1 797	+ 342 ('92-2000)	1 136	1 402 ⁶	+ 266
- in AZ		180 ('92)					282 ⁵ (1992)		
- in psychiatrisch ziekenhuis		1 275 ('92)					854 ⁵ (1992)		
RVT-dienst	1,7% bej. 65+	12 280	14 731	+ 2 451	17 384	+ 5 104	6 802 ⁵ 6 173 ⁵	9 561 ⁸	+ 2 759
- in AZ		3 932					629 ⁷		
- in rusthuis		8 348					760 ⁹	1 437 ⁹	+ 677
PVT	0,6% inw.	1 900	3 495	+ 1 595	3 594	+ 1 694	8 264 ⁷	13 435 ¹⁰	+ 5 171
Rusthuizen	4% bej. 60+	41 332 (+ 8 161 geplande)	47 925	- 1 568 ¹³	53 742	+ 4 249 ¹³			
- gewone		352 (+ 4 836 geplande)	11 981	+ 6 793 ¹³	13 435	+ 8 247 ² ¹³			
- specifiek voor dementen	1% bej. 60+	144 (+ 196 geplande) 77 ('89)	1 797	+ 1 457 ¹³	2 015	+ 1 675 ¹³	53,7 ¹¹ 19 ¹²	665 ¹¹	+ 611,3
2. TRANSMURAAL									
Dagverzorgingscentra (in rusthuis)	1,5% bej. 60+	12 000 ('90)	11 310 ('90)	- 690	13 435	+ 1 435 ('90-2000)			
Daghospitalisatie (in AZ)	12 bedden per ziekenhuis ³		2 052 ⁴	+ 1 975					
Woningen voor bejaarden	1% bej. 60+	2 864 (+ 14 730 geplande)	23 962	+ 6 368 ¹³	26 871	+ 1 435 ¹³			
Serviceflats en woningcomplexen met dienstverlening	2% bej. 60+								

Tabel B4.6 : Vlaanderen : aantal plaatsen en tewerkstelling in de verschillende voorzieningen. Vervolg

Voorzieningen	Norm aantal plaatsen	effectief 1993 (1)	Aantal plaatsen cfr. norm 1993 (2)	(2) - (1)	Aantal plaatsen cfr. norm 2000 ¹ (3)	(3) - (1)	1993	Tewerkstelling voorspel- ling 2000	verschil 1993-2000
2. TRANSMURAAL (VERVOLG) Dienstencentra	± 0,5‰ bej 60+	± 110 waarvan 75 erkend	599	+ 489	672	+ 562			
Initiatieven voor beschut wonen	0,4‰ inw.	2 363	2 330	- 33	2 396	+ 33	295 14	299 14	+ 4
3. EXTRAMURAAL Gezins- en bejaardenhulp	geen	33 076 cliënten 65+ 15 ('91)					8 236		+ 1 139 17
Thuisverpleging	geen	185 848 cliënten 60+ 16 ('91)							+ 653 17
Dienst maaltijdenbedeling	geen	102 erken- de dien- sten ('90)							
Poets- en klusjesdienst	geen	275 poets- en 109 klusjes- diensten ('93)							+ 1 290 17 (poets- dienst)

- 1 Berekend met de bevolkingsvooruitzichten van het NIS in 1992.
 - 2 Aangezien de programmatienorm slechts recent van toepassing is, is de ontwikkeling van rusthuisbedden specifiek voor dementen nog volop aan de gang.
 - 3 Voorspelde norm.
 - 4 171 ziekenhuizen in 1992.
 - 5 Personeelsomkadering x aantal bedden. In Vlaanderen is de personeelsomkadering in AZ 1,57 en in de psychiatrische ziekenhuizen 0,67, volgens Personeel Tewerkgesteld in de Ziekenhuizen, toestand op 1 januari 1989, Ministerie van Volksgezondheid en Leefmilieu.
 - 6 Vanuit de geschatte 1 136 personeelsleden in Vp-diensten in 1992 en de 1 455 Vp-bedden in 1992 komen we aan een gemiddelde personeelsomkadering van 0,78.
 - 7 RIZIV-statistiek : Dienst Geneeskundige Verzorging - Sectie Rustoord, op 1 juli 1991. Verpleegkundigen en verzorgend personeel in rusthuizen (volrijds equivalenten).
 - 8 Vanuit een geschatte 6 802 personeelsleden in RVT-diensten en 12 280 bedden bekomen we een personeelsomkadering van 0,55 pers./bed.
 - 9 De omkadering voor PVT-bedden omvat het toezicht van een neuropsychiater en een 12/30 personeelsomkadering. Hier wordt enkel de 12/30 personeelsomkadering gebruikt.
 - 10 Bij een personeelsomkadering van 0,2. $0,2 = \text{voor Vlaanderen } 8\,264 \text{ personeel voor } 41\,684 \text{ bedden (gewone + speciaal voor dementen, exclusief geplande en RVT-bedden)}.$
 - 11 Vanden Boer (1994), aantal volrijds equivalenten in 20 centra, met een gemiddelde personeelsomkadering van 0,37.
 - 12 Met een personeelsomkadering van 3 volrijds per 12 bedden.
 - 13 Inclusief geplande.
 - 14 Met een 1/8 omkadering (Devos e.a.).
 - 15 45 939 cliënten, waarvan ongeveer 72% van 65 jaar of ouder.
 - 16 Schatting op basis van de gebruikspercentages op jaarbasis van Vandenbroele en Van Loon (1993).
 - 17 Devos e.a., 1991.
- Bron : Ministerie Vlaamse Gemeenschap : Administratie Gezin en Maatschappelijk welzijn; Administratie Gezondheidszorg
Ministerie Volksgezondheid en Leefmilieu : Bestuur verzorgingsinstellingen + eigen berekeningen

Tabel B4.7 : Tewerkstellingsstructuur in het Rijk in 1993, naar geslacht, sektor en opleidingsniveau

Geslacht	Sector	LO	LSO	HSO	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
Mannen	Landbouw	19 447	24 318	18 718	49	2 177	338	653	65 701
	Energie	3 013	5 963	12 131	192	3 097	2 334	2 642	29 371
	Intermediaire goederen	29 743	38 803	42 852	656	8 847	5 467	10 081	136 448
	Uitrustingsgoederen	29 865	75 623	65 185	1 124	10 296	9 067	14 079	205 239
	Verbruiksgoederen	44 833	67 745	71 099	1 122	11 556	6 216	8 800	211 371
	Bouw	63 703	87 452	64 726	472	6 275	3 802	2 872	229 303
	Handel en Horeca	88 032	170 167	231 561	4 518	40 632	16 561	31 090	582 561
	Vervoer en verkeerswezen	43 032	76 555	70 100	1 666	10 697	2 810	6 385	211 245
	Bank- en verzekeringswezen	11 465	26 798	99 639	5 761	55 177	30 110	88 247	317 197
	Overheid en persoonlijke diensten	29 924	50 333	79 532	30 589	26 944	18 622	55 763	291 706
	Totaal	363 058	623 757	755 542	46 149	175 699	95 327	220 612	2 280 144
	Landbouw	10 982	9 452	6 007	333	1 025	73	222	28 095
	Energie	158	266	2 547		817	227	111	4 127
	Intermediaire goederen	2 089	5 892	10 680	420	4 857	904	2 107	26 950
Vrouwen	Uitrustingsgoederen	6 763	13 865	15 012	498	4 148	973	2 212	43 472
	Verbruiksgoederen	27 182	29 530	36 631	1 246	7 666	2 001	2 769	107 026
	Bouw	939	3 023	6 121	443	1 911	506	348	13 291
	Handel en Horeca	82 360	157 164	193 415	13 960	33 250	6 487	16 863	503 499
	Vervoer en verkeerswezen	4 513	10 883	19 215	689	6 284	1 043	2 138	44 766
	Bank- en verzekeringswezen	8 745	31 576	94 565	9 206	42 095	14 948	23 572	224 707
	Overheid en persoonlijke diensten	40 510	67 942	121 952	76 178	64 613	21 880	38 662	431 736
	Totaal	184 241	329 593	506 148	102 973	166 666	49 043	89 005	1 427 669
	Landbouw	30 429	33 770	24 725	382	3 202	411	875	93 796
	Energie	3 171	6 229	14 678	192	3 914	2 561	2 753	33 498
	Intermediaire goederen	31 832	44 695	53 532	1 076	13 704	6 371	12 188	163 398
	Uitrustingsgoederen	36 628	89 488	80 197	1 622	14 444	10 040	16 291	248 711
	Verbruiksgoederen	72 015	97 275	107 730	2 368	19 222	8 217	11 569	318 397
	Bouw	64 642	90 475	70 847	915	8 186	4 308	3 220	242 594
Totaal	Handel en Horeca	170 392	327 331	424 976	18 478	73 882	23 048	47 953	1 086 060
	Vervoer en verkeerswezen	47 545	87 438	89 315	2 355	16 981	3 853	8 523	256 011
	Bank- en verzekeringswezen	20 210	58 374	194 204	14 967	97 272	45 058	111 819	541 904
	Overheid en persoonlijke diensten	70 434	118 275	201 484	106 767	91 557	40 502	94 425	723 442
	Totaal	547 299	953 350	1 261 690	149 122	342 365	144 370	309 617	3 707 813

Bron : NIS, Arbeidskrachtentelling 1993, Bevolkingsprognoses; Planbureau, Economische vooruitzichten 1994-1998, September 1994; Eigen berekeningen

Tabel B4.7 : Tewerkstellingsstructuur in het Rijk in 1998, naar geslacht, sektor en opleidingsniveau

Geslacht	Sector	LO	LSO	HSO	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
Mannen	Landbouw	11 837	20 150	24 863	49	2 539	708	653	60 800
	Energie	2 414	5 185	12 198	154	2 834	2 624	2 911	28 320
	Intermediaire goederen	25 542	36 152	41 808	656	8 455	5 209	9 362	127 184
	Uitrustingsgoederen	27 011	73 740	71 985	1 027	10 383	9 487	13 495	207 128
	Verbruiksgoederen	39 598	63 568	69 046	1 081	11 373	5 870	8 088	198 626
	Bouw	57 703	86 654	73 052	342	6 564	3 751	3 025	231 092
	Handel en Horeca	77 314	170 902	268 022	4 766	47 365	17 060	30 395	615 825
	Vervoer en verkeerswezen	37 637	72 369	80 607	1 666	13 156	3 539	7 383	216 358
	Bank- en verzekeringswezen	9 029	25 269	103 918	5 447	66 890	34 179	90 578	335 309
	Overheid en persoonlijke diensten	25 649	46 374	78 780	30 047	27 775	17 085	51 235	276 946
	Totaal	313 734	600 364	824 279	45 237	197 334	99 512	217 126	2 297 585
Vrouwen	Landbouw	6 880	7 619	8 764	276	2 165	73	222	25 999
	Energie	94	266	2 450		825	233	111	3 979
	Intermediaire goederen	1 695	5 434	10 096	420	4 668	857	1 950	25 120
	Uitrustingsgoederen	6 378	13 420	15 435	498	4 687	1 100	2 355	43 872
	Verbruiksgoederen	25 355	28 678	33 931	1 246	6 887	1 753	2 723	100 572
	Bouw	883	2 681	6 484	561	1 932	506	348	13 395
	Handel en Horeca	71 831	156 643	220 259	14 745	42 270	7 808	18 693	532 249
	Vervoer en verkeerswezen	3 718	10 428	20 696	664	6 938	1 305	2 099	45 849
	Bank- en verzekeringswezen	7 214	28 762	96 628	9 391	50 443	17 368	27 731	237 538
	Overheid en persoonlijke diensten	34 502	63 774	117 637	72 244	63 249	21 069	37 415	409 890
	Totaal	158 550	317 705	532 381	100 044	184 063	52 073	93 647	1 438 463
Totaal	Landbouw	18 717	27 769	33 627	325	4 704	781	875	86 799
	Energie	2 508	5 451	14 648	154	3 659	2 857	3 022	32 299
	Intermediaire goederen	27 237	41 586	51 904	1 076	13 123	6 066	11 312	152 304
	Uitrustingsgoederen	33 389	87 160	87 420	1 525	15 070	10 587	15 850	251 000
	Verbruiksgoederen	64 953	92 246	102 977	2 327	18 260	7 623	10 811	299 198
	Bouw	58 586	89 335	79 536	903	8 496	4 257	3 373	244 487
	Handel en Horeca	149 145	327 545	488 281	19 511	89 635	24 868	49 088	1 148 074
	Vervoer en verkeerswezen	41 355	82 797	101 303	2 330	20 094	4 844	9 482	262 207
	Bank- en verzekeringswezen	16 243	54 031	200 546	14 838	117 333	51 547	118 309	572 847
	Overheid en persoonlijke diensten	60 151	110 148	196 417	102 291	91 024	38 154	88 650	686 836
	Totaal	472 284	918 069	1 356 660	145 281	381 397	151 585	310 773	3 736 048

Bron : NIS, Arbeidskrachtentelling 1993, Bevolkingsprognoses; Planbureau, Economische vooruitzichten 1994-1998, September 1994; Eigen berekeningen

Tabel B4.7 : Sectoriële groei in het Rijk tussen 1993 en 1998, naar geslacht, sektor en opleidingsniveau

Geslacht	Sector	LO	LSO	HSO	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
Mannen	Landbouw	-7 610	-4 168	6 146	0	362	370	0	-4 901
	Energie	-599	-778	67	-38	-263	291	269	-1 051
	Intermediaire goederen	-4 201	-2 651	-1 044	0	-392	-258	-718	-9 265
	Uitrustingsgoederen	-2 854	-1 883	6 800	-97	87	421	-585	1 888
	Verbruiksgoederen	-5 235	-4 177	-2 053	-40	-183	-346	-712	-12 746
	Bouw	-5 999	-798	8 326	-130	289	-52	153	1 789
	Handel en Horeca	-10 718	735	36 461	249	6 733	499	-694	33 264
	Vervoer en verkeerswezen	-5 395	-4 186	10 508	0	2 459	729	998	5 112
	Bank- en verzekeringswezen	-2 437	-1 528	4 279	-315	11 714	4 069	2 331	18 112
	Overheid en persoonlijke diensten	-4 275	-3 959	-751	-541	831	-1 537	-4 528	-14 760
	Totaal	-49 324	-23 393	68 737	-913	21 635	4 185	-3 486	17 441
	Landbouw	-4 102	-1 834	2 757	-58	1 140	0	0	-2 096
Vrouwen	Energie	-64	0	-97	8	8	6	0	-148
	Intermediaire goederen	-394	-458	-585	0	-190	-48	-157	-1 830
	Uitrustingsgoederen	-385	-445	422	0	538	127	143	400
	Verbruiksgoederen	-1 827	-851	-2 701	0	-779	-248	-47	-6 454
	Bouw	-56	-342	363	118	21	0	0	104
	Handel en Horeca	-10 529	-521	26 844	785	9 020	1 321	1 830	28 750
	Vervoer en verkeerswezen	-795	-455	1 481	-25	654	262	-39	1 083
	Bank- en verzekeringswezen	-1 531	-2 814	2 063	186	8 348	2 420	4 159	12 831
	Overheid en persoonlijke diensten	-6 008	-4 168	-4 315	-3 933	-1 364	-811	-1 247	-21 846
	Totaal	-25 691	-11 888	26 233	-2 928	17 397	3 030	4 642	10 794
	Landbouw	-11 712	-6 002	8 903	-58	1 502	370	0	-6 997
	Energie	-663	-778	-30	-38	-255	297	269	-1 199
	Intermediaire goederen	-4 595	-3 109	-1 629	0	-582	-306	-875	-11 095
Totaal	Uitrustingsgoederen	-3 239	-2 328	7 222	-97	625	548	-442	2 288
	Verbruiksgoederen	-7 062	-5 028	-4 754	-40	-962	-594	-759	-19 200
	Bouw	-6 055	-1 140	8 689	-12	310	-52	153	1 893
	Handel en Horeca	-21 247	214	63 305	1 034	15 753	1 820	1 136	62 014
	Vervoer en verkeerswezen	-6 190	-4 641	11 989	-25	3 113	991	959	6 195
	Bank- en verzekeringswezen	-3 968	-4 342	6 342	-129	20 062	6 489	6 490	30 943
	Overheid en persoonlijke diensten	-10 283	-8 127	-5 066	-4 474	-533	-2 348	-5 775	-36 606
	Totaal	-75 015	-35 281	94 970	-3 841	39 032	7 215	1 156	28 235

Bron : NIS, Arbeidskrachtentelling 1993, Bevolkingsprognoses; Planbureau, Economische vooruitzichten 1994-1998, September 1994; Eigen berekeningen

Tabel B4.7 : Uitstroom van ouderen in het Rijk tussen 1993 en 1998, naar geslacht, sektor en opleidingsniveau

Geslacht	Sector	LO	LSO	HSO	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
Mannen	Landbouw	8 780	4 998	1 014	38	49	189	340	14 841
	Energie	599	778	1 084		263	603	1 249	3 290
	Intermediaire goederen	4 374	2 820	2 923		824	567	853	12 792
	Uitrustingsgoederen	2 952	3 069	2 424	97	466	397	779	10 429
	Verbruiksgoederen	5 327	4 670	4 039	40	501	115	368	17 458
	Bouw	8 470	4 797	2 934	130	645	1 550	2 513	56 060
	Handel en Horeca	16 892	15 280	17 148	173	2 504	73	847	15 838
	Vervoer en verkeerswezen	5 395	5 725	3 389	315	2 722	2 806	7 119	28 939
	Bank- en verzekeringswezen	2 437	2 704	10 836	3 006	1 757	2 511	6 572	30 805
	Overheid en persoonlijke diensten	4 993	4 961	7 005		10 141	8 810	20 639	206 206
Totaal		60 218	49 801	52 796	3 799	28			6 612
Vrouwen	Landbouw	4 102	1 834	591	58				171
	Energie	64		107		24		89	1 413
	Intermediaire goederen	394	458	449				36	1 377
	Uitrustingsgoederen	385	524	433			160		4 140
	Verbruiksgoederen	1 761	582	1 372		264			790
	Bouw	279	342	112		57			36 922
	Handel en Horeca	13 780	12 005	8 913	917	580	190	538	2 722
	Vervoer en verkeerswezen	795	838	836	107	108		39	680
	Bank- en verzekeringswezen	1 531	2 814	5 803	537	1 158	438	1 612	12 960
	Overheid en persoonlijke diensten	6 033	4 313	5 336	4 615	2 146	1 087	2 993	25 143
Totaal		29 124	23 709	23 952	6 233	4 365	1 875		92 251
Totaal	Landbouw	12 882	6 832	1 605	58	77			21 453
	Energie	663	778	1 191	38	263	189	340	3 461
	Intermediaire goederen	4 768	3 278	3 372		848	603	1 338	14 205
	Uitrustingsgoederen	3 337	3 593	2 857	97	466	567	889	11 806
	Verbruiksgoederen	7 088	5 252	5 411	40	765	557	779	19 893
	Bouw	8 749	5 139	3 046	130	702	115	368	18 248
	Handel en Horeca	30 672	27 285	26 061	1 090	3 084	1 740	3 051	92 982
	Vervoer en verkeerswezen	6 190	6 563	4 225	107	518	73	886	18 560
	Bank- en verzekeringswezen	3 968	5 518	16 639	852	3 880	3 244	7 799	41 899
	Overheid en persoonlijke diensten	11 026	9 274	12 341	7 621	3 903	3 598	8 184	55 948
Totaal		89 342	73 510	76 748	10 032	14 506	10 685	23 632	298 457

Bron : NIS, Arbeidskrachtentelling 1993, Bevolkingsprognoses; Planbureau, Economische vooruitzichten 1994-1998, September 1994; Eigen berekeningen

Tabel B4.7 : Nodige instroom in het Rijk tussen 1993 en 1998, naar geslacht, sektor en opleidingsniveau

Geslacht	Sector	LO	LSO	HSO	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
Mannen	Landbouw	1 170	829	7 159	.	411	370	.	9 940
	Energie	.	.	1 151	.	.	479	609	2 239
	Intermediaire goederen	173	169	1 879	.	432	345	531	3 527
	Uitrustingsgoederen	98	1 187	9 224	.	552	988	268	12 317
	Verbruiksgoederen	92	494	1 987	.	318	51	67	3 008
	Bouw	2 471	3 999	11 259	.	934	63	521	19 247
	Handel en Horeca	6 174	16 015	53 609	422	9 237	2 049	1 819	89 324
	Vervoer en verkeerswezen	.	1 538	13 896	.	2 869	802	1 845	20 950
	Bank- en verzekeringswezen	.	1 175	15 115	.	14 436	6 875	9 449	47 051
	Overheid en persoonlijke diensten	718	1 002	6 254	2 465	2 588	974	2 044	16 045
	Totaal	10 895	26 408	121 533	2 887	31 776	12 994	17 153	223 647
Vrouwen	Landbouw	.	.	3 348	.	1 168	.	.	4 516
	Energie	.	.	10	.	8	6	.	23
	Intermediaire goederen	.	.	-136	.	-165	-48	-68	-417
	Uitrustingsgoederen	.	79	855	.	538	127	179	1 777
	Verbruiksgoederen	-66	-269	-1 328	.	-515	-88	-47	-2 314
	Bouw	223	.	475	118	78	.	.	894
	Handel en Horeca	3 251	11 484	35 757	1 701	9 600	1 512	2 367	65 672
	Vervoer en verkeerswezen	.	383	2 317	82	762	262	.	3 806
	Bank- en verzekeringswezen	.	.	7 866	722	9 506	2 858	4 838	25 791
	Overheid en persoonlijke diensten	25	145	1 021	682	782	277	366	3 297
	Totaal	3 433	11 822	50 185	3 305	21 762	4 905	7 635	103 046
Totaal	Landbouw	1 170	829	10 507	.	1 579	370	.	14 456
	Energie	.	.	1 161	.	8	485	609	2 262
	Intermediaire goederen	173	169	1 743	.	267	297	463	3 110
	Uitrustingsgoederen	98	1 266	10 079	.	1 090	1 115	447	14 094
	Verbruiksgoederen	26	225	659	.	-197	-37	20	694
	Bouw	2 694	3 999	11 734	118	1 012	63	521	20 141
	Handel en Horeca	9 425	27 499	89 366	2 123	18 837	3 561	4 186	154 996
	Vervoer en verkeerswezen	.	1 921	16 213	82	3 631	1 064	1 845	24 756
	Bank- en verzekeringswezen	.	1 175	22 981	722	23 942	9 733	14 287	72 842
	Overheid en persoonlijke diensten	743	1 147	7 275	3 147	3 370	1 251	2 410	19 342
	Totaal	14 328	38 230	171 718	6 192	53 538	17 899	24 788	326 693

Bron : NIS, Arbeidskrachtentelling 1993, Bevolkingsprognoses; Planbureau, Economische vooruitzichten 1994-1998, September 1994; Eigen berekeningen

Tabel B4.7 : Tewerkstellingsstructuur in het Vlaams Gewest in 1993, naar geslacht, sektor en opleidingsniveau

Geslacht	Sector	LO	LSO	HSO	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
Mannen	Landbouw	12 042	16 328	11 380		1 515	266	352	41 883
	Energie	2 076	3 802	8 962	192	1 525	1 527	1 817	19 901
	Intermediaire goederen	15 386	20 063	26 785	565	6 496	3 984	5 473	78 752
	Uitrustingsgoederen	19 272	51 959	47 509	1 043	7 439	6 973	9 194	143 389
	Verbruiksgoederen	30 007	49 335	54 054	512	8 925	4 844	5 960	153 636
	Bouw	36 611	53 371	43 646	149	3 801	2 068	954	140 602
	Handel en Horeca	47 670	95 650	145 264	2 987	26 613	8 026	16 328	342 538
	Vervoer en verkeerswezen	26 312	45 071	44 514	910	7 617	1 912	4 426	130 762
	Bank- en verzekeringswezen	7 927	12 833	62 424	3 994	35 281	18 827	46 174	187 460
	Overheid en persoonlijke diensten	15 730	25 033	46 852	17 002	16 394	10 673	30 562	162 245
Vrouwen	Totaal	213 032	373 446	491 391	27 354	115 605	59 100	121 240	1 401 168
	Landbouw	6 871	5 833	4 037	291	595			17 427
	Energie	87	266	2 090		573	227		3 244
	Intermediaire goederen	1 178	2 862	8 130	307	3 443	520	1 034	17 474
	Uitrustingsgoederen	4 977	10 175	11 964	252	2 960	878	1 537	32 743
	Verbruiksgoederen	21 296	22 712	29 087	798	6 034	1 376	1 483	82 786
	Bouw	389	968	2 816	288	1 052	261	132	5 906
	Handel en Horeca	49 276	83 875	122 046	9 903	22 426	4 286	7 688	299 498
	Vervoer en verkeerswezen	3 195	6 016	12 765	301	4 719	659	1 367	29 022
	Bank- en verzekeringswezen	4 942	14 632	57 446	5 329	26 759	9 485	10 035	128 628
Totaal	Overheid en persoonlijke diensten	24 323	34 798	74 868	45 431	36 796	11 457	19 527	247 201
	Totaal	116 332	182 138	325 248	62 900	105 357	29 150	42 803	863 929
	Landbouw	18 713	22 161	15 417	291	2 110	266	552	59 310
	Energie	2 163	4 068	11 052	192	2 098	1 754	1 817	23 145
	Intermediaire goederen	16 564	22 925	34 915	872	9 939	4 504	6 507	96 226
	Uitrustingsgoederen	24 249	62 134	59 473	1 295	10 399	7 851	10 731	176 132
	Verbruiksgoederen	51 303	72 047	83 141	1 310	14 959	6 220	7 443	236 422
	Bouw	37 000	54 339	46 462	437	4 853	2 329	1 086	146 508
	Handel en Horeca	96 946	179 525	267 310	12 890	49 039	12 312	24 016	642 036
	Vervoer en verkeerswezen	29 507	51 087	57 279	1 211	12 336	2 571	5 793	159 784
Totaal	Bank- en verzekeringswezen	12 869	27 465	119 870	9 323	62 040	28 312	56 209	316 088
	Overheid en persoonlijke diensten	40 053	59 831	121 720	62 433	53 190	22 130	50 089	409 446
	Totaal	329 364	555 584	816 639	90 254	220 962	88 250	164 043	2 265 097

Bron : NIS, Arbeidskrachtentelling 1993, Bevolkingsprognoses; Planbureau, Economische vooruitzichten 1994-1998, September 1994; Eigen berekeningen

Tabel B4.7 : Teverkstellingsstructuur in het Vlaams Gewest in 1998, naar geslacht, sektor en opleidingsniveau

Geslacht	Sector	LO	LSO	HSO	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
Mannen	Landbouw	7 163	12 387	16 254		1 922	680	352	38 759
	Energie	1 845	3 253	8 892	151	1 319	1 747	1 981	19 188
	Intermediaire goederen	12 938	18 575	25 732	565	6 233	3 967	5 394	73 405
	Uitrustingsgoederen	16 893	50 789	52 024	947	7 520	7 446	9 089	144 708
	Verbruiksgoederen	25 691	46 147	53 075	512	8 895	4 554	5 498	144 372
	Bouw	31 609	52 644	50 196	149	4 088	2 068	943	141 698
	Handel en Horeca	37 130	93 007	171 474	2 916	32 324	7 818	17 427	362 097
	Vervoer en verkeerswezen	22 230	43 049	50 397	910	9 363	2 558	5 420	133 927
	Bank- en verzekeringswezen	6 446	12 093	64 694	3 809	41 189	22 930	47 002	198 164
	Overheid en persoonlijke diensten	13 080	22 808	46 554	16 856	16 796	10 202	27 740	154 035
	Totaal	175 026	354 754	539 293	26 816	129 649	63 969	120 847	1 410 353
Vrouwen	Landbouw	4 331	5 144	5 176	237	1 239			16 127
	Energie	21	266	2 012		585	243		3 128
	Intermediaire goederen	938	2 569	7 807	307	3 226	494	946	16 288
	Uitrustingsgoederen	4 704	9 969	12 337	252	3 262	919	1 601	33 044
	Verbruiksgoederen	20 047	22 094	26 903	798	5 274	1 252	1 427	77 794
	Bouw	244	968	3 006	288	1 052	261	132	5 952
	Handel en Horeca	40 927	82 311	141 663	10 472	27 513	4 959	8 756	316 600
	Vervoer en verkeerswezen	2 513	5 834	13 742	238	5 189	841	1 367	29 724
	Bank- en verzekeringswezen	3 825	13 253	59 565	5 526	31 185	10 427	12 191	135 973
	Overheid en persoonlijke diensten	21 401	32 458	72 066	42 824	35 959	10 969	19 016	234 693
	Totaal	98 050	174 867	344 279	60 942	114 484	30 365	45 434	869 322
Totaal	Landbouw	11 494	17 531	21 430	237	3 161	680	352	54 886
	Energie	1 866	3 519	10 904	151	1 904	1 990	1 981	22 316
	Intermediaire goederen	13 876	21 144	33 539	872	9 459	4 461	6 340	89 693
	Uitrustingsgoederen	21 597	60 758	64 361	1 199	10 782	8 365	10 690	177 752
	Verbruiksgoederen	45 738	68 241	79 978	1 310	14 169	5 806	6 925	222 166
	Bouw	31 853	53 612	53 202	437	5 140	2 329	1 075	147 650
	Handel en Horeca	78 057	175 318	313 137	13 388	59 837	12 777	26 183	678 697
	Vervoer en verkeerswezen	24 743	48 883	64 139	1 148	14 552	3 399	6 787	163 651
	Bank- en verzekeringswezen	10 271	25 346	124 259	9 335	72 374	33 357	59 193	334 137
	Overheid en persoonlijke diensten	34 481	55 266	118 620	59 680	52 755	21 171	46 756	388 728
	Totaal	273 976	529 621	883 572	87 758	244 133	94 334	166 281	2 279 675

Bron : NIS, Arbeidskrachtentelling 1993, Bevolkingsprognoses; Planbureau, Economische vooruitzichten 1994-1998, September 1994; Eigen berekeningen

Tabel B4.7 : Sectoriële groei in het Vlaams Gewest tussen 1993 en 1998, naar geslacht, sektor en opleidingsniveau

Geslacht	Sector	LO	LSO	HSO	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
Mannen	Landbouw	-4 879	-3 941	4 874	.	407	414	0	-3 124
	Energie	-231	-549	-70	-41	-206	220	165	-712
	Intermediaire goederen	-2 448	-1 488	-1 052	0	-263	-17	-78	-5 347
	Uitrustingsgoederen	-2 379	-1 170	4 515	-96	81	473	-105	1 319
	Verbruiksgoederen	-4 315	-3 188	-980	0	-30	-290	-462	-9 264
	Bouw	-5 002	-727	6 550	0	287	0	-11	1 097
	Handel en Horeca	-10 540	-2 643	26 211	-71	5 711	-208	1 099	19 559
	Vervoer en verkeerswezen	-4 081	-2 023	5 883	0	1 746	645	994	3 164
	Bank- en verzekeringswezen	-1 481	-740	2 270	-184	5 909	4 102	828	10 704
	Overheid en persoonlijke diensten	-2 651	-2 225	-298	-146	403	-471	-2 823	-8 210
	Totaal	-38 006	-18 692	47 902	-538	14 043	4 869	-393	9 185
Vrouwen	Landbouw	-2 340	-689	1 139	-54	643	.	.	-1 300
	Energie	-66	0	-78	.	12	16	.	-116
	Intermediaire goederen	-240	-293	-322	0	-216	-26	-89	-1 186
	Uitrustingsgoederen	-273	-206	373	0	302	41	63	301
	Verbruiksgoederen	-1 249	-618	-2 184	0	-760	-124	-56	-4 992
	Bouw	-145	0	191	0	0	0	0	46
	Handel en Horeca	-8 349	-1 564	19 618	569	5 087	673	1 068	17 101
	Vervoer en verkeerswezen	-682	-182	977	-63	471	182	0	702
	Bank- en verzekeringswezen	-1 116	-1 379	2 119	197	4 425	942	2 156	7 345
	Overheid en persoonlijke diensten	-2 923	-2 340	-2 802	-2 607	-837	-488	-512	-12 508
	Totaal	-17 382	-7 271	19 031	-1 958	9 127	1 215	2 631	5 393
Totaal	Landbouw	-7 219	-4 630	6 013	-54	1 050	414	0	-4 424
	Energie	-297	-549	-148	-41	-194	236	165	-828
	Intermediaire goederen	-2 688	-1 781	-1 374	0	-479	-43	-167	-6 533
	Uitrustingsgoederen	-2 652	-1 376	4 888	-96	383	514	-42	1 620
	Verbruiksgoederen	-5 564	-3 806	-3 164	0	-790	-414	-518	-14 256
	Bouw	-5 147	-727	6 741	0	287	0	-11	1 143
	Handel en Horeca	-18 889	-4 207	45 829	498	10 798	465	2 167	36 660
	Vervoer en verkeerswezen	-4 763	-2 205	6 860	-63	2 217	827	994	3 866
	Bank- en verzekeringswezen	-2 597	-2 119	4 389	13	10 334	5 044	2 984	18 049
	Overheid en persoonlijke diensten	-5 574	-4 565	-3 100	-2 753	-434	-959	-3 335	-20 718
	Totaal	-55 388	-25 963	66 933	-2 496	23 170	6 084	2 238	14 578

Bron : NIS, Arbeidskrachtentelling 1993, Bevolkingsprognoses; Planbureau, Economische vooruitzichten 1994-1998, September 1994; Eigen berekeningen

Tabel B4.7 : Uitstroom van ouderen in het Vlaams Gewest tussen 1993 en 1998, naar geslacht, sektor en opleidingsniveau

Geslacht	Sector	LO	ISO	HSO	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
Mannen	Landbouw	5 784	3 941	452	.	53	.	.	10 230
	Energie	231	549	862	41	206	130	280	2 299
	Intermediaire goederen	2 549	1 565	1 728	.	515	219	330	6 905
	Uitrustingsgoederen	2 379	2 039	1 591	96	391	372	334	7 202
	Verbruiksgoederen	4 315	3 536	3 208	.	375	360	462	12 255
	Bouw	5 745	2 997	1 391	.	469	.	233	10 835
	Handel en Horeca	11 379	8 526	10 746	71	1 434	1 034	705	33 895
	Vervoer en verkeerswezen	4 081	3 410	2 753	.	284	77	670	11 275
	Bank- en verzekeringswezen	1 481	1 713	6 836	184	1 282	1 592	3 728	16 817
	Overheid en persoonlijke diensten	2 895	2 665	4 602	1 757	1 368	1 181	3 824	18 293
	Totaal	40 838	30 941	34 169	2 150	6 378	4 964	10 566	130 006
Vrouwen	Landbouw	2 340	689	388	54	.	.	.	3 470
	Energie	66	.	106	172
	Intermediaire goederen	240	293	157	690
	Uitrustingsgoederen	273	253	96	622
	Verbruiksgoederen	1 169	296	833	.	258	124	.	2 680
	Bouw	145	.	46	190
	Handel en Horeca	9 461	5 500	3 299	573	371	196	264	19 664
	Vervoer en verkeerswezen	682	319	411	63	.	.	.	1 475
	Bank- en verzekeringswezen	1 116	1 379	2 442	192	574	322	278	6 303
	Overheid en persoonlijke diensten	2 926	2 358	2 938	2 688	938	525	547	12 921
	Totaal	18 417	11 087	10 716	3 570	2 141	1 166	1 090	48 187
Totaal	Landbouw	8 124	4 630	840	54	53	.	.	13 700
	Energie	297	549	968	41	206	130	280	2 471
	Intermediaire goederen	2 789	1 858	1 885	.	515	219	330	7 595
	Uitrustingsgoederen	2 652	2 292	1 687	96	391	372	334	7 824
	Verbruiksgoederen	5 484	3 832	4 041	.	633	484	462	14 935
	Bouw	5 890	2 997	1 437	.	469	.	233	11 025
	Handel en Horeca	20 840	14 026	14 045	644	1 805	1 230	969	53 559
	Vervoer en verkeerswezen	4 763	3 729	3 164	63	284	77	670	12 750
	Bank- en verzekeringswezen	2 597	3 092	9 278	376	1 856	1 914	4 006	23 120
	Overheid en persoonlijke diensten	5 821	5 023	7 540	4 445	2 306	1 706	4 371	31 214
	Totaal	59 255	42 028	44 885	5 720	8 519	6 130	11 656	178 193

Bron : NIS, Arbeidskrachten telling 1993, Bevolkingsprognoses; Planbureau, Economische vooruitzichten 1994-1998, September 1994; Eigen berekeningen

Tabel B4.7 : Nodige instroom in het Vlaams Gewest tussen 1993 en 1998, naar geslacht, sektor en opleidingsniveau

Geslacht	Sector	LO	LSO	HSO	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
Mannen	Landbouw	905	.	5 327	.	460	414	.	7 106
	Energie	.	.	792	.	.	350	445	1 587
	Intermediaire goederen	101	77	675	.	252	201	251	1 558
	Uitrustingsgoederen	.	869	6 106	.	472	844	229	8 521
	Verbruiksgoederen	.	348	2 228	.	344	70	.	2 991
	Bouw	743	2 270	7 941	.	755	.	222	11 931
	Handel en Horeca	839	5 884	36 957	.	7 145	826	1 804	53 454
	Vervoer en verkeerswezen	.	1 387	8 635	.	2 030	723	1 664	14 439
	Bank- en verzekeringswezen	.	974	9 106	.	7 191	5 695	4 556	27 521
	Overheid en persoonlijke diensten	245	440	4 304	1 611	1 771	711	1 002	10 083
	Totaal	2 832	12 249	82 071	1 611	20 421	9 834	10 173	139 191
				1 527		643			2 170
Vrouwen	Landbouw	.	.	28	.	12	16	.	56
	Energie	.	.	-165	.	-216	-26	-89	-496
	Intermediaire goederen	.	.	47	.	302	41	63	923
	Uitrustingsgoederen	-80	-323	-1 352	.	-502	.	-56	-2 312
	Verbruiksgoederen	.	.	236	236
	Bouw	1 112	3 936	22 916	1 141	5 458	868	1 332	36 765
	Handel en Horeca	.	136	1 388	.	471	182	.	2 177
	Vervoer en verkeerswezen	.	.	4 562	389	4 999	1 264	2 434	13 647
	Bank- en verzekeringswezen	3	18	136	81	101	37	36	412
	Overheid en persoonlijke diensten	1 036	3 815	29 747	1 612	11 268	2 381	3 721	53 580
	Totaal	905	.	6 854	.	1 103	414	.	9 276
				820		12	366	445	1 643
				510		36	175	162	1 062
Totaal	Landbouw	101	77	510	.	774	885	292	9 444
	Energie	.	916	6 575	.	-158	70	-56	679
	Intermediaire goederen	-80	25	876	.	755	.	222	12 167
	Uitrustingsgoederen	743	2 270	8 177	.	12 603	1 694	3 136	90 219
	Verbruiksgoederen	1 951	9 820	59 873	1 141	2 501	905	1 664	16 616
	Bouw	.	1 523	10 023	.	12 190	6 959	6 990	41 168
	Handel en Horeca	.	974	13 668	389	1 872	748	1 038	10 495
	Vervoer en verkeerswezen	248	458	4 440	1 692	1 872	748	1 038	10 495
	Bank- en verzekeringswezen	.	458	4 440	1 692	1 872	748	1 038	10 495
	Overheid en persoonlijke diensten	3 868	16 064	111 818	3 223	31 689	12 215	13 894	192 771
	Totaal								

Bron : NIS, Arbeidskrachten telling 1993, Bevolkingsprognoses; Planbureau, Economische vooruitzichten 1994-1998, September 1994; Eigen berekeningen

Tabel B4.7 : Tewerkstellingsstructuur in het Waals Gewest in 1993, naar geslacht, sektor en opleidingsniveau

Geslacht	Sector	LO	LSO	HSO	Fed. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
Mannen	Landbouw	7 306	7 594	7 338	49	556	72	301	23 217
	Energie	868	1 934	2 874		1 346	660	595	8 277
	Intermediaire goederen	13 708	18 321	15 143	91	2 022	1 405	3 276	53 964
	Uitrustingsgoederen	8 421	21 442	16 003	81	2 668	1 611	3 376	53 602
	Verbruiksgoederen	11 863	14 868	14 130	513	1 925	1 154	2 117	46 571
	Bouw	21 390	29 051	17 209	214	1 861	1 449	1 006	72 181
	Handel en Horeca	29 175	56 183	63 125	1 191	9 965	4 643	7 159	171 440
	Vervoer en verkeerswezen	13 023	25 306	20 693	560	2 250	789	1 018	63 638
	Bank- en verzekeringswezen	1 463	7 802	24 670	1 590	13 176	6 654	22 338	77 691
	Overheid en persoonlijke diensten	10 682	20 670	26 683	11 961	8 616	6 403	16 358	101 373
	Totaal	117 898	203 172	207 866	16 250	44 384	24 841	57 543	671 955
Vrouwen	Landbouw	4 311	3 533	1 970	43	429	73	222	10 581
	Energie			323		96		111	530
	Intermediaire goederen	512	2 640	2 066	113	1 172	384	762	7 649
	Uitrustingsgoederen	1 440	3 257	2 443	155	929		415	8 639
	Verbruiksgoederen	4 468	5 769	5 536	448	1 435	336	918	18 911
	Bouw	462	1 782	2 639	155	752	146	124	6 061
	Handel en Horeca	24 719	56 406	56 865	3 903	6 927	1 583	6 028	156 431
	Vervoer en verkeerswezen	962	4 389	5 006	196	812	384	211	11 960
	Bank- en verzekeringswezen	2 471	11 334	22 429	2 037	9 747	2 919	4 812	55 748
	Overheid en persoonlijke diensten	11 122	26 286	35 455	25 663	22 626	7 469	12 006	140 627
	Totaal	50 467	115 395	134 732	32 713	44 925	13 295	25 609	417 137
Totaal	Landbouw	11 617	11 127	9 308	92	985	145	523	33 798
	Energie	868	1 934	3 197		1 442	660	706	8 807
	Intermediaire goederen	14 220	20 961	17 209	204	3 194	1 789	4 038	61 613
	Uitrustingsgoederen	9 861	24 699	18 446	236	3 597	1 611	3 791	62 241
	Verbruiksgoederen	16 331	20 637	19 666	961	3 360	1 490	3 035	65 482
	Bouw	21 852	30 833	19 848	369	2 613	1 595	1 130	78 242
	Handel en Horeca	53 894	112 589	119 990	5 094	16 892	6 226	13 187	327 871
	Vervoer en verkeerswezen	13 985	29 695	25 699	756	3 062	1 173	1 229	75 598
	Bank- en verzekeringswezen	3 934	19 136	47 099	3 627	22 923	9 573	27 150	133 439
	Overheid en persoonlijke diensten	21 804	46 956	62 138	37 624	31 242	13 872	28 364	242 000
	Totaal	168 365	318 567	342 598	48 963	89 309	38 136	83 152	1 089 092

Bron : NIS, Arbeidskrachtentelling 1993, Bevolkingsprognoses; Planbureau, Economische vooruitzichten 1994-1998, September 1994; Eigen berekeningen

Tabel B4.7 : Teverkstellingsstructuur in het Waals Gewest in 1998, naar geslacht, sektor en opleidingsniveau

Geslacht	Sector	LO	LSO	HSO	Fed. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
Mannen	Landbouw	4 503	7 155	8 848	49	556	72	301	21 485
	Energie	499	1 682	3 309		1 320	623	548	7 981
	Intermediaire goederen	11 991	17 212	15 472	91	1 833	1 013	2 688	50 300
	Uitrustingsgoederen	8 064	20 490	18 435	81	2 568	1 406	3 052	54 095
	Verbruiksgoederen	10 872	14 093	13 508	476	1 813	1 108	1 893	43 763
	Bouw	20 892	28 841	18 771	87	1 700	1 450	1 003	72 744
	Handel en Horeca	28 740	58 837	70 942	1 089	10 406	5 097	6 119	181 230
	Vervoer en verkeerswezen	12 138	23 462	24 936	560	2 434	789	860	65 178
	Bank- en verzekeringswezen	1 193	7 207	26 065	1 450	16 816	6 105	23 290	82 127
	Overheid en persoonlijke diensten	9 360	19 300	26 513	11 354	9 015	5 545	15 157	96 244
	Totaal	108 252	198 279	226 799	15 236	48 461	23 208	54 911	675 146
	Totaal	2 582	2 444	4 028	43	400	73	222	9 792
Vrouwen	Landbouw	512	2 524	1 822	113	1 146	337	676	7 130
	Energie	1 332	3 011	2 675	155	1 130		415	8 719
	Intermediaire goederen	3 891	5 528	5 193	448	1 448	343	918	17 770
	Uitrustingsgoederen	579	1 505	2 724	265	764	146	124	6 108
	Verbruiksgoederen	23 653	58 955	62 237	4 055	8 839	1 792	5 832	165 363
	Bouw	860	4 614	5 172	196	812	384	211	12 250
	Handel en Horeca	2 296	10 636	22 889	1 988	12 332	3 458	5 332	58 932
	Vervoer en verkeerswezen	9 099	25 011	34 378	24 202	22 070	7 230	11 521	133 511
	Bank- en verzekeringswezen	44 804	114 228	141 430	31 465	49 034	13 764	25 359	420 085
	Overheid en persoonlijke diensten	7 085	9 599	12 876	92	956	145	523	31 277
	Totaal	7 085	9 599	12 876	92	956	145	523	31 277
	Totaal	499	1 682	3 620		1 413	623	655	8 492
Totaal	Landbouw	12 503	19 736	17 294	204	2 979	1 350	3 364	57 430
	Energie	9 396	23 501	21 110	236	3 698	1 406	3 467	62 814
	Intermediaire goederen	14 763	19 621	18 701	924	3 261	1 451	2 811	61 533
	Uitrustingsgoederen	21 471	30 346	21 495	352	2 464	1 596	1 127	78 852
	Verbruiksgoederen	52 393	117 792	133 179	5 144	19 245	6 889	11 951	346 593
	Bouw	12 998	28 076	30 108	756	3 246	1 173	1 071	77 428
	Handel en Horeca	3 489	17 843	48 954	3 438	29 148	9 563	28 622	141 059
	Vervoer en verkeerswezen	18 459	44 311	60 891	35 556	31 085	12 775	26 678	229 755
	Bank- en verzekeringswezen	153 056	312 507	368 229	46 701	97 495	36 972	80 270	1 095 231
	Overheid en persoonlijke diensten								
	Totaal								
	Totaal								

Bron : NIS, Arbeidskrachtentelling 1993, Bevolkingsprognoses; Planbureau, Economische vooruitzichten 1994-1998, September 1994; Eigen berekeningen

Tabel B4.7 : Sectoriële groei in het Waals Gewest tussen 1993 en 1998, naar geslacht, sektor en opleidingsniveau

Geslacht	Sector	LO	LSO	HSO	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
Mannen	Landbouw	-2 803	-439	1 511	0	0	0	0	-1 732
	Energie	-369	-252	435	0	-26	-37	-47	-296
	Intermediaire goederen	-1 716	-1 109	329	0	-188	-392	-588	-3 664
	Uitrustingsgoederen	-357	-952	2 432	0	-100	-205	-324	493
	Verbruiksgoederen	-991	-775	-622	-37	-112	-47	-224	-2 808
	Bouw	-498	-209	1 562	-128	-162	1	-3	563
	Handel en Horeca	-435	2 654	7 817	-102	441	454	-1 040	9 789
	Vervoer en verkeerswezen	-885	-1 845	4 243	0	184	0	-158	1 540
	Bank- en verzekeringswezen	-269	-594	1 396	-139	3 640	-548	951	4 436
	Overheid en persoonlijke diensten	-1 322	-1 370	-170	-607	400	-859	-1 201	-5 129
	Totaal	-9 646	-4 893	18 933	-1 013	4 077	-1 633	-2 632	3 191
	Landbouw	-1 729	-1 089	2 058	0	-29	0	0	-789
Vrouwen	Energie	0	0	-12	0	-3	0	-4	-19
	Intermediaire goederen	0	-116	-245	0	-26	-47	-86	-519
	Uitrustingsgoederen	-109	-246	232	0	202	0	0	79
	Verbruiksgoederen	-577	-241	-343	0	13	7	0	-1 140
	Bouw	117	-277	85	110	12	0	0	47
	Handel en Horeca	-1 066	2 549	5 372	152	1 912	209	-196	8 932
	Vervoer en verkeerswezen	-101	225	166	0	0	0	0	289
	Bank- en verzekeringswezen	-175	-697	460	-49	2 585	540	521	3 183
	Overheid en persoonlijke diensten	-2 023	-1 276	-1 076	-1 460	-556	-239	-485	-7 116
	Totaal	-5 663	-1 168	6 697	-1 248	4 110	469	-250	2 948
	Landbouw	-4 532	-1 528	3 569	0	-29	0	0	-2 521
	Energie	-369	-252	423	0	-29	-37	-51	-315
	Intermediaire goederen	-1 716	-1 225	84	0	-214	-439	-674	-4 183
Totaal	Uitrustingsgoederen	-466	-1 198	2 664	0	102	-205	-324	572
	Verbruiksgoederen	-1 568	-1 016	-965	-37	-99	-40	-224	-3 948
	Bouw	-381	-486	1 647	-18	-150	1	-3	610
	Handel en Horeca	-1 501	5 203	13 189	50	2 353	663	-1 236	18 721
	Vervoer en verkeerswezen	-986	-1 620	4 409	0	184	0	-158	1 829
	Bank- en verzekeringswezen	-444	-1 291	1 856	-188	6 225	-8	1 472	7 619
	Overheid en persoonlijke diensten	-3 345	-2 646	-1 246	-2 067	-156	-1 098	-1 686	-12 245
	Totaal	-15 309	-6 061	25 630	-2 261	8 187	-1 164	-2 882	6 139

Bron : NIS, Arbeidskrachtenstelling 1993, Bevolkingsprognoses, Planbureau, Economische vooruitzichten 1994-1998, September 1994; Eigen berekeningen

Tabel B4.7 : Uitstroom van ouderen in het Waals Gewest tussen 1993 en 1998, naar geslacht, sektor en opleidingsniveau

Geslacht	Sector	LO	LSO	HSO	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
Mannen	Landbouw	3 115	1 153	556	4 824
	Energie	369	252	214	.	26	37	47	946
	Intermediaire goederen	1 716	1 183	1 056	.	188	392	588	5 123
	Uitrustingsgoederen	506	952	740	.	100	205	324	2 828
	Verbruiksgoederen	1 020	852	705	37	134	47	245	3 039
	Bouw	2 316	1 526	1 216	128	162	74	97	5 518
	Handel en Horeca	4 429	4 803	4 339	102	668	207	1 040	15 588
	Vervoer en verkeerswezen	885	1 845	350	.	103	.	158	3 339
	Bank- en verzekeringswezen	269	594	2 675	139	991	548	1 479	6 696
	Overheid en persoonlijke diensten	1 660	1 787	1 667	1 204	258	1 026	1 688	9 289
Vrouwen	Totaal	16 285	14 947	13 519	1 611	2 629	2 537	5 664	57 191
	Landbouw	1 729	1 089	193	.	29	.	.	3 041
	Energie	.	116	245	.	26	.	86	473
	Intermediaire goederen	109	246	196	551
	Uitrustingsgoederen	577	241	370	1 188
	Verbruiksgoederen	91	277	61	.	61	.	.	490
	Bouw	3 238	4 258	4 316	322	.	.	196	12 329
	Handel en Horeca	101	465	264	830
	Vervoer en verkeerswezen	175	697	1 244	49	165	90	.	2 420
	Bank- en verzekeringswezen	2 023	1 325	1 352	1 712	785	336	649	8 182
Totaal	Overheid en persoonlijke diensten	8 043	8 714	8 241	2 083	1 066	426	931	29 504
	Totaal	4 844	2 242	749	.	29	.	.	7 865
	Landbouw	369	252	214	.	26	37	47	946
	Energie	1 716	1 299	1 301	.	214	392	674	5 596
	Intermediaire goederen	615	1 198	936	.	100	205	324	3 379
	Uitrustingsgoederen	1 597	1 093	1 075	37	134	47	245	4 227
	Verbruiksgoederen	2 407	1 803	1 277	128	223	74	97	6 008
	Bouw	7 667	9 061	8 655	424	668	207	1 236	27 917
	Handel en Horeca	986	2 310	614	.	103	.	158	4 169
	Vervoer en verkeerswezen	444	1 291	3 919	188	1 156	638	1 479	9 116
Totaal	Bank- en verzekeringswezen	3 683	3 112	3 019	2 916	1 043	1 362	2 337	17 471
	Overheid en persoonlijke diensten	24 328	23 661	21 760	3 694	3 695	2 963	6 595	86 695
	Totaal	24 328	23 661	21 760	3 694	3 695	2 963	6 595	86 695

Bron : NIS, Arbeidskrachtentelling 1993, Bevolkingsprognoses; Planbureau, Economische vooruitzichten 1994-1998, September 1994; Eigen berekeningen

Tabel B4.7 : Nodige instroom in het Waals Gewest tussen 1993 en 1998, naar geslacht, sektor en opleidingsniveau

Geslacht	Sector	LO	LSO	HSO	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
Mannen	Landbouw	311	714	2 067	3 092
	Energie	.	.	650	650
	Intermediaire goederen	.	74	1 385	1 459
	Uitrustingsgoederen	149	.	3 172	3 321
	Verbruiksgoederen	29	76	82	.	21	.	21	231
	Bouw	1 818	1 316	2 778	.	.	75	94	6 081
	Handel en Horeca	3 994	7 457	12 157	.	1 109	661	.	25 377
	Vervoer en verkeerswezen	.	.	4 593	.	287	.	.	4 879
	Bank- en verzekeringswezen	.	.	4 071	.	4 631	.	2 430	11 132
	Overheid en persoonlijke diensten	337	417	1 496	597	658	167	487	4 160
	Totaal	6 639	10 054	32 452	597	6 705	903	3 032	60 383
Vrouwen	Landbouw	.	.	2 251	2 251
	Energie	.	.	-12	.	-3	.	-4	-19
	Intermediaire goederen	-47	.	-47
	Uitrustingsgoederen	.	.	429	.	202	.	.	630
	Verbruiksgoederen	.	.	27	.	13	7	.	47
	Bouw	208	.	146	110	73	.	.	538
	Handel en Horeca	2 172	6 807	9 688	474	1 912	209	.	21 262
	Vervoer en verkeerswezen	.	690	429	1 119
	Bank- en verzekeringswezen	.	.	1 704	.	2 749	630	521	5 604
	Overheid en persoonlijke diensten	.	49	276	252	229	96	164	1 066
	Totaal	2 380	7 546	14 939	835	5 175	895	681	32 451
Totaal	Landbouw	311	714	4 318	5 343
	Energie	.	.	638	.	-3	.	-4	631
	Intermediaire goederen	.	74	1 385	.	.	-47	.	1 412
	Uitrustingsgoederen	149	.	3 601	.	202	.	.	3 951
	Verbruiksgoederen	29	76	109	.	34	7	21	278
	Bouw	2 026	1 316	2 924	110	73	75	94	6 619
	Handel en Horeca	6 166	14 264	21 845	474	3 021	870	.	46 639
	Vervoer en verkeerswezen	.	690	5 022	.	287	.	.	5 998
	Bank- en verzekeringswezen	.	.	5 775	.	7 380	630	2 951	16 736
	Overheid en persoonlijke diensten	337	466	1 772	849	887	263	651	5 226
	Totaal	9 019	17 600	47 391	1 432	11 880	1 798	3 713	92 834

Bron : NIS, Arbeidskrachtentelling 1993, Bevolkingsprognoses; Planbureau, Economische vooruitzichten 1994-1998, September 1994; Eigen berekeningen

Tabel B4.7 : Tewerkstellingsstructuur in het Brussels Gewest in 1993, naar geslacht, sektor en opleidingsniveau

Geslacht	Sector	LO	LSO	HSO	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
Mannen	Landbouw	99	396	.	.	106	.	.	601
	Energie	69	227	295	.	226	147	230	1 194
	Intermediaire goederen	649	419	924	.	330	78	1 333	3 733
	Uitrustingsgoederen	2 172	2 222	1 672	.	189	483	1 510	8 248
	Verbruiksgoederen	2 964	3 541	2 915	97	706	218	723	11 164
	Bouw	5 702	5 030	3 871	109	612	285	912	16 521
	Handel en Horeca	11 187	18 333	23 172	340	4 054	3 892	7 603	68 583
	Vervoer en verkeerswezen	3 698	6 177	4 893	196	831	109	941	16 844
	Bank- en verzekeringswezen	2 076	6 163	12 545	178	6 720	4 629	19 734	52 045
	Overheid en persoonlijke diensten	3 511	4 630	5 997	1 626	1 935	1 546	8 843	28 088
	Totaal	32 127	47 139	56 285	2 546	15 709	11 386	41 829	207 021
Vrouwen	Landbouw	.	86	86
	Energie	71	.	134	.	148	.	.	354
	Intermediaire goederen	399	389	484	.	243	.	311	1 826
	Uitrustingsgoederen	346	433	606	90	260	95	260	2 090
	Verbruiksgoederen	1 418	1 048	2 008	.	198	289	368	5 330
	Bouw	88	273	665	.	107	99	92	1 324
	Handel en Horeca	8 366	16 884	14 505	154	3 897	618	3 147	47 570
	Vervoer en verkeerswezen	357	478	1 444	192	753	.	560	3 784
	Bank- en verzekeringswezen	1 332	5 610	14 691	1 839	5 588	2 544	8 726	40 330
	Overheid en persoonlijke diensten	5 065	6 857	11 629	5 084	5 191	2 954	7 128	43 908
	Totaal	17 442	32 059	46 167	7 359	16 384	6 598	20 593	146 603
Totaal	Landbouw	99	482	.	.	106	.	.	687
	Energie	140	227	429	.	374	147	230	1 548
	Intermediaire goederen	1 048	808	1 408	.	573	78	1 644	5 559
	Uitrustingsgoederen	2 518	2 655	2 278	90	449	578	1 770	10 338
	Verbruiksgoederen	4 382	4 589	4 923	97	904	507	1 091	16 494
	Bouw	5 790	5 303	4 536	109	719	384	1 004	17 845
	Handel en Horeca	19 553	35 217	37 677	494	7 951	4 510	10 750	116 153
	Vervoer en verkeerswezen	4 055	6 655	6 337	388	1 584	109	1 501	20 628
	Bank- en verzekeringswezen	3 408	11 773	27 236	2 017	12 308	7 173	28 460	92 375
	Overheid en persoonlijke diensten	8 576	11 487	17 626	6 710	7 126	4 500	15 971	71 996
	Totaal	49 569	79 198	102 452	9 905	32 093	17 984	62 422	353 624

Bron : NIS, Arbeidskrachtentelling 1993, Bevolkingsprognoses; Planbureau, Economische vooruitzichten 1994-1998, September 1994; Eigen berekeningen

Tabel B4.7 : Tewerkstellingsstructuur in het Brussels Gewest in 1998, naar geslacht, sektor en opleidingsniveau

Geslacht	Sector	LO	LSO	HSO	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
Mannen	Landbouw	91	366	.	.	98	.	.	556
	Energie	66	219	284	.	218	141	222	1 151
	Intermediaire goederen	514	345	920	.	191	78	1 431	3 479
	Uitrustingsgoederen	2 038	2 720	1 545	.	189	483	1 349	8 324
	Verbruiksgoederen	2 809	3 220	2 798	97	706	218	642	10 491
	Bouw	5 384	5 115	4 027	109	700	259	1 057	16 650
	Handel en Horeca	11 298	19 004	25 416	880	4 694	4 252	6 956	72 499
	Vervoer en verkeerswezen	3 154	5 755	5 795	196	1 346	109	898	17 252
	Bank- en verzekeringswezen	1 442	5 804	12 531	178	9 730	3 975	21 358	55 017
	Overheid en persoonlijke diensten	3 077	4 200	5 697	1 834	1 922	1 420	8 516	26 666
	Totaal	29 873	46 749	59 014	3 293	19 794	10 935	42 428	212 086
	Landbouw	80	80
Vrouwen	Energie	71	.	134	.	136	.	.	341
	Intermediaire goederen	245	329	575	.	243	.	311	1 702
	Uitrustingsgoederen	346	433	470	90	260	180	330	2 109
	Verbruiksgoederen	1 418	1 010	1 853	.	198	161	368	5 008
	Bouw	49	202	785	.	107	99	92	1 334
	Handel en Horeca	7 484	15 902	15 270	154	6 097	1 097	4 282	50 286
	Vervoer en verkeerswezen	357	439	1 550	259	749	.	521	3 876
	Bank- en verzekeringswezen	1 078	4 881	13 541	1 916	6 699	3 925	10 593	42 633
	Overheid en persoonlijke diensten	4 064	6 310	11 189	5 209	5 237	2 729	6 949	41 687
	Totaal	15 112	29 586	45 368	7 629	19 725	8 190	23 446	149 057
	Landbouw	91	446	.	.	98	.	.	636
	Energie	137	219	418	.	354	141	222	1 492
	Intermediaire goederen	759	674	1 495	.	434	78	1 742	5 181
	Uitrustingsgoederen	2 384	3 153	2 015	90	449	663	1 679	10 433
	Verbruiksgoederen	4 227	4 230	4 651	97	904	379	1 010	15 499
Totaal	Bouw	5 433	5 317	4 812	109	807	358	1 149	17 984
	Handel en Horeca	18 782	34 906	40 686	1 034	10 791	5 349	11 238	122 785
	Vervoer en verkeerswezen	3 511	6 194	7 345	455	2 095	109	1 419	21 128
	Bank- en verzekeringswezen	2 520	10 685	26 072	2 094	16 429	7 900	31 951	97 650
	Overheid en persoonlijke diensten	7 141	10 510	16 886	7 043	7 159	4 149	15 465	68 353
	Totaal	44 985	76 335	104 382	10 922	39 519	19 125	65 874	361 143

Bron : NIS, Arbeidskrachtentelling 1993, Bevolkingsprognoses; Planbureau, Economische vooruitzichten 1994-1998, September 1994; Eigen berekeningen

Tabel B4.7 : Sectoriële groei in het Brussels Gewest tussen 1993 en 1998, naar geslacht, sektor en opleidingsniveau

Geslacht	Sector	LO	LSO	HSO	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
Mannen	Landbouw	-7	-30	.	.	-8	.	.	-45
	Energie	-2	-8	-11	.	-8	-5	-8	-43
	Intermediaire goederen	-135	-74	-4	.	-138	0	98	-253
	Uitrustingsgoederen	-134	498	-127	.	0	0	-161	76
	Verbruiksgoederen	-155	-321	-117	0	0	0	-80	-673
	Bouw	-318	85	155	0	88	-26	145	129
	Handel en Horeca	110	671	2 244	540	639	359	-648	3 916
	Vervoer en verkeerswezen	-544	-422	902	0	515	0	-43	408
	Bank- en verzekeringswezen	-634	-359	-14	0	3 009	-654	1 624	2 972
	Overheid en persoonlijke diensten	-434	-430	-300	208	-13	-125	-326	-1 421
Vrouwen	Totaal	-2 254	-390	2 729	748	4 085	-452	599	5 065
	Landbouw	.	-6	-6
	Energie	0	.	0	.	-13	.	.	-13
	Intermediaire goederen	-154	-60	90	.	0	.	0	-124
	Uitrustingsgoederen	0	0	-136	0	0	85	70	19
	Verbruiksgoederen	0	-39	-155	.	0	-128	0	-321
	Bouw	-39	-71	120	.	0	0	0	10
	Handel en Horeca	-882	-981	766	0	2 200	479	1 135	2 716
	Vervoer en verkeerswezen	0	-39	106	67	-4	.	-39	92
	Bank- en verzekeringswezen	-254	-729	-1 149	77	1 111	1 381	1 867	2 303
Totaal	Overheid en persoonlijke diensten	-1 001	-547	-440	125	46	-225	-180	-2 222
	Totaal	-2 330	-2 473	-799	269	3 341	1 592	2 853	2 454
	Landbouw	-7	-36	.	.	-8	.	.	-51
	Energie	-2	-8	-11	.	-21	-5	-8	-56
	Intermediaire goederen	-289	-134	86	.	-138	0	98	-377
	Uitrustingsgoederen	-134	498	-263	0	0	85	-91	95
	Verbruiksgoederen	-155	-360	-272	0	0	-128	-80	-994
	Bouw	-357	14	275	0	88	-26	145	139
	Handel en Horeca	-772	-310	3 010	540	2 839	838	487	6 632
	Vervoer en verkeerswezen	-544	-461	1 008	67	511	0	-82	500
Totaal	Bank- en verzekeringswezen	-888	-1 088	-1 163	77	4 120	727	3 491	5 275
	Overheid en persoonlijke diensten	-1 435	-977	-740	333	33	-350	-506	-3 643
	Totaal	-4 584	-2 863	1 930	1 017	7 426	1 140	3 452	7 519

Bron : NIS, Arbeidskrachtentelling 1993, Bevolkingsprognoses; Planbureau, Economische vooruitzichten 1994-1998, September 1994, Eigen berekeningen

Tabel B4.7 : Uitstroom van ouderen in het Brussels Gewest tussen 1993 en 1998, naar geslacht, sektor en opleidingsniveau

Geslacht	Sector	LO	LSO	HSO	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
Mannen	Landbouw		25						25
	Energie			33		33		20	105
	Intermediaire goederen	135	74	150		138	20	268	766
	Uitrustingsgoederen	134	103	127				161	525
	Verbruiksgoederen	155	321	234				80	790
	Bouw	457	332	322		26	26	26	1 189
	Handel en Horeca	1 213	1 977	1 964		440	288	648	6 530
	Vervoer en verkeerswezen	544	422	397		26		43	1 433
	Bank- en verzekeringswezen	634	359	1 378		402	654	1 787	5 215
	Overheid en persoonlijke diensten	434	430	775	56	145	284	920	3 045
	Totaal	3 708	4 043	5 381	56	1 210	1 272	3 954	19 624
Vrouwen	Landbouw		38						38
	Energie								
	Intermediaire goederen	154	60	33					248
	Uitrustingsgoederen			136				36	172
	Verbruiksgoederen		39	155			39		232
	Bouw	39	71						110
	Handel en Horeca	882	2 045	1 152		196		64	4 338
	Vervoer en verkeerswezen		39	148	39	110		39	374
	Bank- en verzekeringswezen	254	729	2 070	307	423		435	4 217
	Overheid en persoonlijke diensten	1 077	623	1 023	160	411	225	437	3 955
	Totaal	2 406	3 644	4 717	505	1 140	264	1 010	13 685
Totaal	Landbouw		63						63
	Energie			33		33	20	20	105
	Intermediaire goederen	289	134	183		138		268	1 014
	Uitrustingsgoederen	134	103	263				197	697
	Verbruiksgoederen	155	360	389			39	80	1 022
	Bouw	496	403	322		26	26	26	1 299
	Handel en Horeca	2 095	4 022	3 116		636	288	712	10 868
	Vervoer en verkeerswezen	544	461	545	39	136		82	1 807
	Bank- en verzekeringswezen	888	1 088	3 448	307	825	654	2 222	9 432
	Overheid en persoonlijke diensten	1 511	1 053	1 798	216	556	509	1 357	7 000
	Totaal	6 114	7 687	10 098	561	2 350	1 536	4 964	33 309

Bron : NIS, Arbeidskrachten telling 1993, Bevolkingsprognoses; Planbureau, Economische vooruitzichten 1994-1998, September 1994; Eigen berekeningen

Tabel B4.7 : Nodige instroom in het Brussels Gewest tussen 1993 en 1998, naar geslacht, sektor en opleidingsniveau

Geslacht	Sector	LO	LSO	HSO	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
Mannen	Landbouw	-7	-4	.	.	-8	.	.	-19
	Energie	-2	-8	22	.	25	14	11	62
	Intermediaire goederen	.	.	147	.	.	.	366	513
	Uitrustingsgoederen	.	601	601
	Verbruiksgoederen	.	.	117	117
	Bouw	139	417	477	.	114	.	171	1 318
	Handel en Horeca	1 324	2 647	4 208	540	1 080	648	.	10 446
	Vervoer en verkeerswezen	.	.	1 299	.	541	.	.	1 840
	Bank- en verzekeringswezen	.	.	1 364	.	3 411	.	3 411	8 187
	Overheid en persoonlijke diensten	.	.	475	264	132	158	594	1 623
Vrouwen	Totaal	1 453	3 653	8 110	804	5 295	821	4 554	24 688
	Landbouw	.	32	.	.	-13	.	.	32
	Energie	-13
	Intermediaire goederen	.	.	124	124
	Uitrustingsgoederen	85	106	191
	Verbruiksgoederen	-89	.	-89
	Bouw	.	.	120	120
	Handel en Horeca	.	1 064	1 917	.	2 396	479	1 198	7 055
	Vervoer en verkeerswezen	.	.	254	106	106	.	.	466
	Bank- en verzekeringswezen	.	.	921	384	1 534	1 381	2 301	6 520
Totaal	Overheid en persoonlijke diensten	76	76	583	285	457	.	257	1 734
	Totaal	76	1 171	3 918	774	4 481	1 856	3 862	16 139
	Landbouw	-7	28	.	.	-8	.	.	13
	Energie	-2	-8	22	.	12	14	11	49
	Intermediaire goederen	.	.	271	.	.	.	366	637
	Uitrustingsgoederen	.	601	.	.	.	85	106	792
	Verbruiksgoederen	.	.	117	.	.	-89	.	28
	Bouw	139	417	597	.	114	.	171	1 438
	Handel en Horeca	1 324	3 711	6 125	540	3 476	1 127	1 198	17 501
	Vervoer en verkeerswezen	.	.	1 553	106	647	.	.	2 306
Totaal	Bank- en verzekeringswezen	.	.	2 285	384	4 945	1 381	5 712	14 707
	Overheid en persoonlijke diensten	76	76	1 058	549	589	158	851	3 357
	Totaal	1 529	4 824	12 028	1 578	9 776	2 677	8 416	40 827

Bron : NIS, Arbeidskrachtentelling 1993, Bevolkingsprognoses; Planbureau, Economische vooruitzichten 1994-1998, September 1994; Eigen berekeningen

Tabel B4.8 : Arbeidsmarktaanbod 1993 - Rijk

Mannen								
Leeftijd	L.O.	L.S.O.	H.S.O.	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
15-19	6 174	14 524	10 419	0	241	184	0	31 542
20-24	19 492	67 035	113 708	2 867	15 964	6 297	6 243	231 606
25-29	37 422	109 713	137 674	8 400	36 730	15 247	41 259	386 445
30-34	48 732	118 276	134 223	11 302	38 078	16 936	37 759	405 306
35-39	54 347	105 956	118 522	11 143	29 426	17 318	42 006	378 718
40-44	67 458	93 614	103 991	10 661	24 766	15 357	38 013	353 860
45-49	72 086	82 098	77 556	12 079	16 449	13 617	30 253	304 138
50-54	64 068	53 826	49 197	7 016	9 165	8 879	18 856	211 007
55-59	42 057	34 450	32 513	3 960	6 161	6 006	12 775	137 922
60-64	15 903	11 679	13 647	884	3 162	2 390	7 049	54 714
65-69	2 465	2 017	1 216	175	322	350	2 137	8 682
70-74	171	347	799	113	115	247	449	2 241
74+	566	110	298	0	189	153	394	1 710
Totaal	430 941	693 645	793 763	68 600	180 768	102 981	237 193	2 507 891
Vrouwen								
Leeftijd	L.O.	L.S.O.	H.S.O.	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
15-19	2 099	9 669	10 496	0	629	97	0	22 990
20-24	13 240	43 499	97 787	12 195	29 277	7 363	7 642	211 003
25-29	24 446	65 774	118 558	27 845	51 675	17 001	30 506	335 805
30-34	35 278	72 987	109 180	29 345	45 916	11 378	23 813	327 897
35-39	38 561	66 693	89 487	27 863	33 196	9 034	19 122	283 956
40-44	42 285	59 791	72 208	22 174	21 774	8 493	16 304	243 029
45-49	41 104	47 364	42 639	22 407	13 167	6 468	8 238	181 387
50-54	26 773	21 995	23 952	12 832	5 338	3 604	4 277	98 771
55-59	17 721	14 579	14 428	4 512	3 717	1 021	1 419	57 397
60-64	4 304	3 949	3 922	382	715	476	1 257	15 005
65-69	1 695	1 195	1 085	0	94	0	140	4 209
70-74	1 441	227	324	0	0	0	0	1 992
74+	1 691	165	333	167	0	0	0	2 356
Totaal	250 638	407 887	584 399	159 722	205 498	64 935	112 718	1 785 797
Totaal								
Leeftijd	L.O.	L.S.O.	H.S.O.	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
15-19	8 274	24 193	20 915	0	871	281	0	54 532
20-24	32 732	110 535	211 496	15 062	45 242	13 661	13 885	442 609
25-29	61 869	175 488	256 232	36 245	88 406	32 249	71 766	722 250
30-34	84 011	191 264	243 403	40 647	83 994	28 315	61 573	733 203
35-39	92 909	172 649	208 010	39 006	62 622	26 353	61 129	662 674
40-44	109 743	153 406	176 199	32 835	46 541	23 850	54 318	596 889
45-49	113 190	129 463	120 196	34 487	29 616	20 085	38 492	485 525
50-54	90 842	75 822	73 149	19 848	14 504	12 484	23 133	309 778
55-59	59 779	49 030	46 941	8 473	9 878	7 027	14 194	195 319
60-64	20 207	15 628	17 569	1 267	3 877	2 867	8 307	69 719
65-69	4 160	3 213	2 302	175	416	350	2 278	12 891
70-74	1 612	574	1 124	113	115	247	449	4 233
74+	2 257	276	631	167	189	153	394	4 066
Totaal	681 579	1 101 532	1 378 162	228 322	386 266	167 916	349 911	4 293 688

Bron : NIS, Arbeidskrachtentelling 1993, Bevolkingsvooruitzichten; Planbureau, Economische Vooruitzichten 1994-1998, september 1994; Eigen berekeningen

Tabel B4.8 : Arbeidsmarktaanbod 1998 - Rijk

Mannen								
Leeftijd	L.O.	L.S.O.	H.S.O.	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
15-19	6 334	14 901	10 690	0	247	189	0	32 362
20-24	17 304	59 509	100 942	2 545	14 172	5 590	5 542	205 603
25-29	33 446	98 056	123 047	7 508	32 828	13 627	36 875	345 387
30-34	45 541	110 532	125 435	10 562	35 585	15 827	35 287	378 769
35-39	48 058	116 639	132 365	11 146	37 551	16 702	37 236	399 696
40-44	53 749	104 790	117 217	11 020	29 102	17 127	41 544	374 549
45-49	66 692	92 550	102 810	10 540	24 485	15 183	37 581	349 840
50-54	70 909	80 758	76 290	11 882	16 180	13 395	29 759	299 172
55-59	62 698	52 675	48 145	6 866	8 969	8 689	18 453	206 496
60-64	15 158	11 132	13 008	843	3 014	2 278	6 719	52 151
65-69	2 575	2 107	1 270	183	336	366	2 233	9 070
70-74	184	374	862	122	124	266	484	2 418
74+	682	132	359	0	228	184	475	2 060
Totaal	423 330	744 157	852 439	73 216	202 821	109 423	252 188	2 657 573
Vrouwen								
Leeftijd	L.O.	L.S.O.	H.S.O.	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
15-19	2 140	9 857	10 700	0	641	99	0	23 436
20-24	11 679	38 369	86 256	10 757	25 825	6 495	6 741	186 121
25-29	21 857	58 807	106 000	24 896	46 202	15 200	27 275	300 236
30-34	32 962	68 195	102 012	27 418	42 901	10 631	22 250	306 369
35-39	35 015	72 443	108 366	29 126	45 574	11 293	23 635	325 451
40-44	38 364	66 353	89 030	27 721	33 027	8 988	19 024	282 507
45-49	42 120	59 558	71 926	22 087	21 689	8 460	16 240	242 080
50-54	40 869	47 094	42 396	22 279	13 092	6 431	8 191	180 351
55-59	26 642	21 887	23 835	12 769	5 312	3 586	4 256	98 288
60-64	4 030	3 697	3 672	358	669	446	1 177	14 049
65-69	1 727	1 218	1 106	0	96	0	143	4 289
70-74	1 512	238	340	0	0	0	0	2 090
74+	1 928	188	380	190	0	0	0	2 686
Totaal	260 843	447 903	646 017	177 602	235 027	71 629	128 932	1 967 952
Totaal								
Leeftijd	L.O.	L.S.O.	H.S.O.	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
15-19	8 474	24 758	21 390	0	888	288	0	55 798
20-24	28 982	97 878	187 197	13 302	39 996	12 085	12 283	391 724
25-29	55 303	156 864	229 047	32 403	79 029	28 827	64 150	645 623
30-34	78 503	178 727	227 447	37 980	78 486	26 458	57 536	685 138
35-39	83 072	189 082	240 731	40 272	83 125	27 995	60 872	725 148
40-44	92 113	171 142	206 248	38 741	62 129	26 115	60 568	657 056
45-49	108 812	152 108	174 736	32 627	46 174	23 642	53 821	591 920
50-54	111 778	127 851	118 685	34 161	29 272	19 826	37 950	479 524
55-59	89 341	74 563	71 980	19 635	14 281	12 276	22 709	304 784
60-64	19 188	14 829	16 680	1 200	3 683	2 724	7 896	66 199
65-69	4 302	3 325	2 376	183	432	366	2 375	13 359
70-74	1 696	612	1 202	122	124	266	484	4 507
74+	2 609	321	739	190	228	184	475	4 745
Totaal	684 174	1 192 060	1 498 456	250 817	437 847	181 052	381 120	4 625 525

Bron : NIS, Arbeidskrachtentelling 1993, Bevolkingsvooruitzichten; Planbureau, Economische Vooruitzichten 1994-1998, september 1994; Eigen berekeningen

Tabel B4.8 : Arbeidsmarktaanbod-aangroei 1993-1998 - Rijk

Mannen								
Leeftijd	L.O.	L.S.O.	H.S.O.	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
15-19	160	377	271	0	6	5	0	820
20-24	-2 188	-7 526	-12 766	-322	-1 792	-707	-701	-26 003
25-29	-3 976	-11 657	-14 627	-892	-3 902	-1 620	-4 384	-41 058
30-34	-3 191	-7 744	-8 788	-740	-2 493	-1 109	-2 472	-26 537
35-39	-6 289	10 683	13 843	3	8 125	-616	-4 770	20 978
40-44	-13 709	11 176	13 226	359	4 336	1 770	3 531	20 689
45-49	-5 394	10 452	25 254	-1 539	8 036	1 566	7 328	45 702
50-54	6 841	26 932	27 093	4 866	7 015	4 516	10 903	88 165
55-59	20 641	18 225	15 632	2 906	2 808	2 683	5 678	68 574
60-64	-745	-547	-639	-41	-148	-112	-330	-2 563
65-69	110	90	54	8	14	16	96	388
70-74	13	27	63	9	9	19	35	177
74+	116	22	61	0	39	31	81	350
Totaal	-7 611	50 512	58 676	4 616	22 053	6 442	14 995	149 682
Vrouwen								
Leeftijd	L.O.	L.S.O.	H.S.O.	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
15-19	41	188	204	0	12	2	0	446
20-24	-1 561	-5 130	-11 531	-1 438	-3 452	-868	-901	-24 882
25-29	-2 589	-6 967	-12 558	-2 949	-5 473	-1 801	-3 231	-35 569
30-34	-2 316	-4 792	-7 168	-1 927	-3 015	-747	-1 563	-21 528
35-39	-3 546	5 750	18 879	1 263	12 378	2 259	4 513	41 495
40-44	-3 921	6 562	16 822	5 547	11 253	495	2 720	39 478
45-49	1 016	12 194	29 287	-320	8 522	1 992	8 002	60 693
50-54	14 096	25 099	18 444	9 447	7 754	2 827	3 914	81 580
55-59	8 921	7 308	9 407	8 257	1 595	2 565	2 837	40 891
60-64	-274	-252	-250	-24	-46	-30	-80	-956
65-69	32	23	21	0	2	0	3	80
70-74	71	11	16	0	0	0	0	98
74+	237	23	47	23	0	0	0	330
Totaal	10 205	40 016	61 618	17 880	29 529	6 694	16 214	182 155
Totaal								
Leeftijd	L.O.	L.S.O.	H.S.O.	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
15-19	200	565	475	0	17	7	0	1 266
20-24	-3 750	-12 657	-24 299	-1 760	-5 246	-1 576	-1 602	-50 885
25-29	-6 566	-18 624	-27 185	-3 842	-9 377	-3 422	-7 616	-76 627
30-34	-5 508	-12 537	-15 956	-2 667	-5 508	-1 857	-4 037	-48 065
35-39	-9 837	16 433	32 721	1 266	20 503	1 642	-257	62 474
40-44	-17 630	17 736	30 049	5 906	15 588	2 265	6 250	60 167
45-49	-4 378	22 645	54 540	-1 860	16 558	3 557	15 329	106 395
50-54	20 936	52 029	45 536	14 313	14 768	7 342	14 817	169 746
55-59	29 562	25 533	25 039	11 162	4 403	5 249	8 515	109 465
60-64	-1 019	-799	-889	-67	-194	-143	-411	-3 520
65-69	142	112	74	8	16	16	97	468
70-74	84	38	78	9	9	19	35	274
74+	352	45	108	23	39	31	81	679
Totaal	2 595	90 528	120 294	22 495	51 581	13 136	31 209	331 837

Bron : NIS, Arbeidskrachtentelling 1993, Bevolkingsvooruitzichten; Planbureau, Economische Vooruitzichten 1994-1998, september 1994; Eigen berekeningen

Tabel B4.8 : Arbeidsmarktaanbod 1993 - Vlaanderen

Mannen								
Leeftijd	L.O.	L.S.O.	H.S.O.	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
15-19	2 122	7 526	6 685	0	241	184	0	16 758
20-24	8 429	33 620	74 888	1 396	11 361	5 196	3 735	138 625
25-29	20 413	62 000	87 416	4 517	22 981	9 943	24 293	231 563
30-34	22 122	71 891	83 016	7 622	25 579	10 429	21 032	241 691
35-39	27 673	60 870	75 778	6 171	19 259	10 294	24 423	224 468
40-44	34 591	54 349	64 939	6 138	16 285	9 924	21 217	207 443
45-49	44 215	51 048	49 026	6 982	10 304	8 583	15 270	185 428
50-54	41 739	31 845	33 604	3 607	6 018	5 792	9 427	132 032
55-59	26 432	21 279	19 781	2 481	4 128	2 818	6 682	83 601
60-64	8 808	6 132	7 719	371	1 676	928	3 453	29 087
65-69	1 571	1 141	425	0	322	190	1 084	4 733
70-74	0	196	224	113	0	101	336	970
74+	311	110	110	0	189	0	140	860
Totaal	238 426	402 007	503 611	39 398	118 343	64 382	131 092	1 497 259
Vrouwen								
Leeftijd	L.O.	L.S.O.	H.S.O.	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
15-19	878	4 589	7 776	0	629	0	0	13 872
20-24	6 355	18 718	66 566	7 403	20 363	4 564	4 460	128 429
25-29	14 732	35 976	74 987	17 375	31 588	10 645	16 255	201 558
30-34	21 007	41 760	69 711	15 960	28 831	6 472	11 148	194 889
35-39	23 521	36 698	56 314	17 384	17 688	3 882	10 644	166 131
40-44	24 637	29 778	42 996	14 303	13 335	4 142	5 976	135 167
45-49	24 805	24 843	24 275	12 874	7 528	3 122	3 649	101 096
50-54	15 521	9 239	13 617	7 466	2 762	1 709	1 459	51 773
55-59	11 114	7 015	6 023	2 746	1 800	803	720	30 221
60-64	2 046	2 624	1 696	245	372	140	274	7 397
65-69	1 027	501	750	0	0	0	0	2 278
70-74	666	137	137	0	0	0	0	940
74+	999	165	153	167	0	0	0	1 484
Totaal	147 308	212 043	365 001	95 923	124 896	35 479	54 585	1 035 235
Totaal								
Leeftijd	L.O.	L.S.O.	H.S.O.	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
15-19	3 001	12 116	14 462	0	871	184	0	30 630
20-24	14 785	52 338	141 454	8 799	31 724	9 760	8 196	267 054
25-29	35 145	97 977	162 404	21 892	54 569	20 589	40 548	433 121
30-34	43 130	113 652	152 728	23 583	54 411	16 901	32 181	436 580
35-39	51 194	97 568	132 093	23 555	36 948	14 176	35 067	390 599
40-44	59 229	84 127	107 935	20 441	29 620	14 066	27 194	342 610
45-49	69 021	75 891	73 301	19 857	17 833	11 705	18 919	286 524
50-54	57 260	41 084	47 221	11 073	8 781	7 501	10 887	183 805
55-59	37 546	28 295	25 805	5 228	5 929	3 621	7 402	113 822
60-64	10 855	8 756	9 415	617	2 049	1 068	3 728	36 484
65-69	2 598	1 642	1 175	0	322	190	1 084	7 011
70-74	666	333	361	113	0	101	336	1 910
74+	1 311	276	264	167	189	0	140	2 344
Totaal	385 734	614 050	868 612	135 321	243 239	99 861	185 677	2 532 494

Bron : NIS, Arbeidskrachtentelling 1993, Bevolkingsvooruitzichten; Planbureau, Economische Vooruitzichten 1994-1998, september 1994; Eigen berekeningen

Tabel B4.8 : Arbeidsmarktaanbod 1998 - Vlaanderen

Mannen								
Leeftijd	L.O.	L.S.O.	H.S.O.	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
15-19	2 107	7 474	6 639	0	239	183	0	16 642
20-24	7 480	29 834	66 454	1 239	10 082	4 611	3 314	123 014
25-29	19 588	59 495	83 884	4 334	22 052	9 541	23 311	222 207
30-34	20 957	68 106	78 646	7 221	24 232	9 880	19 925	228 968
35-39	21 985	71 447	82 504	7 575	25 421	10 365	20 902	240 199
40-44	27 448	60 375	75 161	6 121	19 102	10 210	24 224	222 641
45-49	34 203	53 740	64 211	6 069	16 103	9 813	20 979	205 118
50-54	43 533	50 261	48 270	6 874	10 145	8 451	15 035	182 570
55-59	41 037	31 309	33 039	3 546	5 917	5 695	9 268	129 811
60-64	7 939	5 527	6 957	334	1 511	836	3 112	26 217
65-69	1 551	1 126	420	0	318	188	1 070	4 673
70-74	0	210	240	121	0	108	359	1 037
74+	382	135	135	0	232	0	172	1 057
Totaal	228 212	439 039	546 560	43 435	135 354	69 880	141 673	1 604 153
Vrouwen								
Leeftijd	L.O.	L.S.O.	H.S.O.	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
15-19	871	4 552	7 714	0	624	0	0	13 761
20-24	5 631	16 585	58 981	6 559	18 043	4 044	3 952	113 794
25-29	14 104	34 442	71 791	16 634	30 242	10 191	15 562	192 966
30-34	19 717	39 196	65 431	14 980	27 061	6 075	10 464	182 924
35-39	21 031	41 808	69 792	15 978	28 864	6 479	11 161	195 115
40-44	23 491	36 650	56 241	17 361	17 665	3 877	10 630	165 916
45-49	24 614	29 750	42 956	14 290	13 323	4 138	5 970	135 042
50-54	24 763	24 800	24 233	12 852	7 515	3 117	3 643	100 923
55-59	15 572	9 269	13 661	7 490	2 771	1 715	1 464	51 942
60-64	1 827	2 343	1 514	219	332	125	245	6 604
65-69	991	484	724	0	0	0	0	2 199
70-74	690	142	142	0	0	0	0	974
74+	1 161	192	178	194	0	0	0	1 724
Totaal	154 462	240 215	413 358	106 559	146 439	39 761	63 090	1 163 883
Totaal								
Leeftijd	L.O.	L.S.O.	H.S.O.	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
15-19	2 978	12 026	14 352	0	863	183	0	30 403
20-24	13 111	46 419	125 435	7 798	28 124	8 655	7 266	236 808
25-29	33 692	93 937	155 675	20 969	52 294	19 732	38 874	415 173
30-34	40 675	107 303	144 077	22 201	51 293	15 955	30 388	411 891
35-39	43 017	113 256	152 295	23 553	54 286	16 844	32 063	435 314
40-44	50 938	97 025	131 402	23 482	36 767	14 087	34 854	388 557
45-49	58 818	83 490	107 167	20 359	29 425	13 951	26 950	340 160
50-54	68 296	75 062	72 504	19 726	17 660	11 567	18 677	283 493
55-59	56 608	40 578	46 700	11 037	8 688	7 409	10 732	181 753
60-64	9 765	7 869	8 471	553	1 843	961	3 357	32 820
65-69	2 542	1 610	1 144	0	318	188	1 070	6 872
70-74	690	352	381	121	0	108	359	2 011
74+	1 543	327	313	194	232	0	172	2 781
Totaal	382 674	679 254	959 917	149 994	281 794	109 640	204 763	2 768 036

Bron : NIS, Arbeidskrachtentelling 1993, Bevolkingsvooruitzichten; Planbureau, Economische Vooruitzichten 1994-1998, september 1994; Eigen berekeningen

Tabel B4.8 : Arbeidsmarktaanbod-aangroei 1993-1998 - Vlaanderen

Mannen								
Leeftijd	L.O.	L.S.O.	H.S.O.	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
15-19	-15	-52	-46	0	-2	-1	0	-116
20-24	-949	-3 786	-8 434	-157	-1 279	-585	-421	-15 611
25-29	-825	-2 505	-3 532	-183	-929	-402	-982	-9 356
30-34	-1 165	-3 785	-4 370	-401	-1 347	-549	-1 107	-12 723
35-39	-5 688	10 577	6 726	1 404	6 162	71	-3 521	15 731
40-44	-7 143	6 026	10 222	-17	2 817	286	3 007	15 198
45-49	-10 012	2 692	15 185	-913	5 799	1 230	5 709	19 690
50-54	1 794	18 416	14 666	3 267	4 127	2 659	5 608	50 538
55-59	14 605	10 030	13 258	1 065	1 789	2 877	2 586	46 210
60-64	-869	-605	-762	-37	-165	-92	-341	-2 870
65-69	-20	-15	-5	0	-4	-2	-14	-60
70-74	0	14	16	8	0	7	23	67
74+	71	25	25	0	43	0	32	197
Totaal	-10 214	37 032	42 949	4 037	17 011	5 498	10 581	106 894
Vrouwen								
Leeftijd	L.O.	L.S.O.	H.S.O.	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
15-19	-7	-37	-62	0	-5	0	0	-111
20-24	-724	-2 133	-7 585	-844	-2 320	-520	-508	-14 635
25-29	-628	-1 534	-3 196	-741	-1 346	-454	-693	-8 592
30-34	-1 290	-2 564	-4 280	-980	-1 770	-397	-684	-11 965
35-39	-2 490	5 110	13 478	-1 406	11 176	2 597	517	28 984
40-44	-1 146	6 872	13 245	3 058	4 330	-265	4 654	30 749
45-49	-191	4 907	18 681	1 416	5 795	1 016	2 321	33 946
50-54	9 242	15 561	10 616	5 386	4 753	1 408	2 184	49 150
55-59	4 458	2 254	7 638	4 744	971	912	744	21 721
60-64	-219	-281	-182	-26	-40	-15	-29	-793
65-69	-36	-17	-26	0	0	0	0	-79
70-74	24	5	5	0	0	0	0	34
74+	162	27	25	27	0	0	0	240
Totaal	7 154	28 172	48 357	10 636	21 543	4 282	8 505	128 648
Totaal								
Leeftijd	L.O.	L.S.O.	H.S.O.	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
15-19	-23	-90	-110	0	-8	-1	0	-227
20-24	-1 674	-5 919	-16 019	-1 001	-3 600	-1 105	-930	-30 246
25-29	-1 453	-4 040	-6 729	-923	-2 275	-857	-1 674	-17 948
30-34	-2 455	-6 349	-8 651	-1 382	-3 118	-946	-1 793	-24 689
35-39	-8 177	15 688	20 202	-2	17 338	2 668	-3 004	44 715
40-44	-8 291	12 898	23 467	3 041	7 147	21	7 660	45 947
45-49	-10 203	7 599	33 866	502	11 592	2 246	8 031	53 636
50-54	11 036	33 978	25 283	8 653	8 879	4 066	7 790	99 688
55-59	19 062	12 283	20 895	5 809	2 759	3 788	3 330	67 931
60-64	-1 090	-887	-944	-64	-206	-107	-371	-3 664
65-69	-56	-32	-31	0	-4	-2	-14	-139
70-74	24	19	20	8	0	7	23	101
74+	232	51	49	27	43	0	32	437
Totaal	-3 060	65 204	91 305	14 673	38 555	9 779	19 086	235 542

Bron : NIS, Arbeidskrachtentelling 1993, Bevolkingsvooruitzichten; Planbureau, Economische Vooruitzichten 1994-1998, september 1994; Eigen berekeningen

Tabel B4.8 : Arbeidsmarktaanbod 1993 - Wallonië

Mannen								
Leeftijd	L.O.	L.S.O.	H.S.O.	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
15-19	3 186	5 438	3 037	0	0	0	0	11 661
20-24	7 976	29 264	32 224	938	3 112	675	1 230	75 419
25-29	12 185	40 296	39 358	2 983	10 708	3 505	9 777	118 812
30-34	19 643	37 689	41 130	3 335	9 174	4 673	10 437	126 081
35-39	21 092	36 456	35 742	4 038	7 715	5 389	10 363	120 795
40-44	26 064	32 921	31 267	4 235	6 940	4 084	11 237	116 748
45-49	22 702	25 465	22 738	4 166	4 903	3 585	8 991	92 550
50-54	17 886	16 618	11 440	3 207	2 133	2 074	5 785	59 143
55-59	11 629	10 122	9 398	1 383	1 365	2 425	3 046	39 368
60-64	5 719	4 464	3 177	513	796	971	2 220	17 860
65-69	705	688	603	175	0	65	770	3 006
70-74	171	150	305	0	115	56	112	909
74+	255	0	187	0	0	153	151	746
Totaal	149 213	239 571	230 606	24 973	46 961	27 655	64 119	783 098
Vrouwen								
Leeftijd	L.O.	L.S.O.	H.S.O.	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
15-19	1 026	4 303	1 942	0	0	0	0	7 271
20-24	4 694	20 838	25 197	4 025	6 612	2 141	1 866	65 373
25-29	6 676	24 283	33 327	8 555	14 908	5 004	8 286	101 039
30-34	9 916	25 403	29 955	11 641	12 718	3 355	7 235	100 223
35-39	10 342	25 085	25 754	8 076	13 418	3 167	5 239	91 081
40-44	13 978	23 955	22 062	6 479	7 347	3 258	5 866	82 945
45-49	12 260	17 486	13 150	7 561	4 106	2 176	2 429	59 168
50-54	8 091	8 568	6 610	4 343	1 737	872	1 701	31 922
55-59	4 545	5 892	4 968	1 667	933	119	502	18 626
60-64	1 857	1 124	1 624	136	242	235	382	5 600
65-69	667	504	334	0	0	0	46	1 551
70-74	594	0	97	0	0	0	0	691
74+	601	0	0	0	0	0	0	601
Totaal	75 247	157 441	165 020	52 483	62 021	20 327	33 552	566 091
Totaal								
Leeftijd	L.O.	L.S.O.	H.S.O.	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
15-19	4 212	9 741	4 979	0	0	0	0	18 932
20-24	12 670	50 102	57 422	4 963	9 725	2 816	3 096	140 792
25-29	18 861	64 580	72 686	11 539	25 616	8 509	18 064	219 851
30-34	29 559	63 092	71 086	14 976	21 893	8 029	17 673	226 304
35-39	31 434	61 541	61 497	12 115	21 133	8 557	15 603	211 876
40-44	40 042	56 876	53 330	10 715	14 287	7 343	17 103	199 693
45-49	34 963	42 951	35 889	11 728	9 009	5 761	11 420	151 718
50-54	25 978	25 186	18 051	7 550	3 870	2 946	7 486	91 065
55-59	16 175	16 014	14 367	3 051	2 298	2 545	3 549	57 994
60-64	7 576	5 589	4 801	649	1 039	1 206	2 602	23 460
65-69	1 373	1 193	938	175	0	65	816	4 557
70-74	765	150	402	0	115	56	112	1 600
74+	856	0	187	0	0	153	151	1 347
Totaal	224 460	397 012	395 626	77 456	108 982	47 982	97 671	1 349 189

Bron : NIS, Arbeidskrachtentelling 1993, Bevolkingsvooruitzichten; Planbureau, Economische Vooruitzichten 1994-1998, september 1994; Eigen berekeningen

Tabel B4.8 : Arbeidsmarktaanbod 1998 - Wallonië

Mannen								
Leeftijd	L.O.	L.S.O.	H.S.O.	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
15-19	3 416	5 830	3 256	0	0	0	0	12 501
20-24	7 064	25 916	28 538	831	2 756	598	1 089	66 792
25-29	9 777	32 332	31 580	2 393	8 592	2 812	7 845	95 331
30-34	17 023	32 661	35 643	2 890	7 950	4 050	9 045	109 262
35-39	17 957	34 455	37 601	3 049	8 387	4 272	9 541	115 262
40-44	20 137	34 805	34 123	3 855	7 366	5 145	9 894	115 323
45-49	25 344	32 012	30 403	4 118	6 748	3 971	10 927	113 523
50-54	22 055	24 739	22 090	4 047	4 763	3 483	8 735	89 911
55-59	17 388	16 156	11 122	3 118	2 074	2 016	5 624	57 497
60-64	5 408	4 221	3 004	485	753	918	2 099	16 887
65-69	709	692	606	176	0	65	774	3 023
70-74	167	147	298	0	112	55	110	889
74+	288	0	211	0	0	173	170	842
Totaal	146 731	243 965	238 475	24 962	49 501	27 558	65 852	797 044
Vrouwen								
Leeftijd	L.O.	L.S.O.	H.S.O.	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
15-19	1 089	4 569	2 062	0	0	0	0	7 720
20-24	4 103	18 212	22 022	3 518	5 779	1 871	1 631	57 135
25-29	5 314	19 328	26 527	6 809	11 866	3 983	6 595	80 423
30-34	8 771	22 471	26 497	10 297	11 250	2 968	6 400	88 654
35-39	9 187	23 537	27 754	10 786	11 784	3 109	6 703	92 860
40-44	9 932	24 090	24 732	7 756	12 886	3 041	5 031	87 467
45-49	13 626	23 352	21 506	6 316	7 162	3 176	5 718	80 856
50-54	11 960	17 058	12 828	7 376	4 005	2 123	2 369	57 718
55-59	7 924	8 391	6 474	4 253	1 701	854	1 666	31 264
60-64	1 681	1 017	1 470	123	219	213	346	5 068
65-69	640	484	320	0	0	0	44	1 488
70-74	554	0	90	0	0	0	0	645
74+	618	0	0	0	0	0	0	618
Totaal	75 399	162 508	172 283	57 234	66 652	21 337	36 504	591 916
Totaal								
Leeftijd	L.O.	L.S.O.	H.S.O.	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
15-19	4 505	10 399	5 318	0	0	0	0	20 221
20-24	11 166	44 129	50 560	4 349	8 535	2 469	2 720	123 927
25-29	15 091	51 660	58 106	9 203	20 458	6 795	14 440	175 754
30-34	25 794	55 132	62 141	13 187	19 200	7 017	15 445	197 917
35-39	27 145	57 992	65 355	13 835	20 170	7 381	16 245	208 121
40-44	30 068	58 894	58 855	11 611	20 251	8 186	14 925	202 790
45-49	38 970	55 363	51 910	10 434	13 910	7 147	16 645	194 379
50-54	34 014	41 796	34 917	11 423	8 769	5 605	11 104	147 629
55-59	25 312	24 547	17 595	7 371	3 775	2 870	7 290	88 761
60-64	7 088	5 238	4 474	608	972	1 131	2 445	21 955
65-69	1 349	1 176	927	176	0	65	819	4 512
70-74	721	147	389	0	112	55	110	1 534
74+	906	0	211	0	0	173	170	1 460
Totaal	222 130	406 473	410 757	82 196	116 152	48 895	102 357	1 388 960

Bron : NIS, Arbeidskrachtentelling 1993, Bevolkingsvooruitzichten; Planbureau, Economische Vooruitzichten 1994-1998, september 1994; Eigen berekeningen

Tabel B4.8 : Arbeidsmarktaanbod-aangroei 1993-1998 - Wallonië

Mannen								
Leeftijd	L.O.	L.S.O.	H.S.O.	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
15-19	230	392	219	0	0	0	0	840
20-24	-912	-3 348	-3 686	-107	-356	-77	-141	-8 627
25-29	-2 408	-7 964	-7 778	-590	-2 116	-693	-1 932	-23 481
30-34	-2 620	-5 028	-5 487	-445	-1 224	-623	-1 392	-16 819
35-39	-3 135	-2 001	1 859	-989	672	-1 117	-822	-5 533
40-44	-5 927	1 884	2 856	-380	426	1 061	-1 343	-1 425
45-49	2 642	6 547	7 665	-48	1 845	386	1 936	20 973
50-54	4 169	8 121	10 650	840	2 630	1 409	2 950	30 768
55-59	5 759	6 034	1 724	1 735	709	-409	2 578	18 129
60-64	-311	-243	-173	-28	-43	-53	-121	-973
65-69	4	4	3	1	0	0	4	17
70-74	-4	-3	-7	0	-3	-1	-2	-20
74+	33	0	24	0	0	20	19	96
Totaal	-2 482	4 394	7 869	-11	2 540	-97	1 733	13 946
Vrouwen								
Leeftijd	L.O.	L.S.O.	H.S.O.	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
15-19	63	266	120	0	0	0	0	449
20-24	-591	-2 626	-3 175	-507	-833	-270	-235	-8 238
25-29	-1 362	-4 955	-6 800	-1 746	-3 042	-1 021	-1 691	-20 616
30-34	-1 145	-2 932	-3 458	-1 344	-1 468	-387	-835	-11 569
35-39	-1 155	-1 548	2 000	2 710	-1 634	-58	1 464	1 779
40-44	-4 046	135	2 670	1 277	5 539	-217	-835	4 522
45-49	1 366	5 866	8 356	-1 245	3 056	1 000	3 289	21 688
50-54	3 869	8 490	6 218	3 033	2 268	1 251	668	25 796
55-59	3 379	2 499	1 506	2 586	768	735	1 164	12 638
60-64	-176	-107	-154	-13	-23	-22	-36	-532
65-69	-27	-20	-14	0	0	0	-2	-63
70-74	-40	0	-7	0	0	0	0	-46
74+	17	0	0	0	0	0	0	17
Totaal	152	5 067	7 263	4 751	4 631	1 010	2 952	25 825
Totaal								
Leeftijd	L.O.	L.S.O.	H.S.O.	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
15-19	293	658	339	0	0	0	0	1 289
20-24	-1 504	-5 973	-6 862	-614	-1 190	-347	-376	-16 865
25-29	-3 770	-12 920	-14 580	-2 336	-5 158	-1 714	-3 624	-44 097
30-34	-3 765	-7 960	-8 945	-1 789	-2 693	-1 012	-2 228	-28 387
35-39	-4 289	-3 549	3 858	1 720	-963	-1 176	642	-3 755
40-44	-9 974	2 018	5 525	896	5 964	843	-2 178	3 097
45-49	4 007	12 412	16 021	-1 294	4 901	1 386	5 225	42 661
50-54	8 036	16 610	16 866	3 873	4 899	2 659	3 618	56 564
55-59	9 137	8 533	3 228	4 320	1 477	325	3 741	30 767
60-64	-488	-351	-327	-41	-67	-75	-157	-1 505
65-69	-24	-17	-11	1	0	0	3	-45
70-74	-44	-3	-13	0	-3	-1	-2	-66
74+	50	0	24	0	0	20	19	113
Totaal	-2 330	9 461	15 131	4 740	7 170	913	4 686	39 771

Bron : NIS, Arbeidskrachtentelling 1993, Bevolkingsvooruitzichten; Planbureau, Economische Vooruitzichten 1994-1998, september 1994; Eigen berekeningen

Tabel B4.8 : Arbeidsmarktaanbod 1993 - Brussel

Mannen								
Leeftijd	L.O.	L.S.O.	H.S.O.	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
15-19	865	1 560	696	0	0	0	0	3 121
20-24	3 086	4 150	6 595	532	1 490	426	1 277	17 556
25-29	4 824	7 415	10 898	899	3 041	1 798	7 188	36 063
30-34	6 966	8 696	10 076	344	3 323	1 833	6 289	37 527
35-39	5 581	8 629	7 001	933	2 451	1 634	7 219	33 448
40-44	6 802	6 344	7 783	287	1 540	1 347	5 558	29 661
45-49	5 167	5 585	5 792	930	1 241	1 448	5 992	26 155
50-54	4 443	5 363	4 152	201	1 013	1 013	3 643	19 828
55-59	3 995	3 048	3 333	95	666	762	3 046	14 945
60-64	1 374	1 081	2 751	0	688	491	1 374	7 759
65-69	188	188	188	0	0	94	282	940
70-74	0	0	270	0	0	90	0	360
74+	0	0	0	0	0	0	102	102
Totaal	43 291	52 059	59 535	4 221	15 453	10 936	41 970	227 465
Vrouwen								
Leeftijd	L.O.	L.S.O.	H.S.O.	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
15-19	194	776	777	0	0	97	0	1 844
20-24	2 189	3 943	6 023	766	2 301	657	1 315	17 194
25-29	3 038	5 514	10 243	1 914	5 178	1 351	5 964	33 202
30-34	4 355	5 823	9 512	1 743	4 365	1 550	5 429	32 777
35-39	4 698	4 909	7 417	2 401	2 089	1 985	3 238	26 737
40-44	3 669	6 057	7 149	1 390	1 091	1 092	4 461	24 909
45-49	4 037	5 034	5 212	1 971	1 532	1 169	2 159	21 114
50-54	3 159	4 188	3 724	1 023	838	1 022	1 116	15 070
55-59	2 060	1 671	3 435	98	983	98	196	8 541
60-64	400	200	601	0	100	100	601	2 002
65-69	0	188	0	0	94	0	94	376
70-74	180	90	90	0	0	0	0	360
74+	90	0	180	0	0	0	0	270
Totaal	28 069	38 393	54 363	11 306	18 571	9 121	24 573	184 396
Totaal								
Leeftijd	L.O.	L.S.O.	H.S.O.	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
15-19	1 059	2 336	1 473	0	0	97	0	4 965
20-24	5 275	8 093	12 618	1 298	3 791	1 083	2 592	34 750
25-29	7 862	12 929	21 141	2 813	8 219	3 149	13 152	69 265
30-34	11 321	14 519	19 588	2 087	7 688	3 383	11 718	70 304
35-39	10 279	13 538	14 418	3 334	4 540	3 619	10 457	60 185
40-44	10 471	12 401	14 932	1 677	2 631	2 439	10 019	54 570
45-49	9 204	10 619	11 004	2 901	2 773	2 617	8 151	47 269
50-54	7 602	9 551	7 876	1 224	1 851	2 035	4 759	34 898
55-59	6 055	4 719	6 768	193	1 649	860	3 242	23 486
60-64	1 774	1 281	3 352	0	788	591	1 975	9 761
65-69	188	376	188	0	94	94	376	1 316
70-74	180	90	360	0	0	90	0	720
74+	90	0	180	0	0	0	102	372
Totaal	71 360	90 452	113 898	15 527	34 024	20 057	66 543	411 861

Bron : NIS, Arbeidskrachtentelling 1993, Bevolkingsvooruitzichten; Planbureau, Economische Vooruitzichten 1994-1998, september 1994; Eigen berekeningen

Tabel B4.8 : Arbeidsmarktaanbod 1998 - Brussel

Mannen								
Leeftijd	L.O.	L.S.O.	H.S.O.	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
15-19	898	1 620	723	0	0	0	0	3 242
20-24	2 741	3 686	5 858	473	1 324	378	1 134	15 594
25-29	4 214	6 477	9 519	785	2 656	1 571	6 279	31 500
30-34	6 537	8 160	9 455	323	3 118	1 720	5 902	35 215
35-39	6 920	8 638	10 009	342	3 301	1 821	6 247	37 278
40-44	5 539	8 565	6 949	926	2 433	1 622	7 165	33 199
45-49	6 741	6 287	7 713	284	1 526	1 335	5 508	29 393
50-54	5 089	5 501	5 705	916	1 222	1 426	5 902	25 761
55-59	4 342	5 241	4 058	196	990	990	3 560	19 379
60-64	1 349	1 062	2 702	0	676	482	1 349	7 619
65-69	204	204	204	0	0	102	306	1 019
70-74	0	0	297	0	0	99	0	397
74+	0	0	0	0	0	0	123	123
Totaal	44 575	55 441	63 192	4 245	17 246	11 546	43 475	239 720
Vrouwen								
Leeftijd	L.O.	L.S.O.	H.S.O.	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
15-19	200	799	800	0	0	100	0	1 898
20-24	1 929	3 474	5 307	675	2 027	579	1 159	15 149
25-29	2 665	4 836	8 984	1 679	4 542	1 185	5 231	29 121
30-34	4 094	5 475	8 943	1 639	4 104	1 457	5 104	30 815
35-39	4 349	5 815	9 499	1 741	4 359	1 548	5 422	32 733
40-44	4 690	4 900	7 404	2 397	2 085	1 981	3 232	26 689
45-49	3 661	6 043	7 133	1 387	1 089	1 090	4 451	24 853
50-54	4 017	5 009	5 186	1 961	1 524	1 163	2 148	21 008
55-59	3 138	4 160	3 699	1 016	832	1 015	1 109	14 971
60-64	386	193	580	0	97	97	580	1 934
65-69	0	200	0	0	100	0	100	400
70-74	195	97	97	0	0	0	0	389
74+	104	0	207	0	0	0	0	311
Totaal	29 426	41 002	57 839	12 494	20 759	10 215	28 536	200 270
Totaal								
Leeftijd	L.O.	L.S.O.	H.S.O.	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
15-19	1 098	2 419	1 523	0	0	100	0	5 140
20-24	4 670	7 160	11 165	1 147	3 351	957	2 293	30 743
25-29	6 878	11 313	18 503	2 464	7 198	2 755	11 509	60 621
30-34	10 631	13 635	18 398	1 961	7 222	3 177	11 006	66 031
35-39	11 269	14 454	19 508	2 082	7 660	3 369	11 669	70 011
40-44	10 229	13 465	14 353	3 323	4 518	3 603	10 397	59 888
45-49	10 401	12 330	14 846	1 671	2 615	2 424	9 959	54 247
50-54	9 106	10 510	10 891	2 877	2 747	2 589	8 050	46 770
55-59	7 481	9 402	7 757	1 213	1 823	2 005	4 669	34 350
60-64	1 736	1 255	3 282	0	772	579	1 930	9 553
65-69	204	404	204	0	100	102	406	1 419
70-74	195	97	395	0	0	99	0	786
74+	104	0	207	0	0	0	123	434
Totaal	74 001	96 443	121 031	16 739	38 005	21 761	72 011	439 991

Bron : NIS, Arbeidskrachtentelling 1993, Bevolkingsvooruitzichten; Planbureau, Economische Vooruitzichten 1994-1998, september 1994; Eigen berekeningen

Tabel B4.8 : Arbeidsmarktaanbod-aangroei 1993-1998 - Brussel

Mannen								
Leeftijd	L.O.	L.S.O.	H.S.O.	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
15-19	33	60	27	0	0	0	0	121
20-24	-345	-464	-737	-59	-166	-48	-143	-1 962
25-29	-610	-938	-1 379	-114	-385	-227	-909	-4 563
30-34	-429	-536	-621	-21	-205	-113	-387	-2 312
35-39	1 339	9	3 008	-591	850	187	-972	3 830
40-44	-1 263	2 221	-834	639	893	275	1 607	3 538
45-49	1 574	702	1 921	-646	285	-113	-484	3 238
50-54	646	138	1 553	715	209	413	2 259	5 933
55-59	347	2 193	725	101	324	228	514	4 434
60-64	-25	-19	-49	0	-12	-9	-25	-140
65-69	16	16	16	0	0	8	24	79
70-74	0	0	27	0	0	9	0	37
74+	0	0	0	0	0	0	21	21
Totaal	1 284	3 382	3 657	24	1 793	610	1 505	12 255
Vrouwen								
Leeftijd	L.O.	L.S.O.	H.S.O.	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
15-19	6	23	23	0	0	3	0	54
20-24	-260	-469	-716	-91	-274	-78	-156	-2 045
25-29	-373	-678	-1 259	-235	-636	-166	-733	-4 081
30-34	-261	-348	-569	-104	-261	-93	-325	-1 962
35-39	-349	906	2 082	-660	2 270	-437	2 184	5 996
40-44	1 021	-1 157	255	1 007	994	889	-1 229	1 780
45-49	-376	1 009	1 921	-584	-443	-79	2 292	3 739
50-54	858	821	1 462	938	686	141	1 032	5 938
55-59	1 078	2 489	264	918	-151	917	913	6 430
60-64	-14	-7	-21	0	-3	-3	-21	-68
65-69	0	12	0	0	6	0	6	24
70-74	15	7	7	0	0	0	0	29
74+	14	0	27	0	0	0	0	41
Totaal	1 357	2 609	3 476	1 188	2 188	1 094	3 963	15 874
Totaal								
Leeftijd	L.O.	L.S.O.	H.S.O.	Ped. Ond.	HOKT	HOLT	Univ.	Totaal
15-19	39	83	50	0	0	3	0	175
20-24	-605	-933	-1 453	-151	-440	-126	-299	-4 007
25-29	-984	-1 616	-2 638	-349	-1 021	-394	-1 643	-8 644
30-34	-690	-884	-1 190	-126	-466	-206	-712	-4 273
35-39	990	916	5 090	-1 252	3 120	-250	1 212	9 826
40-44	-242	1 064	-579	1 646	1 887	1 164	378	5 318
45-49	1 197	1 711	3 842	-1 230	-158	-193	1 808	6 978
50-54	1 504	959	3 015	1 653	896	554	3 291	11 872
55-59	1 426	4 683	989	1 020	174	1 145	1 427	10 864
60-64	-38	-26	-70	0	-16	-12	-45	-208
65-69	16	28	16	0	6	8	30	103
70-74	15	7	35	0	0	9	0	66
74+	14	0	27	0	0	0	21	62
Totaal	2 641	5 991	7 133	1 212	3 981	1 704	5 468	28 130

Bron : NIS, Arbeidskrachtentelling 1993, Bevolkingsvooruitzichten; Planbureau, Economische Vooruitzichten 1994-1998, september 1994; Eigen berekeningen

BIBLIOGRAFIE

- BAERT H., Toekomstoriëntaties Vlaams Welzijnscongres 1990, *Welzijnskids*, december 1992.
- BOGAERT G. e.a., Jobcreatie in de quataire sector, *Nieuwsbrief Steunpunt WAV*, Extra-editie, december 1992, p. 21-24.
- BOGAERT G. en PACOLET J., *Evaluatie van het geïntegreerd actieprogramma Limburg en het communautair bestek (1987-1991)*, HIVA, Leuven 1993.
- DE BOECK E., *Tewerkstelling in de quataire sector*, HIVA, Leuven 1983.
- DEBAILLIE R., *Verpleegkundigen in Vlaanderen. Vraag en Aanbod, trends en prospectie, een kwantitatieve analyse van de arbeidsmarkt voor verpleegkundigen in Vlaanderen, Periode 1985-2000*, NVKVV, Brussel 1992.
- DEFEYT P., DENYS J., DEVOS H., FACHE O., HOLDERBEKE F., PACOLET J., PEREZ J.L. en VAN DER HALLEN P., *De Belgische arbeidsmarkt. Prospectieve analyse ten behoeve van het Belgisch actieprogramma voor langdurig werklozen en niet meer deeltijds leerplichtige jongeren*, HIVA-KU Leuven i.s.m. IRES-UCL, Leuven 1990.
- DEVOS H. e.a., *Tewerkstellingsvooruitzichten in de non-profitsector: een terreinverkenning*, HIVA, Leuven 1991.
- DOOGHE G. e.a., *Raming van de behoeften naar non-profit voorzieningen voor bejaarden in Vlaanderen: 1985-2000*, CBGS, Brussel 1987.
- DOOGHE G., *Demografisch profiel van de hoogbejaarden in België, Bevolking en gezin*, 1993/2.
- DOOGHE G., *Vergrijzing van de bevolking situatie en vooruitzichten*, 1993.
- DUMOULIN A., *La restructuration des forces armées*, *Courrier hebdomadaire du CRISP*, 1992, nr. 1383-1384.

- GEMMELL N., *The growth of the public sector*, 1993.
- GOS E. en HOLDERBEKE F., *Limburg en het Europees beleid in de jaren 1987-1991. Deelrapport 4 : De arbeidsmarkt in Limburg*, HIVA, KU Leuven 1994.
- GOS E. en PACOLET J., 'Plus est en vous'. *Kwalificatieverschuivingen en toekomstperspectieven op de Belgische arbeidsmarkt*, HIVA, KU Leuven 1992.
- HOLDERBEKE F., Overzicht van de arbeidsmarktsituatie in Vlaanderen, *Nieuwsbrief Steunpunt WAV*, extra-editie december 1992.
- HONDEGHEM A., *Werkgelegenheid in de quartaire sector*, ACOB, Leuven 1985.
- JANSSEN R., Gevolgen sanering overheidsfinanciën op tewerkstelling en werkloosheid, *De gids op maatschappelijk gebied*, 1993, nr. 84(6-7).
- JOOSTEN M., Verpleegkundige zorgen in termen van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt, *Het Belgisch ziekenhuis*, 1989/5, nr. 200.
- LAMMERTYN F., De ambulante voorzieningen, *Welzijnsgids*, september 1991.
- LAMMERTYN F., De diensten voor gezins- en bejaardenhulp, *Welzijnsgids*, september 1991.
- LEUS I., Uw zorg, onze job, zorgwekkende banen ... of een paard dat dorst heeft, moet je te drinken geven, *De Gids op Maatschappelijk Gebied*, november 1988.
- MAES M., Zorgwekkend. Werk voor en werk in de non-profitsector, *De Gids op Maatschappelijk Gebied*, november 1988.
- Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, *Jaarbeeld* 1992.
- Ministerie van volksgezondheid en leefmilieu, *Statistisch Jaarboek van de ziekenhuizen*, toestand op 1 januari 1992.
- NICAISE I., De school loopt leeg. De weerslag van de ontgroening op het onderwijs in Vlaanderen, *Klasse*, maart 1990.
- NICAISE I., Kritische benadering van enkele werkgelegenheidsinstrumenten, *Nieuwsbrief Steunpunt WAV*, Extra-editie december 1992.
- PACOLET J., *Werken in de quartaire sector*, HIVA, Leuven 1984.
- Planbureau, *Economische vooruitzichten 1992-1996*, 1992.
- Planbureau, *Economische vooruitzichten 1992-1997*, 1993.

Planbureau, Economische vooruitzichten 1994-1998, september 1994.

REYNDERS R. en PACOLET J., Nieuwe technologie en tewerkstelling in de quartaire sector, in L. Cuyvers e.a., *Nieuwe technologie en werkgelegenheid in Vlaanderen. Een aanzet tot een kwantitatieve analyse*, Vol. 2-3-4, Stichting Technologie Vlaanderen, Brussel 1988.

SAMOY E., Het werkgelegenheidsbeleid ten behoeve van gehandicaptenzorg : aan vernieuwing toe, *De Gids op Maatschappelijk Gebied*, 1993, 84, 8.9, p. 639-647.

SERROYEN C., De non-profit tewerkstelling : omvang, evolutie en structuur, *Non-profit themanummer van de Gids op Maatschappelijk gebied*.

SERV, Jaarverslag 1992.

SPINNEWYN H. en PACOLET J., *Financiële stromen en werkgelegenheid in de gezondheidszorg in Vlaanderen*, HIVA, Leuven 1993.

VAN DEN CRUYCE A., GOS E. en PACOLET J., *Bouwstenen voor een sectoraal beleid voor de Vlaamse economie*, HIVA, KU Leuven 1993.

VAN HOOREWEGHE B., *Personeelsbeleid in het secundair onderwijs*, HIVA, Leuven 1992.

VANDEN BOER L., Het zorgaanbod van ouderen in kaart gebracht, *Het Welzijnscongres* 1993.

VANDEN BOER L., Ouderen straks. Scenario's in het zorgaanbod voor ouderen, *CBGS monografie*, 1992/1.

VASTMANS R., De versplintering in het gehandicaptenbeleid leidt op termijn tot ontsporing, *Tijdschrift voor Welzijnswerk*, maart 1994.

VERHAMME L., Het tweede Vlaams Welzijnscongres, *Tijdschrift voor Welzijnswerk*, januari 1994.

WELTENS A., Beschutte werkplaatsen, *Welzijnskids*, december 1993.

WILDEMEERSCH D. en GOUBIN J., *Sociaal-cultureel werk en overheidsbeleid vandaag*, Deel 1 en 2, VCVO, 1992.

WINTERS S. en DEBRABANDER K., *Tewerkstelling en loonkosten van onderwijzers in Vlaanderen*, HIVA, Leuven 1990.

WINTERS S., Informele zorg : tussen zorgzame samenleving en verzorgingsstaat, *De Gids op Maatschappelijk Gebied*, november 1988.

- X, *Employment in Europe 1993*, Luxemburg 1993.
- X, *Instellingen, procedures en werkgelegenheidsmaatregelen : basisinformatie*, Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid, Brussel 1992.
- X, *Overheidsinterventies op een arbeidsmarkt in beweging*, Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid, Brussel 1993.
- X, *Personeel tewerkgesteld in de ziekenhuizen op 1989*, Ministerie van Volksgezondheid en leefmilieu.
- X, *Plan 1994-1999. Perspectives d'évolution de l'emploi par secteur NACE 3 dans l'industrie et les services*, Rapport final, phase 2, IRES, janvier 1994.
- X, *Standpunten van de overheid en de sociale partners*, *Nieuwsbrief Steunpunt WAV*, extra-editie december 1992.
- X, *Tewerkstellingsdossier NVKVV*, 1988.